Nr. 12. Kraków, dnia 31 grudnia 1930 r. Rocznik LI.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

STOŁ. KRÓL. MIASTA KRAKOWA.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 3 Zł., z opłatą pocztową o 50 groszy więcej, przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń".

L. Pr. 14931/30

Sprawozdanie Prezydenta miasta za rok administracyjny 1930.

I. Administracja.

1. Wpływ spraw, załatwienia, zaległości.

A. Magistrat.

Wpływ spraw wynosił w 1930 roku 292.085 aktów, w porównaniu zatem z rokiem 1929 o 21.056 aktów mniej. Pozatem w manipulacji wewnętrznej prowadził Magistrat 216.998 spraw, nieprzechodzących przez główny dziennik podawczy. Łącznie więc wpływ spraw wynosił 509.083 aktów, ogółem o 51.063 spraw więcej, niż w roku 1929.

Z powyższej ilości załatwiono w pierwszej kategorji spraw 261 063, w drugiej 207.883, pozostało zatem ogółem 40.137 spraw niezałatwionych.

Opłaty za czynności urzędowe przyniosły kwotę 77.492 zł. 18 gr.

Mniejszy wpływ aktów w Dzienniku podawczym, a zwiększenie ilości spraw w manipulacji wewnętrznej stoi w związku z wprowadzeniem nowej manipulacji.

B. Zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa miejskie.

Wpływ spraw wynosił w ciągu roku 1930:

	wpływy	załatwiono	zalega
w Elektrowni	10.225	9 935	290
w Gazowni	6.114	6.114	—
w Wodociągu	12.097	11 545	552
w Zakładach Ceramicznych .	4.738	4.654	84
w Muzeum Narodowem . . .	4 349	4.343	6
w Muzeum Przemysłowem .	1.346	1.346	—
w Archiwum Akt Dawnych .	320	320	—
Do przeniesienia . . .	39.189	38.257	932

	wpływy	załatwiono	zalega
Z przeniesienia . . .	39.189	38.257	932
w Zakładach Sanitarnych . .	2.685	2.671	14
w Zakładzie Czyszcz. Miasta	3.977	3.865	112
w Straży Pożarnej	2.027	2.027	—
w Zarządzie Ogrodów m. . .	306	301	5
w Zarządzie Cmentarzy m. .	867	861	6
w Zarządzie Lasu Wolskiego	1.048	1.031	17
w Zarządzie Aresztów m. . .	1.033	1.030	3
w Rzeźni i Targowicy . . .	2.755	2.582	173
Razem . . .	53.887	52.625	1.262

Wpływ spraw zatem w całej administracji gminnej wynosił 562.970 aktów, z czego załatwiono 521.571, zalegało w dniu 31 grudnia 1930 r. 41.399 spraw.

2. Personal.

A. Sprawy administracyjne załatwiało w Magistracie, t. j. w Biurze Prezydjalnem, ośmiu Wydziałach prawno-administracyjnych, w Miejskim Urzędzie Poboru Opłat i Podatków Pośrednich, w biurach fachowych, t j. Izbie Obrachunkowej, Budownictwie, Miejskim Urzędzie Zdrowia, Miejskim Urzędzie Weterynaryjnym, Biurze Statystycznem, oraz w organach wykonawczych i pomocniczych, t. j. w Komisarjatach Obwodowych, Komisarjacie Targowym, Głównym Dzienniku Podawczym, Ekspedycie, Archiwum i Biurze Meldunkowem ogółem 589 urzędników. Z tej liczby przypada na grupę I o wykształceniu akademickiem 130, na grupę II o wykształceniu średniem 205, na grupę III o wykształceniu niższem 256 osób.

W kategorji I urzędników o wykształceniu wyższem zatrudniał Magistrat o wykształceniu prawniczem 55 osób, w tem 2 prawników w Izbie Obrachunkowej, o wykształceniu technicznem 36 osób, o wykształceniu medycznem 30 osób, o wykształceniu prawno-rachunkowem 3 osoby, o innem wyższem wykształceniu fachowem 6 osób. Pozatem jedna siła o wykształceniu praw-

niczem z Izby Obrachunkowej urlopowana pełni funkcje dyrektora Spółki „Caro“.

W kategorji II urzędników o wykształceniu średniem zatrudniał Magistrat o wykształceniu ogólnem 118 osób, o wykształceniu technicznem 34 osoby, o wykształceniu rachunkowem 53 osoby.

W kategorji III urzędników o wykształceniu niższem zatrudniał Magistrat o wykształceniu ogólnem 215 osób, o wykształceniu technicznem 6 osób, o wykształceniu rachunkowem 35 osób.

W administracji centralnej pracowało 368 niższych funkcjonarjuszów, w tem 83 służby kancelaryjnej, 23 doręczycieli, 11 służby egzekucyjnej, 32 służby targowej, 11 służby sanitarnej, 4 służby weterynaryjnej, 36 w innych kategorjach służby (służby domowej) i 168 służby mytniczej.

B. Administrowane przez Magistrat instytucje zatrudniały stale mianowanych:

	urzędników	załogi
1. Straż Pożarna	8	130
2. Zakład Czyszczenia Miasta z M. Zakładami Samochodowemi . .	20	niższ. pracown. 149
3. Muzeum Narodowe	10	25
4. Muzeum Przemysłowe	21	10
5. Archiwum Akt Dawnych . . .	6	2
6. Budownictwo miejskie	—	191
7. Szkoły (z M. Szkołą Gospodarstwa Dom.)	9	104
8. Rada Szkolna	6	2
9. Ogrody miejskie	4	36
10. Policja polowa	—	9
11. Cmentarze miejskie	3	11
12. Park Wolski	5	5
13. Rzeźnia miejska z zakładami filjalnemi	9	30
14. Miejskie Zakłady Sanitarne . .	7	24
15. Zakłady opieki społecznej . . .	5	22
16. Areszty miejskie	1	8
Razem . . .	114	758

W kategorji urzędniczej pracowało 36 sił o wykształceniu wyższem, w czem 4 techników, 7 lekarzy, 25 osób o innem wyższem wykształceniu, 21 osób o wykształceniu średniem, a to 3 technicznem, 2 rachunkowem, 16 ogólnem, osób o wykształceniu niższem 57.

W zakładach odrębnie administrowanych pracowało:

	urzędników	niższych pracown.
w Elektrowni Miejskiej	102	179
w Gazowni Miejskiej	52	140
w Wodociągu Miejskim	28	135
w M. Zakładach Ceramicznych . .	10	11
Razem . . .	192	465

W kategorji urzędniczej pracowało 15 sił technicznych o wykształceniu wyższem, o wykształceniu średniem 74, a to 32 technicznem i 42 rachunkowem, osób o wykształceniu niższem 103.

Ogółem zatem pracowało w całej administracji miejskiej w roku 1930: 2.486 osób, w tem 895 urzędników i 1.591 niższych pracowników. Gmina zatrudniała 179 urzędników o wykształceniu wyższem, a to 58 prawników, 63 techników, 32 lekarzy, 8 lekarzy weterynaryjnych, 2 chemików, 13 o wykształceniu filozoficznem, 3 o wykształceniu innem — 300 osób o wykształceniu średniem, w tem 134 osoby o wykształceniu ogólnem, 69 techników, 97 rachunkowych — oraz 416 o wykształceniu niższem, w tem 6 o wykształceniu technicznem, 35 o wykształceniu rachunkowem.

Z podanej poprzednio liczby 1.591 niższych pracowników przypada na personal fachowy 442, na personal niefachowy 1.149 osób.

W Teatrze miejskim zatrudnionych było 21 niższych pracowników miejskich.

Krakowska Miejska Kolej Elektryczna zatrudniała:

urzędników	64
niższych funkcjonarjuszy . .	507
Razem . . .	571 osób.

3. Ruch służbowy.

W ubiegłym roku kalendarzowym ważniejszych zmian w stanie służbowym personalu administracyjnego nie było. Wobec trudności gospodarczych Gminy poza automatycznemi przeniesieniami wskutek wysłużenia lat do wyższych szczebli uposażenia, oraz do IX-ej grupy uposażenia tych asystentów administracyjnych, którzy złożyli z wynikiem pomyślnym egzamin administracyjny w Województwie, wreszcie poza automatycznem przesunięciem niższych pracowników do wyższych grup — większych zmian dla braku awansów nie było.

Natomiast ilość personalu stałego, wskutek stabilizacji personalu niższych funkcjonarjuszów, zwiększyła się bardzo znacznie, nie jest to równoznaczne z podwyższeniem liczby pracowników, byli oni już zatrudnieni, lecz jako niestali. W wykonaniu uchwały z 4 marca 1929 r., którą Rada miasta zatwierdziła regulamin służbowy dla niższych pracowników miejskich, uchwaliła Rada miasta na posiedzeniu w dniu 14 lutego 1930 r. rozszerzyć:

1) etat niższych funkcjonarjuszów Magistratu z 329 na 1.000 posad,
2) etat niższych funkcjonarjuszów Gazowni z 50 na 150 posad,
3) etat niższych funkcjonarjuszów Elektrowni z 67 na 212 posad,
4) etat niższych funkcjonarjuszów Wodociągu z 58 na 190 posad,
5) etat niższych funkcjonarjuszów Zakładu Czyszczenia Miasta z 157 na 295 posad.

Gdy ponadto ze względów częściowo budżetowych, częściowo potrzeby administracyjnej, rozszerzyła Rada miasta również:

6) etat urzędników administracyjnych z 82 na 100 posad,
7) etat kancelistów z 100 na 200 posad,
8) etat Muzem Przemysłowego z 6 na 24 posady,
9) etat M. Urzędu Zdrowia (Ambulatorjum Dentyst.) z 33 na 36 posad,

rozszerzono łącznie etaty posad stałych o 1.325 posad. Rozszerzenie powyższe zatwierdziło Województwo reskryptem z dnia 30 czerwca 1930 L. Sam. XII. 45/30 przy zatwierdzeniu budżetu na rok 1930/31.

Zarząd miasta w wykonaniu uchwał Rady miasta zamianował w etacie:

1) administracyjnym w dwóch najniższych rangach posunięto do wyższej rangi 2 osoby, a asystentami (aplikantami) administracyjnymi zamianowano	13	osób,
2) rachunkowo-kasowym posunięto do wyższej rangi 2 osoby, stabilizowano . . .	10	,,
3) kancelistów zamianowano	7	,,
4) Muzeum Przemysłowego zamianowano, względnie stabilizowano	4	,,
5) Miejskiego Urzędu Zdrowia (Ambulatorjum Dentystyczne)	2	,,
6) Budownictwa miejskiego	1	,,
7) niższych pracowników:		
a) Magistratu zamianowano, względnie stabilizowano	138	,,
b) Elektrowni zamianowano, względnie stabilizowano	50	,,
c) Gazowni zamianowano, względnie stabilizowano	84	,,
d) Wodociągu zamianowano, względnie stabilizowano	99	,,
e) Zakładu Czyszczenia Miasta zamianowano, względnie stabilizowano . .	71	,,
łącznie . . .	479	osób.

Dalsze nominacje, względnie stabilizacje są w toku w miarę przedkładania przez uprawnionych potrzebnych do nominacji, względnie stabilizacji dokumentów. W opracowaniu jest około 150 stabilizacyj. Pozatem z dniem 1 stycznia 1931 r. mianowanych, względnie stabilizowanych zostanie dalszych 66 osób.

W ten sposób stan stałych pracowników Gminy powiększył się dotychczas:

1)	w etacie administracyjnym . . .	z	68	na	81 osób
2)	,, rachunkowo-kasowym .	,,	58	,,	68 ,,
3)	,, kancelistów	,,	80	,,	87 ,,
4)	,, Muzeum Przemysłowego	,,	7	,,	11 ,,
5)	,, sanitarnym	,,	26	,,	28 ,,
6)	,, Budownictwa miejsk. .	,,	52	,,	53 ,,
7)	,, niższych pracowników:				
	a) Magistratu	,,	230	,,	368 ,,
	b) Elektrowni	,,	129	,,	179 ,,
	c) Gazowni	,,	56	,,	140 ,,
	d) Wodociągu	,,	36	,,	135 ,,
	e) Zakładu Czyszczenia Miasta	,,	78	,,	149 ,,

Wakujące etaty zajęte są kandydatami i obsadzane w miarę uzyskania warunków stabilizacji.

Po dzień zatem 31 grudnia 1930 r. ilość stale mianowanych pracowników, względnie mianowanych z zastrzeżeniem stabilizacji zwiększyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 479 osób.

W okresie sprawozdawczym zmarło 17 pracowników, w tem 8 urzędników, 9 niższych funkcjonarjuszów, przeniesiono w stan spoczynku 42 osoby, zredukowano 31 osób. Przyjęto sił nowych, przeważnie kwalifikowanych, 34 osoby.

4. Rada miasta, Sekcje i Komisje Rady m.

W roku 1930 Rada miasta odbyła 19 posiedzeń, w tem 3 budżetowe i 2 połączonych Sekcyj i Komisyj, działających w czasie feryj wakacyjnych imieniem Rady miejskiej. Poza posiedzeniami Rady miejskiej odbywały posiedzenia Sekcje, Komisje, Komitety i Podkomitety Rady m., oraz Magistrat, który obradował na 78 posiedzeniach.

Z Sekcyj:

I odbyła posiedzeń	16
II ,, ,, ...	16
III ,, ,, ...	16
IV ,, ,, ...	5
V ,, ,, ...	1
VI ,, ,, ...	1
VII ,, ,, ...	4
VIII ,, ,, ...	5
Łącznie Sekcje Rady m. odbyły posiedzeń	64

Z Komisyj:

dla zakładów przemysłowych . .	odbyła posiedzeń	16
drogowo-kanałowa	,, ,,	10
budżetowa	,, ,,	8
dla odebrania parcel	,, ,,	6
dla spraw plant i ogrodów m. .	,, ,,	4
cmentarna i ogrodowa	,, ,,	3
cennikowa	,, ,,	3
dla oszacowania nieruchomości m.	,, ,,	3
dla Zakładu Czyszczenia Miasta i M. Straży Pożarnej . . .	,, ,,	3
dyscyplinarna	,, ,,	3
kolaudacyjna	,, ,,	3
teatralna	,, ,,	3
dla popierania rozwoju Krakowa	,, ,,	2
dla Muzeum Narodowego . . .	,, ,,	2
przemysłowa	,, ,,	2
dla spraw Wieży Ratuszowej . .	,, ,,	2
administracyjna	,, ,,	1
budowlana	,, ,,	1
dla spraw wodociągowych . . .	,, ,,	1
kolejowa	,, ,,	1
łowiecka	,, ,,	1
matka	,, ,,	1
statystyczna	,, ,,	1
Łącznie Komisje Rady miejskiej odbyły posiedzeń		80

Z Komitetów i Podkomitetów:

Komitet wodociągowy	odbył posiedzeń	7
,, budowlany dla Elektrowni Miejskiej	,, ,,	6
Komitet Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojsk. . .	,, ,,	5
Komitet fundacji Chronowskich .	,, ,,	3
,, rozbudowy m. Krakowa .	,, ,,	2
,, budowlany.	,, ,,	1
,, dla M. Składów Towar. .	,, ,,	1
Subkomitet rozbudowy m. Krakowa	,, ,,	5
,, Sekcji II i III	,, ,,	3
,, Sekcji VII	,, ,,	1
,, gruntowy	,, ,,	1
,, Komisji drog.-kanał. .	,, ,,	1
,, wodociągowy	,, ,,	1
,, dla spraw emerytaln. .	,, ,,	1

Rada artystyczna . . . . odbyła posiedzeń 18
„ szkolna . . . . „ „ 1

Łącznie Komitety i Podkomitety Rady m. odbyły posiedzeń 57

Ogólna liczba posiedzeń wyniosła w okresie sprawozdawczym 279. Pozatem odbywały się na Ratuszu posiedzenia Rady Nadzorczej M. Kolei Elektrycznej, Kamieniołomów Miast Małopolskich, Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla, Spółki Mieszkaniowej dla Miast, Spółki „Caro“, Krakowskiej Spółki Samochodowej i i.

5. Sprawy ogólne.

Na czoło administracji gminnej wyłoniły się dwa zagadnienia, t. j. sprawa sanacji finansów Gminy, oraz sprawa reorganizacji i uproszczenia administracji miejskiej. Obok nich na porządku dziennym zagadnień administracji miejskiej stoi od lat kilku równie doniosła sprawa zaciągnięcia wewnętrznej pożyczki inwestycyjnej.

Sprawą reformy administracji zajmuję się szczegółowo poniżej, dlatego w tem miejscu przedstawię zabiegi Gminy w dziedzinie uporządkowania finansów miejskich i szereg ważniejszych spraw z dziedziny administracji.

Sprawa sanacji finansów komunalnych jest sprawą najważniejszą, Gmina przechodzi analogiczny kryzys gospodarczy i finansowy, jaki przechodzą wszystkie państwa, a wśród nich i Polska i wszystkie miasta Rzeczypospolitej. Kryzys ten w Krakowie, posiadającym bardzo znaczny majątek i uporządkowaną administrację, ma dużo łagodniejszą formę, niż w innych związkach samorządu terytorjalnego.

Nie potrzebuję dowodzić, w jak ścisłym stosunku pozostaje sprawa reformy finansów miejskich z nowelizacją ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, ustawy dla miast większych niekorzystnej, w wykonaniu niezwykle kosztownej, a mało efektywnej. Odpada również potrzeba ilustrowania dzisiejszych ciężkich warunków Gminy ogólnem zubożeniem ludności, zwłaszcza sfer przemysłowych i handlowych w związku z światowem przesileniem gospodarczem, wynikiem którego jest osłabienie siły podatkowej ludności, czego najlepszy wyraz daje zestawienie i sprawozdanie w sprawach podatkowych — wykazy egzekucyj i zaległości. Jest również niemal pewnikiem, że o nowelizacji ustawy o finansach komunalnych w tym sensie, by państwo miastom przekazało znaczniejsze źródła dochodu, obecnie mowy być nie może, przeciwnie, należy się spodziewać uszczuplenia źródeł dochodów miejskich, a zwiększenia ciężarów choćby w związku z projektem nowej ustawy o funduszu drogowym, rozporządzeniem o mieszkaniach dla nauczycieli, przerzuceniem na miasta spraw ewidencji i kontroli ruchu ludności, obniżenia stopy niektórych podatków, zmniejszenia wydajności dotychczasowych i t. d., co wszystko wydatkiem około dwóch miljonów obciąży finanse Gminy.

Przystąpić należy przedewszystkiem do zanalizowania wyniku gospodarczo-finansowego roku ubiegłego, a ponieważ on samoistnie w oderwaniu od lat poprzednich omówić się nie da, zanalizowania bodaj najpobieżniejszego, ze względu na zasiąg niniejszego sprawozdania, gospodarki lat poprzednich, od roku 1926 począwszy.

Miasto po wojnie i po latach inflacji znalazło się w stanie zupełnego upadku w każdej dziedzinie. Zadaniem Zarządu miasta było przywrócenie Krakowa do jakiego takiego porządku i nadrobienia tych zaległości w rozbudowie miasta, jakie blisko dziesięcioletnia stagnacja życia gospodarczego spowodować musiała. Wobec braku kredytu komunalnego prace te Zarząd miasta wykonać musiał częściowo własnemi funduszami bieżącemi, wbrew kardynalnym zasadom gospodarki budżetowej, bądź przy pomocy krótkoterminowych pożyczek, wysoko oprocentowanych. Innego wyjścia nie było, a konieczność nagliła. Wynikiem tego był wzrost zadłużenia miasta, wynoszącego łącznie z deficytem administracyjnym kwotę około 20 miljonów złotych. Jeżeli się zważy jednak, że Gmina inwestowała w ostatnich pięciu latach, t. j. od roku 1926:

1)	w Gazowni Miejskiej	2,134.207·44 zł.
2)	w Elektrowni Miejskiej	8,624 624·30 „
3)	w Wodociągu Miejskim	4,683 898·17 „
4)	na budowę dróg i kanałów . .	7,973.995·63 „
5)	w Zakładzie Czyszczenia Miasta i w Miejskich Zakładach Samochodowych	2,637.711·— „
6)	na Straż Pożarną	876 170·— „
7)	na budowę domów i baraków .	4.317 000·— „
8)	w cmentarzach	153.014·— „
9)	w „Lesie Wolskim“ i na zalesienia ochronne	471.438·— „
10)	na konserwację budynków miejsk.	386.865 57 „
11)	w Rzeźni Miejskiej	1,229.128 63 „
12)	na szkoły	555.000·— „
13)	na budowę domu wycieczkowego dla młodzieży	450.000·— „
14)	na muzea i zabytki	480.370·— „
15)	na teatr miejski	457.000 — „

to wydatek powyższy w łącznej kwocie 35,440.242·74 zł. wykazuje znaczny wzrost majątku gminnego, z drugiej jednak strony osłabienie rentowności tego majątku wydatkami na opłatę odsetek zaciągniętych krótkoterminowych pożyczek i upłatę kapitału tychże zobowiązań.

To jedna strona omawianego zagadnienia, z drugiej znaczny wzrost wydatków personalnych, spowodowany uchwałami Rady miasta z dnia 4 marca 1929 r. i z dnia 14 stycznia 1930 r. w przedmiocie nowego regulaminu dla niższych pracowników miejskich zakładów użyteczności publicznej i nowych etatów, które, przy najdalej idącej ostrożności, spowodują konieczność stabilizowania blisko tysiąca ludzi, a w konsekwencji nowy wydatek w kwocie zgórą 500.000 zł.

Sytuacja nie jest oczywiście beznadziejna, lecz chwilowo bardzo poważna, wymagająca stanowczych zarządzeń i rewizji zarówno zasad polityki personalnej w niektórych działach administracji, jak i najdalej posuniętej oszczędności w wydatkach lokomocyjnych, zwłaszcza ograniczenia kart tramwajowych, ilości samochodów czynnych w gminie, redukcji sił, a, co ważniejsze, wstrzymanie na pewien okres wszelkich inwestycyj, bez których Gmina na rok, dwa, czy trzy obejść się musi, zwiększenie temsamem dochodowości przedsiębiorstw miejskich, by nie tylko równowagę budżetu i gospodarki miejskiej utrzymać, ale radykalną reformę

finansów miejskich przeprowadzić. Zarządzenia w tym kierunku są przygotowane, a wyraz ich znajdzie się w projekcie budżetu na rok 1931/32.

Idealnem wyjściem z obecnej sytuacji finansowej i gospodarczej Gminy byłoby zaciągnięcie większej pożyczki, którąby pozwoliła z jednej strony skonwertować krótkoterminowe pożyczki gminne na długoterminową, amortyzowaną w rocznych annuitetach, z drugiej strony dałaby Gminie fundusze na podjęcie inwestycyjnych robót na terenie miasta, możność zadośćuczynienia licznym, istotnie piekącym potrzebom Gminy, czy w zakresie uporządkowania dróg i ulic, czy w zakresie budownictwa szkolnego, czy mieszkaniowego, czy wreszcie załatwienia piekącej sprawy budowy nowego muzeum i hal targowych, a równocześnie mogłaby się przyczynić do rozwiązania sprawy bezrobocia.

Pożyczkę taką w kwocie kilkudziesięciu miljonów złotych zaciągnąć można jedynie zagranicą. Z licznych enuncjacyj na Radzie miejskiej Zarządu miasta wiadomem jest, z jakiemi trudnościami realizacja tego problemu zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalnym walczyć musi.

Poza szczegółami wewnętrznej administracji, omówionemi na innem miejscu w niniejszem sprawozdaniu, Zarząd miasta kontynuował w okresie sprawozdawczym zabiegi o zaspokojenie tych potrzeb, których realizacja leży w zakresie Państwa. Należy do nich w pierwszej linji rozszerzenie granic Województwa krakowskiego przez przyłączenie 4 południowych powiatów Województwa kieleckiego, w szczególności powiatów będzińskiego, olkuskiego, miechowskiego i pińczowskiego i rozbudowy dróg w tych powiatach dla ułatwienia połączeń komunikacyjnych z Krakowem. Zarząd miasta interesuje się bardzo żywo rozwojem ruchu samochodowego w tej połaci Rzeczypospolitej, pozbawionej linij kolejowych, ułatwił urządzenie dwóch dworców autobusowych, nadzoruje i popiera rozwój tego ruchu przy pomocy Polskiego Związku Turystycznego i Krakowskiego Klubu Automobilowego.

W okresie układania budżetu państwowego Zarząd miasta zgłosił w poszczególnych resortach administracji centralnej postulaty miasta Krakowa o należyte udotowanie w budżecie państwowym robót na terenie miasta już rozpoczętych, a nie dokończonych, a to kredytów na dokończenie prac około kanalizacji Wisły i zabezpieczenia miasta przed powodzią, na dokończenie budowy gmachu Akademji Górniczej i kliniki ginekologicznej. W dziedzinie nowych budowli Zarząd miasta zabiegał, jak w poprzednich latach, o budowę nowych gmachów gimnazjalnych, budowę pałacu sprawiedliwości i więzień, poruszył erygowanie politechniki w Krakowie, starał się o restaurację Bibljoteki Jagiellońskiej i budowę nowego gmachu dla pomieszczenia jej zbiorów, wreszcie zabiegał o rozbudowę węzła kolejowego krakowskiego, łącznie z budową nowego dworca osobowego, o budowę połączenia kolejowego Kraków—Warszawa via Miechów, budowę skrótu linji Kraków—Zakopane z opuszczeniem stacji Kraków—Płaszów, budowę drugiego połączenia Krakowa z Górnym Śląskiem. Zagadnienia powyższe naprzód nie postępują. Najlepiej stosunkowo przedstawia się sprawa kanalizacji i regulacji Wisły, oraz zabezpieczenia miasta przed powodzią; sprawa ta rokrocznie posuwa się powoli naprzód i o ile kredyty nadal będą przyznawane, ukończoną będzie w najbliższym latach Pozostaje nierozwiązanym, wymagający dłuższych studjów i znacznych kosztów, problem architektonicznego wykształcenia murów bulwarowych od Skałki do mostu zwierzynieckiego pod Wawelem. Sprawa dokończenia budowy gmachu Akademji Górniczej postąpiła o tyle naprzód, że w bieżącym roku szkolnym znaczną część budynku mogła Akademja zająć. Brakuje jeszcze wykończenia części środkowej i fasady. Podobnie przedstawia się sprawa kliniki ginekologicznej, której otwarcia w najbliższej przyszłości należy się spodziewać. Sprawa budowy nowego gmachu dla Bibljoteki Jagiellońskiej weszła wreszcie przez wstawienie w budżecie państwowym na rok 1930/31 kwoty 1 miljona zł. w stadjum realizacji. Inne, jak budowa pałacu sprawiedliwości, więzień, budynków na pomieszczenie szkół średnich ogólno-kształcących, czekać muszą pomyślniejszych czasów. Sprawa rozbudowy krakowskiego węzła kolejowego znów została podjętą, a to w szczególności przez projektowanie budowy linji okrężnej na północ od Krakowa, którą ma się kierować ruch tranzytowy, wreszcie budowy linji turystycznej Kraków—Nowy Targ, Szczawnica—Krościenko, Stary Sącz. Zarząd miasta czyni zabiegi o rozszerzenie zakresu działania krakowskiej Dyrekcji K. P. na południową część Województwa kieleckiego, a to po linję Herby—Częstochowa—Kielce—Ostrowiec—Sandomierz.

W okresie sprawozdawczym rozpisane zostały wybory do Sejmu i Senatu. Wskutek skróconego kalendarza przygotowanie przewodu wyborczego wymagało szczególnie intensywnego natężenia pracy. W pracach przygotowawczych do wyborów, zajętych było 346 osób przez 83 dni, a praca dochodziła w niektórych czasokresach od 15—19 godzin na dobę. Znaczną większość personalu stanowiły siły, przydzielone z kontyngentu pracowników gminnych, wskutek czego wybory zastanowiły przejściowo normalny bieg urzędowania, powodując w niektórych wydziałach znaczniejsze zaległości, które jednak w ciągu grudnia wyrównane zostały. Wybory kosztowały Gminę około 150.000 zł., stanowiąc bardzo poważny, a nie przewidziany budżetem wydatek. Kraków obsługiwał dwie komisje okręgowe wyborcze, a to Nr. 41 (Kraków - miasto) i Nr. 42 (Województwo krakowskie). Zaledwie drobna część tych wydatków zostanie może Gminie zwróconą.

6. Uroczystości i przyjęcia.

1) Dnia 1 lutego: Obchód Imienin P. Prezydenta Rzeczpltej Prof. Dra Ignacego Mościckiego.

2) Dnia 3 marca: Odznaczenie Prezydenta m. Inż. K. Rollego orderem „Białego Lwa“.

3) Dnia 17 marca: Pobyt p. Charles Devey'a.

4) Dnia 18 i 19 marca: Obchód imienin Marszałka Piłsudskiego.

5) Dnia 12 i 13 kwietnia: IV. Zjazd Balneologiczny w Krakowie.

6) Dnia 12—17 maja: Międzynarodowy Kongres Górników w Krakowie.

7) Dnia 19 i 20 maja: III. Bałtycka Konferencja Hydrologiczna.

8) Dnia 24 i 25 maja: Pobyt delegacji paryskiej Rady miejskiej.

9) Dnia 31 maja: Jubileusz Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych.

10) Dnia 8 i 9 czerwca: Zjazd naukowy im. J. Kochanowskiego.

11) Dnia 12 czerwca: Pobyt Min. Grandi'ego w Krakowie.

12) Dnia 20—24 czerwca: Zjazd członków P. E. N. Klubów.

13) Dnia 3 i 4 lipca: XXII Kongres Międzynarodowy w sprawach tramwajownictwa, kolejnictwa dojazd. i komunikacji autobusowej.

14) Dnia 5 i 6 sierpnia: Marsz szlakiem Kadrówki.

15) Dnia 15 i 16 sierpnia: Pobyt Delegatek Narodowego Związku Pracy Kobiet w Ameryce.

16) Dnia 19 i 20 sierpnia: Pobyt Delegacji „Fidac'u" w Krakowie.

17) Dnia 10 września: Nadanie Prezydentowi m. Inż. K. Rollemu Krzyża Komandorskiego Legji Honorowej franc.

18) Dnia 20—28 września: Międzynarodowa Konferencja Żeglugi na Dunaju.

19) Dnia 12 i 13 października: Zjazd Delegatów Towarzystwa Opieki nad Grobami Bohaterów.

20) Dnia 22—26 października: VII. Kongres Związku Międzynarodowego Unij Intelektualnych w Krakowie.

21) Dnia 1 i 2 listopada: III. Zjazd Towarzystwa Mikrobiologów i Epidemjologów Polskich w Krakowie.

22) Dnia 11 listopada: Uroczystość Obchodu 10 lecia odparcia najazdu Rosji sowieckiej.

23) Dnia 29 listopada: Setna rocznica Powstania Listopadowego.

7. Reforma administracji miejskiej.

Reforma administracji i przystosowania jej do obecnych warunków życiowych stanowi jedno z ważniejszych zagadnień nauki administracyjnej w dobie bieżącej. Sprawa to, nad którą od lat kilku przeprowadza się w państwach zachodnich, a również i u nas bardzo poważne studja naukowe, obejmujące dzisiaj już rozległą literaturę, przeprowadza się liczne doświadczenia praktyczne i próby. Dążenia w tym kierunku podjęte nie są jeszcze ostatnim wyrazem możliwości w tej dziedzinie. O ile idzie o administrację gminną, to wszelkie zdobycze w dziedzinie reformy i usprawnienia administracji, wprowadzone na podstawie doświadczeń zagranicznych przez Rząd — wprowadza się i u nas. O ile idzie o jakiś własny swoisty kierunek reformy, to sprawa jest zbyt poważną, by można większe próby ryzykować, a pozatem wszelka praca byłaby zupełnie niecelową, gdyż Rząd, wprowadziwszy pewne reformy i pewne ulepszenia, zaleca je administracji samorządowej — powaga zaś organów, nad reformą w Państwie pracujących, daje zupełną gwarancję, że opracowanie jej zagadnień będzie o wiele lepszem, niż to, na którebýśmy się mogli zdobyć sami, nie dysponując ani siłami naukowemi, ani fachowemi.

Zapoczątkowaną przed kilku laty reformę administracji miejskiej kontynuuje się w dalszym ciągu. Zapowiedziane w opracowaniu zeszłorocznem zamierzenia w tej dziedzinie bądź zostały już zrealizowane, bądź też są w toku realizacji. I tak wprowadzono prawie we wszystkich Wydziałach i urzędach miejskich przejętą od władz rządowych nową manipulację kancelaryjną, zyskując na tem kilkanaście sił urzędniczych. Dalsza redukcja personalu kancelaryjnego jest przewidzianą w miarę przyswojenia sobie przez personal nowych form postępowania. Reforma manipulacji kancelaryjnej nie jest zresztą, jak wspomniałem, zagadnieniem w praktyce administracyjnej skończonem, istnieją prądy zarówno za granicą, jak i u nas w Polsce dalszego uproszczenia, a skoro podejmowane próby okażą się skuteczne, zastosowane zostaną i w naszej administracji. W Wydziałach i Biurach, niemających spraw typowych, zaprowadzono dalsze uproszczenia dotychczasowej manipulacji, redukując ilość ksiąg i zapisków kancelaryjnych, ilość rubryk w tychże, wprowadzając wszędzie druki i stampilje dla oszczędności pracy ludzkiej. Przy Biurze Prezydjalnem istnieje osobny referat druków i formularzy, którego zadaniem jest ujednostajnienie i najdalej idące uproszczenie używanych formularzy.

Zamierzona w roku ubiegłym decentralizacja administracji miejskiej przez reorganizację Komisarjatów obwodowych znalazła swój wyraz w zmianie, zadecydowanej przez Zarząd miasta, tych Komisarjatów na okręgowe urzędy miejskie dla spraw drobniejszej wagi. Reforma ta miała na celu z jednej strony ograniczenie działalności Magistratu do spraw ważniejszych, natury ogólnej i odciążenie Wydziałów administracyjnych od nawału spraw drobnych, z drugiej przez przydzielenie tych spraw między kilka urzędów okręgowych, ułatwienie bezpośredniego kontaktu urzędu z ludnością, umożliwienie ustnego załatwiania spraw w szerszej, niż dotychczas, mierze, a temsamem ograniczenie biurokratyzmu i nadmiernej pisaniny. Reforma przewiduje zniesienie istniejących dotychczas 9 Komisarjatów obwodowych, podzielenie miasta na 5 okręgów, mniejwięcej po 45.000 ludności liczących i utworzenie w nich okręgowych urzędów miejskich, jako filij Magistratu. Projektowane okręgi, pokrywające się terytorjalnie z okręgami Komisarjatów Policji Państwowej, stanowić będą równocześnie okręgi policji budowlanej, sanitarnej i targowej. Do kompetencji ich należeć będą początkowo sprawy karno-administracyjne, porządkowe i sanitarne, sukcesywnie w miarę rozwoju instytucji przekazane zostaną urzędom dzielnicowym dalsze referaty z dziedziny administracji lokalnej. Pozatem przejmą urzędy dzielnicowe całą służbę wykonawczą i informacyjną, pełnioną dotychczas przez Komisarjaty obwodowe. Urzędy te stanowić będą samoistne jednostki administracyjne, kierowane przez urzędników prawno-referendarskich, prowadzić będą własne kancelarje.

Wprowadzenie ich w życie wobec trudności pomieszczenia, bo w zasadzie urząd taki winien znajdować się w centrum swego okręgu, potrwa parę miesięcy. Tymczasem na żądanie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zjednoczenia spraw karno-administracyjnych w jednym Wydziale, Zarząd miasta zmuszony był utworzyć przy Wydziale III. przemysłowym, osobny referat dla spraw karno-administracyjnych i wyłączyć sprawy te z innych Wydziałów.

Ze względu, że sprawy sanitarne załatwiane są obecnie w kilku Wydziałach, co przy konieczności zasiągania w tych sprawach fachowej opinji M. Urzędu Zdrowia, powoduje w konsekwencji liczne, zbędne, czynności kancelaryjne i przewlekłe załatwianie spraw. Zarząd miasta zadecydował zmianę M. Urzędu Zdrowia na Wydział Sanitarny, obejmujący sprawy policji sani-

tarnej, weterynaryjnej, a to obok referatu higjeny społecznej, spraw pracowni chemicznej, bakterjologicznej, Zarządu M. Zakładów Sanitarnych, dotychczas przez M. Urząd Zdrowia prowadzonych

Zapowiedziane w zeszłorocznem sprawozdaniu rozporządzenie wykonawcze do Rozporządzenia Prezydenta Rzpltej o ewidencji i kontroli ruchu ludności w r. 1928, ogłoszone zostało z końcem listopada 1930 r., z końcem zaś grudnia wyszła dodatkowo instrukcja, wydana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Przepisy te nałożyły na gminę obowiązek przejęcia z dniem 1 stycznia 1931 r. biura meldunkowego, prowadzonego dotych czas przez Starostwo grodzkie, oraz uruchomienia najdalej po koniec czerwca 1931 r. urzędu dla ewidencji i kontroli ruchu ludności. Urząd ten załatwiał będzie wszelkie sprawy administracyjne związane z ruchem ludności, sprawy obywatelstwa, przynależności gminnej, sprawy stałego pobytu, sprawy ewidencji osób, należących do siły zbrojnej państwa, z wyjątkiem osób pozostających w służbie czynnej, wydawał dowody osobiste, utrzymywał ewidencję ludności stałej i obcej, ruchu przyjezdnych, ruchu ludności stałej, a oprócz tego prowadził biuro meldunkowe (adresowe). Uruchomienie biura tego, wymagające przemeldowanie całej ludności, sprawdzenia wszystkich meldunków, założenia kilkunastu ksiąg i rejestrów, wymaga pracy kilkudziesięciu ludzi, a po uruchomieniu przydziału dwudziestukilku sił urzędniczych, w tem conajmniej dwóch urzędników prawno-referendarskich na stanowiskach kierowniczych. Jeżeli się do tego doda lokal i urządzenie, zakupno druków i formularzy, urząd ten w bieżącym i przyszłym roku spowoduje znaczny wydatek administracyjny.

Po długiej rozwadze i wszechstronnem rozpatrzeniu, Zarząd miasta zadecydował zniesienie i likwidację M Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich. Decyzję tę spowodował szereg motywów. Urząd ten po zniesieniu akcyzy stał się instytucją kadłubową, a kosztowną, bo utrzymującą własną rachunkowość, kancelarję, ekonomat, a do niedawna konserwację budynków. Doczepiona do niego Rzeźnia miejska z zakładami przy niej istniejącemi, odczuwała wszelkie braki i niedomogi administracji na odległość, siłą rzeczy niefachowej; rozbudowany przed wojną aparat poborowy na urzędach linjowych, istniejący obecnie ściśle rzecz biorąc, jedynie dla poboru myta, pochłania znaczną część dochodów z tych opłat. Sytuację ratuje użycie personalu tego do poboru pewnych opłat targowych i weterynaryjnych, a w części do poboru podatku tonażowego. Z chwilą zniesienia opłat samochodowych (co jest w Rządzie projektowanem) i zniesienia myta drogowego, personal ten w ilości 145 osób, przeważnie stabilizowanych, obciąży w przyszłości budżet miejski. Motywy te spowodowały Zarząd miasta do zadecydowania likwidacji dotychczasowych stosunków, wyodrębnienia Rzeźni miejskiej i zakładów przy niej istniejących w odrębny zakład administrowany przez Magistrat (Wydział VIII.), przekazania spraw targowych i dodatków do państwowych podatków konsumcyjnych Wydziałowi VIII., podatku tonażowego i myta Wydziałowi II. Likwidacja ta, zapoczątkowana przed rokiem przeniesieniem spraw personalnych do Biura Prezydjalnego, spraw budowlano-konserwacyjnych do Wydziału I., potrwa około 3-ch miesięcy.

Likwidacja Miejskiego Urzędu Poboru Opłat da Gminie do dyspozycji lokal, złożony z kilkunastu ubikacyj, których ilość po pewnych adaptacjach, opróżnieniu mieszkań prywatnych, powiększy się do przeszło dwudziestu. Lokalu tego potrzebuje Gmina dla pomieszczenia biura meldunkowego, przynajmniej jednego urzędu dzielnicowego i Biura statystycznego, którego przeniesienie z Pałacu Larischa konieczne jest dla przeprowadzenia reorganizacji administracji skarbowo-podatkowej.

Reforma ostatnia ma na celu skoordynowanie działalności Wydziału II. (jako organu wymierzającego i egzekwującego) z organami poborowemi, t. j. Kasą miejską. Drogą do tego jest przeniesienie Wydziału II. do Magistratu i umieszczenie obok Izby Obrachunkowej, w Izbie zaś wyodrębnienie działu likwidacji podatków i kasy poborowej w osobny oddział stanowiący departament rachunkowy i kasę podatkową Wydziału II.

Realizacja tego planu możliwą jest jedynie w razie przeniesienia Wydziału III. i Budownictwa m. na II. p. Pałacu Larischa do pomieszczeń, zajmowanych obecnie przez Wydział II. i Biuro Statystyczne, a pomieszczenia na ich miejscu w głównym gmachu Magistratu Wydziału II.

Dla spraw finansowych, celów kontroli finansowej i kontroli faktycznej, Zarząd miasta utworzył przy Biurze Prezydjalnem, wzorem miast zachodnich, referat finansowo-budżetowy i organa kontrolorów dla służby zewnętrznej.

Równocześnie przeprowadza się reorganizację Elektrowni Miejskiej: opracowano nową instrukcję rachunkowo-kasową, upraszczającą znacznie dotychczasową manipulację, oraz instrukcję administracyjną dla zarządu. Instrukcje te, o ile w praktyce okażą się celowemi, wprowadzone zostaną również i w Gazowni, oraz Wodociągu Miejskim. Rozpatrywaną jest przytem koncepcja utworzenia pewnych organów, wspólnych dla wszystkich trzech zakładów (np. odczytywaczy stanów wodomierzy, elektromierzy i gazomierzy, wspólnych inkasentów), co obniżyłoby również koszty administracji.

W ostatnich tygodniach roku sprawozdawczego przeprowadzono reorganizację Wydziału konskrypcyjno-wojskowego, pozostawiając w Wydziale tym wszystkie sprawy wojskowe, a przenosząc sprawy konskrypcyjne, przynależności i obywatelstwa do Wydziału IV-go, prowadzącego sprawy metrykalne. Reorganizacja ta usprawni oba Wydziały.

Przeszkodą w szybkiem usprawnieniu administracji jest ciasnota pomieszczenia, powodująca, że w większości ubikacyj biurowych Magistratu urzęduje po kilku referentów, a w biurach egzekucyjnych po kilkunastu, co przy znacznej frekwencji stron przeszkadza w urzędowaniu i hamuje prawidłowy tok czynności. Agendy Gminy się corocznie zwiększają, w roku sprawozdawczym np. Gmina musiała przejąć sprawy ewidencji ruchu ludności, wydawanie dowodów osobistych i biuro meldunkowe. Zubożenie ludności wskutek trudnego gospodarczego położenia Państwa powoduje znaczny wzrost spraw podatkowych, których przybywa corocznie mimo, że liczba aktów wskutek wprowadzenia nowej manipulacji maleje.

Brakowi pomieszczenia zaradzićby mogła jedynie budowa nowego skrzydła od ul. Poselskiej na miejscu

obecnej Estreicherówki, wobec jednak znacznych kosztów — myśleć o tem na razie nie można.

Dalszą przeszkodą jest względnie znaczna ilość urzędników wysłużonych, których funkcjonalność jest zmniejszona, a których Zarząd miasta nie przenosi w stan spoczynku, by płacąc pełną emeryturę — wydatków administracyjnych nie powiększać.

Stosownie do zapowiedzi w poprzednich sprawozdaniach, Zarząd miasta dąży do oparcia naszej administracji na urzędnikach referendarskich ze średniem wykształceniem, a ograniczenia etatu prawno-referendarskiego do spraw najważniejszych. Doborowi nowych sił poświęca się szczególną uwagę, specjalną troskę jak najlepszemu ich wykształceniu i przygotowaniu do służby.

8. Wydawnictwa urzędowe.

W okresie sprawozdawczym ukończono druk księgi pamiątkowej o Wielkim Krakowie p. t. „Kraków — Historja rozszerzenia miasta". Dzieło, obejmujące przeszło 700 stron druku in 4-to i liczne ilustracje, ukaże się w pierwszych miesiącach 1931 roku. Druk następnych dwóch tomów „Ustaw i rozporządzeń Gminy stoł. król. m. Krakowa" jest w toku. Wydawnictwo ostatnie rozeszło się niemal po całej Polsce — sprzedano dotychczas kilkaset egzemplarzy. Podobnie jak w latach ubiegłych, zamieszczano w „Dzienniku Rozporządzeń stoł. król. m. Krakowa" artykuły i sprawozdania z dziedziny administracji miejskiej i państwowej. W roku 1930 zamieszczono:

Karol Rolle: „Sprawozdanie z działalności Komitetu Rozbudowy m. Krakowa za rok 1929".

Piotr Wielgus: „Reforma biurowości w samorządzie".

Tadeusz Przeorski: „Współczesny samorząd miejski".

Edward Kubalski: „Przemysł budowlany w Małopolsce, a nowe prawo przemysłowe".

Stanisław Bieliński: „Projekt hydraulicznego zbiornika energji na Bielanach pod Krakowem".

Szczęsny Wachholz: „Zasady reorganizacji ustroju administracji Rzeczypospolitej Polskiej".

Władysław Piotrowski: „Związki zawodowe w Polsce w ramach ustawy przemysłowej".

Apolinary Argasiński: „Prawo fundacyjne, a fundacje pod zarządem Gminy m. Krakowa zostające".

Zbigniew Bocheński: „Sprawozdanie z podróży naukowej do Włoch, odbytej w kwietniu i w maju 1930 r.".

Kazimierz Buczkowski: „Muzeum Narodowe w Krakowie w okresie dziesięciolecia 1918—1928".

Ludwik Grabczak: „Sprawozdanie z działalności M. Ambulatorjum Dentystycznego Szkolnego za rok szkolny 1927/28", „Sprawozdanie z działalności M. Ambulatorjum Dentystycznego Szkolnego za rok szkolny 1929/30".

Ponadto były drukowane ważniejsze przemówienia na posiedzeniach Rady miasta, sprawozdania z posiedzeń Rady, Sekcyj i Komisyj Rady miasta.

Pozatem, jak corocznie, wydano drukiem w osobnych broszurach sprawozdania administracyjne Gazowni, Elektrowni miejskiej, Muzeum Przemysłowego, Wodociągu miejskiego i t. d.

9. Zaopatrzenie emerytalne.

Ilość osób, pobierających uposażenie emerytalne z końcem 1930 r. wynosiła:

1) w Magistracie (łącznie z M. U. P. O. i P. P.)	765
2) w Elektrowni Miejskiej	8
3) w Gazowni Miejskiej	98
4) w Kr. Miejskiej Kolei Elektrycznej	75
Razem	946

Uprawnionych do zaopatrzenia emerytalnego z dniem 31 grudnia 1930 r. było:

1) w Magistracie	1.571
2) w Zakładach i instytucjach miejskich	1.219
Razem	2.790

Wobec uchwalenia przez Radę miasta w dniu 4 marca 1929 r nowego regulaminu służbowego dla niższych pracowników miejskich, ilość powyższa powiększa się stale i dojdzie w ciągu najbliższych lat do około 6.000 osob. Obciążenie dzisiejsze wynosi w Gminie około 1,800.000 zł. rocznie przy 946 osobach, pobierających zaopatrzenie emerytalne i dary z łaski. Poruszona w poprzednich sprawozdaniach sprawa utworzenia jednego, wspólnego dla wszystkich pracowników Gminy, funduszu emerytalnego, została opracowana.

Stan książkowy funduszów emerytalnych przedstawia się z dniem 31 grudnia 1930 r. następująco:

1)	fundusz emeryt.	miejski	1,576 968·62	zł.
2)	„ „	Gazowni M.	499.570·60	„
3)	„ „	M. U. P. O. i P. P.	288.454·14	„
4)	„ „	Elektrowni M.	375.956·08	„
5)	„ „	artystów m.	45.453·44	„
6)	„ „	Krak. M. Kolei El.	669 555·68	„
		Razem	3,455 958·56	zł.

Kwoty te umieszczono w funduszach bieżących i obrotowych Gminy i zakładów, a w nieznacznej stosunkowo części w budowie domów mieszkalnych.

10. Sprawy pożyczkowe.

A. Pożyczka zagraniczna.

Finansowa sytuacja zagraniczna nie pozwoliła w dalszym ciągu, jak roku poprzedniego, Gminie m. Krakowa na zaciągnięcie pożyczki zagranicznej. Zachodzi uzasadniona nadzieja, iż z chwilą poprawy stosunków na rynku pieniężnym zagranicznym sprawa pożyczki zagranicznej wejdzie na lepsze tory.

B. Waloryzacja.

Waloryzacja pożyczek Boden Credit Anstalt w Wiedniu nie posunęła się naprzód z powodu fuzji tej instytucji z Bankiem Credit Anstalt. Wobec tego raty od tych pożyczek opłacane są w zapadających terminach ściśle według koronowego planu umorzenia, z przeliczeniem na szylingi austrjackie w stosunku 1 szyling równy 10.000 Koron.

Waloryzacja pożyczki zagranicznej, przedwojennej, zaciągniętej w Czeskiej Kasie Oszczędności w kwocie 3 miljony koron austr. została doprowadzona do końca. Zgodnie z ustawą waloryzacyjną, ustalono kapitał na sumę zł 750.000, płatny w przeciągu 30 lat, poczynając od dnia 1 lipca 1930, w ratach annuitetowych, płat-

nych 1 stycznia i 1 lipca każdego roku, przy oprocentowaniu 5% w stosunku rocznym, z uzyskaniem przez Gminę m. Krakowa zwolnienia odnośnych hipotek, a z pozostawieniem jedynie obciążenia na hipotece real. lwh. 272 Ks. gr. gm. kat. Kraków I.

Konwersja pożyczek obligacyjnych Gminy m. Krakowa z r. 1909 i 1919 dokonane zostały w roku ubiegłym. W bieżącym roku rozpoczęła się wymiana obligacyj koronowych na złotowe, która objęła już prawie połowę zwaloryzowanego kapitału. Ciągnienia odbywają się normalnie, wylosowane obligacje i kupony wypłaca się uprawnionym.

C. Pożyczki.

Z pożyczki 2,000.000 zł., zaciągniętej w Towarzystwie Ubezpieczeń na życie „Feniks", nie realizowano w r. 1930 dalszych partyj, tak, że na razie zrealizowany kredyt wynosi, jak w roku poprzednim, 700.000 zł, uzyskanie reszty całej sumy pożyczki zależne jest od wzrostu rezerw Towarzystwa, z których 10% może być użyte na cele pożyczek.

Konwersja pożyczek budowlanych, krótkoterminowych Banku Gospodarstwa Krajowego postąpiła o tyle, że nadesłane zostały plany umorzenia 10 pożyczek, t. j. tych, nad których konwersją rozpoczęła się praca Banku w r. 1929. Konwersji dalszych pożyczek budowlanych dotąd nie przeprowadzono.

Warunki spłaty pożyczek Banku Gospodarstwa Krajowego zł. 6,783.087·20 i zł. 1,980.000 (pierwotnie zł. 5,640.000 i zł. 2,000 000) zostały ustalone w ten sposób, iż Gmina m. Krakowa wpłaca na rachunek obu tych pożyczek miesięczne kwoty po zł 125.000, z których Bank pokrywa przypadające od nich odsetki, oraz odpowiednie raty kapitałowe.

W roku sprawozdawczym zaciągnęła Gmina dwie większe pożyczki na inwestycje wodociągowe, w szczególności na budowę 2 go rurociągu, mianowicie w Miej. Kasie Oszczędności w Król. Hucie zł 1,094.884·15 i w Towarzystwie Akc. Huta Bismarcka zł 1,600.000, pożyczkę w Komunalnej Kasie Oszczędności m. Krakowa na inwestycje i pokrycie niedoborów budżetowych lat poprzednich dolarów 100.000, wreszcie mniejsze pożyczki na cele inwestycyjne, a to w Kom. Kasie Oszczędności m. Krakowa na roboty drogowo-kanałowe zł 60.000 i w Kom. Kasie Oszczędności Powiatu Krak. na pokrycie udziału w Spółce drogowej Kraków — Wola Justowska zł 85.000; przy tych ostatnich uwględnić należy również pożyczkę zł 60.000, uzyskaną z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej na zatrudnienie bezrobotnych przy robotach kanalizacyjnych.

11. Rozbndowa miasta.

Magistrat zatwierdził w okresie sprawozdawczym szereg podziałów gruntowych, Rada zaś miejska ustanowiła prawo zabudowy w Dz. VII na rzecz Stowarzyszenia żeńskiego pod wezw. św. Julji, a w Dz. XV na rzecz Związku Obrony Kresów Zachodnich i Wyższego Studjum Handlowego. Ponadto uchwaliła Rada miejska darować 45 a 70 m kw. gruntu pod budowę kościoła i budynku parafjalnego w Dz. XI Dębniki, a zarezerwować dalszych 11 a 55 m kw. na potrzeby parafji dębnickiej w przyszłości. Wreszcie zgodziła się Rada miejska na sprostowanie stanu hipotecznego swej realności, sąsiadującej z realnościami parafji św. Józefa w Dz. XXII Podgórze.

12. Budowa domów.

Gmina wybudowała w 1930 roku dwa domy 4-piętrowe przy ulicy Pasterskiej w Dz. XIX, obejmujące 48 mieszkań i 2 lokale sklepowe.

Gmina jest obecnie właścicielką 107 czynszowych budynków, które mieszczą 632 mieszkania, obejmujące 1.363 ubikacje, wliczając w to 57 mieszkań służbowych dla stróżów i dozorców o 88 ubikacjach. Z mieszkań w domach czynszowych miejskich korzystało 185 pracowników miejskich.

Czynsz miesięczny wynosił ostatnio ogółem 37 427 złotych. Przeciętny czynsz z ubikacji wynosił 33 zł. miesięcznie. Gmina wynajmowała poza tem w realnościach własnych 293 lokali o 747 ubikacjach na cele przemysłowe, handlowe, naukowe, kulturalne, towarzyskie i t. p. za czynszem rocznym 400 861 zł. Na cele społeczne Gmina oddaje 68 lokali o 119 ubikacjach bezpłatnie. Ogólny roczny czynsz za lokale wynajmowane dosięgał 849.984 zł.

13. Sprawy gruntowe.

A) Gmina, mimo nieustannych starań, nie uzyskała dotychczas od Państwa gruntu pod rozszerzenie cmentarza rakowickiego. Stoją tam bowiem 3 budynki mieszkalne, przerobione z magazynów, a władze wojskowe uzależniają oddanie tego gruntu od wybudowania przez Gminę w sąsiedztwie na parceli skarbowej pomieszczeń dla 7 rodzin, zamieszkujących owe budynki. Gmina podjęła interwencję u władz centralnych, gdyż wspomniana budowa spowodowałaby wydatek około 70.000 zł., do którego miasto nie jest prawnie zobowiązane, według bowiem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929 r. rzeczony grunt ma być odstąpiony miastu bezpłatnie.

B) Gmina nabyła:

1) w drodze kupna 77 a 92·30 m kw. gruntów za 28.221·60 zł. i 8.816·61 dolarów, oraz 2/768 części (resztę) realności lwh. 17 i 18 Dz. VI za 5 000 zł.,
2) w drodze zamiany 4 ha 30 a 47·32 m kw. gruntów za dopłatą 7.882.06 zł.,
3) pod ulice bezpłatnie, lub z zastrzeżeniem potrącenia z kosztów urządzenia 1 ha 18 a 35·69 m kw.

Razem nabyła Gmina 6 ha 26 a 75 31 m kw. gruntów.

C) Gmina pozbyła:

1) w drodze sprzedaży 1 ha 31 a 60·04 m kw. gruntów za 347.767 84 zł. i 20.069·78 dolarów,
2) w drodze zamiany 9 a 26·65 m kw. gruntów za dopłatą 1.415·70 zł,
3) w drodze darowizny 45 a 70 m. kw. gruntów.

Razem pozbyła Gmina 2 ha 69 a 56·69 m kw. gruntów, przeważnie na cele budowlane, a resztę na wyrównanie granic i t. p.

D) Gmina wydzierżawiła grunty na cele przemysłowe, rolne, pod uprawę jarzyn, na pastwiska, pod boiska sportowe, pod kioski i kolumny reklamowe, pod

stoliki przed kawiarniami, pod świetlniki, szachty i t. d. za czynszem rocznym łącznie w kwocie 143.700 zł.

Za boiska sportowe Gmina pobiera ze względów na doniosłość wychowania fizycznego młodzieży czynsze, mające znaczenie czynszów uznawczych.

14. Spółka Mieszkaniowa dla Miast.

Kraków powiększył swój udział pieniężny w Spółce Mieszkaniowej dla Miast o dalsze 50.000 zł., a udział gruntowy o trzy parcele, obejmujące razem 1.255 m. kw., o łącznej wartości 144.028·50 zł. Obecnie więc udział miasta w tej Spółce wynosi 641.570 zł. 01 gr.

Sprawozdania Spółki za rok 1929 zamieszczone są w numerach 6 i 7 Dziennika Rozporządzeń miasta Krakowa z 1930 r.

15. Inwentarz ruchomy.

Wartość inwentarza ruchomego Gminy wynosiła z końcem 1930 r., nie licząc inwentarzy zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw miejskich, 913.000 zł., z czego 382.375 zł. przypadało na urządzenie biur, a 530.625 zł. na inwentarz szkolny.

Drobne dostawy i roboty oddawano przedsiębiorcom po doraźnem ściągnięciu ofert na podstawie uchwały Podkomitetu sprawunkowego Sekcji I Rady m. Co do większych dostaw, a mianowicie na roboty introligatorskie, stolarskie, krawieckie i drukarskie, oraz na dostawę obuwia, kożuchów, ścierek, papieru, przyborów kancelaryjnych, środków odkażających, mioteł i styli, a nadto co do drobnych dostaw na roboty tapicerskie, ślusarskie, pokostnicze i malarskie, na drobną dostawę czapek, rękawic wełnianych, sprzętów blacharskich, narzędzi, przyborów do czyszczenia, pieczęci i naprawę maszyn do pisania obowiązuje nadal rozpisywanie postępowania ofertowego.

Firmie „Zajączek i Lankosz" przedłużyła Rada miejska na 1 rok dostawę sukna na mundury służby m. Oleje, smary i naftę pobierano w „Polminie".

16. Ubezpieczenia.

Gmina ubezpieczała:

1) od ognia w Pow. Zakładzie Ubezp. Wzaj., w Krak. Towarzystwie Wzaj. Ubezp.:
   a) nieruchomości (220 polic),
   b) ruchomości, jak samochody, rzeczy osób eksmitowanych, urządzenie sali Starego Teatru i t. p. (31 polic);
2) od kradzieży w Krak. Towarzystwie Wzaj. Ubezp. kasy, urządzenia wartościowe i t. p (14 polic);
3) od odpowiedzialności cywilno-prawnej w Krak. Towarzystwie Wzaj. Ubezp. z tytułu własnego ryzyka posiadania nieruchomości, samochodów i t. d. (84 polic).

17. Podatki.

W dziale podatków i opłat o charakterze podatkowym, pobierała Gmina miasta Krakowa w roku kalendarzowym 1930 dochody podatkowe z tych samych źródeł i według tych samych stawek, co w roku ubiegłym, z tą jedynie zmianą, że od miesiąca listopada 1930 r. pobierany jest również podatek od zaprotestowanych weksli, a to wskutek reskryptu Województwa w Krakowie z dnia 15 września 1930 L. Sam. IX. 136. Reskryptem tym mianowicie Województwo na podstawie art. 14, 36 i 37 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747) w związku z § 2 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z 10 lutego 1927 r. (Dz. U. Nr. 40 poz. 356), oraz art. 101 ust. b. rozp. Prez. R. P. z 22 marca 1928 r. (Dz. U. Nr. 36 poz. 341) uchyliło dla braku podstawy prawnej uchwałę Rady miasta z dnia 15 marca 1929 r., którą postanowiono zaniechać poboru podatku od zaprotestowanych weksli, z brzmienia bowiem art. 14 powołanej wyżej ustawy z 11 sierpnia 1923 wynika, że podatek ten ma być pobierany z mocy samego prawa niezależnie od woli organów uchwalających związków komunalnych, zatem pobór jego może być uchylony jedynie przez zmianę przytoczonej ostatnio ustawy. Wobec tego Magistrat musiał przywrócić rzeczony podatek.

W zakresie poboru państwowych podatków zwiększyły się agendy Magistratu przez objęcie poboru państwowego podatku gruntowego wskutek zarządzeń władz skarbowych, wydanych na podstawie rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 14 stycznia 1925 (Dz. U. Nr. 9 poz. 65). Poboru tego podatku przypisem do 500 zł rocznie dokonuje Główna Kasa miejska od dnia 10-go października 1930 r.

Dochody z poszczególnych źródeł podatkowych wynosiły:

1. Dodatki do podatków państwowych.
(Dz. IX. budżetu miejskiego).

Dodatek do podatku gruntowego 135%:		
I kwartał . .	6.384·48 zł.	
II, III, IV „ . .	18.162·81 „	24.547·29 zł.
Dodatki do podatku przemysłowego:		
a) dodatki do opłat do świadectw przemysłowych 30%		
I kwartał .	330.606·— zł.	
II, III, IV „ .	41.397·70 „	372.003·70 „
b) do podatku obrotowego 55%		
I kwartał .	526.085·18 zł.	
II, III, IV „ .	1,704.950·06 „	2,231.035·24 „
Dodatek do podatku od nieruchomości 100%:		
I kwartał . .	484.522·— zł.	
II, III, IV „ . .	1,460.018·91 „	1,944.540·91 „
Razem . . .		4,572.127·14 zł.

2. Udział w podatkach państwowych.
(Dz. VIII. budżetu m.).

Udział w podatku dochodowym 15%:		
I kwartał . .	651.573·56 zł.	
II, III, IV „ . .	1,253.918.90 „	1,905.492·46 zł.
Do przenjesienia . . .		1,905.492·46 zł.

Z przeniesienia . . .		1,905.492·46 zł.
Udział w podatku od lokali 50%:		
I kwartał . .	407.116·79 zł.	
II, III i IV „ . .	926.275·07 „	1,333.391·86 „
Razem . . .		3,238.884·32 zł.

3. Podatki samoistne.
(Dz. X. budżetu m.).

Podatek od umów o przeniesienie własności nieruchomości i od spadków i darowizn 10%:		
I kwartał . .	110.861·78 zł.	
II, III, IV „ . .	275.402·34 „	386.264·12 zł.
Podatek od szyldów, stawka 10 do 60 zł. według powierzchni szyldu:		
I kwartał . .	45·246·45 zł.	
II, III, IV „ . .	42·479·73 „	87.726·18 „
Podatek hotelowy 20%:		
I kwartał .	74.351·17 zł.	
II, III, IV „ . .	216.027·40 „	290.378·57 „
Podatek tramwajowy 10%:		
I kwartał . .	110.569·50 zł.	
II, III, IV „ . .	366·547·52 „	477.117·02 „
Podatek od publ. zabaw i widowisk 5% do 60%:		
I kwartał . .	242.678·25 zł.	
II, III, IV „ . .	619.852·32 „	862.530·57 „
Razem . . .		2,104.016·46 zł.

4. Opłaty administracyjne.
(Dz. V. budżetu m.).

Opłaty od podań i świadectw urzędowych według taryfy:		
I kwartał . .	22.711·45 zł.	
II, III, IV „ . .	61.890·07 „	84.601·52 zł.
Opłaty za czynności urzędowe według taryfy:		
I kwartał . .	38·010·35 zł.	
II, III, IV „ . .	112.930·36 „	150.940·71 „
Opłaty egzekucyjne:		
I kwartał . .	48.726·88 zł.	
II, III, IV „ . .	114.155·18 „	162.882·06 „
Razem . . .		398.424·29 zł.

5. Zwroty ze Skarbu Państwa.
(Dz. IV. budżetu m).

Odszkodowanie za wymiar i pobór:		
a) państw. podatku od nieruchomości 5%		
I kwartał .	30.871·14 zł.	
II, III, IV „ .	83.162·67 „	114.033·81 zł.
b) państw. podatku od lokali 3%		
I kwartał .	12.262·95 zł.	
II, III, IV „ .	25.577·61 „	37.840·56 „
Razem . . .		151.874·37 zł.

Zestawienie dochodów podatkowych.

1) Dodatki do podatków państwowych	4,572.127·14 zł.
2) Udział w podatkach państwowych .	3,238.884·32 „
3) Podatki samoistne	2,104.016·46 „
4) Opłaty administracyjne	398.424·29 „
5) Zzwroty ze Skarbu Państwa . . .	151.874·37 „
Rązem . . .	10,465.326·58 zł.

Powyższe dochody podatkowe w porówaniu z rokiem 1929 (9,632 710 zł). przedstawiają wzrost o kwotę 832 616 zł., na którą złożyły się zwiększone wpływy z dodatków do państwowego podatku obrotowego, od nieruchomości i z udziałów Gminy w państwowym podatku dochodowym i w podatku od lokali, wpływy bowiem z samoistnych podatków i opłat gminnych utrzymały się w roku 1930 na poziomie roku 1929.

Suma dochodów podatkowych Gminy w r. 1930 po doliczeniu do dochodów, wskazanych wyżej pod 1, 2 i 3, wpływów z innych danin komunalnych o charakterze podatkowym (dodatki do państw. podatku od spożycia i produkcji, do patentów i podatek towarowy) w łącznej kwocie 1,998.635 zł, zamyka się w cyfrze 11,913.652. Cyfra ta wyraża obciążenie ludności miasta podatkami gminnemi. Przyjmując liczbę ludności miasta według obliczenia Miejskiego Biura Statystycznego na 214.504, otrzymamy obciążenie podatkami gminnemi na głowę mieszkańca w roku 1930 w kwocie 55·49 zł. rocznie.

Działalność Miejsk. Biura Egzekucyjnego.

1) Zaległość spraw z końcem r. 1929 wynosiła .	7.143
Wpłynęło w r. 1930 spraw	55.660
Razem . . .	62.903
Załatwiono w r. 1930	56.270
Zaległość z końcem r. 1930	6.533
2) Ilość dokonanych czynności egzekucyjnych wynosiła	133.468

3) Kwota ściągniętych egzekucyjnie należytości na rzecz Gminy miasta Krakowa wyniosła	817.550 zł.	36 gr.
Rządu	1,222.381 „	37 „
Innych instytucyj publicznych .	235.377 „	87 „
Opłaty egzekucyjne	164.877 „	23 „
Razem . . .	2,440.186 zł.	83 gr.

Gdy ogólny wpływ z danin i opłat komunalnych płaconych na podstawie nakazów płatniczych i podlegających egzekucji administracyjnej wynosił w roku sprawozdawczym 4,009.000 zł. (bez wliczenia 50% udziału w podatku od lokali), a z tej sumy ściągniętą została egzekucyjnie podana wyżej kwota 817.550·36 zł. przeto stosunek dobrowolnie zapłaconych w Kasie miejskiej należytości gminnych do należytości gminnych pobranych przy zastosowaniu środków przymusowych wyraża się procentowo w cyfrach 79·61% do 20·39%. W rzeczywistości kwota należytości gminnych pobrana pod przymusem egzekucyjnym jest znacznie większą, jeśli się weźmie pod uwagę, że wielu płatników już po wdrożeniu egzekucji uskutecznia zapłaty wprost w Kasie miejskiej, a nie w Biurze Egzekucyjnem Magistratu.

18. Podatki i opłaty pośrednie.

Dodatek komunalny do państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji w wysokości 30% od trunków, a 15% od innych artykułów, z wyjątkiem węgla, olejów mineralnych, soli i cukru, przyniósł Gminie w ostatnim roku 419.926·88 zł.

Dodatek do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków w wysokości 100% przy wyrobie, a 200% przy sprzedaży przyniósł Gminie w okresie sprawozdawczym kwotę 222 673 43 zł.

Dodatek do podatku towarowego przyniósł kwotę 1,030.328·40 zł.

Opłaty mytnicze pobierano w roku 1930 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

1) od zwierząt domowych idących luzem . . . 0·10 zł.
2) od zwierząt domowych w zaprzęgu . . . . 0·40 „
3) od samochodów osobowych i ciężarowych, tudzież doczepek . . . . 2·— „
4) od autobusów . . . . 3·— „

Dochód z opłat mytniczych przyniósł 856.732·07 zł.

Inne opłaty, a to opłata targowa od koni po 1·50 zł. od sztuki, opłata za użycie wagi urzędowej po 10 gr. od każdych 100 kg., względnie ilości mniejszej od 100 kg., opłata za ważenie samochodów dla rejestracji po 20 gr. od każdych 100 kg. i za nadwyżkę mniejszą od 100 kg. przyniosły w okresie sprawozdawczym dochód w wysokości 18.168·41 zł.

Zarządzeniem Magistratu z dnia 6 listopada 1929 L. VIII. 9774/29 powierzono Miejskiemu Urzędowi Poboru Opłat i Podatków Pośrednich z dniem 1 stycznia 1930 r. pobór opłat od postoju furmanek w wysokości:

1) od postoju wozów próżnych . . . . . . 0·50 zł.
2) od wozów z sianem, koniczyną i słomą
do 500 kg. 1·— „
ponad 500 kg. 1·50 „
3) od wozów ze zbożem do 200 kg. . . . . 1·— „
ponad 200 kg. . . . . 1·50 „
4) od wozów z ziemniakami, kapustą, drzewem i jego przetworami . . . . 1·— „

Dochód z tych opłat wyniósł w roku sprawozdawczym 163.233·50 zł.

19. Sprawy przemysłowe.

W roku 1930, t. j. w trzecim roku po wejściu w życie nowego prawa przemysłowego, ujętego rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dnia 7 czerwca 1927 Dz. U. R. P. Nr. 53 o prawie przemysłowem, Magistrat, poza normalnym tokiem czynności, załatwił zorganizowanie na podstawie statutów, zatwierdzonych przez Urząd Wojewódzki w Krakowie, dwóch cechów, t. j. 1) murarzy i cieśli, oraz 2) krawców i krawczyń II grupy, pozatem korporacji przemysłu gastronomicznego. Ponadto przeprowadzono losowanie i wybór połowy członków zarządu w 37 cechach i 11 korporacjach.

Ciężka sytuacja finansowa była przyczyną stagnacji w dziedzinie przemysłowej. Mimo to jednak wydano:

potwierdzeń zgłoszeń przemysłu wolnego	946
kart rzemieślniczych	269
koncesyj	37
licencyj na przemysł okrężny	146
legitymacyj komiwojażerskich	59
legitymacyj dla samodzielnych agentów handl. .	11
zatwierdzono projektów urządzeń zakładów przem.	82

Minimalnym był ruch budowlany w dziale zakładów przemysłowych skutkiem niezwykle ciężkiej konjunktury finansowej. W konsekwencji wybudowano na terytorjum miasta zaledwie dwie większe fabryki, a mianowicie rozpoczęto budowę fabryki środków farmaceutycznych przy ulicy Mogilskiej o powierzchni zabudowania 3.000 m kw., należącej do „Spółki akcyjnej Dr. Wander", oraz przebudowano magazyny pod L. 70 przy ul. Czarnowiejskiej na fabrykę ołówków firmy „Hardmuth". Istniejące zakłady przemysłowe pracują z przeważnie zredukowanym personalem, nie zamierzając narazie przeprowadzać większych inwestycyj, w oczekiwaniu lepszej przyszłości dla przemysłu i handlu. Przy sposobności zatwierdzania planów na mniejsze przeróbki w zakładach przemysłowych przeprowadzano rewizję tych zakładów pod względem bezpieczeństwa ogniowego, wewnętrznego urządzenia, ze wnętrznego wyglądu budynku i sanitarnych potrzeb, wydając odpowiednie zarządzenia i dopilnowując ich wykonania.

W referacie opłat od środków przewozowych założono kataster samochodów według numerów porządkowych Województwa Krakowskiego przy równoczesnem pozostawieniu dotąd prowadzonego katastru alfabetycznego. Przeprowadzono dalej dokładną kontrolę katastru dorożek konnych. Na zasadzie porozumienia z Polskim Związkiem Turystycznym w Krakowie, Wydział przemysłowy zmienił system ściągania opłat od autobusów.

W dziale przemysłu rzemieślniczego zdołano wyegzekwować, mimo ciężkiego gospodarczego położenia, cały szereg dawniej wydanych nakazów w przedmiocie adaptacyj lokalów przemysłowych.

W dziedzinie uporządkowania stosunków sanitarno-przemysłowych, dokonanego w okresie sprawozdawczym, zrewidowano (trzykrotnie, t. j. w zimie roku 1929 i na wiosnę i jesień roku 1930):

hoteli	18
pensjonatów	9
domów noclegowych	4

W wyniku rewizyj powyższych osiągnięto przeprowadzenie zupełnej przebudowy hoteli: „Grand", „Polonja", „Warszawski", „Polski" i „Pod Różą", oraz częściowego remontu i odnowienia reszty hoteli, pensjonatów i domów noclegowych.

Przeprowadzono pozatem rewizje:

restauracyj	64
wyszynków	89
kawiarń i cukierń	29
mleczarń	16
garkuchen	9
wytwórń win	7
„ wody sodowej	12
„ marmolady i soków owoc. .	6

Jako rezultat, poza wspomnianą poprzednio przebudową restauracyj, przeprowadzono remont restauracji

„Grand Hotel“, „Pollera“, „Starego Teatru“, „Hotelu Francuskiego“, „Pavillonu“, cukierni Lwowskiej, mleczarni Kapusty przy ul. św. Anny i t. d.

Wreszcie założono kataster większych zakładów przemysłowych, obejmujący dane tak co do budowy, uruchomienia, jakoteż urządzenia i t. p. szczegółów zakładów. Kataster ten, który da całokształt istniejących większych zakładów przemysłowych, będzie wykończony w roku 1931.

W roku 1931 zamierza i projektuje Magistrat zrewidowanie wszystkich wydanych uprawnień przemysłowych, tak co do osoby uprawnionego, jak i miejsca prowadzenia przemysłu, a więc podjęcie się pracy bardzo wielkiej, odpowiedzialnej, a niezbędnie koniecznej, kataster bowiem przemysłowy w obecnym stanie nie odpowiada stanowi faktycznemu w bardzo wielu pozycjach, skutkiem czego nie przedstawia tej wartości, jaką mieć powinien.

20. Miejskie Szkoły powszechne.

Frekwencja w 57 miejskich szkołach powszechnych w roku szk. 1930/31 wynosiła: w 481 klasach 10.091 chłopców, 10.555 dziewcząt, razem 20.646 uczniów przy 466 siłach nauczycielskich. Cyfra wpisanej dziatwy szkolnej 20.646 ulega stale w ciągu roku szkolnego zmniejszeniu o mniej więcej 600 uczniów z powodu wyjazdu rodziców, przekroczenia wieku szkolnego, przejścia do szkół zawodowych i t. p.

Adaptacje w budynkach szkół powszechnych. Ze względu na stan funduszów miejskich również i w tym roku musiano roboty przedzimowe po szkołach ograniczyć do koniecznej konserwacji budynków. Mimo trudnych warunków gospodarczych Gminy, zdołano w kilku przynajmniej szkołach przeprowadzić większe remonty i tak:

W dziedzinie rozbudowy szkół, w szczególności pomnożenia sal szkolnych, gdy sprawa budowy nowych szkół, a to męskiej i żeńskiej w dzielnicach „Warszawskie“, „Podgórze“ i „Kazimierz“, dla braku funduszów okazała się nie do przeprowadzenia, a nadbudowa szkół w Dąbiu i na Łobzowie, szkoły św. Scholastyki, wraz ze sąsiednią szkołą św. Kingi, oraz budowa jednej wzgl. dwu szkół barakowych, do skutku nie przyszła, ograniczono adaptacje do najkonieczniejszych robót.

Mimoto zdołano w tym roku pomnożyć liczbę sal szkolnych o osiem, przez to, że w XXXVI. męskiej szkole przy ul. Mazowieckiej urządzono jedną nową salę z dawnego mieszkania b. kierownika tej szkoły, w sąsiedniej zaś szkole żeńskiej dobudowano na II. p. jedną salę szkolną, wreszcie zatrzymano na cele żeńskiej szkoły XLII im. Lenartowicza lokal w budynku Stow. św. Rodziny przy ul. Pędzichów 13, pozostały po miejsk. szkole gospod. domowego, którą przeniesiono do ubikacyj parterowych i suterenowych w budynku szkoły im. św. Scholastyki, zajętych do niedawna przez państwowe „Pedagogium“.

Zgodnie z planem, powziętym w roku 1929, urządzono w dzielnicy Krowodrza w szkole XXXVI. męskiej im. Ks. Piotra Skargi i w szkole XXXVII. żeńskiej im. św. Józefa przy ul. Mazowieckiej piętrowe ustępy spłukiwane, połączone z nowym kanałem miejskim w tej ulicy przeprowadzonym. Inwestycje takie przeprowadza się od roku 1924 corocznie w budynkach szkół miejskich. W ten sposób na terenie Wielkiego Krakowa pozostało jeszcze tylko 5 budynków szkolnych na 54, w których brak tych urządzeń, a to przy ul. Zamojskiego, Królowej Jadwigi, Jachowicza, Saskiej i Szwedzkiej. Z tych za najpilniejszą uznać należy budowę ustępów w budynku przy ul. Zamojskiego 58 i 60, w którym mieszczą się dwie szkoły męska i żeńska z liczną frekwencją dziatwy. Tam mieści się ponadto wieczorna szkoła dokształcająca. W tym celu wstawiono do projektu budżetu na rok 1931/32 odpowiedni kredyt do wydatków nadzwyczajnych.

Elektrownia miejska przeprowadziła w dalszych 7 miu szkołach instalację oświetlenia elektrycznego. Inwestycje te posunęły się już tak dalece, że tylko w 3-ch budynkach szkolnych brak oświetlenia elektrycznego.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono gruntowne oczyszczenie i obielenie całego budynku XLVI. szkoły męskiej im. T. Kościuszki przy ul. Sokolskiej wraz ze wszystkiemi salami szkolnemi i gabinetami, założono przytem nowe wieszadła w korytarzach, oraz urządzono spłukiwane pisoary w ustępach.

Następnie oczyszczono i obielono, wzgl. pomalowano, wszystkie ubikacje szkolne w szkole XV. żeńskiej przy ul. Miodowej L. 36 i w szkole XXI. męskiej przy placu św. Ducha.

Urządzono spłukiwane pisoary również w VII. szkole im św. Florjana przy ul. Szlak, oraz w XXI. szkole im. Wł. Jagiełły przy pl. św. Ducha, a w XVII. szkole żeńskiej im. M. Konopnickiej przy ul. św. Sebastjana zainstalowano umywalki wodociągowe

Odnowiono gruntownie fasadę XXV. szkoły żeńskiej im. św. Kingi przy ul. św. Krzyża, oraz ustawiono nowe piece w ustępach XXXIV. szkoły żeńskiej im. Jadwigi z Łobzowa przy ul. Kazimierza Wielkiego i w korytarzach 2-ch szkół przy ul. Zamojskiego 58 i 60. Przeprowadzono również gruntowne odczyszczenie studzien w 6 podworcach szkolnych. Natrysków szkolnych funkcjonuje 8, a to 4 w śródmieściu w szkołach przy ul. Szlak, Rajskiej, Lubomirskiego i Topolowej. Pozostałe 4 urządzone są w szkołach na Dębnikach, w Półwsiu Zwierzynieckiem, w Łobzowie i Dąbiu. Dla równomiernego rozkładu natrysków szkolnych na całem terytorjum Krakowa, należałoby uznać za konieczną ich budowę przedewszystkiem na Kazimierzu, w Podgórzu, Grzegórzkach, Czarnej Wsi, oraz w Śródmieściu w szkole św. Scholastyki przy ul. Studenckiej.

Konieczny remont istniejących natrysków ograniczono dla braku funduszów jedynie do gruntownego odnowienia natrysków przy ul. Lubomirskich w szkole III. im. św. Mikołaja, tak, że obecnie większa liczba dziatwy szkolnej może równocześnie z nich korzystać.

Urządzenia wodociągowe w szkołach ulegają dość częstemu psuciu się, a to wskutek nadmiernego ich używania przez liczną dziatwę szkolną, jak niemniej z powodu upływu dość znacznego czasu od ich założenia.

Aby roboty te nie były prowadzone dorywczo, zarządził Magistrat zbadanie instalacyj wodociągowych we wszystkich szkołach przez Zarząd Wodociągu miejskiego i remont tych urządzeń.

Od wybuchu wojny gmina nie sprawiała dla szkół nowych ławek. Stąd stan ich w kilku szkołach jest fatalny.

Wobec ustawicznych braków i żądań ze strony i kierowników szkół i Rady Szkolnej, zarządził Magistrat stałą naprawę ławek i wymianę poszczególnych zniszczonych części przez cały rok przez 2 stałych kwalifikowanych robotników miejskich, którzy w dogodnych ubikacjach szkolnych naprawiają ławki dla kilku okolicznych szkół pod kontrolą Magistratu i kierownika danej szkoły.

Dotychczas naprawiono w ten sposób i oddano do użytku szkolnego przeszło 1.200 ławek. Tą drogą prowadzony remont zaoszczędził Gminie dość znaczny wydatek i dał w wyniku prawie nowe, mocno zmontowane, ławki, które przez długi szereg lat będą należycie obsługiwać szkoły.

W ubiegłym roku przeprowadzono odczyszczenie, naprawę i odmalowanie około 150 tablic szkolnych przez fachowego przedsiębiorcę, z gwarancją trwałości na lat kilka.

W dziedzinie administracji szkół powszechnych pozatem przeprowadzono cały szereg celowych zarządzeń, które dadzą pewne oszczędności bez szkody dla szkolnictwa.

21. Szkoły zawodowe dokształcające.

W roku 1930/31 otwarto 23 szkoły dokształcające zawodowe i handlowe, a mianowicie: 15 szkół dokształcających zawodowych męskich, 4 szkoły dokształcające zawodowe żeńskie, 3 szkoły dokształcające handlowe męskie i 1 szkołę dokształcającą handlową żeńską.

Szkoły te liczyły 4.586 młodzieży, uczącej się w 153 klasach, przy zatrudnieniu 296 sił nauczycielskich.

W szczególności uczęszczało:

Uczniów do szkół dokszt. przemysłowych . . .	3.421
Uczenic „ „ „ „ . . .	740
Razem . . .	4.161
Uczniów do szkół dokszt. handlowych	333
Uczenic „ „ „ „	92
Razem . . .	425

Pozatem szkoła zawodowa dokształcająca przy Zakładzie dla bezdomnych chłopców liczyła 36 uczniów w 2 klasach przy 5 siłach nauczycielskich.

W roku ubiegłym wprowadzono naukę gospodarstwa domowego do programu nauk w szkołach dokształcających żeńskich. Magistrat jeszcze w zeszłym roku szkolnym wprowadził naukę gospodarstwa domowego dla dwóch szkół dokształcających zawodowych żeńskich, a mianowicie w Podgórzu dla szkoły dokszt. zawod. Nr. 18 (uczenice tej szkoły pobierają naukę gospodarstwa domowego w kuchni szkolnej, mieszczącej się przy szkole powszechnej żeńskiej XLV im. H. Sienkiewicza przy ulicy Szkolnej), oraz dla szkoły dokształcającej Nr. 19, której uczenice naukę gospodarstwa domowego pobierają w Stow. „Ognisko Pracy“ przy ulicy Stolarskiej. Gmina wzamian za udzielanie nauki podwyższyła Stowarzyszeniu subwencję z kwoty 1.000 zł. na 2.000 zł. W okresie sprawozdawczym wprowadzono naukę gospodarstwa domowego dla dalszych 2 szkół, a mianowicie: dla szkoły dokszt. zawodowej Nr. 17 dla bieliźniarek — uczenice tej szkoły pobierać mają naukę gospodarstwa domowego w Miejskiej Szkole gosp. dom. przy ulicy św. Marka L. 34, oraz dla szkoły dokszt. zawodowej Nr. 16 dla krawczyń i modniarek. Uczenice tej szkoły naukę pobierać będą w kuchni szkolnej, urządzonej dla szkół powszechnych XX i XLII przy ulicy Pędzichów L. 13.

Szkoły dokształcające były dotychczas pozbawione opieki lekarskiej w przeciwieństwie do szkół powszechnych, dla których Gmina wprowadziła instytucję lekarzy szkolnych i higjenistek. Uczniowie szkół dokształcających należą do Kasy Chorych. Tymczasem trzeba liczyć się z tem, że każdy niemal uczeń początki choroby przed majstrem ukrywa, tak, że Kasa Chorych, działając od wypadku do wypadku, nie była w możności rozwinąć systematycznej działalności profilaktycznej i zapobiegawczej. By temu brakowi zaradzić, Magistrat wszczął rokowania z Kasą w przedmiocie powołania do życia instytucji lekarzy szkolnych dla szkół dokształcających. Kasa zajęła przychylne stanowisko i, uzyskawszy decyzję Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, pierwsza w kraju wprowadziła na własny koszt od dnia 1 grudnia 1930 r. wspomnianą instytucję higjeniczno-lekarską. Kasa Chorych wypracowała w porozumieniu z Miejskim Urzędem Zdrowia i Kuratorjum szkolnem szczegółowe instrukcje, rozdzielając szkoły dokształcające na 4 grupy pomiędzy 4 lekarzy. Funkcje lekarzy szkolnych objęli: Dr. Helena Sikorska, Dr. Ignacy Medyński, Dr. Mieczysław Chlipalski i Dr. Henryk Powązka. W ten sposób szkolna opieka lekarska objęła prawie 5-tysięczną rzeszę młodzieży rękodzielniczej.

Ministerstwo W. R. i O. P. reskryptem z 23/IX 1930 Nr. III. D. 7300/30 przyznało nauczycielom szkół dokształcających 15% dodatek do wynagrodzenia za naukę w tych szkołach od dnia 1 września 1930 r. począwszy.

Ponieważ wydatek na wynagrodzenie nauczycieli pokrywa w 2/3 Rząd, w 1/3 Gmina, przeto na Gminę spadły z tego tytułu zwiększone wydatki rocznie około 20.000 zł.

W ubiegłym roku, jak i w poprzednich, organizacją wycieczek szkolnych zajął się kierownik I Szkoły im. św. Wojciecha, p. Haraschin.

W program wchodziły 3 wycieczki, a to:

a) do Częstochowy, Warszawy i Wilanowa,

b) do Andrychowa, Bielska i Kęt,

c) do Huty Bismarcka w Wielkich Hajdukach, Państw. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, fabryki Rudolfa Schmidta w Białej i fabryki maszyn w Bielsku.

W pierwszej wycieczce wzięło udział 24 uczniów, którzy, poza stroną krajoznawczą, zwiedzili w Częstochowie hutę żelaza, przędzalnię i tkalnię, oraz szkołę rzemieślniczą stolarsko-ślusarską.

W drugiej wycieczce, ściśle naukowej, wzięło udział 16 uczenic i 8 uczniów ze szkół dokszt. dla krawców, bieliźniarek i handlowej.

W trzeciej wycieczce wzięło udział 29 uczniów z ostatniego roku szkolnego szkół zawodowych.

Wycieczki te, zainicjowane po raz pierwszy w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu z kredytu budżetowego na nagrody dla pilnych uczniów

w wysokości 4.000 zł., spełniają w daleko większym stopniu swój cel, niż poprzednio rozdawane nagrody pilności po 10 i 20 zł.

22. Miejska Szkoła gospodarstwa domowego.

Wykaz frekwencji uczenic w rok szkoln. 1930/31:

Oddziały A. i B.	48	uczenic
Oddział C. 1. (bieliźn., kraw., gotowanie)	24	„
Oddział C. 2. (bieliźn., krawiecz., gotowanie)	29	„
Oddział I. (gotowanie dla gospodyń)	23	„
Oddział K. (gotowanie dla pomoc. gosp.)	26	„
Oddział D. (roboty ręczne kobiece)	16	„
Oddział H. (trykotarstwo ręczne)	7	„
Oddział L.	10	„
Razem	183	uczenic.

W skład grona nauczycielskiego wchodzi dyrektorka, 7 nauczycielek (2 vacat), 1 asystentka, 2 praktykantki, 1 sekretarka, 2 nauczycielki kontraktowe, 7 nauczycieli kontraktowych.

Dnia 18 listopada 1930 roku szkoła przeniosła się do nowego lokalu parterowego w miejskim budynku szkoły im. św. Scholastyki przy ulicy św. Marka L. 34, który, zgodnie z uchwałą Rady miejskiej z dnia 22 maja 1930 r., został kosztem 35 000 zł. zaadaptowany na szkołę.

W odpowiednio zmienionych suterenach urządzono 2 spiżarnie, pralnię, prasowalnię i suszarnię, w parterze mieszczą się dwie sale do nauki gotowania z piecami kuchennemi kaflowemi i gazowemi, 2 spiżarnie, jadalnia, 2 sale wykładowe do wykładów teoretycznych, kancelarja, modniarnia.

23. Subwencje na cele oświatowe.

Poza subwencjami, wymienionemi w Dz. VI § 36 budżetu miejskiego, przyznano z kredytu na różne cele oświatowe szereg zasiłków, jak: 1000 zł. na rzecz bibljoteki Stow. chrześcijańskich robotników, 1000 zł. dla Katol. Związku stow. młodzieży męskiej, 800 zł. dla I Koła T. S. L. na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 4 przedszkoli, 750 zł. na filję Ambulatorjum Dentystycznego Szkolnego w Dz. Podgórze, 300 zł. na rzecz Szkoły pracy społecznej, 200 zł. na rzecz uniwersytetu robotniczego emigrantów polskich we Francji, 200 zł. dla Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych, 150 zł. dla Kolegjum wykładów naukowych i t. p.

Miejski Dom Wycieczkowy.

Rada miejska na posiedzeniu w dniu 26 marca 1930 r. uchwaliła szczegółowe wnioski w sprawie budowy miejskiego Domu Wycieczkowego w t. zw. „Oleandrach". Pierwsze roboty ziemne rozpoczęto w dniu 5 kwietnia. W skład Komitetu budowlanego wchodzą, prócz wybranych członków z Rady miejskiej, z ramienia Kuratorjum krakowskiego szkolnego Dr. Zygmunt Wyrobek, wizytator szkolny, względnie Dr. Emil Podkówka, naczelnik Wydziału, w razie nieobecności pierwszego, oraz delegat Dyrekcji Robót Publicznych naczelnik Inż. Józef Mach. Komitet odbył 5 posiedzeń.

Na podstawie rozpisanych licytacyj Komitet oddał w przedsiębiorstwo roboty murarskie i żelbetowe, dalej stolarskie, ślusarskie i instalację centralnego ogrzewania.

Roboty na urządzenia wodociągowe, gazowe i elektryczne otrzymały Zakłady miejskie.

Koszt I-szej części Domu Wycieczkowego obliczono na 520.000 zł. wraz z wewnętrznem urządzeniem. Rząd wyasygnował subwencję na koszta budowy w kwocie 250.000 zł., którą złożono na rachunek budowy w Miejskiej Kasie Oszczędności. Budynek w surowym stanie znajduje się już pod dachem. W czasie miesięcy zimowych będą przeprowadzone urządzenia instalacyjne, oraz roboty stolarskie ślusarskie.

Niezależnie od tego jest już w opracowaniu sprawa wewnętrznego urządzenia. Rząd obiecał na ten cel osobną wydatną subwencję. W ten sposób w lecie 1931 r. zostanie oddany do użytku pierwszy tego rodzaju w kraju Dom dla młodzieży szkolnej.

24. Sprawy wyznaniowe.

Udzielono ślubów cywilnych	15
„ dyspenz od zapowiedzi	69
Przyjęto zgłoszeń zmiany wyznań	110
rzymsko-katol. na bezwyznaniow.	16
„ „ „ staro-katol.	22
„ „ „ ewangel.	15
„ „ „ prawosławn.	1
„ „ „ mojżesz.	1
grecko-katol. na rzymsko-katol.	10
„ „ „ ewangel.	1
„ „ „ staro-katol.	1
ewangel. na rzymsko-katol.	7
„ „ mojżesz.	2
„ „ bezwyznaniow.	1
prawosław. na rzymsko-katol.	6
„ „ grecko-katol.	1
mojżesz. na rzymsko-katol.	15
„ „ grecko-katol.	1
„ „ bezwyznaniow.	9
„ „ ewangel.	2

25. Sprawy fundacyjne.

a) Fundacja Chronowskich.

Komitet fundacyjny odbył 3 posiedzenia w dniach 15 października, 29 listopada i 13 grudnia. Przypadający w tym roku dochód w kwocie 18.144 zł. 81 gr. rozdzielił Komitet jak następuje:

1) na restytuowanie zapisu na wsparcia dla ubogich chrześcijan . . . . . . 1.000·— zł.
2) na stypendja . . . . 16.940·— zł.
3) na fundusz rezerwowy . . . . . . 204·81 zł.

W szczególności ad 2) Komitet przyznał:

a) uczniom państw. szkoły przemysłowej 16 stypendjów po 40 i 30 zł. miesięcznie;

b) uczniom i uczenicom państw. szkoły sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego 6 stypendjów po 40 i 30 zł. miesięcznie;

c) 5 stypedjów po 30 zł. uczniom szkoły rzemiosł;

d) po 1 stypendjum uczenicom państw. szkoły zawod. żeńskiej i miej. szkoły gosp. domowego;

e) 3 stypendja po 40 zł. uczniom szkoły ekonomiczno-handlowej;

f) 3 stypendja po 40 zł. studentom Wyższego Studjum Handlowego.

Ponadto przyznał Komitet 4 stypendja dla czeladników stolarskich na kształcenie się zagranicą.

Kapitał fundacyjny po zwaloryzowaniu wynosi nominalnie 335 034 zł. w papierach wartościowych.

b) Fundacja Dra Michała i Anny małż. Zieleniewskich.

Kuratorja tej fundacji rozdała zakładom dobroczynnym i instytucjom uprawnionym do korzystania z fundacji zasiłki w łącznej sumie 2.188 zł. 38 gr.

c) Kaplica cmentarna.

Przeprowadzono odnowienie fundacyjnej kaplicy na cmentarzu rakowickim, które objęło:

1) odczyszczenie i odmalowanie wnętrza kaplicy wraz z gruntownem odczyszczeniem i odmalowaniem ołtarzy, drzwi i okien,
2) odnowienie fasady,
3) urządzenie instalacji elektrycznej wraz z zawieszeniem 3 żyrandoli i ustawieniem 6 wysokich lichtarzy na prąd, używanych przy wystawieniu zwłok.
4) ustawienie nowych ławek.

Komisyjny odbiór powyższych robót nastąpił w dniu 13 października. Koszt robót wyniósł przeszło 30.000 zł.

W związku z powyższym, tak znacznym, wydatkiem Magistrat uchwalił drobną podwyżkę opłaty za wystawianie zwłok w kaplicy przy pogrzebach I klasy na 50 zł., przy pogrzebach II klasy na 40 zł.

26. Sprawy kultury i sztuki.

1. Muzeum etnograficzne w Krakowie.

Muzeum etnograficzne mieści się w budynku położonym na północnej stronie Wawelu i zajmuje w tym budynku na parterze i I piętrze kilkanaście ubikacyj. Budynek powyższy wymaga gruntownego remontu wskutek przegnicia podłóg i sufitów, zarysowywania się murów i t. d., co ważniejsze jednak po przeprowadzeniu tego remontu zostanie użyty przez Zarząd Zamku wyłącznie na własne cele.

Wobec tego Muzeum etnograficzne będzie musiało opuścić swe pomieszczenie do sierpnia 1931 roku.

Muzeum jest własnością prywatną Towarzystwa etnograficznego, mimo to jednak ze względu na swoje bezcenne zbiory (część należy do Uniwersytetu Jagiellońskiego) i fakt założenia w Krakowie przez tutejsze czynniki obywatelskie — jest niejako przynależnością Krakowa i dlatego Gmina m. Krakowa musi starać się o pozostawienie Muzeum w Krakowie.

W tym duchu wypowiedział się też Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego pismem z dnia 16 czerwca 1930 r. L. 5.586/30, Polska Akademja Umiejętności pismem z dnia 30 lipca 1930 r. L. 1190/30, oraz Rada miasta Krakowa uchwałą z dnia 12 czerwca 1930 r.

Chcąc umożliwić w myśl porozumienia z Zarządem Zamku na Wawelu przeniesienie Muzeum Etnograficznego do gmachu poszpitalnego, zarządziłem przeniesienie znajdujących się tam zbiorów Muzeum Narodowego do innych składów, opuszczając w ten sposób gmach ten, w swoim czasie Gminie m. Krakowa na lat 30 przez b. Wydział Krajowy Galicyjski odstąpiony. Sprawa pomieszczenia zbiorów Muzeum Etnograficznego zostaje przez to na szereg lat rozwiązaną.

2. Subwencje na cele kulturalne.

Z kredytu 15.000 zł. na popieranie nauki, literatury i sztuki przyznano na komitecie radzieckim:

1) Polskiej Akademji Umiejętności na nagrodę im. F. Jasieńskiego i Łozińskiego	500·—	zł.
2) Konstantemu Krumłowskiemu, literatowi	1000·—	„
3) Komitetowi opieki Hanny Rembowskiej, córki ś. p. malarza Rembowskiego, ofiarodawcy cennych portretów legjonistów do Muzeum Narodowego	500·—	„
4) Zechenterowi Edmundowi — tytułem zaopatrzenia	2300·—	„
5) Tow. Miłośników Książki	500·—	„
6) Związkowi Zawodowemu Literatów Polskich	1000·—	„
7) Tow. im. A. Mickiewicza w Krakowie	500·—	„
8) Józefowi Gałuszce, literatowi	1200·—	„
9) Michałowi Świerzyńskiemu, kompozytorowi	1200·—	„
10) Antoniemu Waśkowskiemu, poecie	1600·—	„
11) Prof. Talko Hryncewiczowi za ostatnie prace	1600·—	„
12) Konstantemu Srokowskiemu za działalność publicystyczną	2000·—	„
13) Wdowie po Mirandoli-Piku	500·—	„
14) Edmundowi Biederowi, poecie	300·—	„

Z kredytu 17.400 zł. na popieranie muzyki i śpiewu otrzymały subwencje:

1) Tow. „Echo"	6.000·—	zł.
2) Związek muzyków zawodowych	3.000·—	„
3) Tow. muzyczne	3.000·—	„
4) Chór Cecyljański	500·—	„
5) Tow. „Hasło"	300·—	„
6) Orkiestra niższych funkcjonarjuszy m.	500·—	„
7) Orkiestra młodzieży rękodzielniczej	300·—	„
8) Chór Akademicki	500·—	„
9) Stow. organistów	300·—	„
10) Szkole muzycznej im. Żeleńskiego	500·—	„
11) Tow. „Lutnia"	500·—	„
12) Chór urzędników miejskich	500·—	„
13) Orkiestra niższych funkcjonarjuszy miej.	300·—	„
14) Związek chórów kościelnych	600·—	„

3. Teatr miejski przy ul. Rajskiej.

Rada miejska na posiedzeniu w dniu 11-go lipca 1921 r. uchwaliła nie prowadzić nadal teatru przy ul. Rajskiej we własnym zarządzie, lecz wydzierżawić go Towarzystwu Operowemu na lat 10.

Ponieważ jednak Towarzystwo Operowe w sezonie 1923/24 kontrakt z Gminą zerwało, przeto Rada miejska na posiedzeniu w dniu 11 czerwca 1924 upoważniła Prezydenta miasta do wydzierżawienia teatru na lat 6. Z pośród kilku kandydatów utrzymał się Tadeusz Pilarski, z którym Gmina zawarła kontrakt do 31. VIII. 1930 r.

Jeśli idzie o działalność teatru przy ul. Rajskiej, to należy stwierdzić, że nigdy nie spełnił on pokładanych nadziei.

Znane są fakty pogarszania się stosunków bezpieczeństwa publ. tak budynku, jak i urządzeń sanitarnych.

Zaniedbanie budynku doszło do tego, że Magistrat na posiedzeniu w dniu 8 maja 1929 opierając się na szczegółowem orzeczeniu komisji bezpieczeństwa publicznego uchwalił, że zasadniczo budynek ten nie nadaje się na prowadzenie jakiegokolwiek przedsiębiorstwa teatralnego bez specjalnej przebudowy, której koszta szłyby w dziesiątki tysięcy, a może i więcej, że więc po upływie dzierżawy teatr winien wrócić do dyspozycji Gminy, jako zwykła nieruchomość, a nie przedsiębiorstwo teatralne.

To samo stanowisko zajęła ponownie Komisja, która odbyła się na miejscu w połowie czerwca 1930.

Dla definitywnego załatwienia sprawy odbyła się jeszcze raz szczegółowa komisja bezpieczeństwa publicznego, która ustaliła, że absolutnie budynek nie nadaje się więcej na teatr, a również ze względów bezpieczeństwa publicznego nie da się urządzić w nim kina szkolnego.

Równocześnie wyłoniła się nader ważna i aktualna sprawa wyszukania lokalu na pomieszczenie nowych dekoracyj teatru miejskiego. Domaganie się Dyrekcji teatru o lokal na nowy magazyn jest nietylko słuszne, ale wprost konieczne ze względu na interes Gminy w należytem konserwowaniu miljonowej wartości inwentarza teatralnego, stanowiącego majątek Gminy. Założenie horyzontu panoramicznego na scenie spowodowało zniesienie wiszących dekoracyj. Dziś niemal wszystkie dekoracje są plastyczne, daleko droższe i wymagające odpowiedniego miejsca na pomieszczenie, a tymczasem teatr od kilkudziesięciu lat posiada stale te same ubikacje na przechowywanie pomnażającego się z roku na rok inwentarza. Wskutek tego przepełnienie w magazynach jest tak wielkie, że dekoracje składa się jedne na drugich, przez co bardzo szybko się niszczą. Pozatem z konieczności gromadzi się drewniane części dekoracyj pod sceną, co zagraża bezpieczeństwu ogniowemu.

Wobec powyższego Magistrat zdecydował:

1) Budynku teatru miej. przy ul. Rajskiej po upływie kontraktu dzierżawy z p. Pilarskim, t. j. z dniem 31 sierpnia 1930 r. nie wydzierżawiać zasadniczo na jakiekolwiekbądź przedsiębiorstwo teatralne, a to ze względu na wielokrotnie powtarzające się orzeczenie komisji bezpieczeństwa publicznego, że budynek bez przebudowy na prowadzenie teatru się nie nadaje.

2) Ze względu na brak odpowiedniego lokalu na urządzanie koniecznych dla kultury Krakowa wystaw zwłaszcza z dziedziny przemysłu artystycznego, budynek teatru przy ul. Rajskiej przeznaczyć na czasowe urządzanie zmiennych wystaw, czy to z dziedziny przemysłu artystycznego, czy z dziedziny przemysłu wogóle, lub gospodarstwa społecznego.

3) Celem przeprowadzenia powyższego zagadnienia, budynek oddać w zarząd Dyrekcji Miejskiego Muzeum Przemysłowego z tem ograniczeniem, że magazyn dekoracyj teatralnych łącznie ze sceną ma być oddany teatrowi miejskiemu na pomieszczenie dekoracyj, stanowiących własność Gminy miasta Krakowa.

W dniu 8 września 1930 r. oddano komisyjnie budynek w zarząd Miej. Muzeum Przemysłowego, które odrazu przystąpiło do oszalowania sceny od strony widowni i uporządkowania sali widzów odpowiednio do zamierzonych wystaw.

W listopadzie teatr miej. objął w posiadanie scenę, w której złożono dekoracje teatralne.

27. Sprawy wojskowe.

Główny pobór wojskowy roczników 1909, 1908, 1907 i starszych, odbywał się w dniach od 2 maja do 30 czerwca 1930 r. włącznie.

W roku 1930 nałożono ogółem za przekroczenia ustawy wojskowej, oraz ustawy o ewidencji koni 856 grzywien, z czego zapłacono 523, jedną anulowano, niezapłacono dotąd 324, 8 zaś zamieniono na karę aresztu z powodu niemożności ściągnięcia.

Uchylających się od przeglądu wojskowego Magistrat odstawia przed Komisje przeglądowe dodatkowe, odbywające się stale dwa razy w miesiącu.

Stosownie do obowiązujących przepisów prowadził Magistrat biuro meldunkowe dla oficerów rezerwowych i pospolitego ruszenia.

Osobne biuro meldunkowe prowadziło się dla szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia, gdzie zwłaszcza w czasie głównego poboru wojskowego, w czasie zebrań kontrolnych, oraz okresów zwalniania z odbytej służby wojskowej ruch jest niezwykle wzmożony.

W czasie od 1 września do 30 września 1930 r. Magistrat zarejestrował 18-letnich, mogących być na wypadek wojny powołanymi do służby wojskowej. Na tej podstawie sporządzony został osobny rejestr 18 letnich.

W czasie od 1 października do 30 listopada 1930 przeprowadził Magistrat spis poborowych rocznika 1910, mających stawać w roku 1931 do poboru

W roku 1930 wypłacił Magistrat tytułem zasiłków rodzinom rezerwistów, powołanych na ćwiczenia wojskowe, kwotę 5.884 zł 80 gr. Próśb o zasiłki zgłoszono 249.

Stałych nowych kwater wojskowych dla oficerów dostarczono w czasie od 1 stycznia do 29 grudnia 1930 2, wypowiedziano 7, obecnie zajętych jest łącznie kwater 40. Wydatki z tego tytułu poniesione wynoszą miesięcznie łącznie kwotę zł. 12.327.91, z czego na Gminę miasta Krakowa przypada 2.887.63 zł., resztę pokrywa fundusz kwaterunkowy wojskowy i administracja wojskowa.

W roku 1930 ułożył Magistrat spis osób, obowiązanych do płacenia podatku wojskowego, nie odbywających czynnej służby wojskowej i przesłał go władzy skarbowej, spis ten objął 1019 osób.

28. Sprawy obywatelstwa.

W zakresie spraw obywatelstwa państwowego wystawił Magistrat 1671 poświadczeń obywatelstwa formalnych, a w dowodach osobistych 39 aktów uznania obywatelstwa, 63 poświadczenia zwolnienia z obywatelstwa, t. j. łącznie 1773 poświadczenia.

Opłaty stemplowe za wydane poświadczenia wpływały do Kasy miejskiej na fundusz legitymacyjny. W zakresie spraw przynależności przyjęto do Gminy miasta Krakowa w r. 1930 osób 659 na podstawie 10-letniego pobytu po myśl § 8 statutu miejskiego.

Tytułem taks za przyjęcie w ostatnim wypadku pobrano 3.810 zł. i przelano tę kwotę na fundusz miejski.

Poświadczeń przynależności wystawiono w roku 1930 łącznie 1925. Pobierane za to opłaty przelewano do funduszu legitymacyjnego.

Ponadto prowadzono biuro dowodów osobistych. Do biura tego wpłynęło 4944 podań o dowody osobiste, dowodów wystawiono w r. 1930 4943.

29. Rzeczy znalezione.

W referacie rzeczy znalezionych zgłoszono 264 rzeczy znalezionych, z czego wydano właścicielom 27, resztę złożono w depozycie rzeczowym Kasy miejskiej. O ile właściciele się nie zgłoszą, przeprowadza się licytację publiczną, a zebraną ze sprzedaży kwotę przelewa się na fundusz ubogich miejscowych.

30. Opieka społeczna.

Współudział w administracji publicznej.

Magistrat w zakresie swych agend administracji ogólnej I instancji prowadził, jak w latach poprzednich, sprawę rejestracji i nadzoru nad zakładami prywatnemi, sprawy inwalidów wojennych, pomocy bezrobotnym, sprawy ubezpieczeń społecznych, w szczególności ubezpieczenia na wypadek choroby, bezrobocia, ubezpieczenia od wypadków i ubezpieczenia na starość, oraz referat sanitarno-administracyjny, a to karanie przekroczeń i ściąganie przypadających opłat szpitalnych.

W powyższym zakresie działania wygotowano w okresie sprawozdawczym 3 większe zestawienia dla użytku władz państwowych, nadto dwie szczegółowe opinje, dotyczące projektów ustawowych.

Z polecenia Urzędu Wojewódzkiego przeprowadzono akcję pomocy doraźnej z funduszów państwowych dla bezrobotnych, polegającą na przyznawaniu i wypłacie zapomóg pieniężnych samotnym po 20 zł., posiadającym małe rodziny po 30 zł., wielkie rodziny po 45 zł.

W okresie sprawozdawczym wypłacono 4.757 zapomóg w łącznej kwocie 138.000 zł.

A. Opieka wolna.

1. M. Biuro Wsparć. Wsparcia stałe miesięczne wypłacano 785 osobom w łącznej kwocie 135.346 zł., wsparć doraźnych udzielono 719 osobom w kwocie 10.606 zł.

Nadrożne otrzymało 1.657 osób w łącznej kwocie 11.281 zł.

Lekarstwa i środki lecznicze wydano 814 osobom za kwotę 2 442 zł.

Udzielono zapomóg na pogrzeb 150 osobom w kwocie 1.836 zł.

W powyższych cyfrach nie jest zawartą pomoc dla ludności żydowskiej, zamieszkałej w dzielnicach lewobrzeżnych, dla której Magistrat przekazał Krakowskiej Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w roku sprawozdawczym na wsparcia stałe i doraźne kwotę 24.000 zł., a na koszta pogrzebów kwotę 1.000 zł.

Ponadto Miejskie Biuro Wsparć prowadziło tzw. akcję bloczkową, polegającą na sprzedaży bloczków, któremi, zamiast pieniężnej jałmużny, kupcy i osoby prywatne obdzielają ubogich. Ubodzy otrzymują za bony w kuchniach ludowych posiłki i chleb

Biuro przesłało opiekunom społecznym 1 716 próśb do zaopinjowania, ponadto otrzymało od nich 290 wniosków z urzędu.

2. M. Biuro Opieki Zawodowej. Stan opiek, powierzonych przez Sąd powiatowy Miejskiemu Biuru Opieki Zawodowej wynosił w roku sprawozdawczym 338 spraw.

W roku sprawozdawczym ubyło 85 opiek wskutek nabycia pełnoletności kurandów, względnie ich śmierci.

Pozostało 253 opiek. Biuro sprawuje 15 kurateli, razem opiek i kurateli 268.

Biuro wniosło 217 skarg o ojcostwo i alimenta, 168 podań egzekucyjnych, 103 innych podań sądowych, wzięło udział w 211 audjencjach sądowych.

Biuro wygotowało 5.798 podań o pensje, zaopatrzenia, o przyjęcie do zakładów, przedstawień, odwołań i t. p.

Ogółem w roku sprawozdawczym załatwiono 7.131 spraw.

3. Odbieranie nieuleczalnie chorych ze szpitali. Dyrekcja Państwowego Szpitala św. Łazarza zwróciła się do Magistratu o odebranie 180 osób bądźto wyleczonych, bądź też nie nadających się do dalszego leczenia.

Z pośród nich udzielono nadrożnego 8 osobom, odstawiono do gmin stałego pobytu 28 osób, do domu w Krakowie 112 osób, umieszczono w Miejskim Domu Starców 3 osoby, 3 osoby zmarły w szpitalu w międzyczasie, a 15 opuściło szpital przed odebraniem.

4. Komisje opieki społecznej i opiekunowie społeczni. Instytucja opiekunów społecznych weszła w życie z dniem 1 lutego 1930 r. W tym czasie rozpoczęło w Krakowie swą działalność 56 opiekunów społecznych, urzędujących przeważnie w mieszkaniach prywatnych, częściowo w lokalach, wyznaczonych przez Magistrat.

Obywatelska ta instytucja wywiązuje się ze swych zadań należycie, dając Magistratowi doskonałą podstawę do jego załatwień, oraz zyskując sobie u interesowanej ludności zaufanie.

Wszystkie wnioski, przedkładane przez opiekunów społecznych, są uzasadnione, szczupłość jednak funduszów, jakie ma do dyspozycji Magistrat, powoduje, że zaledwie 30 procent tych wniosków może być uwzględnionych.

B Opieka przytułkowa.

1. Opieka nad dziećmi i młodzieżą.

a) Miejski Żłóbek pod wezwaniem św. Józefa. W dniu 1 stycznia 1830 r. było w Żłóbku 229 dzieci, w ciągu okresu sprawozdawczego przyjęto 141 dzieci, w tem 29 podrzutków. W tymże czasie ubyło 133 dzieci, a to przez odebranie 45, przyjęcie za swoje 4, oddanie do zakładów wychowawczych 22, oddanie do domu kalek 1, odesłanie do szpitala 13, śmierć w Żłóbku 48.

Z odesłanych do szpitala 13 dzieci nie wróciło żadne. W dniu 31 grudnia 1930 r. znajdowało się w Żłóbku 237 dzieci.

b) Miejski Zakład wychowawczy dla bezdomnych chłopców. W dniu 1 stycznia 1930 r. było 76 chłopców, w ciągu okresu sprawozdawczego przyjęto 10, a w tym samym czasie Zakład opuściło 13. Odebrano przez opiekunów 9, wyzwolono na czeladników krawieckich 3, na czeladnika introligatorskiego 1.

Do szkół ogólnokształcących uczęszczało 25 chłopców, uczyło się w warsztacie krawieckim 17, w szewskim 14, w introligatorskim 14, w stolarskim 5, razem 50. W dniu 31 grudnia 1930 r. było 73 chłopców.

c) Miejski Zakład wychowawczy dla bezdomnych dziewcząt. W dniu 1 stycznia 1930 r. było dziewcząt 77, w ciągu okresu sprawozdawczego przybyło 12, a ubyło 19. W dniu 31 grudnia 1930 r. było 70 dziewcząt.

Z dziewcząt, które z Zakładu wystąpiły, 1 odesłano do Sanatorjum w Witkowicach, 1 do Zakładu w Łagiewnikach, 1 do Miejskiego Domu starców, 16 odebrała rodzina.

Z przebywających w Zakładzie dziewcząt uczęszcza do szkół powszechnych 49, do Szkoły Gospodarstwa domowego 5, w warsztacie kilimkarskim i pralni pracuje 13 dziewcząt.

d) Sieroty umieszczone przez Gminę na jej koszt w prywatnych zakładach wychowawczych. W omawianym czasokresie przebywało w prywatnych zakładach wychowawczych i leczniczych 596 dzieci, umieszczonych przez Gminę na jej koszt. W zakładach poprawczych przebywało na koszt Gminy 21 dziewcząt i chłopców. W bursach i internatach 27 dzieci. Razem w zakładach prywatnych 640 dzieci. Ponadto 91 sierót umieszczono u osób prywatnych.

Ogółem w okresie sprawozdawazym Gmina miasta Krakowa utrzymywała i wychowywała 1115 sierót.

e) Ochronki. W roku 1930 było otwartych w Krakowie 20 ochronek (przedszkoli) dla 1.623 niezamożnych dzieci w wieku przedszkolnym.

2. Opieka nad dorosłymi.

a) Miejski Dom Starców. W dniu 1 stycznia 1930 r. w Miejskim Domu Starców było 325 osób, przybyło w okresie sprawozdawczym 143 osoby, ubyło 127, w tej liczbie zmarło 58, odesłano do szpitala 5, zabrano, lub wystąpiło 64.

W dniu 31 grudnia 1930 r. pozostawało w obydwu oddziałach Miejskiego Domu Starców 341 osób.

b) Starcy i nieuleczalni, umieszczeni przez Gminę w zakładach prywatnych. W ubiegłym roku Gmina miasta Krakowa utrzymywała w Domu im. Helclów 80 osób, pokrywając za nie z funduszów gminnych przypadającą należytość. W Towarzystwie Dobroczynności opłacała Gmina koszty żywienia 80 osób, a ryczałt umówiony za 72 osoby, w Domu staruszek na Blichu za 4 staruszki.

W ten więc sposób Gmina miasta Krakowa utrzymywała we własnym Zakładzie i w zakładach prywatnych razem 577 osób dorosłych.

Uwzględniając 785 osób, które pobierają stałe wsparcie, 1115 dzieci, pozostających w opiece zakładowej i 577 osób starszych w przytułkach, Gmina miasta Krakowa utrzymywała w okresie sprawozdawczym 2.477 osób.

c) Sprawa powiększenia Miejskich Zakładów opiekuńczych. Piekąca sprawa przeniesienia i rozbudowy Miejskich Zakładów opiekuńczych z powodów finansowych w roku sprawozdawczym naprzód nie postąpiła.

31. Opieka nad bezdomnymi.

1. Miejskie Schronisko dla bezdomnych:

a) mężczyzn. Z Miejskiego Schroniska dla bezdomnych, utrzymywanego przez Braci Albertynów, korzystało w okresie sprawozdawczym 799 mężczyzn — przyczem frekwencja w miesiącach zimowych wynosiła przeciętnie 160 osób, w miesiącach letnich 131 osób. Z mężczyzn tych pracowało w Schronisku w zimie 43 osoby, w lecie 35.

Strawy wydano 181.696 porcyj. Umarło w Schronisku 16 osób.

Magistrat skierowywał ponadto do Schroniska bezrobotnych samotnych, którzy widocznie wskutek braku energji, względnie lenistwa, pracy znaleść nie mogli, na zatrudnienie i przeżywienie. Z obdzielonych kartkami zgłosiło aię około 40%, którym w okresie sprawozdawczym wydano 5.838 porcyj strawy.

b) kobiet. Z oddziału Schroniska dla kobiet, utrzymywanego przez SS. Albertynki, korzystało w sprawozdawczym okresie 1.170 kobiet i 94 dzieci.

Frekwencja przeciętna w zimie wynosiła 139 kobiet, 28 dzieci — w lecie 113 kobiet, 26 dzieci.

Pracą, względnie nauką było zajętych przeciętnie w zimie 48 kobiet, 13 dzieci — w lecie 40 kobiet, 13 dzieci. Zmarło 14 kobiet i 1 dziecko.

Strawy wydano 218.237 porcyj.

2. Miejskie Schronisko dla bezdomnych rodzin. Schroniska dla bezdomnych rodzin pomieszczone są w 9 budynkach specjalnych (barakach) i 2 tymczasowych. Objekty te położone są na peryferjach miasta.

W Schroniskach tych jest 264 izb mieszkalnych z piecem kuchennym, obecnie mieszka tam 296 rodzin w ogólnym składzie 1.405 osób, z tego 235 rodzin mieszka samoistnie, 61 rodzin pomieszczonych jest po 2 w jednej izbie.

W okresie sprawozdawczym 22 rodzin opuściło Schroniska, a w ich miejsce przyjęto 39 rodzin innych, które poprzednie pomieszczenia prawie bez wyjątku utraciły na skutek eksmisji sądowej, względnie uznania realności za pustkę.

Budowa wielkich domów mieszkalnych dla niezamożnych rodzin robotniczych, mających większą ilość dzieci, jest w obecnem położeniu najpilniejszem zadaniem opieki społecznej.

32. Kolonje i półkolonje dla młodzieży.

Kolonje i półkolonje. W ubiegłym sezonie 43 instytucje urządziły kolonje i półkolonje dla dzieci i młodzieży. Akcją kolonij objętych było 4.496 dzieci (158.963 dni żywienia) — półkolonij 2.027 dzieci (85.774 dni żywienia) — razem 6.523 dzieci (244.737 dni żywienia).

W ogólnej liczbie było 3.243 dziewcząt i 3.280 chłopców — 4.480 chrześcijan i 2.043 żydów.

Kolonij o charakterze leczniczym było 6 dla 1.343 dzieci (w tem 654 żydów), o charakterze wypoczynkowym 31 dla 3.153 młodzieży (w tem 634 żydowskiej).

Koszta wyniosły 617.054 zł. 72 gr., na pokrycie których Państwo udzieliło subwencji 62.096 zł., Gmina miasta Krakowa 30.916 zł. (łącznie z urządzeniem kolonij dla wychowanków miejskich zakładów).

Wydatek na dzień i głowę w kolonjach leczniczych wyniósł 4 zł. 50 gr., wypoczynkowych 3 zł. 60 gr., w półkolonjach 85 gr. Naogół ilość dzieci, objętych tą akcją, zmalała w obecnym roku o 20%.

Nadmienić należy, iż Towarzystwo Przyjaciół Dzieci obok kolonij w lecie prowadzi w Kobiernicy już trzeci rok okresowe kolonje zimowe, uwieńczone jak najlepszym wynikiem.

33. Ogródki działkowe.

W związku z pojawić się mającą ustawą o ogródkach działkowych, nakładających na gminy obowiązek zorganizowania tej pożytecznej i tak bardzo na zachodzie rozpowszechnionej instytucji, Magistrat przeprowadził szereg konferencyj, mających na celu uruchomienie w najbliższym czasie piewszej wzorowej kolonji tych ogródków.

34. Sprawy wychowania fizycznego i sportu.

W okresie sprawozdawczym, obok współdziałania z Miejskim Komitetem Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Gmina miasta Krakowa popierała każdą inicjatywę Towarzystw i Klubów Sportowych w kierunku rozwoju sportu, a zaznaczyła to głównie przez przyznanie na 22 większych zawodów 20 medali I klasy, 18 medali II klasy, 38 medali III klasy, 6 wartościowych nagród w formie srebrnych puharów, względnie subwencyj pieniężnych, w końcu 90 pamiątkowych żetonów.

35. Wojewódzki Międzykomunalny Związek Opieki Społecznej.

W ubiegłym roku z inicjatywy Urzędu Wojewódzkiego powstał Międzykomunalny Wojewódzki Związek Opieki Społecznej w Krakowie.

Celem jego jest spełnianie zadań opieki społecznej, ciążących na niezorganizowanym dotychczas u nas samorządzie wojewódzkim. Do Związku Gmina miasta Krakowa przystąpiła z wkładką, wynoszącą przez lat 10 co roku 1% kwoty ogólnej budżetu wydatków zwyczajnych Gminy. Wpływ Gminy m. Krakowa w Związku wyraża się piastowaniem 12-tu mandatów w Radzie Związku.

36. Zwalczanie żebractwa.

W roku sprawozdawczym podjął Magistrat walkę z ulicznem żebractwem. Z władzami bezpieczeństwa uregulowano tę sprawę w ten sposób, że organa policyjne odstawiały żebraków do Aresztów Miejskich, przymusowego Schroniska dla nałogowych żebraków, skąd, zależnie od położenia, odstawiano ich do Miejskiego Domu dla nieuleczalnie chorych, wydawano rodzinom z odpowiedniem upomnieniem, względnie wyjednywano orzeczenia szupasowe.

Na 80 żebraków, odstawionych do Aresztów Miejskich przez organa Policji Państwowej, umieszczono w Miejskim Domu starców wszystkich, którzy się do tego nadawali, t. j. 12 osób (3 z nich zbiegło w pierwszych dniach po umieszczeniu), 28 wydano rodzinom, które zobowiązały się do zaopiekowania się nimi, 40 osób zamiejscowych wydalono za szupasem, względdie w drodze konwoju.

Żebractwu oddawały się jednostki zamiejscowe, a z miejscowych jednostki przeważnie zupełnie zdemoralizowane.

Doświadczenia zdobyte stwierdzają, że jedynie pełne wykonanie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 października 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 823 o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa przy zaistnieniu wszystkich tam wskazanych instytucyj może położyć kres tej wielkiej gangrenie społecznej, jaką jest zawodowe natrętne żebractwo w większych miastach.

37. Areszty Miejskie.

W Aresztach Miejskich przebywało w okresie sprawozdawczym 1.779 osób — z tego 271 osób odcierpiało karę aresztu, nałożoną przez Magistrat za przekroczenie ustaw i przepisów administracyjnych, 33 osoby przytrzymano z powodu uchylenia się od poboru wojskowego, 750 wyszupasowano. Wykonano 428 kar aresztu, nałożonych przez Starostwo Grodzkie za przekroczenie regulaminu dla prostytutek. Pozostałe osoby zwolnione zostały na polecenie Starostwa Grodzkiego i Magistratu, względnie odstawione rodzinom do zaopiekowania się, bądź też do gmin przynależności, zakładów poprawczych, względnie zakładów zaopatrzenia.

38. Policja budowlana.

A. Ustawodawstwo budowlane.

Ustawa budowlana z dnia 16 lutego 1928 r. jest ustawą ramową, na zasadzie której mają być wydane przepisy miejscowe. Opracowanie przepisów miejscowych jest dla miasta sprawą niezwykle ważną, z drugiej strony trudną i wymagającą znacznego nakładu pracy. Prace nad projektem rozpoczęto w roku 1928, a ukończono w czerwcu 1930 r. Pierwszy projekt przepisów miejscowych rozesłano interesowanym Biurom, Wydziałom Magistratu i Zakładom miejskim do opinji. Na podstawie tych opinij przeprowadza się obecnie korrekturę pierwszego projektu i przygotowuje drugą, która zostanie przesłana do opinji Dyrekcji Robót Publicznych, Izbie budowniczych itp. Po zebraniu tych opinij zostanie zreferowany trzeci projekt, który pójdzie pod obrady Rady miejskiej i do zatwierdzenia Województwa, oraz Ministerstwa Robót Publicznych.

B. Policja budowlana.

Stan budynków istniejących w mieście w roku ubiegłym tak pod względem budowlanym, jak porządkowym, a zwłaszcza pod względem wyglądu zewnętrznego znacznie się poprawił. Decyzje o obowiązku opróżnienia i zburzenia domów ze względów bezpieczeństwa wydano w 18-tu przypadkach, opróżniono i zburzono 6 domów. Mieszkańców eksmitowanych umieszczano przeważnie w domach i barakach miejskich, a częściowo w mieszkaniach, dostarczonych na skutek interwencji Magistratu przez właścicieli domów zburzonych. Zarządzeń, nakazujących przeprowadzenie rozmaitych adaptacyj wydano ogółem około 1200, a egzekwowano około 500. Orzeczono 1344 kar w sprawach budowlanych.

Celem uproszczenia i potanienia administracji w zakresie spraw budowlanych stosuje się w dużym zakresie zasadę ustności przy wydawaniu decyzyj, przyczem terminy wydanych nakazów o ile możności uzgadnia się z właścicielem realności.

Wszystkie lokale widowiskowe, t. j. teatry, kina, sale koncertowe i zabawowe i t. p., poddane są pod względem policyjno-badowlano-ogniowym i porządkowym stałemu nadzorowi.

Niezależnie od tego w ubiegłym roku we wszystkich tych lokalach przeprowadzono komisyjną rewizję przy współudziale Starostwa Grodzkiego i Policji Państwowej. Stan lokali widowiskowych nie wykazywał braków pod względem bezpieczeństwa.

W roku 1930 zatwierdzono plany na:

a) budowę nowego kinoteatru w nowoprojektowanym 6-cio piętrowym budynku na narożniku ul. Basztowej i Kleparskiej,

b) przebudowę kinoteatru „Nowości“ przy ulicy Starowiślnej l. 21,

c) dalszą rozbudowę kinoteatru „Uciecha“,

d) dalszą rozbudowę kinoteatru „Wanda“,

e) adaptacje w kinoteatrze „Warszawa“,

f) udzielono zezwolenia na użytkowanie kinoteatru „Apollo“ przy ul. św. Tomasza l. 11, który oddano do użytku w dniu 4 kwietnia 1930 r.

C. Porządkowanie portali sklepowych, szyldów, gablot itp.

W tym kierunku akcja Magistratu posunęła się wybitnie naprzód. W Rynku Głównym większość portali sklepowych została przebudowana, ogółem pozostało tu jeszcze kilka portali nieprzebudowanych, które w lecie 1931 bezwzględnie zostaną przerobione. W innych ulicach Śródmieścia przebudowano już częściowo portale w ul. Szewskiej i Florjańskiej. Akcję porządkowania portali sklepowych prowadzi Magistrat systematycznie, wydając dotyczące zarządzenia ulicami. I tak zbadano komisyjnie w całości ul. Grodzką, Sienną, Szewską, Jagiellońską, oraz poszczególne, zbyt rażące swym wyglądem portale w innnych ulicach Śródmieścia. Ogółem wydano w ub. roku około 350 zarządzeń przebudowy. Co do ul. Florjańskiej, Magistrat w roku ubiegłym prowadził ścisłą egzekucję wydanych już poprzednio co do tej ulicy zarządzeń, oraz wkrótce przystąpi do egzekucji zarządzeń, wydanych w ul. Grodzkiej. Wielką wagę również przykłada się do tego, by powstające portale, szyldy itp. odpowiadały charakterowi miasta. Ponieważ istniejące dotychczas rozporządzenie Magistratu wykazało w praktyce potrzebę nowelizacji, przeto na podstawie uchwały Rady miasta Magistrat rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 1930 r. L. VII 40663/929 rozporządzenie to odpowiednio zmienił i ogłosił.

39. Policja sanitarno-porządkowa.

W roku 1930, podobnie jak poprzednio, prowadził Magistrat w dalszym ciągu energiczną akcję, zmierzającą do podniesienia stanu sanitarno-porządkowego miasta. W tym celu wydano szereg zarządzeń, których przeprowadzenie zlecono organom wykonawczym Magistratu, a specjalnie komisji lotnej sanitarno porządkowej. Ogólnie biorąc, stosunki porządkowe w mieście z roku na rok znacznie się poprawiają.

W roku 1930 przeprowadzono 186 komisyj. Zbadano ogółem 1754 lokali przemysłowych i realności. W powyższej ilości skomisjonowano 740 lokali przemysłowych, a 1014 realności. Komisja lotna zajmowała się przeważnie przypilnowaniem właścicieli realności do utrzymywania w czystości podwórzy, odnawiania fasad, klatek schodowych, sieni itp.

W lokalach przemysłowych spożywczych stan porządkowo-sanitarny, w roku 1928 naogół ujemny, również się poprawił. Z lokali przemysłowych spożywczych stosunkowo najczyściej są utrzymane restauracje i wyszynki, oraz sklepy spożywcze w Dzieln. I. W sklepach masarskich stan sanitarny również się poprawił, natomiast w niektórych pracowniach masarskich są jeszcze niedomagania. W piekarniach urządzonych w starych domach wadliwie, bo mieszczących się w piwnicach, niema warunków dla uporządkowania, natomiast w innych piekarniach stan sanitarny się poprawił. W pracowniach cukierniczych w przeważnej części stwierdzono usterki tylko porządkowe, a to często skutkiem nieodpowiedniego lokalu.

Stan porządkowo-sanitarny przedstawia się obecnie z końcem roku 1930 w sposób następujący: w realnościach porządek około 85%, w lokalach przemysłowych porządek około 60%.

Z ważniejszych zarządzeń natury ogólnej wymienić należy: rozporządzenie Magistratu z dnia 10 lutego 1930 L. VII 40631/929 o utrzymywaniu instalacji wodociągowej w należytym stanie, dalej rozporządzenie Magistratu z dnia 30 stycznia 1930 L. VII 68191/929 o wywozie popiołu i śmieci, oraz rozporządzenie Magistratu z dnia 22 października 1930 L. VII 40647/929 o czyszczeniu dołów kloacznych i wywozie nieczystości.

40. Policja drogowa.

W zakresie spraw policyjno-drogowych:

1) przeprowadzono zmianę brzmienia §§ 91 i 109 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic, oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie“ z dnia 14-go czerwca 1927 L. B. P. 7069/927 co do podkuwania koni i norm szybkości samochodów w mieście (obwieszczenie Magistratu z dnia 23-go czerwca 1930 L. VII 161/930).

Podano do wiadomości obwieszczeniem z dnia 31 marca 1930 L. VII 50/930 rozporządzenie Wojewody w sprawie oznaczania samochodów, prowadzonych przez uczących się i obwieszczeniem z dnia 16-go września 1930 L. VII 277/930 rozporządzenie Wojewody o zmianie brzmienia § 45 powyższych przepisów drogowych co do wyprzedzania tramwajów;

2) zarządzeniem z dnia 8-go października 1930 L. VII drog. 261/930/V, zezwolono na urządzenie stacji autobusowej wraz z innemi zarządzeniami na pl. Zgody w Dzieln. XXI;

3) zezwolono na urządzenie czterech stacyj benzynowych na ulicach miasta;

4) przeprowadzono prolongatę kart rowerowych na rok 1930 obwieszczeniem z dnia 31 marca 1930 L. VII 101/930. Do rejestracji zgłoszono ogółem 2545 rowerów, z tego po raz pierwszy zarejestrowanych 1516, reszta, t. j. 1029 przypada na prolongatę kart rowerowych;

5) opracowano nowy rozkład stanowisk dorożek samochodowych, a nadto częściowo znowelizowano

dotychczas obowiązujący rozkład stanowisk dorożek konnych.

41. Aprowizacja i targi.

W okresie sprawozdawczym działalność Magistratu skierowaną była, podobnie jak w latach poprzednich, ku ulepszeniu stosunków targowych na placach targowych, poprawie stosunków sanitarnych w lokalach spożywczych, oraz należytej aprowizacji miasta.

1 Place targowe.

Po odpowiedniem uporządkowaniu placu „Na Stawach", przeniesiono na ten plac hurtowną sprzedaż z wozów kapusty i ziemniaków z placu Jabłonowskich.

Na placu Nowym urządzono dla celów służbowych Komisarjatu Targowego osobną ubikację, jako kancelarję.

Przebudowany i uporządkowany pl. Zgody w Dz. XXII urządzono w ten sposób, że na jedną połowę tego placu przeniesiono z rynku Podgórskiego sprzedaż produktów rolnych, dokonywaną przez producentów, drugą zaś część tego placu użyto na wybudowanie i urządzenie dworca autobusowego. Pozatem przeprowadzono remont nawierzchni rynku Podgórskiego, pl. Serkowskiego, targowicy końskiej i drzewnej na Zabłociu.

Zaprowadzone w roku 1929 dyżury popołudniowe na ulicach miasta, oraz w niedziele i święta na Błoniach miejskich celem zwalczania handlu obnośnego, nadal w roku sprawozdawczym utrzymano.

Tytułem opłat targowych i placowych wpłynęły do Kasy miejskiej następujące kwoty w roku 1930:

a)	opłaty targowe od stanowisk dziennych	222 201·50 zł.
b)	„ z targowicy końskiej	14.819·50 „
c)	„ od stanowisk stałych	14.357·25 „
d)	„ targowe ściągane przez Miejski Urząd Poboru Opłat	166.142·— „
	Razem . . .	417.520·25 zł.

2. Policja sanitarno-aprowizacyjna.

Magistrat przeprowadzał w okresie sprawozdawczym perjodyczną kontrolę piekarń i masarń, pozatem w formie lotnych komisyj sanitarnych przeprowadzano przy współudziale lekarzy miejskich kontrolę czystości i porządku sklepów spożywczych, piekarń, masarń i jatek, jak również zdrowotności artykułów spożywczych

3. Aprowizacja miasta.

Dowóz artykułów pierwszej potrzeby do Krakowa był w okresie sprawozdawczym zupełnie wystarczający. Szczegółowy obraz kształtowania się cen podstawowych artykułów pierwszej potrzeby przedstawia zamieszczona w sprawozdaniu tabela porównawcza z poszczególnych miesięcy.

Celem utrzymania cen pieczywa, mięsa, wędlin i tłuszczów na odpowiednim poziomie, ustanawiało Prezydjum miasta ceny na powyższe artykuły, nad przestrzeganiem których wykonywał Magistrat przez organa Komisarjatu targowego ścisłą kontrolę.

Prowadzone przez Gminę od 1 września 1929 r. magazyny składowe pod nazwą „Składy Towarowe Gminy miasta Krakowa" przyjęły na skład w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia 1930 r. 800 wagonów 10-cio tonowych towarów spożywczych.

Pozatem w okresie bezpośredniego zaopatrywania ludności prowadziła Gmina podobnie jak w latach ubiegłych dwa zakłady aprowizacyjne, t. j. piekarnię miejską i składy środków opałowych.

W piekarni miejskiej wypieczono i rozsprzedano po cenach niższych (przy chlebie o 2—3 grosze na 1 kg.) od cen targowych:

w styczniu . .	94.110	kg. chleba	i	579.000	sztuk bułek
„ lutym . . .	91.537	„ „	i	562.600	„ „
„ marcu . . .	93.773	„ „	i	611.200	„ „
„ kwietniu . .	103.552	„ „	i	483.100	„ „
„ maju . . .	94.425	„ „	i	527.450	„ „
„ czerwcu . .	108.721	„ „	i	438.900	„ „
„ lipcu . . .	110.424	„ „	i	413.050	„ „
„ sierpniu . .	106.498	„ „	i	374.950	„ „
we wrześniu .	114.821	„ „	i	433.400	„ „
w październiku	127.910	„ „	i	497.350	„ „
„ listopadzie .	101.891	„ „	i	411.770	„ „
„ grudniu . .	88.002	„ „	i	428.150	„ „
Razem . . .	1.235.664	kg. chleba	i	5.760.920	sztuk bułek

w tem: 679.583 kg. chleba jasnego, 291.556 kg. pszenno-żytniego, 199.379 kg. ciemnego i 72.146 kg. razowego, oraz 2,073.850 sztuk bułek polskich i 3,687.070 sztuk bułek wiedeńskich.

Zapotrzebowanie mąki żytniej dla piekarni miejskiej pokrywano, jak w latach ubiegłych, głównie w młynach poznańskich, zakupy mąki pszennej czyniono w młynach miejscowych i okolicznych po cenach zawsze niższych od cen targowych, względnie giełdowych.

W Miejskim Składzie środków opałowych ruch towarowy był następujący:

zakupiono i rozsprzedano cetnarów metrycznych, względnie kwintali:

w styczniu . . .	9.200	węgla	i	4.412	drzewa opałow.
„ lutym	7.800	„	i	457	„ „
„ marcu . . .	13 850	„	i	1.122	„ „
„ kwietniu i maju	18.450	„	i	5.489	„ „
„ czewcu i lipcu	21.150	„	i	1.624	„ „
„ sierpniu . . .	24.792	„	i	2.131	„ „
we wrześniu . .	33.400	„	i	3.904	„ „
w październiku .	37.200	„	i	1.449	„ „
„ listopadzie .	39.950	„	i	2.982	„ „
„ grudniu . . .	18.100	„	i	4.669	„ „
Razem . . .	223.892	węgla	i	28.238	drzewa opałow.

Ponadto rozsprzedano w składach 2.852 kwintali koksu i 5.508 sztuk kółek drzewnych.

Ruch towarowy w składzie wzmaga się z roku na rok. Ilustruje to następujące zestawienie ilości zakupionych do składu wagonów środków opałowych:

w roku	1925	912	wagon węgla	314	wagon. drzewa
„ „	1926	1.428	„ „	391	„ „
„ „	1927	1.857	„ „	346	„ „
„ „	1928	2.153	„ „	409	„ „
„ „	1929	3.397	„ „	540	„ „

przyczem ruch ten uzależniony jest z natury rzeczy od natężenia zimy.

W roku sprawozdawczym cena sprzedażna środków opałowych była znacznie niższą od cen pobieranych w składach prywatnych, a różnica ceny wynosiła 10—15% przy węglu oraz 15—20% przy drzewie opałowem. Ze składu dostarczono około 40% środków opałowych na potrzeby Gminy, bardzo wielkie ilości opału sprzedano funkcjonarjuszom miejskim i państwowym na spłaty ratalne, oraz ludności robotniczej miejskiej i podmiejskiej.

Pozatem rozdzielono w składzie dla ubogich i instytucyj dobroczynnych, podobnie jak w latach ubiegłych, bezpłatnie 50 wagonów węgla z daru Komunalnych Jaworznickich Kopalń. Na miesiące zimowe trzyma się w składzie stale rezerwę opałową w ilości 100 wagonów drzewa i 50 wagonów węgla.

W dziale aprowizacji prowadziła Gmina na zlecenie Rządu, podobnie jak inne miasta, od roku 1927 akcję państwowej rezerwy zbożowej. Wskutek katastrofalnego spadku cen żyta poniosła Gmina na likwidacji zapasów żyta, która miała miejsce w roku bieżącym, stratę wynoszącą w dniu 1 stycznia b r. zł. 425.000. O pokrycie straty z funduszów państwowych wystąpiła Gmina z szeregiem memorjałów do Państwowego Banku Rolnego i Rządu — sprawa ta jednak dotąd nie została dla Gminy przychylnie rozstrzygniętą.

42. Wykaz cen targowych w roku 1930.

ARTYKUŁ	Waga	2/I	1/II	1/III	1/IV	2/V	2/VI	1/VII	1/VIII	1/IX	1/X	3/XI	1/XII
Chleb żytni 70%	1 kg.	0·45	0.43	0·40	0·41	0·42	9 40	0·41	0·41	0·41	0·39	0·38	0·40
Mąka pszenna 65% grysikowa	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mąka pszenna gładka	„	0·80	0·72	0·72	0 70	0·76	0·76	0·88	0·86	0·72	0 65	0·60	0·60
Mąka żytnia krakowska . . .	„	0·56	0·52	0·46	0 42	0·52	0·42	0 46	0·48	0·45	0·42	0·40	0·42
Mąka żytnia poznańska . . .	„	0 58	0·54	0·46	0·44	0·56	0·46	0·48	0·50	0·48	0·44	0·44	0·44
Kasza jęczmienna (siekanka) .	„	0·52	0·46	0·46	0·46	0·46	0·45	0·45	0·48	0·48	0·48	0·45	0·45
Pęcak	„	0·48	0 44	0 44	0·44	0·44	0·44	0·44	0·46	0·46	0·46	0·44	0·42
Groch zwyczajny	„	0 80	0·70	0·60	0·60	0·60	0·60	0·60	0·60	0·60	0·50	0·50	0 50
Groch „Victoria“	„	1·15	1·10	1·—	1·—	1·—	1·—	0·90	1·—	0 90	0 80	0·80	0·80
Fasola biała	„	1·20	1·10	1·—	1·—	1·—	0 90	0·80	1·—	0·90	0·80	0·80	0·80
Kasza jaglana	„	1·10	0·90	0·90	0·90	0·90	0·90	0 90	0·90	0·90	0·85	0·85	0 85
Ryż	„	1·20	1·20	1·20	1 20	1·20	1·20	1·20	1·20	1·20	1·20	1·20	1·20
Kasza gryczana	„	0·85	0·85	0·85	0·85	0·80	0 80	0·75	0·90	0·90	0·80	0·80	0·80
Cukier kryształ. (grysikowy) . .	„	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70	1·70
Cukier kostkowy	„	1·94	1·92	1·92	1·92	1·92	1·92	1·92	1·92	1·92	1·92	1 92	1·92
Mleko niezbierane	litr	0 45	0·40	0 40	0·40	0·40	0·40	0·40	0·40	0·40	0·40	0·40	0·40
Jaja świeże	sztuka	0·26	0·15	0·13	0·12	0·12	0·13	0·13	0·14	0·14	0·20	0·22	0·24
Ser krowi	1 kg.	1·80	1·20	1·—	1·20	1·—	1·20	1·20	1·10	1·—	1·—	1·—	1·—
Kiełbasa czysto wieprzowa . .	„	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	5·80	5·80
Kiełbasa wieprzowa, niższy gat.	„	4·40	4·40	4·40	4·40	4·40	4·40	3·60	3·60	3 60	3·60	3·60	3·60
Mięso wołowe	„	3 20	3·—	3·	2·80	2·80	2·80	2·80	2·60	2·60	2 60	2 80	2·80
Smalec wieprzowy	„	4·40	4·40	4·40	4·40	4·40	4·40	4·—	4·—	4·—	3·80	3·60	3·60
Słonina krajowa	„	4·—	4·—	3 60	3·60	3·60	3·60	3·40	3·40	3·40	3·20	3·—	3·—
Masło deserowe	„	7 20	6·40	6·40	6 20	6·—	4·80	5·—	5·20	5·—	5·—	5·20	6·20
Masło kuchenne	„	6·60	5·40	5·50	5·60	5·—	4·—	4·20	4·50	4·20	4·20	4·50	5·40
Kartofle	„	0·10	0·12	0·12	0·12	0·12	0·10	0·10	0·20	0·15	0·12	1·—	1·—
Sól biała	„	0·38	0·38	0·38	0 38	0 38	0·38	0·38	0·38	0·38	0 38	0 38	0·38
Kawa palona „Santos“	„	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—	9·—
Kawa zbożowa	„	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80
Herbata „Or. Cejlon“	„	26·—	26·—	26·—	26·	26·—	26·—	26·—	26·—	26·—	26·—	26·—	26·—
Węgiel kamienny	100 kg.	5·80	5·80	5·80	5 60	5·60	5·60	5·60	5·20	5·20	5·20	5·40	5·40
Drzewo rąbane	1 kg.	0·12	0·12	0 12	0·12	0·12	0·12	0·12	0·12	0·12	0·12	0·12	0·12
Nafta	„	0 72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72	0·72
Mydło do prania	„	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2 20	2·20
Kapusta kiszona	„	0 60	0 60	0·55	0·55	0·55	0·45	—	—	—	—	0·30	0·30
Buciki męskie	para	45·—	45·—	40·—	40·—	40·—	40·—	40·—	40·—	40·—	40·—	40·—	35·—
Podzelowanie	para	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—	7·—
Opłata za strzyżenie		1·80	1·80	1·80	1 80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80	1·80
Gazeta		0·25	0 25	0·25	0 25	0·25	0·25	0·25	0·25	0·25	0·25	0·25	0·25
Zeszyt szkolny 16 stron . . .		0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0 20
Gaz	1 m^3	0·39	0·39	0 39	0·39	0·39	0·39	0·39	0·39	0·39	0·39	0·39	0·39
Przejazd tramwajem		0·25	0·25	0·25	0 25	0·25	0·25	0·25	0 25	0·25	0·25	0·25	0·25

43. Sprawy sanitarne.

A. Administracja ogólna.

Magistrat kładł w okresie sprawozdawczym główny nacisk na zwalczanie chorób zakaźnych, wzmocnił też kontrolę czystości i porządku na mieście, a w związku z tem nadzór również nad żywnością i nad jakością wody do picia.

W roku 1930 dokonali lekarze okręgowi miejscy 1924 rewizyj sanitarnych realności, podwórzy, piwnic, ustępów i ścieków. W zakresie dozoru nad żywnością przeprowadzono 2495 kontroli sanitarnych w sklepach spożywczych, masarniach, restauracjach, mleczarniach, owocarniach itp. W tymże roku dokonano 770 rewizyj fryzjerni, zakładów przemysłowych, warsztatów rzemieślniczych, hoteli, pensjonatów, domów noclegowych, dworców kolejowych, cmentarzy, lokali handlowych, fabryk różnego rodzaju itp.

Lekarze okręgowi miejscy brali udział w 687 komisjach z ramienia Magistratu, nie licząc komisyj lotnych.

Badań urzędowych przeprowadzono w biurze	4.273
wydano pozwoleń na ekshumację	141
„ „ „ wywóz zwłok	189
odebrano przywiezionych do Krakowa zwłok	68

B. Opieka szkolna.

Szkoły powszechne miejskie pozostają pod stałą opieką lekarzy szkolnych, oraz dodanych im do pomocy higjenistek.

Działalność higjenistek przedstawiała się w roku 1930 następująco:

	zaopinjowały one do		
1)	ambulatorjum dentyst. szkol.	1.784	dzieci
2)	„ okulistycznego	269	„
3)	„ chirurgicznego	45	„
4)	na oddział chorób gardła, nosa i uszu	107	„
5)	„ „ „ skórnych	154	„
6)	„ „ „ nerwowych	100	„
7)	„ „ „ wewnętrznych	117	„
8)	zakładów kąpielowych	7.573	„
9)	poradni przeciwgruźliczej	67	„
	dalej uskuteczniły:		
10)	wywiadów domowych	1.729	„
11)	wizyt szkolnych	2.134	„
12)	badań dzieci z lekarzem	8.662	„
13)	inspekcyj czystości	31.154	„
14)	pogadanek higjenicznych	147	„
15)	opatrunków	578	„

C. Miejskie Zakłady Sanitarne.

Pawilon szkarlatynowy Miejskich Zakładów Sanitarnych posiada 80 łóżek. W roku sprawozdawczym leczono na szkarlatynę 336 osób, z tego wyszło uleczonych 294, zmarło 10, pozostało na rok następny 32. Na dyfterję leczono 59 osób, wyszło uleczonych 59. Na odrę leczono 2 chorych z wynikiem dodatnim i 1 osobę na koklusz, która zmarła. Osób towarzyszących przebywało 56, wyszło 51, pozostało 5. Na wypadek epidemji są do dyspozycji 2 zapasowe pawilony. Zwrot kosztów leczenia chorych na szkarlatynę wynosił po dzień 31. XII 1930 r. 79.408 zł.

W czasie od 1. I do 31. XII 1930 r. odkażono 1.202 mieszkania, wykąpano 2.373 osoby. Koszty dezynfekcji wynosiły 24.053 zł. Oddział izolacyjny posiada 11 łóżek. W roku 1930 przebywało 49 osób izolowanych, wyszło 39, pozostała 1.

W Sanatorjum Gruźliczem przebywało od 1. I do 31. XII 1930 r. 540 chorych, z tego wyszło 368, zmarło 64, pozostało na rok następny 108.

Przyczyną dużego procentu śmiertelności (11·85%) jest konieczność przyjmowania chorych w stanie często beznadziejnym, nadających się tylko do leczenia szpitalnego.

Przychód z Sanatorjum wynosi od 1. I do 31. XII 1930 r. 373.064 zł.

Ogółem leczono w Miejskich Zakładach Sanitarnych w roku ubiegłym 1.034 chorych, dni leczenia było 54.381, przyciętnie na 1 chorego wypada 52 dni. Ogólne przychody zakładowe wynosiły w czasie od 1. I do 31. XII 1930 r. 476.525 zł.

Prezydjum miasta część chorych zwolniło od zapłaty, a część kosztów leczenia pozostaje jeszcze do ściągnięcia. Taksa leczenia wynosi w I-szej klasie 15 zł., w II-giej 11 zł., w III-ciej 5·50 zł. dziennie.

W Zakładach jest zajętych 6-ciu lekarzy stałych, 1 dojeżdżający laryngolog, 1 chirurg, służby pielęgniarskiej 38, innej służby 36 osób.

W roku 1930 wybudowano i uruchomiono inhalatorjum pędzone elektrycznie.

D. Miejska Pracownia Chemiczna.

Kontrola nad wyrobem i sprzedażą środków żywności w mieście wzmogła się w roku 1930 znacznie. Stan zatrudnionego w pracowni personelu przedstawiał się następująco:

1 chemik miejski, jako kierownik pracowni,
2 chemicy asystenci,
2 kontrolerzy żywnościowi,
2 laboranci.

W okresie sprawozdawczym szczególniejszą uwagę poświęcono wyrugowaniu na terenie miasta z obiegu miedzianych balonów na wodę sodową, które przeważnie były bielone cyną, zawierającą pokaźne ilości ołowiu (nawet do 60%) i jako takie silnie zanieczyszczały wodę.

Obecnie wszystkie prawie wytwórnie wody sodowej posiadają balony odpowiadające wymogom ustawy, przyczem ostateczny termin usunięcia balonów nieodpowiednich upływa dnia 31 XII. 1931 r.

W ciągu roku 1930 kontynuowano prace nad fluorescencją rozmaitych artykułów żywności i użytku w świetle lampy kwarcowej, stosując przy pracach tych niską temperaturę skroplonego powietrza.

Opracowano podręcznik fachowy, który ma służyć dla użytku kontrolerów żywnościowych, dozorców targowych i sanitarjuszy przy wykonywaniu przez nich kontroli nad wyrobem i sprzedażą artykułów żywności i użytku.

Ilość analiz prywatnych w porównaniu z rokiem 1929, w szczególności ilość analiz moczu wzrosła znacznie.

Zaprowadzono w roku 1930 dokładną ewidencję wszystkich wytwórń i miejsc sprzedaży artykułów żywności i użytku, z której obecnie mogą korzystać w razie potrzeby inne instytucje miejskie, w szczególności Wydział VIII Magistratu.

Poniżej zamieszczona tablica podaje wykaz wykonanych w roku 1930 analiz w pracowni:

Przedmiot badania	Ilość próbek badanych	Ilość próbek uznanych za nieodpowiednie
Mleko	3.293	506
Śmietana	220	109
Jaja	10.418	2.591
Masło i tłuszcze, oraz oleje .	251	118
Ser	50	29
Mąka	41	9
Pieczywo zwykłe	141	73
„ zbytkowne . . .	55	37
Wyroby cukiernicze	84	29
„ masarskie	20	8
Konserwy rybne	14	9
Konserwy jarzynowe i jarzyna	111	66
Ocet	16	6
Wódki i likiery	41	15
Wino, piwo, miód pitny . .	60	26
Soki owocowe i marmolady .	118	53
Korzenie i przyprawy . . .	19	3
Sól	1	—
Cukier	9	5
Kawa	5	—
Herbata	4	—
Kakao	17	4
Woda studzienna	52	8
Woda wodociągowa	172	—
Woda płynąca i odpływowa .	42	1
Środki kosmetyczne	45	14
Preparaty farmaceutyczne .	22	3
Rudy i metale	28	1
Przetwory ropy naftowej . .	6	—
Grzyby	4	1
Inne przedmioty badania . .	335	60
Razem . .	15.694	3.784

Komisyj i rewizyj wykonano 11.873
Opinij fachowych i doniesień porządk. udzielono 462

E. Miejskie Ambulatorjum dentystyczne szkolne.

1) Ogólna liczba pacjentów 1.920
2) Chłopców 739
3) Dziewcząt 1.181
4) Zębów wyjęto 3.346
5) Plomb założono 1.715
6) Zaopatrzeń korzeni 465
7) Wyleczono zgorzeli zębowych 48
8) Zdjęto kamień zębowy i oczyszczono zęby . 26
9) Inne zabiegi dentystyczne 1.620
10) Ogólna liczba ordynacyj 6.681

Badania uzębienia dzieci szkół powszechnych.

a) Zbadano dzieci szkolnych 14.222
b) Zdrowe uzębienie 3.071
c) Wysłano odezw 5.300

F. Miejskie Ambulatorjum elektro-terapeutyczne.

Miejskie Ambulatorjum elektro-terapeutyczne uruchomiono w 1927 r. Magistrat stoł. m. Krakowa z uwagi na znaczną ilość dzieci potrzebujących naświetlań, oprócz naświetlań lampą kwarcową wprowadził również leczenie diatermją w kwietniu 1930 r.

Z leczenia w Ambulatorjum korzystają dzieci szkolne, których rodzice nie są w możności leczyć ich prywatnie i nie posiadają ustawowej opieki lekarskiej, oraz pracownicy miejscy. W roku 1930 naświetlono osób 461, ilość naświetlań wynosiła 7 254.

Nagrzewano diatermją osób 16, zaś ilość nagrzewań diatermicznych wynosiła 105, przyczem w czasie od 1 lipca do 10 września 1930 r. Miej. Ambulatorjum elektro-terapeutyczne było zamknięte z powodu wakacyj szkolnych.

G. Miejski Dom Noclegowy.

Nocowało w okresie sprawozdawczym:
mężczyzn 34.905
kobiet 20.358
dzieci . . . . 6.142 Razem 61 405
w tem bezpłatnie . . . . . . 2.000 osób.
Wykąpano osób nocujących 11.898
„ dzieci szkolnych 536
„ osób z przytułku Braci Albertów . 142
„ „ z aresztów miejskich 65
Użyto:
aparatów małych 3.191
„ dużych 23
Wydano:
w herbaciarni herbat czystych i z mlekiem . . 38.976
„ „ bezpłatnie 2.207

H. Miejskie Łaźnie Ludowe.

W Łaźniach miejskich powiększa się corocznie ilość kąpiących się osób.

Kiedy w r. 1929 wynosiła przeciętna frekwencja dziennie 132 osoby w łaźni przy ul. Karmelickiej, to frekwencja ta w roku ubiegłym wzmogła się do 143 osób dziennie, w łaźni zaś przy ul. Rejtana z 99 osób w r. 1929 do 110 osób dziennie w roku 1930.

Ruch kąpiących się w tych dwóch łaźniach przedstawia się następująco:

Łaźnia miejska ul. Karmelicka:
wykąpano w wannach . . . 11.776
„ w natryskach . . 31.183
Razem . . 42.959

Łaźnia miejska ul. Rejtana:
wykąpano w wannach . . . 7.815
„ w natryskach . . 25.315
Razem . . 33.130. Razem 76.089 osób.

J. Pracownia bakterjologiczna miejska.

Dokonano następującą ilość badań:
plwocin 234
nalotów z gardła 33
kału 8
wód 669
krwi 33
innych 2
Razem 979

K. Stacja opieki nad matką i dzieckiem w Podgórzu. Dz. XXII.

1) ilość dni poradnianych 167
2) „ udzielonych porad 2.636
3) „ przyjętych dzieci nowych 388

w tem:

4) chłopców	207
5) dziewcząt	181
6) wyznania rzymsko-katol.	169
7) „ mojżeszowego	218
8) „ ewangelickiego	1
9) dzieci zdrowych	226
10) „ z krzywicą	21
11) „ ze schorzeniami przewodu pokarmowego	30
12) „ „ „ „ oddechowego	36
13) „ z innemi schorzeniami	75
14) ilość wywiadów domowych	3.000
15) „ szczepień ospy	91
16) „ dzieci naświetlanych lampą kwarcową	74
17) „ pokazów praktycznych	23

Czynną była 1 lekarka i 2 higjenistki.

L. Stacja opieki nad matką i dzieckiem w Dz. XII przy ulicy Słonecznej.

Stacja ta została uruchomiona dnia 17 lipca 1930 r. i jest czynną dla niemowląt i dla dzieci do 6 lat.

1) ilość dni poradnianych	65
2) „ udzielonych porad	378
3) „ przyjętych dzieci nowych	138
w tem:	
4) chłopców	73
5) dziewcząt	65
6) wyznania rzymsko-katol.	127
7) „ mojżeszowego	11
8) dzieci zdrowych	61
9) „ z krzywicą	12
10) „ ze schorzeniami przewodu pokarmowego	7
11) „ „ „ „ oddechowego	16
12) „ z innemi chorobami	42
13) ilość wywiadów domowych	528
14) „ pokazów praktycznych	11

M. Miejska poradnia przeciwjaglicowa i przeciwweneryczna przy ul. Nadwiślańskiej.

Poradnie te zostały uruchomione 15 października 1930 r. w budynku po Elektrowni miejskiej w Podgórzu. Czynną jest dla każdego działu po 3 razy w tygodniu po 1 godzinie.

N. Sprawa przejęcia szpitalnictwa przez Gminę m. Krakowa.

Na skutek reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 24. I 1929 M. Z. U. 380/29 była rozpatrywaną w Zarządzie m. w styczniu 1929 sprawa dalszych losów szpitala św. Łazarza. Z uwagi na znaczną rozbieżność opinji w tej sprawie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Gminy m. Krakowa i Wydziału Lekarskiego U. J., do ustalenia poglądu jednolitego nie doszło, tak, iż sprawa szpitala św. Łazarza pozostaje nadal otwartą.

44. Policja weterynaryjna.

a) Ogólna administracja.

Miejski Urząd Weterynaryjny przeprowadzał w roku sprawozdawczym normalny nadzór weterynaryjny nad rzeźniami, targami zwierzęcemi, rakarnią, zakładem przeróbki padlin, kontrolę zakładów przerabiania surowców zwierzęcych i produktów pochodzenia zwierzęcego, oraz lokali handlowych środków żywności pochodzenia zwierzęcego, ponadto kontrolę przywożonego mięsa i wyrobów masarskich, oraz słoniny. Miejski Urząd Weterynaryjny brał udział w komisjach sanitarno-przemysłowych przy badaniu lokali, podpadających pod nadzór sanitarno-weterynaryjny, jak masarń, jatek i sklepów ze sprzedażą mięsa, lub zakładów, zajmujących się przerabianiem i przetwarzaniem produktów pochodzenia zwierzęcego. Pozatem wykonywano stale kontrolę sklepów ze sprzedażą mięsa, drobiu, ryb, dziczyzny, jak również kontrolę restauracyj, sklepów korzennych itp. podających, względnie sprzedających mięso, wyroby masarskie, marynaty, konserwy mięsne, rybne itp.

Baczną uwagę zwracano na sprawę zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych, wydając odpowiednie zarządzenia i w szczególności przeprowadzano: ogólną rewizję zwierząt domowych w mieście, trzykrotnie rewizję zwierząt racicowych, dwukrotnie zwierząt jednokopytowych i dwukrotnie zbadanie koni dorożkarskich z okazji przeglądu dorożek konnych. Nadto miejscy lekarze weterynaryjni przy innych czynnościach urzędowych przeprowadzali stale badania zwierząt domowych nietylko na targach i w rzeźniach, lecz również na miejscu w oborach, stajniach handlowych i zajezdnych.

Stwierdzone braki, względnie przekroczenia wydanych zarządzeń skierowywano doniesieniami do Magistratu.

b) Nadzór weterynaryjny nad ubojem zwierząt.

Miejscy lekarze weterynaryjni przeprowadzali w dwóch rzeźniach miejskich, t. j. rzeźni centralnej dla bydła rogatego, świń, owiec i kóz, i w rzeźni przy ul. Zabłocie dla koni, badanie zwierząt przeznaczonych na konsumcję, a to tak przed ubojem jak i po uboju. Na konsumcję miejscową zabito w tutejszych rzeźniach miejskich i zbadano 1997 sztuk koni, 24122 sztuki bydła rogatego, 36947 sztuk cieląt, 1488 sztuk owiec i kóz, 47299 sztuk świń — razem 111853 sztuk zwierząt. Z liczby zabitych koni przeznaczono 257 na przeróbkę w kafilerji i 28 sztuk dla skarmiania zwierząt w menażerjach przejezdnych. Na podstawie wyników badania w ogólnej liczbie zabitych zwierząt zniszczono mięso niezdatne do spożycia z 12-tu sztuk koni, z 24-ch sztuk bydła rogatego, ż 271 sztuk cieląt i z 21 sztuk świń w całości, nadto 7551 sztuk poszczególnych narządów. Pozatem sprzedano w taniej jatce przy Rzeźni miejskiej, po przeprowadzeniu sterylizacji, jako mięso mniej wartościowe, względnie warunkowo zdatne 210 całych sztuk, 44 sztuk ćwierci i 396 sztuk poszczególnych narządów. W okresie sprawozdawczym sprzedano w taniej jatce po odpowiedniem oczyszczeniu i sterylizacji ogółem 26404 kg mięsa wołowego, 8269 kg mięsa wieprzowego, 2856 kg mięsa cielęcego, 59 kg mięsa baraniego, 746 kg wędlin, 112 kg żołądków i 576 kg smalcu.

Z wyżej podanych sztuk, zabitych w tutejszej rzeźni, wysłano mięsa do innych miejscowości w kraju:

1) końskiego	12.916	kg
2) wołowego	21.435	„
3) cielęcego	6.120	„
4) wieprzowego	43.536	„
5) wędlin	2.096	„
6) „ końskich	3.397	„
Razem	89.500	kg

Zagranicę kraju wysłano:

do Francji	28.720	kg	mięsa wieprzowego
„	28.620	„	„ baraniego
„	590	„	wędlin
do Austrji	1.119	„	mięsa wieprzowego
„	667	„	wędlin
do Szwajcarji	3	„	„
do Czechosłowacji	282	„	„
do Niemiec	109	„	„
do Anglji	40	„	„
do Szwecji	3	„	„
do Belgji	129	„	„
do Palestyny	5	„	„
do Holandji	5	„	„
do Egiptu	5	„	„
do Republiki Sowieckiej	5	„	„
Razem	58.459	kg	mięsa
i	2.096	„	wędlin

Stwierdzone choroby mięsa i wynikłe przez to konfiskaty mięsa niezdatnego do spożycia obejmuje zamieszczona poniżej tablica.

Stwierdzone choroby mięsa, na podstawie których uznano mięsa za warunkowo zdatne, względnie jako mniej wartościowe wykazane są w tablicy na str. 465.

c) Nadzór weterynaryjny nad targami zwierzęcemi.

Miejscy lekarze weterynaryjni przeprowadzali badania zwierząt na trzech targowicach zwierzęcych, a mianowicie: na targowicy centralnej dla zwierząt rzeźnych, na targowicy dla koni, na targowicy dla zwierząt hodowlanych.

Przed dopuszczeniem na targ zbadano bydła rogatego 28.967 sztuk, cieląt 37.082 sztuki, owiec i kóz 1517 sztuk, świń 48 267 sztuk, razem 115.833 sztuki zwierząt.

Z ilości tej sprzedano na konsumcję miejscową 23.959 sztuk bydła rogatego, 36.644 sztuk cieląt, 1.488 sztuk kóz i owiec, 47.299 sztuk świń, razem 109 410 sztuk zwierząt, na konsumcję zaś gmin sąsiednich 3.853 sztuk bydła rogatego, 413 sztuk cieląt, 29 sztuk owiec i kóz i 581 sztuk świń, razem 4.856 sztuk zwierząt.

Do innych Województw wywieziono 371 sztuk bydła rogatego i 106 sztuk świń, razem 385 sztuk zwierząt.

Na targi koni doprowadzono ogółem 9.080 sztuk koni, z których zakupiono 586 sztuk na miejscowy ubój w celach aprowizacyjnych miasta, a nadto 431 sztuk koni rzeźnych dla wywozu do Wiednia.

Targów hodowlanych odbyło się 49, na które spędzono 4.677 świń i 15 kóz.

d) Kontrola sanitarna przywożonego mięsa i wędlin.

Kontrolę sanitarną mięsa, wyrobów masarskich i słoniny, wprowadzanych do Krakowa, przeprowadzano codziennie na 4-ch stacjach kontroli mięsa równocześnie, a mianowicie: na rogatce XIV-tej przy ul. Wielickiej, w rzeźni miejskiej przy ul. Rzeźniczej, na dworcu pospieszno-towarowym przy ul. Pawiej i na dworcu towarowym przy ul. Kamiennej.

Ponadto przeprowadzano stałą kontrolę nad przywożonemi artykułami również i w mieście.

Ponowne badanie przywożonego mięsa wykazało, że mięso przywożone w ilości przeszło 50% tutejszego uboju nie zawsze odpowiada wymogom sanitarnym i w wielu wypadkach po przeprowadzeniu szczegółowego badania było konfiskowane.

Zestawienie przywozu mięsa i dokonanych konfiskat tegoż z powodu stwierdzenia chorób przedstawione jest na umieszczonych poniżej tabelach (str. 466 i 467).

e) Stacja trychinoskopijna.

W stacji trychinoskopijnej przy tutejszej rzeźni miejskiej przeprowadzano badanie mięsa wszystkich sztuk świń bitych w Rzeźni na obecność włośni (trychin) t. j. 47.299 sztuk świń. Nadto poddano badaniu na obecność włośni mięso wieprzowe, wyroby masarskie i słoninę, przywożone do Krakowa z prowincji, gdzie badanie na obecność włośni nie jest przeprowadzane.

Ogółem zbadano próbek mięsa wieprzowego z całych sztuk 50.257, z połówek 168, z polędwic 694, z szynek 90, z wędlin 3.122 (łącznej wagi 98.184 kg), słoniny 2.350 przywiezionej z zagranicy (łącznej wagi 70.500 kg); razem zbadano 56.681 próbek mięsa wieprzowego, wyrobów masarskich i słoniny, z których stwierdzono włośnie w 9-ciu wypadkach, cewy Mieschera w 4.380 wypadkach, wągrzycę w jednym wypadku (kiełbasy).

f) Pracownie rozpoznawczo-weterynaryjne.

Badania próbek wyrobów masarskich, oraz zakwestjonowanych sztuk drobiu bitego, ryb, względnie mięsa, lub słoniny przez organa Urzędu Weterynaryjnego, Komisarjatu targowego, Policji Państwowej, przeprowadzano w 2-ch miejskich pracowniach rozpoznawczo-weterynaryjnych, a mianowicie:

1) przy Miejskim Urzędzie Weterynaryjnym,
2) przy rzeźni miejskiej.

W pracowni przy Miejskim Urzędzie Weterynaryjnym badano również artykuły żywności pochodzenia zwierzęcego, przynoszone przez osoby z żądaniem zbadania z powodu wątpliwości co do szkodliwości dla zdrowia. Wyniki przedstawia załączona poniżej tabela.

W pracowni rozpoznawczo - weterynaryjnej przy rzeźni miejskiej zbadano ogółem 342 próbki wędlin i mięsa zwierzęcego, przyczem stwierdzono:

1) stan gnilny w 48-miu wypadkach,
2) zafałszowanie w 18-tu wypadkach,
3) zanieczyszczenie w 8-miu wypadkach,
4) spleśnienie w 11-tu wypadkach,
5) zjełczenie w 8-mu wypadkach,
6) wągrzycę w 2-ch wypadkach,
7) przekrwienie w 3-ch wypadkach.

WYKAZ

sekcyj i badań bakterjologicznych, przeprowadzonych w Miejskim Urzędzie Weterynaryjnym.

Ogółem przeprowadzono 535 badań wędlin, mięsa, drobiu, ryb, jelit itp.

Z chorób stwierdzono:

Cholera drobiu: 11 gęsi, 7 kaczek, 15 kur, 2 indyki,
Gruźlica ptasia: 1 kura, 1 bażant,
Wągry: kiełbasa surowa 2,

ZESTAWIENIE

wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, dokonanego przez lekarzy weterynaryjnych.

Mięso niezdatne do spożycia.

L.p.	POWÓD UZNANIA ZA NIEZDATNE	CAŁA SZTUKA					POSZCZEGÓLNE NARZĄDY i CZĘŚCI MIĘSA																		
							Głowa — Język				Płuca — Wątroba									Inne narządy i części mięsa w kilogramach					
		jednokopyt.	buhaje	krowy	cielęta	świnie	buhaje	woły	krowy	jałownik	jednokopyt.	buhaje	woły	krowy	jałownik	cielęta	świnie	owce	kozy	jednokopyt.	buhaje	woły	krowy	jałownik	świnie
1	Nosacizna	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Gruźlica	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	6	12	294	—	—	72	—	—	—	308	120	1648	30	900
3	Pomór i zaraza świń	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	105
4	Różyca świń	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	225
5	Zakażenie krwi	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Zatruwacze mięsa	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Promienica	—	—	—	—	—	10	3	27	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	15	—	45	—	15
8	Nowotwory	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Wychudzenie z powodu choroby	258 2/4	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Żółtaczka	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Wodnica	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Rozkład gnilny	1/4	—	—	—	4	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Zapach moczowy	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Śmierć naturalna	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Dobicie w agonji	1	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Włośnie	—	—	—	—	7*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Wągry	—	—	—	—	6*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Bąblowce	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	59	3	—	689	—	—	—	—	—	—	—	45
19	Motylica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	32	128	1143	243	—	—	700	10	—	—	—	—	—	—
20	Inne pasorzyty	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	3	2	8	—	—	142	132	88	—	—	—	—	—	—
21	Przekrwienie	4	—	—	—	—	—	—	—	—	75	82	63	99	71	—	686	—	—	169	145	6	140	—	166
22	Otorbione ogniska ropne lub posokowate	2	—	—	—	—	2	—	3	—	3	5	8	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Zanieczyszczenia	1/4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	58	72	2	—	448	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Nadmuchanie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	49	260	40	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—
25	Zwierzęta nieporodzone (wyporki)	—	—	—	251	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Zmiany spowodowane innemi chorobami	2	—	—	—	—	—	4	—	—	87	31	15	39	17	120	88	500	—	12	40	—	120	195	828
	Razem	273	1	23	258	34	12	7	32	2	224	238	338	1988	376	120	2169	1332	98	196	508	126	1953	225	2479

* oprócz tłuszczu

ZESTAWIENIE

wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa dokonanego przez lekarzy weterynaryjnych.

A) Mięso warunkowo zdatne.

POWÓD UZNANIA ZA WARUNKOWO ZDATNE	Cała sztuka								Poszczególne ćwiartki								Tłuszcz całych sztuk uznanych oprócz tłuszczu za niezdatne		
	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	bydło rogate	świnie	i inne zwierzęta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. Włośnie	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
2. Wągry	2	—	—	—	—	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	—
3. Cewy Mieschera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Gruźlica	16	3	38	9	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Pomór lub zaraza świń	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Różyca świń	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Zanieczyszczenie wąglikiem lub nosaciżną	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Inne zarazki w mięsie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	18	3	38	9	—	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	—

B) Mięso mniej wartościowe.

POWÓD UZNANIA ZA MNIEJ WARTOŚCIOWE	Cała sztuka								Poszczególne ćwiartki								Inne narządy i części w kg							
	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1. Gruźlica	—	—	—	—	—	—	—	—	12	8	20	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Wychudzenie	—	—	16	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Niedojrzałość (niedostateczne rozwinięcie	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Niezupełne wykrwawienie	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Cewy Mieschera	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Żółtaczka	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Wodnica	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Zapach moczowy	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. „ płciowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. „ rybny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. „ tranowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. „ lub smak środków leczniczych i odkażających	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Nadmuchanie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14. Próbki mięsa pobrane do badania co do włośni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	396	—	—
Razem	—	—	24	6	19	12	—	—	12	8	20	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	396	—	—

Uduszenie: 10 gęsi, 7 kur, 2 zające,
Stan gnilny: 3 gęsi, kiełbasa, 43 kg ryb, 5 kg mięsa,
Zanieczyszczenie: 1 szynka, 1 gęś, próbka jelit,
Zapalenie otrzewnej: 2 gęsi,
Słabe wykrwawienie: 2 gęsi,
Wychudzenie: 5 kaczek,
Ospa rybia: 5 karpi.

g) Policja weterynaryjna przy zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Prowadzona stale ewidencja zwierząt domowych, przyczynia się z jednej strony do wykrycia chorób zaraźliwych i ich źródeł, z drugiej zaś do zwalczania handlu domokrążnego przy zastosowaniu przepisanych kar.

Środkiem do zwalczania zaraz zwierzęcych jest również stała rewizja zwierząt jednokopytowych i racicowych, nadto stała kontrola stajen handlowych i zajezdnych, obór i chlewów. Nadzór nad obrotem handlowym zwierzętami domowemi, oględziny zwierząt przed wydaniem świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt przez lekarzy weterynaryjnych i wyszkolonych kontrolorów zwierząt, stały nadzór fachowy nad targami zwierząt rzeźnych i hodowlanych i nad rzeźniami — wiosenna i jesienna kontrola koni dorożkarskich — umożliwia szybkie wykrycie chorób zaraźliwych zwierzęcych i zapobiega ich rozwlekaniu.

Zapobieganie w rozwlekaniu się chorób zaraźliwych i zwalczanie ich napotyka na trudności, ponieważ z jednej strony obrót handlowy zwierzętami domowemi wewnątrz kraju nie jest należycie nadzorowany przez organa Policji Państwowej, z drugiej zaś strony handel

WYKAZ
mięsa przywożonego do miasta Krakowa w roku 1927, 1928, 1929 i 1930 w kilogramach.

	1927	1928	1929	1930
Mięso wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie . .	3,069.783	3,400.515	3,930.336	2,770.122
Wędliny	108.832	130.557	97.061	98.184
Słonina	75.206	75.206	23.480	133.862
Smalec	—	—	—	97.203
Razem . . .	3,253.821	3,606.278	4,050.877	3,099.371

WYKAZ
mięsa bitego i przywożonego w sztukach w roku 1928, 1929 i 1930.

	1928		1929		1930	
	Ubój w rzeźni	Przywóz z prowincji	Ubój w rzeźni	Przywóz z prowincji	Ubój w rzeźni	Przywóz z prowincji
Bydła	25.896	9.430	27.389	8.719	23.959	9.451
Cieląt	33.748	31.646	34 415	31.743	36.664	31.643
Owiec i kóz	144	1.538	129	—	1.488	—
Trzody chlewnej	50.286	17.252	51.684	11.407	47 299	12.453
Razem . . .	110.074	59.876	113 617	51.869	109.410	53.547

Przywóz mięsa z prowincji wynosił 54·38% uboju miejscowego 1928 r.
Przywóz mięsa z prowincji wynosił 57·80% uboju miejscowego 1929 r.
Przywóz mięsa z prowincji wynosił 50·06% uboju miejscowego 1930 r.

domokrążny zwierzętami i partactwo weterynaryjne znacznie się wzmogły.

Statystyka epizoocji w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco:

1) księgosuszu nie stwierdzono,

2) zarazy płucnej bydła rogatego nie stwierdzono,

3) pryszczycę stwierdzono u 131 sztuk bydła rogatego. Zaraza panowała w dwóch dzielnicach i została w przeciągu miesiąca zlikwidowana,

4) wąglika nie stwierdzono,

5) szelestnicy nie stwierdzono,

6) zarazy dziczyzny i bydła rogatego nie stwierdzono,

7) gruźlicy bydła rogatego w postaci otwartej nie stwierdzono

8) nosaciznę stwierdzono u trzech koni, które zabito. Zaraza zawleczoną została z powiatu pińczowskiego,

9) ospy owczej nie stwierdzono,

10) zarazy stadniczej koni nie stwierdzono,

11) otrętu koni i bydła rogatego nie stwierdzono.

12) świerzb zwierząt jednokopytowych u 7-miu stwierdzono, zaraza rozszerzyła się wskutek zatajenia właścicieli,

13) wściekliznę stwierdzono u 4-ch psów miejscowego pochodzenia.

W związku z tą zarazą zgładzono 32 psy i 7 kotów, podejrzanych o styczność z psami wściekłemi. Pokąsanych przez wściekłe psy zostało dwie osoby, które skierowano do Zakładu Prof. Bujwida.

Dla tłumienia wścieklizny obowiązuje na terenie miasta Krakowa przymus ewidencyjny i kagańcowy tak dla psów pokojowych, jak i łańcuchowych po myśli rozporządzenia Województwa w Krakowie z dnia 25 czerwca 1928 r. L. Wet. 122/31 ex 28.

Psy złośliwe muszą być zaopatrzone w gęste kagańce i prowadzone na linewce. Oprawca miejski, przeprowadzając codziennie łowy w mieście, jak również w gminach sąsiednich powiatu krakowskiego, zabrał do rakarni miejskiej 284 psy, które nie były zaopatrzone w kaganiec lub markę ewidencyjną, względnie wałęsały się jako bezdomne,

14) pomór i zarazę świń stwierdzono w 2-ch zagrodach ze stanem 56 świń, z czego zachorowało 13 sztuk, padło 5 sztuk, zabito chorych 19 sztuk. Szczepień nie stosowano,

15) różycę świń stwierdzono w 1 zagrodzie ze stanem 20 świń, z czego zachorowały 2 sztuki, padła 1 sztuka.

Zaszczepiono surowicą z Państwowego Zakładu Weterynaryjnego w Krakowie 20 sztuk,

16) cholerę drobiu i pomór kur stwierdzono w 3-ch zagrodach, ze stanem 81 sztuk, z czego zachorowało 12 sztuk, padło 12 sztuk.

h) Rakarnia.

Celem wykrycia chorób zaraźliwych zwierzęcych przeprowadzano w sali sekcyjnej rakarni miejskiej sekcje wszystkich padłych zwierząt, dowiezionych do rakarni lub zabranych przez oprawcę miejskiego z obszaru miasta Krakowa. Ogółem dokonano sekcyj na 506-ciu padłych sztukach, a mianowicie: 1) na 83-ch koniach,

ZESTAWIENIE STATYSTYCZNE

wyniku badań i ilości konfiskat przywożonego mięsa, wyrobów masarskich i słoniny z prowincji do Krakowa za rok 1927, 1928, 1929 i 1930.

WYNIK BADANIA	1927 r.	1928 r.	1929 r.	1930 r.	UWAGA
Gruźlica	13	39	102	30	
Pomór i zaraza świń	—	4	—	—	
Różyca świń	6	4	1	—	
Wąglik	1	—	—	—	
Posocznica ropna	—	1	5	7	
Wychudzenie	81	73	34	32	
Żółtaczka	7	4	3	14	
Wodnica	—	5	9	—	
Rozkład gnilny	24	56	331	115	
Dobicie w agonji	7	22	125	24	
Włośnie	2	2	2	—	
Wągry	4	27	7	5	
Bąblowce	—	1	—	6	
Motylica	30	13	2	44	
Cewy Mieschera	—	2	—	—	
Przekrwienie	5	19	—	20	
Zanieczyszczenie	—	32	4	2	
Niedojrzałość	12	87	141	35	
Otorbienie i ogniska ropne	20	7	8	—	
Zmiany spowodowane innemi chorobami	—	3	1	5	
Zafałszowanie wędlin	—	4	16	28	
Niebadane	—	51	2	53	

STATYSTYKA EPIZOOCJI ZWIERZĘCYCH ZA ROK 1930.

L. p.	NAZWA CHOROBY	Ilość dzielnic		Ilość zagród		Ogólna liczba zwierząt		Ilość zachorowań		Padło sztuk		Zabito sztuk		Ilość podejrzanych zwierząt		Ilość szczepień		Ilość pokąsań	
		1929	1930	1929	1930	1929	1930	1929	1930	1929	1930	1929	1930	1929	1930	1929	1930	1929	1930
1.	Księgosusz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Zaraza płucna bydła rogatego	—	—	—	—	—	—	—	131	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	Pryszczyca	—	7	—	21	—	131	—	..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.	Wąglik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Szelestnica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.	Zaraza dziczyzny i bydła rogatego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	Gruźlica bydła	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Nosacizna zwierząt jednokopytowych	1	3	1	3	2	24	1	3	—	—	1	5	1	19	—	19	—	—
9.	Ospa owcza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Zaraza stadnicza koni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	Otręt koni i bydła rogatego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.	Świerzb zwierząt jednokopytowych i owiec	—	3	—	3	—	34	—	7	—	—	—	6	—	27	—	—	—	—
13.	Wścieklizna	6	3	5	4	31 ps. 8 kot.	8 ps. 1 kot	6 p.	4 p.	5 p.	4 p.	3 psy 2 koty	32 ps. 7 kot.	15 ps. 7 kot.	7 ps	13 ludzi	2 ludzi	—	2 lud
14	Pomór i zaraza świń	4	2	4	2	42	55	10	13	4	5	20	17	18	33	—	33	—	—
15.	Różyca świń	5	1	5	1	38	20	7	2	5	1	2	—	31	18	31	19	—	—
16.	Cholera drobiu i pomór kur	3	3	3	3	73	81	40	12	40	12	—	18	33	36	—	—	—	—

2) na 11-tu sztukach bydła, 3) na 43-ch świniach, 4) na 13-tu cielętach, 5) na 296-ciu psach, 6) na 27-miu kotach, 7) na 1-nym dziku, 8) na 1-nym rogaczu, 9) na 1-nym wilku, 10) na 18-tu gęsiach, 11) na 12-tu kurach.

Oprawca miejski przeprowadzając codziennie łowienie w mieście, jak również w gminach sąsiednich powiatu krakowskiego, zebrał do rakarni miejskiej 284 psy, które bądź nie były zaopatrzone w kaganiec, lub też nie miały marki ewidencyjnej, względnie wałęsały się jako bezdomne. Z liczby tej wydano właścicielom 125 psów, a zgładzono 159. Oprawcy miejskiemu oddano do zgładzenia 64 psy z powodu niemożliwości uiszczenia opłat gminnych, a 43 psy z powodu nieuleczalnych chorób.

W rakarni miejskiej pozostawały czasowo w obserwacji lekarza weterynaryjnego 3 konie podejrzane o nosaciznę i 7 psów, podejrzanych o wściekliznę, a 97 psów z powodu pokąsania osób.

Do zakładu przeróbki padlin oddano z rakarni miejskiej celem zniszczenia i przeróbki na mączkę i tłuszcz techniczny 50.697 kg. mięsa i 1960 kg. tłuszczu zwierzęcego.

45. Regulacja miasta.

a) Plany regulacyjne.

W czasie od 1 listopada 1929 do 1 stycznia 1931 r. opracowano plany zabudowania ulicy Kasztelańskiej w Półwsiu Zwierzynieckiem, ul. Grzegórzeckiej w Dąbiu, obszaru gruntów w Podgórzu między ulicami Rydlówką, Rzemieślniczą, Al. Skrzyneckiego i granicą Ludwinowa, nowej przecznicy ulicy Dworskiej w Zakrzówku na gruncie Klimeczkowej, zmiany linji regulacyjnej ul. Zielnej między ul. Szwedzką i Mieszczańską, regulacji Małych Błoń na Zwierzyńcu, linij regulacyjnych końcowego odcinka ulicy Król. Jadwigi na Zwierzyńcu i drogi lk 1517 obok parcel lk. 4532/I i 1534/2 na Zwierzyńcu, części obszaru Krowodrzy między Sudołem a granicą Prądnika Białego, regulacji wylotu ul. Szewskiej wzdłuż plant, bloku budowlanego przy drodze lk. 840 dz. X i projektowanym kanale spławnym, gruntu Bobakowej przy Al. Królewskiej, nowego projektu pasażu przy ul. Basztowej, plan ogólny obszaru Płaszowa między ulicami Krzywdą i Przewóz, plan zabudowania obszaru gruntów w Łobzowie między Szkołą Podchorążych, Młynówką i ul. Zakątek, obszaru Czarnej Wsi między ul. Czarnowiejską i Reymonta, obszaru Krowodrzy między ul. Racławicką, Wrocławską i Obożną, gruntu fundacji Lubomirskich na Warszawskiem, obszaru gruntów w Nowej Wsi między Parkiem Krakowskim i ul. Konarskiego części ul. Ks. Józefa nad Wisłą, obszaru między ul. Skwerową i Zagrody w Dębnikach.

Przeprowadzono zmiany linij regulacyjnych ulicy Ks. Siemaszki, stoku wzgórza św. Bronisławy przy ulicy Ks. Józefa między drogami lk. 1920 i 1921 dz. XIII, obszaru gruntów Prochowskiego i Kotarby na Półwsiu Zwierzynieckiem, obszaru gruntów w Podgórzu między ulicami Jerozolimską, Wielicką i granicą Woli Duchackiej i Płaszowa, gruntu Legutki przy deptaku wojskowym na Zwierzyńcu, narożnika ulicy Smoleńsk i Straszewskiego, bloków XVI i XVII przy Al. Słowackiego naprzeciw Parku Krakowskiego.

Przeprowadzono zmiany zabudowania bloku Zakładu U. P. U. Pr. II przy ul. Słonecznej, dalej plany zabudowania gruntu po dawnej kolei okrężnej przy

ul. Łagiewnickiej i linji kolejowej Płaszów-Bonarka, obszaru gruntów w Nowej Wsi między ulicami Chocimską i Urzędniczą.

Zmieniono sposób zabudowania gruntu Ski grunt. „Esge“ przy ul. Królowej Jadwigi i gruntu p. Biesiadeckiego przy ul. Gramatyka w Łobzowie.

Przeprowadzono następnie zmianę linji regulacyjnej ul. Romanowicza, szereg alternatyw usytuowania przyszłego kościoła parafjalnego w Dębnikach, opracowano plan zabudowania obszaru Półwsia między Wisłą ujściem Rudawy, ul. Senatorską, ul. Dojazd i placem Na Stawach.

Opracowano linje regulacyjne zbiegu ulic Łokietka i Poznańskiej, plany otwarcia 2-ch ulic równoległych do ul. B. Głowackiego na gruncie Inż. Franckiego, zmiany sposobu zabudowania gruntów miejskich po Dobrowolskim w Podgórzu, gruntu Pawła Popiela w Nowej Wsi, linję regul. przedłużenia ul. Fabrycznej na gruntach państwowych w Dąbiu i ulicy wzdłuż granicy gruntu Gazowni m.

W programie ważniejszych prac biura regulacji miasta na rok 1931 przewiduje się między innemi sporządzenie planów zabudowania:

Alei wzdłuż ul. św. Bronisławy i połączenia jej z Wolą Justowską, obszaru Zakrzówka między ulicami Zielną, Twardowskiego i Salezjańską, obszaru Krowodrzy na zachód od ul. Prądnickiej między Zakładami Sanitarnemi i torem dojazdowym do dawnej kontumacji, obszaru gruntów prywatnych między torem powyścigowym, a ul. Piastowską, obszaru gruntów Zieleniewskiego, położonych między Białuchą a granicą gminy Rakowice, oraz obszaru Łobzowa, położonego na południe od ul. Bronowickiej.

Spraw we własnym zakresie załatwiono w tym czasie 441. Opinij w sprawach budowlanych, przemysłowych, sprzedaży i dzierżawy gruntów miejskich i t. p. wydano łącznie 1114.

b) Pomiary.

Biuro pomiarowe załatwiło w ciągu roku 1930 r. 1845 spraw, uczestniczyło w 80 komisjach gruntowych i spełniało doraźną pracę informacyjną dla wszystkich biur Magistratu i stron prywatnych.

Przeważna część spraw, to prace pomiarowe i badania hipoteczne stanu posiadłości, a uporządkowane przedstawiają się cyfrowo w następujący sposób:

1) Przekroczenia granic gruntowych	26
2) Dzierżawy	134
3) Badania i pomiary na gruncie oraz plany dla wyjaśnienia	107
4) Badania hipoteczne dla celów podatkowych, wyjaśnienia Wydziału II	280
5) Pomiary frontów dla obliczenia należytości za połączenia kanałowe i urządzenia ulic	159
6) Sprawy sądowo-hipoteczne	309
7) Wytyczenie linij regulacyjnych	132
8) Odgraniczenia	56
9) Sporządzenie planów sytuacyjnych, katastralnych z powierzchniami i opinjami dla innych Wydziałów	239
10) Sprawy kupna i sprzedaży	35
11) Sprawy kontraktowe wywłaszczenia i wydzielenia po 6 egzemplarzy planów każda	61
12) Różne inne pomiary (niwelacja, tachymetrja)	76
13) Komisje gruntowe z poprzednim pomiarem na miejscu	80
14) Sporządzenie rozmaitych zestawień statystycznych	6
15) Wytyczenia osi ulic dla kanalizacji i wodociągów	13
16) Różne	60

Rozbijając niektóre pozycje szczegółowo otrzymamy:

Długość wytyczonych osi ulic dla kanalizacji i wodociągów	4.500 mb.
„ pomierzonych frontów dla obliczenia należytości	11.500 „
„ wytyczonych linij regulacyjnych	8.350 „
„ odgraniczonych granic gruntów miejskich przy sposobności komisyj nowego pomiaru miasta	14.000 „
Ilość osadzonych kamieni granicznych na gruncie	300 szt.

Do prac wykonanych przez biuro pomiarowe w okresie sprawozdawczym należy zaliczyć:

1) Parcelację gruntów nabytych od Dobrowolskiego w Dz. XXII.

2) Wytyczenie regulacji dróg prowadzących do Parku miejskiego w Woli Justowskiej.

3) Wytyczenie trasy rurociągu grawitacyjnego w Dz. XIII.

4) Rewizję reperów niwelacyjnych na terytorjum całego W. Krakowa i zaprojektowanie sieci niwelacyjnej na peryferjach miasta.

5) Zdjęcie tachymetryczne przy kontumacji miejskiej (grunta Krzyżanowskiej).

6) Dalszy ciag pomiaru ulic dla celów podatkowych w Dz. VI, VII, VIII.

7) Wytyczenie regulacji noyau wschodniego.

Pozatem biuro pomiarowe stale współdziała z państwowem biurem nowych pomiarów miasta, a to w ustaleniu szczegółów nowego zdjęcia, zastępując interesy Gminy w Dz. XIX, XX, XXI oraz w pracach Komisarza gruntowego w Dz. IX, XVII, XII i XIII.

W programie na rok 1931 poza zwykłemi czynnościami biura należy oczekiwać:

1) Dalszych odgraniczeń dodatkowych gruntów gminnych i dróg w miarę postępu prac pomiarowych Biura nowych pomiarów miasta w Dz. XXI.

2) Wykonania operatu ulic w skali 1:200 dla ewidencji uzbrojenia ulic.

3) Zdjęcia uregulowanego stanu obwodnicy lasu wolskiego dla przeprowadzenia zmian w operatach katastralnym i hipotecznym.

4) Współudziału w pracach ścisłej niwelacji nowej sieci wysokościowej na całym obszarze W. Krakowa z państwowem biurem nowych pomiarów miasta.

5) Wykończenia pomiarów ulic brukowanych i sporządzenia wykazów dla celów podatkowych.

6) Dalszego odgraniczenia Młynówki królewskiej (Bronowice-Mydlniki).

c) Biuro nowych pomiarów miasta.

W roku 1930 przeprowadzono następujące prace:

1) W polu wykończono prace pomiarowe reszty dzielnic z wyjątkiem Dz. XXI Płaszów, którą to dzielnicę przygotowuje się do zdjęcia szczegółowego, przez komisyjne odgraniczenia wszystkich własności gruntowych.

2) Przygotowania do przeprowadzenia ścisłej niwelacji sieci wysokościowej m. Krakowa w związku ze ścisłą niwelacją państwową, a mianowicie:

a) założenie reperów państwowych na obwodnicy terytorjum m. Krakowa,

b) dodatkowe uzupełnienie zaprojektowanej przez Budownictwo miejskie sieci niwelacyjnej dla ścisłego związku z obwodnicą,

c) zaprojektowanie kierunku wyrównania ciągów niwelacyjnych sieci.

3) Skartowano dzielnice XI Dębniki, XIX Grzegórzki—Piaski, w dzielnicy XX Dąbie, prace skartowania dalszych dzielnic są w toku.

Dzielnice XII, XIII, XVII, IX zostały oddane jako gotowe do użytku dla urzędowania Komisarza dla sprostowania ksiąg gruntowych.

d) Program prac na rok 1931.

1) Dalsze komisyjne ustalanie granic kamieniam, wszystkich własności gminnych w Dz. XXI Płaszówi jako podstawy dla szczegółowych zdjęć tej dzielnicy.

2) Techniczne przeprowadzenie niwelacji starej i nowo zaprojektowanej sieci niwelacyjnej na całem terytorjum m. Krakowa.

3) Obliczenie i wyrównanie sieci niwelacyjnej.

4) Wykończenie dla biura Komisarza dla sprostowania ksiąg gruntowych dzielnic XI Dębniki i XIX Grzegórzki—Piaski.

e) Prace Komisarza dla sprostowania ksiąg gruntowych.

Równocześnie z wykończeniem poszczególnych dzielnic przez Biuro nowych pomiarów miasta, postępują prace Komisarza dla sprostowania ksiąg gruntowych; w roku 1930 zostały założone nowe księgi gruntowe dla dzielnic XVII Krowodrza i IX Ludwinów.

Następnie rozpoczęto prace nad księgami gruntowemi Dz. X Zakrzówek, w roku 1931 projektowane jest ukończenie założenia nowych ksiąg dla Dz. X i rozpoczęcie dalszych dzielnic XIX i XX.

46. Budowa kanałów.

Biuro kanalizacji wykonało następujące budowy kanałów miejskich:

	Długość	Koszt
1) Kanał dla odwodnienia domów miejskich w Dz. XIX	257 mb.	27.000 zł.
2) Kanał na gruntach po Salaburzance	200 „	6.000 „
3) Kanały dla projekt. Gmachu Bibljoteki Jagiellońskiej . . .	475 „	43.000 „
4) Kanalizacja gruntów Krak. Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń . .	343 „	24.200 „
5) Odwodnienie Kościoła N. P. Marji	— „	10.000 „
6) Kanał w ul. Cystersów	247 „	21.000 „
Do przeniesienia . . .	1.522 mb.	131.200 zł.
Z przeniesienia . . .	1.522 mb.	131.200 zł.
7) Kanał w ul. Podskale	251 „	13.000 „
8) „ „ „ Kaz. Wielkiego .	67 „	3.000 „
9) „ „ „ Salwatorskiej . .	74 „	2.200 „
10) „ „ „ Twardowskiego .	68 „	2.800 „
11) „ wzdłuż Sukiennic . . .	145 „	7.000 „
12) „ na pl. Kossaka	185 „	12.000 „
13) „ w ul. Łęczyckiej i Mazowieckiej	405 „	41.600 „
14) „ w ul. św. Bronisławy .	99 „	6.000 „
15) Kolektor wzdłuż Parku Dra Jordana	500 „	98.000 „
Razem . . .	3.316 mb.	316.800 zł.
Nadto wykonano 190 połączeń domowych długości	2.500 „	75.000 „
oraz 111 wodościeków	— „	40.000 „

Biuro kanalizacji kierowało budową kanału na gruntach firmy „Esge“ w Dz. XV długości 470 mb., wykonywanego przez tę firmę, budową kanału na gruntach Burtana w Dz. XIX długości 207 mb., wykonywanego przez Burtana, oraz prowizorycznego kanału w ul. Ks Józefa długości 40 mb., wykonywanego przez Janowską.

47. Drogi.

A) Budowa nowych nawierzchni.

W roku 1930 wydano na inwestycje drogowe kwotę 580.000 zł. W kwocie tej mieszczą się koszty budowy:

1) nowych jezdni:

a) asfaltowych: w ul. Smoleńsk, Św. Jana, Basztowej, Dietlowskiej obok P. K. O. i na moście Warszawskim o łącznej pow. 10.221 m^2,

b) betonowych: w ul. Św. Tomasza i Gołębiej o łącznej pow. 677 m^2,

c) z bruku kamiennego: w ul. Gołębiej i u wylotu ul. Flisackiej do Tad. Kościuszki o łącznej pow. 816 m^2,

d) szosowych: w ul. Grzegórzeckiej, Zabłocie i Flisackiej o łącznej pow. 9.525 m^2,

e) asfaltowej na dojeździe kolejowym do Dworca Zachodniego (na terenie kolej.) o łącznej pow. 1038 m^2.

2) nowych chodników: w ul. Św. Jana, Gołębiej, Smoleńskiej, Flisackiej, Grzegórzeckiej, Zabłocie, Ogrodowej, Piotra Michałowskiego, Warszawskiej, Sołtyka, Św. Kingi, Smoczej, Koletek, Barskiej, Powroźniczej, Placu Kossaka, Morawskiego, Al. Krasińskiego, Syrokomli, Ujejskiego, Filareckiej, Słonecznej, Placu Groble, Tarłowskiej, Nowowiejskiej, Bernardyńskiej, Zbożowej, Pasterskiej o łącznej pow. 7413 m^2.

B) Roboty konserwacyjne.

Na roboty konserwacyjne wydano w r. 1930 880.000 zł.

Roboty te objęły:

1. a) Odnowę jezdni szosowych tłuczniem bazaltowym w 8 ulicach, diabazowym w 20 ulicach, porfirowym w 26 ulicach, wapiennym w 9 ulicach o łącznej długości 49140 mb,

b) naprawę jezdni szosowych w 96 ulicach o łącznej dług. 51.562 mb,

c) utrwalanie nawierzchni szosowych: przez podwójne smołowanie w 9 ulicach, przez powierzchowne impregnowanie w 1 ulicy, przez wgłębne smołowanie w 4 ulicach, na powierzchni 33.877 m^2, łącznym kosztem 636.000 Zł.

2. Naprawę i konserwację jezdni: asfaltowych 19753 m^2 w 19 ulicach, betonowych 720 m^2 w 6 ulicach, brukowych 4351 m^2 w 66 ulicach, kosztem 135.000 Zł.

3. Naprawę chodników: a) asfaltowych 299 m^2 w 4 ulicach, betonowych i brukowych 6.854 m^2 w 217 ulicach, b) wykonanie chodników prowizorycznych z kawałków płyt w 2 ulicach i żużlowych w 34 ulicach na powierzchni 70 m^2, łącznym kosztem 40 000 Zł.

4. Naprawę i konserwację 4 mostów kosztem 9.000 Zł.

5. Naprawę nawierzchni jezdni i chodników po robotach instalacyjnych: Elektrowni, Gazowni, Wodociągu, Poczty i Kanalizacji, kosztem 69.000 Zł.

W szczególności wykonano:

1. a) odnowę jezdni szosowych:
tłuczniem bazaltowym w ulicach: Łobzowskiej, Placu Matejki, Warszawskiej, Al. 29 Listopada, Grzegórzeckiej, Kazimierza Wielkiego, Wielickiej, Wadowickiej;
tłuczniem diabazowym w ulicach: Prądnickiej, Wrocławskiej, Al. Krasińskiego, Al. Mickiewicza, Al. Słowackiego, Kazimierza Wielkiego, Dietlowskiej, Św. Gertrudy, Wielopole, Krupniczej, Karmelickiej, Al. 3-go Maja, Król. Jadwigi, Ks. Józefa, Barskiej, Tynieckiej, Bonarka, Łagiewnickiej, Czarnej;
tłuczniem porfirowym w ulicach: Ogrodowej, Sobieskiego, Kremerowskiej, Loretańskiej, Studenckiej, Smoleńskiej, Rajskiej, Dolnych Młynów, Piotra Michałowskiego, Podzamcze, Św. Idziego, Powiśle, Kapucyńskiej, Św. Agnieszki, Radziwiłłowskiej, Czarnowiejskiej, Podchorążych, Bronowickiej, Węgierskiej, Józefińskiej, Nadwiślańskiej, Romanowicza, Przewóz, Juljusza Lea, Twardowskiego, Tynieckiej;
tłuczniem wapiennym w ulicach: Zielnej, Czarodziejskiej, Rydlówce, Pychowickiej, Traugutta, Kącik, Krzywda, Swoboda, Rolnej;

b) powierzchowne i wgłębne smołowanie wykonano w ulicach: Plac Matejki, Warszawskiej, Al. 29 Listopada, Pomorskiej, Kazimierza Wielkiego, Karmelickiej, Łobzowskiej, Al. 3-go Maja, Dietlowskiej, Sobieskiego, Kremerowskiej.

2. Naprawę i konserwację jezdni asfaltowych wykonano w ulicach: Wolskiej, Al. 3-go Maja, Placu św. Ducha, Św. Krzyża, Jabłonowskich, Wielopole, Krzywej, Św. Filipa, Rynku Kleparskim, Długiej, Dunajewskiego, Basztowej, Sławkowskiej, Św. Tomasza, Placu Nowym, Placu Zgody, Targowej, Józefińskiej, Krakusa.

Jezdni betonowych w ulicach: Kopernika, Pijarskiej, Franciszkańskiej, Grodzkiej, Szczepańskiej, Szpitalnej.

Większe naprawy jezdni brukowych, wykonano w ulicach: Wolskiej, Podwale, Straszewskiego, Karmelickiej, Zwierzynieckiej, Tad. Kościuszki, Potockiego, Lubicz, Długiej, Starowiślnej, Salinarnej, Lwowskiej, Kalwaryjskiej, Brodzińskiego.

3. Większe naprawy chodników wykonano w Rynku Głównym, na Pl. Marjackim, na Pl. WW. Świętych, oraz w ulicach: Florjańskiej, Sławkowskiej, Starowiślnej, Dajwór, Dietlowskiej, Wielopole, Potockiego, Basztowej, Plac Matejki, Rynku Kleparskim, Św. Filipa, Długiej, Szlak, Warszawskiej, Straszewskiego, Zwierzynieckiej, Karmelickiej, Łobzowskiej, Garbarskiej, Piotra Michałowskiego, Kopernika, Strzeleckiej, Botanicznej, Pawiej, Królowej Jadwigi.

Chodniki prowizoryczne z kawałków płyt, wykonano w ulicach Twardowskiego i Grzegórzeckiej.

4. W konserwacji mostów wykonano:

a) malowanie mostu żelaznego na Rudawie w ulicy Tadeusza Kościuszki,
b) przebudowę mostu drewnianego na Młynówce w ul. Szujskiego,
c) naprawę nawierzchni mostu Dębnickiego na Wiśle,
d) naprawę nawierzchni i konserwację mostu drewn. na Wiśle.

C) Budowa nowych ulic.

W roku 1930 wykonywała Gmina przez organa Budownictwa m. B. nadzór techniczny nad budową nowych ulic na gruntach parcelowanych, a mianowicie: 1) na gruntach p. A. Skrzyńskiego w Dz. XXI na których powstało 6 nowych ulic, 2) na gruntach „Esge" w Dz. XVI, gdzie wykonano 1 nową ulicę, 3) na gruntach p. St. Burtana w Dz. XX, na których zbudowano 1 nową ulicę, 4) na gruntach pp. Zamojskiej i Raczyńskiej w Dz. XIX, częściowo na terenie m. Krakowa, częściowo na terenie gminy Olszy, gdzie powstało 7 nowych ulic.

D) Przebudowa dróg na Woli Justowskiej.

Udział Gminy w kosztach przebudowy dróg na Woli Justowskiej, prowadzonej przez spółkę drogową, do której oprócz Gminy m. Krakowa należą Powiat krakowski i Gmina Wola Justowska, wynosił w r. 1930 90.000 Zł.

Wykonano przebudowę 3-ch dróg, a to:

a) drogi powiatowej Kraków-Chełm na odcinku od szkoły w Woli Justowskiej do drogi do skał Panieńskich,
b) byłej drogi wojskowej prowadzącej do Lasu Wolskiego na odcinku od szkoły w Woli Justowskiej do drogi gminnej Wola Justowska-Przegorzały,
c) drogi do Skał Panieńskich na odcinku od drogi Kraków-Chełm do Alei Kasztanowej.

48. Budowle gminne.

W ciągu roku 1930 wykończono i oddano do użytku następujące budynki gminne:

1)	Dom mieszkalny 4-ro piętrowy na Błoniach grzegórzeckich zawierający 50 mieszkań jednopokojowych (pokój z kuchnią) o 100 ubikacjach kosztem	560.000 zł.
2)	Przebudowę stajen na hale mięsne i dobudowę jednopiętrowego budynku administracyjnego Rzeźni miejskiej, kosztem łącznie z wykonaniem rezerwowego zbiornika żelaznego na około 35 m^3 wody dla zasilenia generatora lodu.	162.182 „
3)	Wychodek podziemny z magazynem na ławki przy Placu Nowym, kosztem . .	27.468 „

4) Wykończono budowę nowej kotłowni i szopy na aparat dezynfekcyjny powietrzny w Domu noclegowym przy ul. Nadwiślańskiej, kosztem . . . . . 10.852 zł.

5) Wykończono przebudowę lokalu w realności przy ul. Nadwiślańskiej 4 na cele ośrodka zdrowia, kosztem . . . . . . 11.100 „

6) Przeprowadzono dalszą rekonstrukcję pokryć dachowych budynków wolnych składów Gminy m. Krakowa w realności przy ul. Warszawskiej 19, kosztem . . 12.762 „

7) Wykonano omurowanie, oraz fundamenta dla nowej żelaznej obrotnicy w składach Gminy miasta Krakowa przy ul. Warszawskiej, kosztem . . . . . . 4.463 „

8) Wykończono nowe ogrodzenie parceli SS. Felicjanek od strony ul. Smoleńsk w związku z nową nawierzchnią i regulacją ulicy, kosztem . . . . 3.174 „

9) Wykonano żelazne ogrodzenie skweru ulicznego pod Pałacem Prasy u zbiegu ulic Starowiślnej i Wielopole, kosztem 1.585 „

10) Wykonano kapitalny remont, oraz założono instalację elektryczną w kaplicy na cmentarzu rakowickim, kosztem . . 20.000 „

11) Wykonano instalację światła elektrycznego w głównej hali Sukiennic, oraz drobne rekonstrukcje posadzki asfaltowej w przejściu i kramów, kosztem około 16.000 „

12) Wykonano dwa grobowce kamienne na cmentarzu rakowickim dla ś. p. Barącza i ś. p. Jasieńskiego, kosztem około . . 4.550 „

Obecnie pozostają w budowie i wykończone zostaną w ciągu roku 1931:

1) Pierwsza część miejskiego domu wycieczkowego w Oleandrach, której koszta wyniosą w całości około . . . . 520.000 zł.

2) Dom 3-ch i 4-ro piętrowy mieszkalny na Błoniach grzegórzeckich o 49 mieszkaniach jednopokojowych i częściowo dwupokojowych z kuchniami, obejmujący łącznie 109 ubikacyj, którego koszta wyniosą w całości około . . . . 500.000 „

Prócz tego przygotowano plany na budowę Miejskiego Schroniska dla bezdomnych na gruntach Dobrowolskiego Dz. XXII, projekt na budowę wychodka podziemnego na plantach przy ul. Sławkowskiej, projekt i kosztorys przerobienia budynku po mydlarni na cele fabryki wędlin, projekt powiększenia lodowni i magazynów na skóry, zdjęcia i oszacowanie budynku i gruntu p. Burtana przy ul. Rzeźniczej na cele pomieszczenia bezdomnych, projekt i kosztorys wychodka podziemnego i poczekalni tramwajowej w Rynku Podgórskim Dz. XXII, projekt altany w lesie wolskim, wreszcie zdjęcie i oszacowanie budynku po drożdżarni w Dębnikach na cele pomieszczenia dla bezdomnych.

Poza temi czynnościami wykonało Budownictwo miejskie Oddz. A:

a) dla Komitetu rozbudowy miasta Krakowa około 330 oszacowań i sprawdzeń budujących się domów,
b) rozpatrywało i przedłożyło wnioski na Magistrat dla 60 projektów grobowców na cmentarzach miejskich.

49. Konserwacja budynków miejskich.

Dział ten obejmuje nadzór techniczny nad utrzymaniem w należytym stanie 231 budynków gminnych (szkoły, ochronki, domy czynszowe, schroniska, budynki urzędowe i gminnych instytucyj społecznych i kulturalnych i t. p.).

Oprócz normalnych robót, wynikłych z naturalnego zużycia się budynków, których koszt wyniósł około 220.000 zł., wykonano w ciągu roku 1930 kilka ważniejszych rekonstrukcyj, a mianowicie:

w zabudowaniach ogrodnictwa miejskiego przy ul. Lubicz zrekonstruowano szklarnię; w szkole przy ul. Zamojskiego 6 zaadaptowano i urządzono szkolne ambulatorjum dentystyczne; zremontowano gruntownie budynek szkolny przy ul. Sokolskiej; w Zakładzie dla bezdomnych dziewcząt (ul. Józefińska 37) wykonano najpilniejsze roboty adaptacyjne; takie same roboty przeprowadzono w Zakładzie Brata Alberta (ul. Krakowska); w Miejskich Zakładach Sanitarnych przeprowadzono roboty adaptacyjne w budynku dla lekarzy, oraz wykonano budowę inhalatorjum przy sanatorjum gruźliczem; wreszcie gruntownie przebudowano i rozszerzono szkołę męską i żeńską przy ul. Mazowieckiej.

Koszt tych robót przeniósł ogółem kwotę 130.000 zł.

Przy dalszych pracach odnawiania wieży ratuszowej w Rynku gł. przeprowadzono w ciągu roku 1930 gruntowne odrestaurowanie ściany południowej od strony Sukiennic kosztem 40.000 zł.

50. Ruch budowlany prywatny.

W ciągu roku 1930 wydano konsensów budowlanych na nowe budowy, dobudowy, przebudowy i nadbudowy w ilości 757.

Wydano konsensów na użytkowanie wykończonych nowych budowli, przebudów, dobudów i nadbudów w ilości 371.

Nowych domów wybudowano 176, w tem parterowych 66, jednopiętr. 44, dwupiętr. 16, trzechpiętr. 21, czteropiętr. 27 i pięciopiętr. 2 (w powyższem zestawieniu nieuwzględniono nowych domów, wykonanych kosztem skarbu Państwa).

Skutkiem tego przybyła w obrębie Gminy miasta Krakowa następująca ilość mieszkań i izb:

	mieszkań	o łącznej ilości izb
a) w nowych domach	1103	3173
b) „ dobud.	97	294
c) „ przebud.	69	148
d) „ nadbud.	279	813
Razem	1548	4426

Zburzono starych domów 17, w czem 12 parterowych, 2 jednopiętrowe, 3 dwupiętrowe.

Domy te obejmowały ogółem 137 mieszkań o łącznej ilości 196 izb mieszkalnych.

W roku 1930 zatwierdzono 115 projektów na przebudowę portali sklepowych i okien wystawowych, z czego zrealizowano: w śródmieściu 29, w innych dziel-

nicach miasta 62. Projektów na gabloty sklepowe zatwierdzono i zrealizowano 27, projektów na napisy firmowe zatwierdzono i wykonano 172, projektów na wywieszki sklepowe i napisy reklamowe zatwierdzono i wykonano 39. Przyjęto zgłoszeń na wykonanie zewnętrznych anten radjowych 66.

W dziedzinie nadzoru policyjno-budowlanego wydano ogółem 1055 zarządzeń usunięcia wadliwości w istniejących budynkach, z czego około 50% zostało zrealizowanych.

51. Archiwum planów i biuro policzbowania domów.

W roku sprawozdawczym:

a) liczb spisowych nowych nadano 241
b) kopij planów dla stron prywatnych i legalizację tychże za opłatą gminną wygotowano 269
c) sądom przesłano akta i plany na rozprawy, oraz udzielono wyjaśnień w sprawach, dotyczących numeracji domów i instalacji liczb spisowych 254
d) spraw różnych (poświadczenia liczb spisowych, sprawozdania statystyczne o ruchu budowlanym, podania o zmianę liczb orjentacyjnych, wykazy policzb. domów, nazwy ulic, odezwy różnych władz, w sprawach dotyczących domów w Krakowie, zmiany administratorów domów itp.) załatwiono . . 806
e) aktów Budownictwa m. Oddz. A. w sprawach instalacyj wodociągowych załatwiono 283
f) wpisów do księgi budowli przeprowadzono 1221
g) aktów nadesłanych przez Wydziały Magistratu w krótkiej drodze załatwiono. . . . 1117
h) przybito na domach nowych tabliczek porządkowych 308
spisowych 291
z nazwami ulic 52
i) założono kataster domów na obszarze Gminy miasta Krakowa w formie kartoteki, składającej się z kart głównych z opisem każdego domu, oraz z kart wskaźnika liczb porządkowych i kart wskaźnika hipotecznego z podaniem własności.

52. M. Biuro Statystyczne.

Prace normalne. W zakresie normalnych prac, poza tygodniowemi sprawozdaniami o naturalnym ruchu ludności, poza miesięcznemi wykazami zmian w stanie posiadania realności, miesięcznemi zestawieniami statystycznemi o stosunkach ludnościowych, budowlanych i aprowizacyjnych, przygotowywano materjały do własnych perjodycznych publikacyj, udzielano placówkom statystycznym polskim i obcym dat statystycznych, miesięcznych i rocznych zestawień, zwłaszcza z dziedziny demografji.

W zakresie prac, dotyczących administracji państwowej, sporządzono tygodniowe i miesięczne wykazy cen, miesięczne wykazy naturalnego ruchu ludności, prywatnego ruchu budowlanego, stanu ilościowego i uposażenia robotników miejskich, uboju zwierząt, spożycia mięsa, kwartalne operaty o naturalnym ruchu ludności, roczne zestawienia w sprawie uposażenia urzędników gminnych, daty dla „Rocznika Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej". Opracowywano materjały wyników rejestracji i zapasów płodów rolnych według stanu z 31-go grudnia 1920 i 31-go marca 1930, oraz wyniki spisu produkcji rolnej i zwierząt gospodarskich, przeprowadzonego w lipcu 1930 roku.

Biuro współdziałało pozatem w założeniu ewidencji domów i podziału miasta na bloki przy wyborach do Sejmu i Senatu, przyczem opracowano statystykę uprawnionych do głosowania podczas wyborów do Sejmu i Senatu R. P. w r. 1928 i zestawienie głosujących według dzielnic, zawodu, wyznania i płci, oraz opracowano statystycznie wybory do Sejmu i Senatu w roku 1930.

Biuro współdziałało również przy wprowadzeniu w życie przepisów rozporządzenia o ewidencji i kontroli ruchu ludności, opracowało frekwencję w kinoteatrach krakowskich, dane o naturalnym ruchu ludności za lata 1928 i 1929, statystykę czynszów w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów za lata 1924 do 1930, współdziałało także w opracowaniu statystyki ruchu pieszego i kołowego na szosach i ulicach miasta, ze szczególnem uwzględnieniem tramwajów i autobusów.

Dla Państwowej Szkoły Higjeny w Warszawie opracowano zachorowania zakaźne i zgony na te choroby za lata 1910—1928; dla Zakładu Medecyny Sądowej przy Uniwersytecie warszawskim zestawiono statystykę dokonanych zamachów samobójczych za okres ubiegłych 25 lat, a dla Krakowskiego Urzędu Wojewódzkiego opracowano stosunki wyznaniowe.

Dla Sądu Okręgowego w Krakowie zestawiono ceny materjałów budowlanych i robocizny od listopada 1923 do listopada 1928 r.; Urzędom Skarbowym dla Podatków i Opłat Skarbowych dostarczono wyników spisów produkcji rolnej z lat 1929 i 1930, oraz cen detajlicznych podstawowych artykułów za te lata. Wreszcie przeprowadzono szczegółową rewizję wykazu ulic i placów z podziałem na parafje, oraz zestawiono stan zwierząt gospodarskich na obszarze miasta dla użytku Magistratu.

Publikacje Biura. Trudności finansowe, na jakich utknęło wydawnictwo XIII zeszytu rocznika „Statystyka Miasta Krakowa", nie dozwoliły na opublikowanie go drukiem w ciągu ub. roku. Biuro dołoży jednak starań, by druk rozpocząć jeszcze w pierwszym kwartale 1931 r. Sprawozdania miesięczne wydawano jak w latach ubiegłych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, Biuro powielało dla użytku wewnętrznego Magistratu, oraz dla prasy miejscowej, urzędów państwowych i zainteresowanych instytucyj, wykazy zmian w stanie posiadania realności, publikując je niezależnie od tego drukiem w „Dzienniku Rozporządzeń miasta Krakowa".

W prasie miejscowej zamieszczano miesięczne komunikaty o naturalnym ruchu ludności. W „Dzienniku Rozporządzeń m. Krakowa" zamieszczano perjodycznie najbardziej aktualne zestawienia statystyczne.

Zjazdy. Dyrektor Biura uczestniczył w obradach IV-go Zjazdu Statystyków Miejskich w Łodzi w dniach 15-go i 16-go marca ubiegłego roku, rozpatrującego postulaty wielkich miast wobec powszechnego spisu ludności, zagadnienia statystyki mieszkaniowej, statystyki napływowego ruchu ludności, postulaty statystyki wobec nowej ewidencji i kontroli ruchu ludności, statystyki ruchu kołowego ze szczególnem uwzględnieniem nieszczęśliwych wypadków i t. p.

53. Miejski Urząd Rozjemczy dla spraw najmu.

W roku 1930 wpłynęło ogółem do M. Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu 627 spraw, z czego załatwiono wydaniem orzeczenia przy rozprawach 431, ugodą przy rozprawach 28, cofnięciem wniosku przy rozprawie, lub ugodą pozasądową 118, w toku załatwiania znajduje się 50 spraw.

Pozatem załatwiono 101 odwołań od orzeczeń Urzędu Rozjemczego i 391 pism sądów cywilnych, oraz innych urzędów.

Tytułem taks i opłat wpłynęła do kasy Urzędu Rozjemczego łącznie kwota zł. 3.880·62.

54. Bibljoteki urzędowe.

Oprócz Bibljotek Muzeum Narodowego, Muzeum Przemysłowego i Archiwum Aktów Dawnych miasta Krakowa, których działalność w roku 1930 została wyżej omówiona, posiada Magistrat dwie bibljoteki dla celów urzędowych, a to centralną Bibljotekę Prawniczą przy Biurze Prezydjalnem Magistratu, oraz Bibljotekę przy Biurze Statystycznem. Prócz tego przy Wydziałach i biurach Magistratu istnieją podręczniki fachowe Bibljoteki, uzupełniane co roku nowemi wydawnictwami.

a) Bibljoteka Prawnicza.

Bibljoteka Prawnicza Magistratu obejmuje zbiory i wydawnictwa ustaw i rozporządzeń, wydawnictwa nakowe z dziedziny prawa, administracji, skarbowości i nauk politycznych.

Prócz czynności z zakresu kompletowania zbiorów i ich wypożyczania, prowadzi Bibljoteka abonament czasopism urzędowych i fachowych dla wszystkich Wydziałów, biur i urzędów miejskich. Czasopism tych abonowano w 1930 roku 76, w tej liczbie: technicznych 24, lekarskich 7, weterynaryjnych 3, chemicznych 2, innych 40. Bibljoteka obejmuje 4.452 tomów, w czem 73 nabytych w okresie sprawozdawczym.

b) Bibljoteka Biura Statystycznego.

Bibljoteka Biura, na którą w roku 1929 składało się 12.516 jednostek inwentarzowych, wzrosła w ciągu 1930 roku do 13.369 jednostek, wykazując przyrost 853, zatem przeszło czterokrotnie wyższy, aniżeli w r. 1928.

Na wspomniany przybytek składają się w przeważnej części dzieła, uzyskane drogą wymiany, skoro w ciągu roku sprawozdawczego zakupiono zaledwie 85 jednostek inwentarzowych, kosztem 2.010 zł.

Z przyczyn natury finansowej oprawę książek musiano prawie zupełnie wstrzymać, ograniczając się do oprawy 3 ch atlasów, kosztem 61 zł.

Tendencję rozwoju wykazuje istniejąca przy Bibljotece czytelnia, z której w rokn 1930 korzystało 61 osób w 345 przypadkach.

55. Komisje urzędowe.

W roku sprawozdawczym Magistrat odbył 4.126 komisyj, w tem 395 przemysłowych, 76 poborowych, 2.723 budowlanych, 72 porządkowych, 102 drogowych, 143 gruntowych, 54 bezpieczeństwa publicznego, 18 ogniowych, 534 portalowych i szyldowych, dla spraw walki z nierządem 2, dla spraw kapitalizacji rent inwalidzkich 7. Komisje lotne odbywały się zasadniczo codziennie z małemi przerwami, z wyjątkiem niedziel i świąt.

II. Działalność instytucyj i przedsiębiorstw miejskich.

56. Miejska Straż Pożarna.

Miejska Straż Pożarna podzielona jest na 6 plutonów. Cztery plutony pełnią służbę w centrali, zaś dwa plutony pomieszczone są na filji Miejskiej Straży Pożarnej w Dzielnicy XXII.

Służbę pełni się na zmianę przez 24 godziny.

Stan liczebny personalu przewidziany etatem wynosi 139 ludzi.

Z tej liczby 10 ludzi pełni w porze letniej służbę ratowniczą na Wiśle, a 4 stale na Wieży Marjackiej.

W centrali znajduje się 17 samochodów pożarnych, t. j.:

a) 4 pompy samochodowe o wydajności od 1200 do 1500 litrów wody na minutę,

b) 4 samochody osobowo-rekwizytowe, wyposażone w różnego rodzaju przybory pożarnicze,

c) 3 beczkowozy z pompami odśrodkowemi o wydajności do 1500 litrów wody na minutę,

d) 2 drabiny mechaniczne samochodowe 30 m długie,

e) 1 samochód półciężarowy,

f) 1 samochód kominiarka,

g) 1 samochód osobowy dla naczelnika.

Nadto 1 drabina mechaniczna konna 25 m długa, 4 sikawki czterokołowe konne i 2 sikawki przenośne, znajdujące się w objektach wojskowych.

Na filji Miejskiej Straży Pożarnej w Dzieln. XXII:

a) 2 pompy samochodowe o wydajności od 800 do 1200 litrów wody na minutę,

b) 1 samochód osobowo-rekwizytowy wyposażony w różnego rodzaju przybory pożarnicze,

c) 1 samochód beczkowóz o pojemności 4000 litrów wody.

Z główną centralą telegrafu pożarnego połączonych jest 113 automatów pożarnych, w dzielnicy zaś XXII dziesięć automatów, rozmieszczonych po ulicach i placach miasta na zewnątrz budynków do sygnalizowania pożarów, a nadto:

3 telefony państwowe (rządowe),

1 telefon wojskowy, łączący wszystkie objekty wojskowe z centralą Miejskiej Straży Pożarnej.

Wyruszeń w roku 1930 było ogółem 268, a to do pożarów:

dachowych	8
piwnicznych	8
wewnętrznych	23
zewnętrznych	20
pokojowych	28
sklepowych	14
kominowych	2
zamiejscowych	16

Nadto Straż interwenjowała w 149 wypadkach niepożarowych, a to przy podnoszeniu wozów tramwajowych, przy usuwaniu zapór ulicznych, ratowaniu ludzi i zwierząt (w tem 49 alarmów fałszywych).

Służba ratownicza na Wiśle wyratowała w sezonie letnim ogółem 53 osoby.

W okresie sprawozdawczym zakupiono cały szereg drobnych urządzeń, potrzebnych do należytego funkcjonowania Straży.

Przy Straży zorganizowano referat obrony przeciwgazowej. W związku z tem opracowano plan obrony przeciwgazowej dla miasta Krakowa, oraz prowadzono szkolenie personalu zakładów użyteczności publicznej. Szkolenie odbywało się na specjalnych kursach jedno, względnie dwutygodniowych, trwających w czasie od 5 do 17 maja, od 20 do 28 października, od 8 do 24 listopada 1930 roku.

Miasto posiada 179 ludzi, wyszkolonych w obronie przeciwgazowej, a to:

Straż pożarna	120
Wodociąg miejski	14
Gazownia miejska	14
Elektrownia miejska	13
Miej. Kolej elektryczna	13
Zakład czyszczenia miasta	3
Pogotowie ratunkowe	2
Razem	179 ludzi.

Elektrownia, Gazownia, Wodociąg i Miejska Kolej elektr. posiadają po jednej wyszkolonej drużynie ratowniczej i jednej drużynie dezynfekcyjnej, zaś Straż Pożarna ma wyszkolony cały personal. Ponadto posiada zarówno Miejska Straż Pożarna jak i Elektrownia Miejska po jednym kompletnym ekwipunku drużyny ratowniczej i drużyny dyzynfekcyjnej, inne zaś instytucje wstawiły do swych budżetów na rok 1931/32 po 7.000 zł. na sprawienie ekwipunku dla drużyn, tak, że w ciągu 1931 r. będą posiadały dostateczny sprzęt obrony przeciwgazowej i w razie potrzeby będą miały możność niesienia pomocy mieszkańcom miasta.

57. Zakład Czyszczenia Miasta i Miejskie Zakłady Samochodowe.

Zakład Czyszczenia Miasta i Zakłady Samochodowe, zreorganizowane w roku 1929, prowadzone są obecnie na zasadach administracji handlowej.

Do zakresu działania kancelarji rachunkowej należały, oprócz czynności ściśle rachunkowych (przypis należytości, wygotowanie rachunków, inkaso tychże, likwidacja i przyjmowanie wpłat), załatwienia o charakterze administracyjno-gospodarczym.

Działalność Zakładu rozpada się na dwa działy: a) czyszczenie miasta, b) Zakłady Samochodowe.

A. Czyszczenie miasta.

W roku ubiegłym zatrudnionych było przy czyszczeniu miasta kontrolorów 6 (1 st. kontrolor), dozorców 18, robotników 267.

Prace czyszczenia miasta obejmowały 4 działy:
A) czyszczenie ulic i placów,
B) wywóz popiołu i zmiotków domowych,
C) wywóz nieczystości kloacznych,
D) czyszczenie kanałów.

A) Czyszczenie ulic i placów.

Czyszczenie ulic i placów przeprowadzono sposobem dwojakim, t. j. mechanicznie i ręcznie.

Mechanicznie czyszczono miasto przy pomocy automatów samochodowych (mycie, skrapianie, zamiatanie ulic i placów), oraz wozów ciężarowych, służących do odwozu błota, śmieci ulicznych i śniegu. Wywóz śmieci ulicznych przeprowadzano automobilami krytemi, błota i śniegu wozami otwartemi. Czyszczenie ręczne przeprowadzano przy pomocy specjalnie w tym celu utworzonych partyj robotników, wyposażonych w odpowiednie narzędzia pracy, oraz tzw. doczyszczaczy.

Personal robotniczy, zajęty przy czyszczeniu ulic i placów, składał się z 8 dozorców i 175 robotników.

B) Wywóz popiołu i zmiotków domowych.

Wywóz popiołu i zmiotków domowych przeprowadzano w całem mieście systemem skrzynkowym przy pomocy specjalnie do tego celu przystosowanych popielarek (przeciętnie 8 wozów dziennie). Organizacja wywozu popiołu przedstawia się następująco: we wczesnych godzinach rannych (od godziny 4-tej rano) wysłane partje robotników wynoszą skrzynki z popiołem i ustawiają je na chodnikach, przygotowując w ten sposób materjał wywozowy dla samochodów popielarskich, które po załadowaniu wywożą go na miejskie wysypisko w Dębnikach. Próżne skrzynki wnosi do realności zpowrotem postępująca za samochodami popielarskiemi osobna partja robotników. Przy zastosowaniu tego systemu pracy wywozi się codziennie do 500 skrzynek popiołu. Ogółem wywieziono 704.922 skrzynek popiołu. Przy wywozie popiołu pracowało: dozorców 8, robotników 80.

C) Wywóz nieczystości kloacznych.

Wywóz nieczystości kloacznych przeprowadzano nadal przy pomocy parku Tallarda, składającego się z 3 maszyn Tallarda, 2 wozów rekwizytowych, oraz 12 beczek. Do uruchomienia parku Tallarda służyło 9 par koni, z których 3 pary obsługiwało kolejkę na wysypisku miejskiem w Dębnikach, a edną parę przydzielano do parku kanalarskiego. Wywóz odbywał się z realności, położonych w ulicach ruchliwych, porą nocną, w innych ulicach w porze dziennej.

Personal parku Tallarda składał się z 2 maszynistów, 2 palaczy, 9 fornali i 4 pomocników.

Zorganizowany przy parku Tallarda warstat podręczny dla drobnych naprawek zatrudniał 4 rękodzielników razem z kowalem.

Wykonano ogółem robót w tym dziale pracy 1335, wywieziono nieczystości kloacznych 8.691 m^3, wypompowano wody 202 m^3.

D) Roboty kanalarskie.

Dział ten obejmował dwa rodzaje pracy: 1) czyszczenie kanałów miejskich, 2) wywóz gąszczu z dołów kloacznych.

Czyszczenie kanałów polegało na usuwaniu osadu z kanałów miejskich, oraz przetykaniu połączeń kanałowych w realnościach prywatnych.

Wobec rozległej sieci kanałów miejskich i szczupłego personalu kanalarskiego, czyszczenie kanałów miejskich przeprowadzano na podstawie rewizji kanałów, wykonywanej systematycznie przez majstra kanalar-

skiego. Kanały o małym przekroju i słabym spadzie czyszczono częściej według ułożonego programu.

Wywieziono z dołów kloacznych gąszczu 326 m^3, z kanałów osadu 1724 m^3, wykonano przetkań połączeń kanałowych 411.

Prace te wykonano przy pomocy parku kanalarskiego, składającego się z 2 pak kanalarskich żelaznych, krytych, 2 pak kanalarskich otwartych, drewnianych i jednej pary koni parku Tallarda. Personal parku kanalarskiego składał się z jednego majstra kanalarskiego i 11 kanalarzy.

Oprócz prac, wykonanych przez Zakład Czyszczenia Miasta w normalnym toku czynności, jak czyszczenie miasta, wywóz popiołu, wywóz nieczystości kloacznych i czyszczenie kanałów, przeprowadzano w roku sprawozdawczym roboty nadzwyczajne na podstawie specjalnych poleceń Magistratu, a mianowicie na podstawie rozporządzenia Magistratu z dnia 4 lutego 1928 L. VII 9614/928 i innych rozporządzeń Magistratu, wydanych w sprawie podniesienia stanu sanitarnego miasta, przeprowadzono z urzędu roboty około uporządkowania realności prywatnych na koszt ich właścicieli jak czyszczenie podwórzy, strychów i piwnic, mycie klatek schodowych, ganków i sieni, oraz czyszczenie zlewów i krat ściekowych. Roboty takie wykonano w 171 realnościach prywatnych.

B. M. Zakłady Samochodowe.

W roku sprawozdawczym prowadzono nadal prace około zmiany systemu gospodarki w Miejskich Zakładach Samochodowych. W szczególności założono nowe księgi obliczeniowe tak warstatowe, jak magazynowe, uporządkowano magazyn i ukończono wprowadzanie systemu gospodarki materjałowo-rachunkowej.

W rezultacie tych posunięć stworzono fundusz obrotowy w Zakładzie Czyszczenia Miasta, który pozwolił na uproszczenie manipulacji i na sprawniejsze uruchomianie zakupów.

Statystyka, tycząca personalu Zakładów Samochodowych przedstawia 112 osób stale zajętych i 31.400 przepracowanych dniówek.

Rok roboczy posiadał 301 dni pracy przeciętnie.

Wypłacono brutto personalowi . . . . zł. 405.948·—
Przeciętnie na osobę pracownika wypłacono rocznie brutto . . . . „ 3.633· –

Miejskie Zakłady Samochodowe współpracują w konserwacji taboru samochodowego Miejskiej Straży Pożarnej i Miejskich Zakładów Sanitarnych, oraz w dostawie środków przewozowych dla instytucyj miejskich i innych instytucyj społecznych, humanitarnych, kulturalnych i oświatowych.

Współpraca ta ujawnia się w dokonanych remontach samochodów, zdążających do utrzymania taboru tych instytucyj w pełnej sprawności, przedewszystkiem i w powiększeniu ilości taboru. W szczególności odremontowano i przerobiono autobus Miejskich Zakładów sanitarnych, jakoteż przebudowano samochód sanitarny „Austro-Daimler“ na wóz do przewożenia zwłok (trupiarkę). Samochody służbowe Zarządu miasta, garażujące w Miejskiej Straży Pożarnej, posiadające stałe, kryte nadwozia, generalnie odremontowano, przystosowując je do dalszej służby. Dla Miejskiej Straży Pożarnej przebudowano samochód osobowo-rekwizytowy „Austro-Daimler“ na samochód furgon.

Dla celów urzędowych Magistratu przebudowano samochód osobowo-rekwizytowy „Austro-Daimler“ 35 HP, otrzymany od Miejskiej Straży Pożarnej na autobus komisyjny, zaś samochód osobowo-rekwizytowy „Itala“ 40 HP. na furgon.

Garaże i tabor samochodowy własny.

Tabor samochodowy własny z końcem roku 1930 składał się z następujących jednostek:

4 samochody osobowe komisyjne,
1 samochód furgon gospodarczy,
5 samochodów ciężarowych drewnianych, otwartych,
4 samochody ciężarowe z nadwoziem żelaznem, otwartem,
8 samochodów ciężarowych z nadwoziem krytem,
15 samochodów ciężarowych do wywozu popiołu,
2 automaty do kropienia,
10 automatów do kropienia i zamiatania,
Razem 49 jednostek samochodowych.

Poza wymienionemi jednostkami samochodowemi w stanie tutejszym znajduje się jeszcze jeden samochód ciężarowy „Packard“ (zdemontowany). W ciągu roku oddano Miejskim Zakładom Samochodowym:

1 samochód osobowy „Tatra“ KR. 6546 M.U.P.O. i P. P.,
2 samochody osobowo-rekwizytowe z Miejskiej Straży Pożarnej, oraz 2 automaty do zamiatania i kropienia ulic nowozakupione.

Razem z końcem roku 1930 Miejskie Zakłady Samochodowe posiadały 52 jednostek. Z liczby tej sprzedano 4 samochody osobowe.

Stan taboru w dniu 31 grudnia 1930 r. przedstawia się następująco:

4 samochody osobowe,
1 samochód furgon,
6 samochodów ciężarowych o nadwoziach drewnianych, otwartych, z których jeden zdemontowany,
4 samochody ciężarowe o nadwoziach żelaznych, otwartych,
8 samochodów ciężarowych o nadwoziach żelaznych, krytych,
15 samochodów ciężarowych do wywozu popiołu,
2 samochody automaty do kropienia,
12 samochodów automatów do kropienia i zamiatania.

Przy obsłudze tych samochodów czynnych było 33 kierowców samochodowych i 3-ech pomocników garażowych.

Samochody osobowe kursowały przeciętnie w 90% stanu posiadanego, przebywając około 80.000 km.

Samochody ciężarowe pracowały w 100% zapotrzebowania, a w 70% stanu posiadanego i przepracowały wedle aproksymatywnego obliczenia około 50.000 godzin, wykonując w tym czasie pracę około 540.000 ton/km, przewożąc w sumie:

błota, śmieci ulicznych i popiołu . . . . 107.500 ton
wody około . . . . 187.000 „

Samochody automaty przy wylewaniu przeciętnie $1/2$ litra wody na 1 m^2 skropiły około 296 miljonów m^2 nawierzchni ulic, zmyły przy wylewaniu przeciętnie 3 litr. wody na 1 m^2 39 miljonów m^2, zamiotły zaś 60 miljonów m^2 nawierzchni, zużywając do tego celu 200 szczotek dla 6 ciu, względnie 8-miu zamiataczek, które bywały czynne przy tej robocie.

Do tłumienia pyłu w mieście używano jedynie tylko wody.

Warstaty.

Warstaty służyły przedewszystkiem konserwacji taboru samochodowego własnego, jak i tych instytucyj miejskich, które konserwują tabor samochodowy w Miejskich Zakładach Samochodowych.

W sumie opiekowały się warstaty 52 jednostkami własnemi, 6 jednostkami Miejskich Zakładów Sanitarnych, 4 jednostkami Prezydjum miasta i taborem Miejskiej Straży Pożarnej.

Obsługę tego taboru uskuteczniano przy pomocy 50 rzemieślników, pomocników i robotników.

Rzemieślnicy i pomocnicy, zajęci przy remontach, przepracowali około 100.000 godzin, dokonując 1300 naprawek drobnych, 14 remontów generalnych, 30 remontów średnich i 40 remontów małych.

Z ważniejszych robót wykonano:

1) zbudowanie furgonu dla Miejskiej Straży Pożarnej,
2) zbudowanie nadwozia do przewozu zwłok (trupiarki) dla Miejskich Zakładów Sanitarnych,
3) zbudowanie nadwozia dla Miejskiego Urzędu poboru opłat i podatków pośrednich,
4) przebudowa 3-ech karoseryj samochodów prezydjalnych,
5) przebudowa autobusu Miejskich Zakładów Sanitarnych,
6) przebudowa furgonu dla własnych celów gospodarczych,
7) przebudowa nadwozia samochodu osobowego „Tatra“,
8) zbudowanie nadwozia autobusowego dla celów komisyjnych,
9) przebudowa samochodu półciężarowego Miejskiej Straży pożarnej.

Z tych 9 z generalnemi remontami i 5 generalnych remontów samochodów ciężarowych własnych.

Z innych robót wymieniam ważniejsze, a mianowicie:

a) rozszerzenie magazynu,
b) przebudowa urządzeń magazynowych,
c) podparcie wiązań dachowych w garażach i warstatach,
d) remont centralnego ogrzewania,
e) wykonanie aparatu do lakierowania „Duco“,
f) rozpoczęte i częściowo dokonane przemiany kół przy 15 samochodach do wywozu popiołu i 12-tu beczkowozach.

W budowie:

g) wykończenie rozbieralni,
h) otynkowanie hali maszyn i wykonanie nowych fundamentów pod obrabiarki,
i) zrobienie i osadzenie nowych okien w starej hali maszyn (ubikacje przeznaczone na przyszłe biura Miejskich Zakładów Samochodowych,
k) osadzenie okien w nowej hali obrabiarek,
l) zbudowanie 5 pieców kaflowych przenośnych i jednego pieca do obróbki termicznej.

Z robót konserwacyjnych:

m) konserwacja murów i parkanów ogrodzenia posesji, dachów, pieców, kominów, instalacji świetlnej i silnikowej, oraz podpiwniczenie biur Zakładu czyszczenia miasta.

Wysypisko.

Na centralnem wysypisku w Dębnikach przy obsłudze 16 robotników i 2 dozorców przy 2 lokomotywkach benzynowych przepracowano około 64.500 godzin, przerzucając przez rampę wysypiskową około 107.000 ton materjału.

Z ważniejszych robót na wysypisku wymienić należy przebudowę torów kolejkowych, urządzenie remizy dla 2 lokomotywek, zainstalowanie studni, konserwację taboru wysypiskowego i rampy.

W okresie sprawozdawczym uzupełniono obsadzenie drzewkami drogi do wysypiska od ul. Szwedzkiej do rampy, przygotowano nowe tereny pod uprawę rolną do wydzierżawienia, oraz wyjednano naprawę drogi do rampy wysypiskowej, której dokonało Budownictwo miejskie.

58. Rzeźnia miejska.

W roku 1930 dokonano uboju:

a) buhaji	sztuk	7.775
b) wołów	„	6.772
c) krów	„	3.743
d) jałownika	„	5.832
e) cieląt	„	36.947
f) baranów	„	1.434
g) kóz	„	5
h) świń	„	47.299
Razem sztuk		109.807

Opłaty pobierane w Rzeźni m.

A) Opłaty za użycie Rzeźni m.

	do 15. VII 1930 od sztuki	od 15. VII 1930 od sztuki
a) od bydła rogatego nad 400 kg.	9·— zł.	6·— zł.
b) „ „ „ „ 250 „	8·50 „	5·50 „
c) „ „ „ „ 60 „	7·— „	4·— „
d) „ „ „ do 60 „	3·— „	2·— „
e) od owiec, kóz, baranów	3·— „	2·— „
f) od nierogacizny do 60 kg.	5·— „	4·20 „
g) „ „ „ 150 „	6·50 „	4·70 „
h) „ „ nad 150 „	8·— „	6·20 „

i) od prosiąt do 10 kg. łącznie z opłatą oględzinową 1 zł. zaś od jagniąt i koźląt . . . . . . 50 gr. od sztuki.

Równocześnie pobierano w roku 1930 opłaty na amortyzację i budowę rzeźni w następującej wysokości:

a) od bydła rogatego nad 400 kg.	2·— zł.
b) „ „ „ „ 250 „	1·50 „
c) „ „ „ „ 60 „	1·— „
d) „ świń od 60—150 kg.	0·50 „
e) „ świń nad 150 kg.	1·— „

Cielęta, owce, kozy, oraz nierogacizna poniżej 60 kg. nie są tą opłatą obciążone.

B) Opłaty za użycie chłodni:

I. Za użycie haka w przechłodni a) 0·50 zł. za dobę, b) od rzeźników i masarzy opłaty za haki pobierano przy poborze opłaty rzezalnianej w następującej wysokości:
1) od bydła rogatego rosłego ponad 60 kg. po 60 gr. od sztuki.
2) od nierogacizny po 40 gr. od sztuki,
3) od cieląt, owiec, kóz i prosiąt po 30 gr. od sztuki.

Za tę opłatę może mięso wisieć w przedchłodni przez 24 godziny, za dalszy czas opłata jak pod a).

II. Za użycie wózka na dobę . . . . . . 1 zł.

III. Za użycie 1 m^2 komory rocznie . . . 150 zł.

IV. Za 1 m^2 solarni na mięso rocznie . . 70 zł.

V. Za klatki na podrób po zł. 15, 24, 30 kwartalnie, zależnie od wielkości i położenia klatki.

C) Opłaty za oględziny weterynarskie:

Opłaty te wynosiły do 15/VII 1930 r. po 1 zł. od wszystkich zwierząt bez względu na wagę, zaśod 15/7 1930 r. wynosiły następujące kwoty:
a) od bydła rogatego . . . . po 4 zł. od sztuki
b) od cielęcia, owcy, kozy . . . . „ 2 „ „ „
c) od świni ze zbadaniem na włośnie
do 60 kg. . . . . 2 zł.
nad 60 „ . . . . 3 „

D) Opłaty za użycie wagi:
a) za ważenie zwierząt żywych bez względu na wagę 30 gr. od sztuki,
b) za ważenie mięsa i innych produktów od każdych 50 kg. lub mniejszej ilości 15 gr.

E) Opłaty za użycie stajni:

Od każdego zwierzęcia bez względu na wagę 50 gr. na dobę, od cieląt, owiec, kóz i świń po 20 gr.

F) Opłaty za sterylizację mięsa do 1/X 1930 wynosiły:
a) od świń dotkniętych wągrzycą po 5 zł. od sztuki,
b) od bydła dotkniętego gruźlicą „ 8 „ „ „
c) za użycie taniej jatki na sprzedaż mięsa sterylizowanego po 2 zł. od sztuki.

Od 1/X 1930 r. unormowano wymienione opłaty w następujący sposób:
a) za korzystanie z taniej jatki . . . 5 gr. od 1 kg.
b) „ przetopienie tłuszczu . . . . . 8 „ „ „ „
c) „ przegotowanie w wodzie . . . 8 „ „ „ „
d) „ przeparowanie . . . . 8 „ „ „ „
e) „ peklowanie (solenie) . . . . . 5 „ „ „ „
f) za ogłoszenie o sprzedaży i za przeniesienie (przywóz) rzeczywiste koszta.

G) Opłata za użycie jednego przedziału na solenie skór:

800 zł. rocznie.

H) Należytość za użycie Rzeźni m. poza godzinami:
a) przy biciu do 50 sztuk . . . . 16 zł.
b) „ „ nad 50 „ . . . po 30 gr. od sztuki.

Personal Rzeźni składał się z jednego lekarza weter., jako dyrektora i 3 miejskich lekarzy weter., jednego kontrolora admin., 1 pomoc. kancel., 1 werkmistrza, 2 maszynistów, 4 palaczy, 4 ślusarzy, 5 pomocników, 2 halmistrzów, 23 stróżów, 1 cieśli, 1 szofera i 9 trychonoskopistek.

Dochody z Rzeźni wynosiły brutto:

za użycie rzeźni	621.815·70	zł.
„ „ chłodni	172.503·42	„
za oględziny weter.	369.189·61	„
za użycie wagi	22.822·45	„
za użycie stajni	4.991·20	„
„ „ składów na skóry	7.626·68	„
za sterylizację	1.483·48	„
z toru przemysłowego	335·20	„
inne dochody	5.734·50	„
Ogólne dochody z Rzeźni	1,206.502·24	„
wydatki	1,053·481·58	„ *)
Zysk . . .	153.020·66	zł.

W Rzeźni m. wykończono w ciągu roku 1930 budowę i urządzenie hali dla hurtownej sprzedaży mięsa, wprowadzanego do Krakowa, oraz budowę garaży dla samochodów do rozwozu lodu i 2 mieszkań. Nadto wybudowano zbiornik na wodę wodociągową dla zasilenia generatora lodu, wstawiono w hali maszyn silnik elektryczny o wysokiem napięciu dla rezerwowego napędu maszyn chłodniczych, wykonano instalację światła elektrycznego w parzelniach, wybudowano jedną nową studnię, zakupiono drabinę mechaniczną i samochód do rozwozu lodu, wreszcie urządzono lokal do rytualnego badania mięsa.

59. Fabryka lodu.

Przy Rzeźni m. istnieje fabryka lodu, która wyrobiła 214.086 słupów lodu po 25 kg.

Cena lodu wynosiła:

loco fabryka . . . . 1·20 zł. za słup
z dowozem . . . . 1·50 „ „ „

Dochód brutto z fabryki lodu wynosił 152.215·60 zł.

60. Miejska wyrobnia mydła.

Na terytorjum Rzeźni m. znajdowała się do 30/VI. 1930 r. także M. wyrobnia mydła, prowadzona w małym rozmiarze, zatrudniająca jednego kierownika i 5-ciu robotników.

W wyrobni tej przerobiono od 1. I do 30. VI 1930 następujące ilości surowców:

łoju topionego	11.512	kg.
oleju kokosowego	10.543	„
„ eterycznego	9	„
oleju kostnego	2.643	„
„ Soya	5.464·5	„
sody żrącej	5.085	„
potasu żrącego	1.358	„
potasu kalcynowego	160	„
sody krystalicznej	—	„
kalafonji	3.783	„

*) W tem inwestycje przeszło 200.000.

Wyrobiono mydła (w czasie od 1 I do 30 VI 1930)

twardego	. . . . .	30.212 kg.
mazistego	. . . . .	10.451 „

Wartość wyrobionego mydła wynosi kwotę zł. 97.835·86. Z dniem 30 czerwca 1930 fabryka mydła została zwinięta.

61. Miejska Stacja trychinoskopijna.

Stacja trychinoskopijna przeprowadziła w r. 1930 badanie ogółem 56.681 próbek, a mianowicie:

całych sztuk	50.257	
połówek	168	
polędwic	694	
szynek	90	
wędlin	3.122	= 93.660 kg.
słoniny	2.350	= 70.500 „

Wykryto włośnie w 9 sztukach, wągrzycę w jednym wypadku (w kiełbasie) i w 4.380 sztukach świń cewy Mischera.

62 Kafilerja.

(Zakład dla przerabiania padliny).

Przerobiono w kafilerji: bydła 27·5 sztuk, koni 340 sztuk, źrebiąt 1 sztukę, świń 60, psów 239, kotów 10, dzika 1, wilka 1, rogacza 1, kur 12, ryb 93, różne 548 kg.

Ogólnej wagi 57.000 kg.

Z tego uzyskano: 2.152 kg. tłuszczu i 13.705 kg. mączki. Dochód ze sprzedaży tłuszczu i mączki wyniósł 4.429·56 zł. brutto.

63. Topiarnia łoju.

Budynek na topiarnię łoju, wystawiony w r. 1925, wynajęto 4 przedsiębiorcom, zajmującym się topieniem łoju, na lat 10 za czynszem 300 złotych rocznie.

64. Rzeźnia końska.

Oprócz Rzeźni w dzieln. Grzegórzki istnieje druga rzeźnia w dz. Podgórze, w której bije się tylko konie.

W roku 1930 zabito 1.997 koni.

Opłata za użycie Rzeźni wynosiła do 15/VII. 1930 po 7 zł. od sztuki, zaś 15/VII 1930 następujące kwoty:

a) od zwierzęcia jednokopytowego rosłego . . . 6 zł.
„ źrebięcia do 2 lat . . . . 4 „
„ „ „ 3 miesięcy . . . . 3 „

za badanie przed ubojem i po uboju:

od zwierzęcia jednokopytowego rosłego . . . . 4 zł.
„ źrebięcia . . . . 3 „

Dochód brutto wynosi 12.278 zł.

Personal składa się z zarządcy i stróża.

65. Centralna Targowica na bydło.

Spędzono na targowicę m.:

bydła grubego	28.967
cieląt	37.082
owiec i kóz	1.517
nierogacizny	48.267
razem zwierząt . . .	115.833

Opłaty:

a) opłaty targowe wynosiły w r. 1930:

1) od cieląt, owiec i kóz . . . . . 75 gr. od sztuki
2) od bydła rogatego rosłego i nierogacizny . . . . 3 zł. „ „

b) opłata stajenna:

Opłata ta wynosiła w roku 1930 po 50 gr. od sztuki na dobę od bydła rogatego rosłego, od cieląt zaś, owiec, kóz i świń po 20 gr. na dobę.

c) opłata wagowa po 30 gr. od każdego zwierzęcia.

d) opłata za oględziny weterynarskie:

1) od cieląt, owiec, kóz po . . . . 50 gr. od sztuki
2) od bydła rogatego rosłego po . . 1 zł. „ „
3) od nierogacizny . . . . 1 „ „ „

e) opłata od wozów wjeżdżających na Targowicę wynosi 50 gr. od wozu, o ile na rogatce nieopłacono postojowego.

Centralna targowica na bydło zostaje pod bezpośrednim zarządem dyrektora rzeźni, ma nadto jednego lekarza weterynaryjnego, jednego manipulanta i 4 stróżów.

Dochody z opłat wynosiły:

1) z opłat targowych i wagowych . . .	251.616·15 zł.
2) „ „ stajennych	27.761.50 „
3) za oględziny weterynaryjne	79.845·80 „
4) za wjazd na targowicę	87·— „
Ogólny dochód z targowicy na bydło	359.310·45 zł.

W r. 1930 wybudowano na targowicy m. studnię celem zaopatrzenia targowicy we własną wodę.

Na Targowicy m. czynną jest Kasa Targowa, którą na mocy kontraktu prowadzi Spółka „Caro“.

Zadaniem Kasy Targowej jest udzielać rzeźnikom i masarzom krótkoterminowego kredytu w formie wypłacania za nich ceny kupna sprzedawcom.

Dochód z Kasy Targowej za udzielenie lokalu i za prawo prowadzenia wyniósł za rok budżetowy 1929/30 kwotę 65.392·34 zł., za rok 1930/31 wpłynie po zamknięciu rachunków.

66. Targowicą na konie i na drzewo na Zabłociu.

Miejski Urząd Poboru Opłat i Podatków Pośrednich pobiera na Targowicy na konie i drzewo na Zabłociu opłaty:

a) od koni po 1·50 zł. od sztuki,
b) od świń hodowlanych po 50 gr.
c) od bydła rogatego rosłego po 2 zł.,
d) od drzewa po 1 zł. od fury, o ile na rogatce nie opłacono,
e) postojowe 50 gr. od wozu.

Dochód brutto z Targowicy na konie wynosił zł. 13.575.

67. Ogrody miejskie.

1) Planty główne. W trzech pierwszych miesiącach 1930 r., t. j. od stycznia do końca marca, przeprowadzono wykopanie 80 drzew suchych, oraz naprawiono zniszczone ścieżki i ławki.

Z nastaniem wiosny, wyczyszczono z pleśni i śmieci zimowych trawniki, przekopując ich część bardziej zachwaszczoną i zasiewając świeżą trawą.

Uschnięte i wykopane drzewa zastąpiono nowemi, jak również uzupełniono grupy krzewów przez dosadzenie około 1.600 sztuk różnych gatunków i odmian. Wysadzono 2.000 sztuk róż krzaczastych.

W maju 1930 r. obsadzone zostały kwietniki i rabaty kwiatami, wyhodowanemi w ogrodzie przy ulicy Lubicz, oraz grupami roślin dekoracyjnych zielonych.

W okresie letnim, zwłaszcza w pierwszej połowie, cały wysiłek pracy skierowany był do utrzymania dobrego stanu ścieżek, trawników, a w czasie posuchy do ochrony roślin przed wyschnięciem przez podlewanie we dnie i w nocy. Pozatem czyszczono drzewa ze suchych gałęzi, przyczem wykopano jeszcze 20 sztuk uschniętych. Przez cały rok naprawiane były we własnym zarządzie ogrodzenia plantacyjne. Ogrodzenia taśmowego naprawiono 952 mb., siatkowego 96 mb.

W jesieni, po zwiezieniu roślin do szklarń, wykopano kłącze i cebule, wygrabiono liście, potrzebne do krycia róż i inspektów, oraz naprawiano w dalszym ciągu ścieżki.

2) Parki. W okresie zimowym naprawiano narzędzia i ławki we własnym zarządzie, oraz czyszczono drzewa, wykopując zupełnie uschnięte.

I tak w parku Dr. Jordana wycięto 30 drzew, w parku Krakowskim 6 drzew, w parku na Krzemionkach 30 drzew. Z nastaniem wiosny wygrabiono trawniki, częściowo przekopując i zasiewając na nowo, dosadzono drzewa na miejsce wyciętych, oraz 160 sztuk krzewów jako uzupełnienie grup, przycięto żywopłoty i uformowano szpalery.

W miesiącach letnich i jesiennych przeprowadzano analogiczne roboty, jak na plantach.

3) Drzewa na ulicach miasta wymagają stałej corocznej opieki i pielęgnacji. W zimie roku sprawozdawczego wykopano suche drzewa na ulicach, na miejsca których na wiosnę posadzone zostały nowe w ilości 1.063 sztuk. Prócz tego obsadzono na nowo ulicę Batorego, Rynek Główny i część ulicy Grzegórzeckiej. Przycięte i uformowane z wiosną drzewa oczyszczono w lecie ze suchych gałęzi i podlewano w czasie suszy, zmieniano przegnite pale, spulchniano ubitą ziemię koło drzew, ażeby ułatwić korzeniom dostęp powietrza. Usunięto przytem 49 drzew uschniętych w lecie.

W jesieni przystąpiono do uzupełnienia brakujących drzew na ulicach, obsadzając na nowo ulicę Jerozolimską, Kościelną, Ogrodową i Słoneczną (w ilości 911 sztuk). W miesiącach zimowych naprawiono we własnym zarządzie 200 sztuk żelaznych ochraniaczy, koniecznych dla świeżo wysadzonych drzew.

4) Szkółka drzew i krzewów ozdobnych w Dębnikach pracowała przez cały rok nad produkowaniem i uszlachetnianiem drzew, krzewów i róż, których zapotrzebowanie znacznie wzrosło wskutek wymarznięcia dużej ilości drzew i krzewów w mieście. I tak w zimie wysadzono około 22.900 szt. drzew i krzewów (Ligustrum, Philadelphus w odmianach, Spiraea w odmianach, Symphoricarphus, Cornus sibirica, Ribes), wysadzono głogi (Rosa caninana) do doniczek. Z nastaniem cieplejszej pory przeprowadzono wiosenne cięcie drzew i krzewów, poczem rozpoczęto wysadzanie siewek głogów do gruntu, z których część przeznaczono na krzaczaste, część na pienne. Zadołowane na jesieni sadzonki drzew i krzewów wysadzono do gruntu w ilości 5.000 szt. krzewów i 10.000 szt. sadzonek na drzewa pienne.

W okresie letnim oczyszczano z chwastów kwatery i grzędy, podlewano i skrapiano młode siewki i delikatniejsze krzewy. W lipcu przystąpiono do letniego oczkowania róż piennych i krzaczastych (rabatowych) bzów i świerków srebrnych, które przez następne miesiące wymagały ciągłego starania. W tym też czasie wyrobiono 2.000 szt. sadzonek zielnych różnych krzewów ozdobnych.

W jesieni przeprowadzono zbieranie nasion drzew ozdobnych, które wysiano do gruntu, jak: klony, jesiony, dzikie róże. Wykopywano i dołowano drzewa, krzewy i dzikie róże, które w zimie oczyszczono i posortowano, przygotowując do wiosennego wysadzenia w gruncie. Z nastaniem pierwszych przymrozków, zabezpieczono przed zmarznięciem delikatniejsze krzewy, zbierano pędy jednoroczne na sadzonki, naprawiano narzędzia, przerabiano komposty, zorano i nawieziono wolne kwatery w szkółce, ażeby je przygotować do dalszych wysiewów.

5) W ogrodzie przy ulicy Lubicz hodowano materjał kwiatowy, potrzebny do obsadzenia klombów i rabat na plantach, w parkach i skwerach, prócz tego rośliny gruntowe kwitnące, oraz rośliny doniczkowe szklarniane. Wyhodowano roślin kwietnikowych i rabatowych dla obsadzenia kwietników 208.400 szt., a mianowicie: Pelargonji w odmianach 12.100 szt., Ageratum 59.400 szt., Begonji w odmianach 40.500 szt., Alternantery w odmianach 9.600 szt., Sedum 13.400 szt., Fuksji 4.000 szt., Iresiny 4.600 szt., Celeusów 4.350 szt., Gaury 3.000 szt., Penstemonów 2.800 szt., Gnaphalium 10.450 szt., Cynerarii maritim. 8.000 szt., Pyretrum 10.600 szt., Pirilli 2.140 szt., Nicotiany 1.650 szt., Lobelii 10.400 szt., Nasturcii 1.800 szt., Petunji 3.700 szt., Georginji 450 szt., Cann 1.350 szt., Gladioli 2.000 szt., traw ozdobnych 2.350 sztuk.

Na grzędach wyprodukowano 15.500 sztuk roślin gruntowych jednorocznych, jak: Lewkonje, Astry, Goździki, Lwia paszcza, Rezeda, Gaillardia, Cynie, Łubin itp. na kwiat cięty. Roślin szklarniowych doniczkowych wyhodowano 4.000 szt., a mianowicie: Cyklameny, Primule, Cinerarie, Laki, Lewkonje, Asparagusy, Aralie, Cyperusy, Tradeskancje.

Po wydaniu materjału kwiatowego na planty i do parków i opróżnieniu się szklarń, przeprowadzono naprawy budynków we własnym zarządzie, obielono ściany, naprawiono okna na szklarniach, parapety i półki.

W porze jesiennej i zimowej, roboty ogrodowe obejmowały konserwowanie roślin matecznych, młodych sadzonek na rok następny, naprawy okien inspektowych i robienie mat do nakrywania inspektów.

Zaprojektowane skwery na Rynku Kleparskim, u wylotu ul. Długiej i przed parkiem Krakowskim, wykonane zostaną, o ile pozwolą na to stosunki gospodarcze w roku przyszłym, lub w latach najbliższych.

Miejski Zakład Ogrodniczy przy Cmentarzu Rakowickim.

W roku sprawozdawczym:

Ozdobiano grobów	913
Usypano mogił ziemnych	439

Obsługiwano stale grobów	1.098
Jednorazowo oczyszczono grobów	263
Obsadzono kwiatami wiosennemi grobów	367
„ „ letniemi „	944
„ „ jesiennemi „	292

Za kwiaty cięte doniczkowe i wieńce pobrano od 1/IV — 30/XII 1930 r. — Zł. 18.308·40.

Ogólny dochód za wykonane roboty przez czas od 1/IV — 30/XII 1930 r. — Zł. 94.071·05.

Wyhodowano w tym czasie około 90.000 sztuk roślin, założono 3 kwietniki, sformowano żywopłot na cmentarzu na długości 90 m.

Z robót inwestycyjnych postawiono nowy parkan i naprawiono stary, założono 2 nowe bramy, uporządkowano szklarnie, oczyszczono i pomalowano ogrodzenie siatkowe przed budynkiem Miejskiego Zakładu Ogrodniczego, oraz założono 34 nowych okien inspektowych, w tych jedną holenderkę.

68. Miejski Park Leśny „Las Wolski“.

1. Rozbudowa.

a) Budowli nowych żadnych nie projektowano, ani też nie wykonano, prócz konserwacji już istniejących; w szczególności pokryto papą zniszczone dachy na gajówce i stajni Zakamycze, oraz ułożono nową dębową podłogę w stajni dla koni roboczych, nadto naprawiono ogrodzenie przy Domku Myśliwskim i przy gruntach ekonomicznych na Łysej Górze. Dalej przerobiono całe ogrodzenie wokoło placu zabawowego w Panieńskich Skałach, zgęszczając rzędy drutu kolczastego i osadzając słupki w miejscach, gdzie drut przybity był do drzew żyjących.

Dla lepszej kontroli i wykonywania nadzoru, założono sieć telefoniczną do gajówek: Zakamycze, Wartownia i im. Jacka Malczewskiego z urządzeniem własnej centralki telefonicznej dla użytku służbowego w Domku Myśliwskim.

Nadto założono w oddziale lasu Mokry Dół za bażantarnią nową studnię o głębokości 3·50 m i osadzono 7 krążków betonowych 80 cm średnicy dla pozyskania wody zaskórnej.

Prócz powyższych budowli, powstały na terenie Parku jeszcze dwie nowe, a to: Krzyż pamiątkowy fundacji Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego przy Zielonych Bramkach i statua Matki Boskiej, fundacji Wiceprezydentostwa Schneidrów w oddziele zwanym Zaskale z widokiem na Tatry.

b) Drogi i chodniki: Rozpoczęto budowę chodnika „Dolina Matki Boskiej“ dla udogodnienia dostępu do Parku od Panieńskich Skał Wolskim Dołem na długości 1.200 mb. Narazie wykonano przy Zielonych Bramkach kilka teras dla złagodzenia spadku ze stopniami z kamienia wapiennego i z bocznemi ściekami również kamieniem brukowanemi, przyczem porozbijano wystające drobne kamienie na całej długości.

Przy samych Zielonych Bramkach wykonano murek jako szkarpę ozdobną na skrzyżowaniu Alei Kasy Oszczędności i Książęcej drogi, a dla odprowadzenia wód opadowych założono dwie studzienki z krążków betonowych, regulujące odpływ wody.

Na chodniku Kościuszki ustawiono 12 ławek wypoczynkowych.

c) Polany i zieleńce: W dalszym ciągu dla użyźnienia gleby przez zasilenie sztucznemi nawozami i zniszczenia zdziczałych trawników przekopano od strony kiosku Karolówka część polany Lea na przestrzeni 1.850 m^2 dla obsiania z wiosną szlachetnemi rodzajami traw. Dla zniszczenia mchów i sitników, wyrastających na polanach Lea i Jasnej, najpierw polany te zbronowano, a następnie zasilono nitrofosem w pomieszaniu z miałem wapiennym.

d) Konserwacja dróg i chodników. Dla konserwacji istniejących chodników w Parku zakupiono i zwieziono 120 ton grysu i szutru porfirowego z Krzeszowic na skład przy Domku Myśliwskim, skąd następnie rozwieziono na poszczególne chodniki. Prócz tego zwieziono 100 m^3 piasku z wysypiska w Dębnikach, 14 m^3 kamienia wapiennego ze Skał Twardowskiego dla naprawy nawierzchni w Alei Kasy Oszczęd ności, a wreszcie 20 m^3 haszu i 47 m^3 rumowiska.

Materjałem tym wyszutrowano chodniki: Hanny na długości 1.050 mb., Lea 375 mb., Kościuszki 735 mb., wszystkie jednometrową szerokością.

Przeprowadzono konserwację wszystkich chodników przez gracowanie, czyszczenie ścieków, plewienie traw i chwastów na bankietach, jak również odmalowano wszystkie ławki.

Odnowiono wszystkie tablice ochronne, ostrzegawcze i orjentacyjne.

Dwa razy w ciągu roku oczyszczono rowy wzdłuż Alei Kasy Oszczędności od centrali telefonicznej aż do granicy lasu OO. Kamedułów i naprawiono powstałe na drodze wyboje. Pomalowano ogrodzenie wzdłuż Alei Kasy Oszczędności na 79 przęsłach obok b. centrali wojskowej telefonicznej nad Poniedziałkowym Dołem i na Ostrej Górze.

Wreszcie pobielono wszystkie słupy telefoniczne wzdłuż Alei Kasy Oszczędności, kamienie graniczne przydrożne i ogrodzenia na postojach.

2. Regeneracja Parku.

W dalszym ciągu podobnie jak w latach ubiegłych wykonano nadsadzenia halizn i miejsc licho zadrzewionych sadzonkami drzew krajowych i zagranicznych z własnej produkcji. W ten sposób wykonano sztuczne odnowienie w następujących partjach Parku:

a) W Sośninie koło gajówki Zakamycze zasadzono w talerze 1.400 sztuk czeremchy amerykańskiej, 150 jesiona, w miejscach zaś cienistych 530 sztuk buka.

b) W Gomółczym Dole na stokach południowych jako podszycie podsadzono 1.630 czeremchy amerykańskiej, zaś przy rozsadniku Nr. III pod Ostrą Górą pod istniejącym drzewostanem 350 buka.

c) Na Dąbrowie w oddziale 3, t. j. przy chodniku Kościuszki, we Wronim Dole zasadzono 7.725 sztuk buka, 550 sztuk jodły kaukazkiej i 1.000 sadzonek graba.

d) Przy chodniku Zdzisława za polaną Lea wysadzono 165 sztuk graba, na linji zaś drugiej, jako gospodarstwo choinkowe 150 sztuk jodły.

e) Nad Wolskim Dołem na stokach północnych grupami i kępami w rozgałęzieniach wysadzono 650 sztuk sadzonek jodły kaukazkiej i tsugi kanadyjskiej, a na pasie od studni do Zwierzyńca 300 sztuk jodły pospolitej.

f) Jako przyszłe aleje dojazdowe do Parku zasadzono w Kozich Nogach u wejścia na chodnik Kościuszki 30 sztuk topoli kanadyjskiej, zaś od strony przysiołka Zakamycze do bażantarni 34 sztuki tejże topoli.

g) W sadach przy gajówkach z powodu przemarznięcia w zimie 1928/29 r. znacznej ilości drzewek owocowych, uzupełniono braki wysadzeniem zakupionych 60 sztuk jabłoni, grusz i czereśni.

Ogółem wysadzono 13.724 sztuk, w czem buka 8.605 sztuk, czeremchy amerykańskiej 3.030, graba 1.265, jesiona 150, topoli 64, jodły kaukazkiej 850, tsugi kanadyjskiej 350, jodły pospolitej 350.

3. Rozsadniki.

Dla dalszej regeneracji Parku i wyhodowania potrzebnych własnych sadzonek, utrzymuje się 9 rozsadników, w których roczna produkcja wynosi ponad pół miljona sadzonek drzew krajowych i zagranicznych w 37 rodzajach, odpowiadających glebie i siedlisku na Woli Justowskiej.

Z rozsadników tych korzystają również w dużej mierze i zalesienia ochronne, gdzie corocznie przeznacza się znaczną ilość sadzonek do wysadzenia.

W roku bieżącym wykonano poprawki ogrodzenia tych rozsadników chrustem leszczynowym, jeden zaś ogrodzono nowym płotem z chrustu na słupkach dębowych w pomieszaniu ze sztangami teówkami.

Z wiosną b. r. po wydobyciu starszych sadzonek, przeznaczonych do wysadzenia w ilości 122.400 sztuk, tak w Parku miejskim, jak i na zalesienia ochronne, przekopano próżne grządki i zasilono ziemią humusową, a następnie przeszkółkowano: 17.000 modrzewia jednorocznego, 8.000 sosny smołowej, 6.000 sosny czarnej, 12.000 świerka pospolitego, 3.000 brzozy, 2.000 buka i 1.000 bożodrzewia; zasiano: na 28 grządkach nasienie sosny czarnej, 18 grządek nasienia Cyprysika Lawsoniana i Nutka, żywotnika olbrzymiego, cisa, sosnogroma olbrzymiego i t. p., oraz 27 grządek modrzewia polskiego i 6 grządek akacji.

4. Ochrona ptactwa.

pożytecznego i śpiewającego, ogólnie propagowana w Polsce, z każdym rokiem postępuje ku lepszemu i w tym roku według wzorów, sprowadzonych z Westfalji, wykonano ponad 200 sztuk sztucznych gniazd dziupłowych, które następnie porozwieszano na drzewach w Parku.

Na żakupionym nieużytku przy b. centrali telefonicznej urządzono przez zasadzenie różnych gatunków krzewów ozdobnych i owocujących sztuczne zarośla lęgowe, które ogrodzono drutem kolczastym na słupkach dębowych.

5. Bażantarnia

utrzymywana dla sztucznej hodowli ptactwa łownego, przeważnie bażantów, stale się rozwija, o czem świadczy tegoroczny sztuczny wylęg młodych w samej bażantarni 200 sztuk, prócz gnieżdżących się dziko w bażantarni.

Dla odświeżenia krwi zakupiono bażanty półkrwi mongolskie i chińskie, zaś w darze od hr. Tarnowskiego otrzymano 8 kur.

Dla dekoracji bażantarni otrzymano z Nadleśnictwa Miłosław wspaniałego koguta bażanta złocistego Lady Amherst golden, oraz jedną parę bażantów srebrnych od p. Skórzewskiego z Czerniejewa.

Nadto w bażantarni urządzono nowy staw dla sztucznej hodowli karpia rodzimego, a głównie dla przetrzymania ptactwa wodnego, jak dzikich kaczek, gęsi i t. p.

6. Łowiectwo.

Dla podniesienia stanu zwierzyny wydzierżawiono prawo polowania na gruntach gminy Przegorzały.

Nadto celem podkarmiania zwierzyny w porze zimowej pobudowano nowe paśniki, które rozmieszczono po całym Parku w miejscach, gdzie zwierzyna najchętniej przebywa.

Najlepszym dowodem, jaki jest obecny stan zwierzyny łownej, a głównie zajęcy, jest tegoroczne polowanie reprezentacyjne, jakie się odbyło w dniach 22 i 23 grudnia ub. r., na którem w terenie Parku padło 266 sztuk zajęcy.

7. Zwierzyniec.

Dla zwiedzającej publiczności, a głównie dla celów naukowych młodzieży uczącej się, w dalszym ciągu zwiększa się zwierzyniec fauny krajowej, w którym już dzisiaj znajduje się sto kilkadziesiąt sztuk okazów, z każdym miesiącem rosnących w liczbie skutkiem nadsyłania corazto nowych darów.

Wybudowano w roku 1930 dużą wolierę dla ptaków drapieżnych, klatkę dla borsuków, lodownię wraz z chłodnią na przechowywanie mięsa, schron zimowy dla pomieszczenia borsuków, kun, norek na dole, na górze zaś pomieszczenie dla pawi, kuchnię do gotowania karmy wraz z suszarnią mięsa, trzeci schron dla sarn, oraz wychodek.

Nadto urządzono w magazynie gospodarczym klatki dla pomieszczenia ptąków wrażliwych na zimno, w drugim zaś magazynie urządzono pomieszczenie dla czapli i bocianów.

Prócz tych nowych budowli oczyszczono i wybrukowano zagrodę dla dzików, przerobiono schron dla lisów, wybudowano schron dla wiewiórek, porobiono baseniki betonowe na wodę w wolierach dla ptaków śpiewających, gołębi, wykonano pomieszczenie dla wydr i t. p.

Zasadzono żywopłot grabowy dla zasłonięcia widoku z Alei Kasy Oszczędności, wysadzając 3.500 sadzonek graba, oraz założono pólka hodowlane na jarzyny i ziarno dla ptaków.

Jak wielkiem zainteresowaniem cieszy się zwierzyniec, świadczy liczba zwiedzających osób, która w roku sprawozdawczym wynosiła 18.018 osób, głównie młodzieży szkolnej.

8. Zalesienia ochronne.

Zarząd Parku, prócz rozbudowy Parku na Woli, zajmuje się także zalesianiem nieużytków wzgórz wapiennych, należących do Gminy miasta Krakowa na Bonarce i Skałach Twardowskiego. I tak:

a) na Skałach Twardowskiego wykonano głównie naprawę szkód wyrządzonych pożarem, jaki powstał przez złośliwe zapalenie suchych traw na przestrzeni 5 ha, wysadzając 81.000 sadzonek różnego rodzaju, odpowiadających glebie i siedlisku, oraz 95 kg. żołędzi dębu bezszypułkowego.

Dla wyhodowania potrzebnych sadzonek utrzymuje się tam 2 rozsadniki, w których z wiosną 1930 r. przeszkółkowano słabsze sadzonki w ilości 52.000, oraz obsiano 22 grządki nasieniem klonu, jawora, dębu czerwonego i sosny czarnej.

Dla hodowli morwy białej założono trzeci rozsadnik na Skałach Twardowskiego na razie na przestrzeni 1 ha, w którym z wiosną przeszkółkowano 25.000 szt. morwy jednorocznej, oraz wysiano 1 kg nasienia morwy na 50 grządkach, a 70 kg. dębu czerwonego na 28 grządkach.

Wykonano również poprawkę ogrodzenia zalesień na długości 332 mb.

Wreszcie, dla stałego nadzoru wykonywanych sztucznych zalesień, wybudowano w jesieni roku 1930 gajówkę wraz z budynkiem gospodarczym.

b) Na Bonarce założono nowe zalesienie na obszarze 4·75 hektara po wypalikowaniu, wykopaniu jamek, dowiezieniu ziemi urodzajnej, wysadzając 91.180 sztuk sadzonek modrzewia, brzozy, świerka, klonu jesionolistnego, sosny czarnej, sosny pospolitej, akacji, bożodrzewia, weymutki, sosny banki, oraz wysiano 130 kg. żołędzi dębu; nadto wykonano poprawki na 1·50 ha wysadzając 31.000 sztuk sadzonek różnych rodzajów drzew, głównie sosny czarnej.

Tu również wykonano nowe ogrodzenie zalesionych parcel na długości 735 mb. drutem kolczastym na słupach sosnowych.

Łączna powierzchnia sztucznych zalesień dotąd wykonanych na Skałach Twardowskiego i Bonarce wynosi 25 hektarów, tj. około 50 morgów.

69. Cmentarze miejskie.

a) Cmentarz rakowicki.

W okrasie sprawozdawczym pochowano 2.700 zmarłych, przeprowadzono 246 ekshumacyj, wyznaczono 210 grobów stałych ziemnych, wyznaczono 45 miejsc pod groby murowane.

Wykonano na cmentarzu następujące roboty: wyszutrowano 614 mb. nowych ścieżek, nałożono podkład pod szutrowanie na nowoutworzonych ścieżkach na długości 230 mb., wreszcie przeprowadzono nowe ścieżki na przeciętych 4 kwaterach. Ponadto wyrównano teren po przekopaniu 9 kwater i wykonano 1.360 mb. nowych rabatek przy ścieżkach, a wyrównano 10.520 mb. dawnych.

Z robót murarskich naprawiono mur cmentarny od strony ul. Rakowickiej, oraz zremontowano 19 grobowców i 2 pomniki wymarłych rodzin.

Odnowiono ponadto 4 pomniki na grobach osób zasłużonych, a to pomniki na mogiłach Wasilewskiego, Korzeniowskiego, Narzymskiego i Królikowskiej.

Pomalowano 5 bram cmentarnych, ławki, katafalki, drzwi i okna w domu przedpogrzebowym.

Obsiano trawą rabatki na całym cmentarzu, czyszczono ścieżki trawą zarosłe. Oczyszczono zarosłych mchem 620 grobowców i 470 pomników wymarłych rodzin. Wyczyszczono gruntownie na wiosnę i w jesieni wszystkie kwatery i pasy na cmentarzu.

Zasadzono 22 drzewka w miejsce wyciętych drzew, oraz 60 krzewów, wreszcie wykonano dół betonowy na śmieci z cmentarza o wymiarze 5 × 4 × 2·5 m.

b) Cmentarz podgórski.

Pochowano 357 zmarłych, przeprowadzono 9 ekshumacyj, wyznaczono 16 grobów stałych ziemnych i 6 miejsc pod groby murowane.

Poza stałem sprzątaniem cmentarza, przeniesieniem i zmianą studzienki wodociągowej, żadnych innych robót nie wykonano.

70. Oświetlenie publiczne.

a) Oświetlenie elektryczne.

W roku ubiegłym rozszerzono elektryczne oświetlenie publiczne według programu uchwalonego przez Magistrat.

Ogółem zawieszono w Krakowie 122 lampy, przez co oświetlono 5.720 km ulic, a w gminach podmiejskich zawieszono 359 lamp i oświetlono 19.410 km ulic (dróg), a to:

Dzielnica IV Piasek:	
ul. Łobzowska	6 lamp
Dzielnica XIII Zwierzyniec:	
ul. Spadzista	4 lampy
ul. Król. Jadwigi	12 lamp
Dzielnica XVIII Krowodrza:	
ul. Prądnicka	26 lamp
Dzielnica XIX Grzegórzki:	
ul. Grzegórzecka	1 lampa
ul. Podgórska	9 lamp
ul. Rzeźnicza	10 „
ul. Gęsia	8 „
ul. Masarska	2 „
ul. Wiślisko	13 „
ul. Prochowa	1 lampa
ul. Chodkiewicza	4 lampy
ul. Żółkiewskiego	6 lamp
Dzielnica XX Dąbie:	
ul. Jachowicza	3 lampy
Dzielnica XXII Podgórze:	
ul. Prokocimska	16 lamp
Gminy okoliczne:	
Olsza	102 lampy
Prokocim	182 „
Wola Justowska	64 lamp
Czerwony Prądnik	11 „

b) Oświetlenie gazowe.

W okresie sprawozdawczym wykonano szereg prac w dziedzinie oświetlenia ulicznego przez wymianę latarń z palnikami Auera na lampy wysokoświecowe intensywne i grupowe, oraz przez zwiększenie ilości latarń ulicznych, a mianowicie:

Al. Słowackiego wymieniono 19 latarń Auera 1-płom. na lampy intens. nasadowe 2-płom. 600 świec.

Al. Mickiewicza wymieniono 20 latarń Auera 1 i 2-płom. na lampy intens. nasadowe 2-płom. 600 świec.

Al. Krasińskiego wymieniono 6 latarń 1-płom. Auera na lampy intens. 2-płom. 600 świec.

Ul. Michałowskiego wymieniono 5 latarń 1-płom. na 2-płom. Auera.

Ul. A. Grabowskiego wymieniono 3 latarnie 1-płom. Auera na palniki grupowe 6-płom. 600 świec.

Ul. Krowoderska wymieniono 4 latarnie 2-płom. Auera na palniki grupowe 6-płom.

Ponadto wzmocniono oświetlenie uliczne gazowe w ulicach:

Al. Słowackiego przez ustawienie 4 lamp intens. nasadowych 2-płom. 600 świec.

Al. Mickiewicza przez ustawienie 1 lampy 2-płom. intens. nasadowej 600 świec.

Ul. A. Grabowskiego przez ustawienie 4 latarń z pal. grupowemi 6-płom. 600 świec.

Ul. Krowoderska przez ustawienie 4 latarń z palnikami grup. 6-płom. 600 świec.

Ul. Skawińska — boczna przez ustawienie 3 latarń z palnikami grup. 4-płom. 400 świec.

Zniesiono oświetlenie gazowe w dzielnicy XIX Grzegórzki w ulicach: Podgórskiej, Rzeźniczej, Wiślisko, Chodkiewicza, Prochowej i Żółkiewskiego, oraz szereg latarń pożarnych skutkiem przeniesienia względnie skasowania automatów pożarnych.

Stan latarń w dniu 1. IV 1930 r. wynosił 1.769 o 6.080 palnikach.

Stan latarń w dniu 31. XII 1930 r. wynosił 1.709 o 6.139 palnikach.

Siła świetlna w dniu 1. IV 1930 wynosiła 670.560 świec Heffnera.

Siła świetlna w dniu 31. XII 1930 wynosiła 706.220 świec Heffnera.

Wzrost siły świetlnej wynosi 5·33%.

Na ogólną sumę wynoszącą 1.709 latarń, 1.117 posiada automatyczne zapalacze.

c) Oświetlenie naftowe.

W związku ze zniesieniem oświetlenia gazowego w Dzielnicy XIX Grzegórzki, skasowano w ul. Gęsiej i Wiślisko istniejące oświetlenie naftowe w ilości 6 latarń z palnikami „Komet".

W ten sposób zniesiono oświetlenie naftowe w gminach od X do XII i od XIV do XX, za wyjątkiem 5 lamp naftowo-żarowych w Dz. XIII Zwierzyniec, ustawionych w Alei 3-go Maja, które funkcjonować będą aż do wprowadzenia oświetlenia elektrycznego tej alei.

71. Gazownia Miejska.

A) Fabryka.

1. Piecownia: Nowy, dwukomorowy piec Nr. IV, budowany zeszłego roku, załadowano po raz pierwszy węglem dnia 20/I 1930 r.

2. Centrala elektryczna, wybudowana w zeszłym roku, została uruchomiona. Pozatem wykonano wyprawę wewnętrzną i zewnętrzną budynku, oraz budowę nowego parkanu z cegły czerwonej od strony bulwaru nad Wisłą.

3. Nowa kotłownia: Po wykończeniu instalacji uruchomiono kocioł dnia 20/I 1930 r.

4. Kompresornia: W marcu wykonano fundamenty w żelazo-betonie, poczem rozpoczęto montaż dalekotłoczni i stacji pomp amonjakalnych.

5. Chłodniki amonjakalne (Koppersa): Zmontowano i uruchomiono 3 chłodniki amonjakalne Koppersa.

6. Sztuczny ciąg: Zmontowano sztuczny ciąg Nr. I jako rezerwę dla komina żelazo-betonowego i uruchomiono go w dniu 28 kwietnia. W grudniu wykonano fundamenty pod sztuczny ciąg Nr. II, dostarczony przez firmę Zieleniewski w Krakowie.

7. Komin żelazo-betonowy: Przebudowano komin żelazo-betonowy, zaopatrzono go w gromochrony i rozpoczęto wstępne roboty murarskie dla zastosowania do niego sztucznego ciągu Nr. II.

8. Zbiornik gazowy Nr. I zremontowano gruntownie.

9. Wieża koksowa: Wykonano dokładny remont całej wieży.

10. Piecownia retortowa: Ukończono rozbiórkę pieców retortowych Nr. XI, XII i rozebrano budynek mieszczący te piece, powiększając temsamem plac koksowy. Rozpoczęto rozbiórkę pieców retortowych Nr. XIII i XIV.

11. Kanał amonjakalny: Wyczyszczono dokładnie główny kanał dla odprowadzania zużytego wapna z fabryki amonjaku.

12. Rura odpływowa z dołu rozdzielczego do dołu IV amonjakalnego: Dotychczasową rurę odpływową 100 mm wymieniono na wymiar 175 mm, używając do tego starych rur z pieców retortowych.

13. Łazienka robotnicza: Wykonano remont i zupełne zmodernizowanie łazienki robotniczej, wprowadzono wodę wodociągową do wanien, tuszów etc., oraz centralne ogrzewanie parą zużytą.

14. Woda wiślana: Wymieniono rury prowadzące wodę wiślaną do aparatowni 50 mm na 100 mm, oraz założono na podworcu fabryki dwa hydranty dla wody wiślanej.

15. Aparatownia: Wobec zupełnego odstawienia pieców retortowych zdemontowano regulator piecowy jako niepotrzebny i sprzedano go do Mościc za cenę 1.000 dolarów.

16. Szopy węglowe zostały naprawione.

17. Dachy fabryczne: Założono rolki betonowe na budynkach fabrycznych.

18. Zbudowano 3 doły betonowe dla wapna odpadkowego z fabryki amonjaku.

19. Dokonano remontu bocznicy kolejowej.

20. Dawna posiadłość Thorna: Rozpoczęto burzenie szop szmaciarni i plantowanie terenu.

B) Budynki mieszkalne.

W budynkach mieszkalnych Gazowni m. wykonano niezbędne remonty.

C) Sieć rur i oświetlenie publiczne.

Sieć rur niskiego ciśnienia:

W czasie od 1/I do 31/XII 1930 r. położono sieć rur niskiego ciśnienia w ulicach: Warszawskiej, Emaus, św. Bronisławy, Powroźniczej, Grzegórzeckiej, Glinianej, Fabrycznej, Śląskiej, Słowackiego, Nowowiejskiej, Józefitów, św. Filipa, na placu Kossaka, w ul. Kalwaryjskiej,

Rydlówka, w Alei Skrzyneckiego, w ul. Na Stawach, Racławickiej, ogółem na przestrzeni 3.955 mb. o przekroju 70 do 125 mm średnicy.

Wyjęto rur głównych skutkiem przebudowy rurociągów:

ul. Warszawska wyjęto rur żel.	∅ 100 mm	mb.	607
„ „ „ „ „	∅ 40 „	„	32
„ „ „ „ „	∅ 70 „	„	560
Razem wyjęto rurociągów głównych		mb.	1.199

Ułożono rurociągów głównych . . . . . . mb. 3.955
wyjęto „ „ . . . . . . „ 1.199

Ułożono zatem . . . . mb. 2.756
nowego rurociągu głównego.

W okresie sprawozdawczym wykonano 139 nowych połączeń domowych, do których zużyto około 1.000 mb. rur Mannesmanna i żeliwnych o średnicy 60, 50 i 40 mm, tak, że ogółem ułożono:

Rurociągów głównych . . . . . mb. 2.756
„ na połączenia . . . „ 1.000

Ogółem . . . mb. 3.756

Długość rurociągu wynosiła w dniu 31/XII 1930 r.

mb. 157.521
+ „ 3.756

mb. 161.277

Rewizja sieci rurociągów gazowych wykazała 22 nieszczelności, a mianowicie:

10 złamań rur ∅ 100, 70, 60, 50 i 40 mm,
8 rozszczelnień na głowach rur ∅ 200, 150, 80 i 40 mm,
2 rozszczelnienia na krzyżach,
2 zniszczenia rur kutych o ∅ 1″ i ¾″.

S i e ć r u r w y s o k i e g o c i ś n i e n i a:

W dniu 29-go września 1930 r. przystąpiono do budowy rurociągu dla gazu wysokoprężnego, którego zadaniem będzie zasilanie ulic peryferyj miasta, posiadających rurociągi o małych średnicach, a więc temsamem gorsze warunki ciśnienia.

Układanie rurociągu rozpoczęto w ulicy I Osiedle Oficerskie, t. j. rurociągu o ∅ 125 mm, który od ulicy Mogilskiej biec będzie przez ulicę Modrzejową, Aleję 29 Listopada, Kamienną, Dworzec Towarowy do ulicy Prądnickiej. Rurociąg budowany jest z rur kielichowych patentowanych, spawanych przy pomocy autogenu.

Ponadto ułożono w ulicy Podgórskiej od Gazowni do ul. Starowiślnej rurociąg wysokoprężny o ∅ 200 mm o długości 322 m.

Do dnia 31/XII 1930 r. ułożono rur spawanych:

średnicy ∅ 125 mm . . . . . . mb. 700
„ „ 200 „ . . . . „ 322

t. j. razem . . . mb. 1.022

D) Gazomierze.

W dniu 1-go stycznia 1930 r. było czynnych u konsumentów . . . . 13.831 gazomierzy
w dniu 31 grudnia 1930 r. u konsumentów . . . . 14.459 „

zatem przyrost gazomierzy u konsumentów w okresie od 1/I do 31/XII 1930 r. wynosi . . . . 628 gazomierzy

Największą ilość gazomierzy nowych u konsumentów ustawiono w miesiącu listopadzie, t. j. 108 sztuk.

E) Instalacje.

Wykonano w okresie sprawozdawczym:

1. Krakowska Gazownia Miejska przez własne organa . . . . 264 instalacyj
2. Instalatorzy prywatni z polecenia i na rachunek Gazowni . . . . 107 „
3. Instalatorzy pryw. na rachunek własny 187 „

Razem . . . 558 instalacyj

Ponadto organa Gazowni miejskiej wykonały przeróbek już istniejących instalacyj 136.

W tym czasie wzywano pogotowie monterskie 11.174 razy.

W okresie sprawozdawczym zostało połączonych z rurociągiem głównym 139 realności.

Na roboty wykonane przez dział instalacyjny Krakowskiej Gazowni miejskiej, oraz instalatorów prywatnych z polecenia i na rachunek Gazowni spotrzebowano 4.896·60 m rur.

F) Utarg w dziale instalacyjnym.

		Sprzedaż za got. w sklepie	Sprzedaż za got. w biurze	Sprzedaż na rk i na raty
Styczeń	Zł.	5.098·64	1.136·65	13.533·31
Luty	„	2.606·98	1.913·73	41.774·30
Marzec	„	2.691·42	1.285·35	6.775·95
Kwiecień	„	2.848·—	1.118·85	7.283·41
Maj	„	3.243·06	486·56	7.096·99
Czerwiec	„	2.679·12	1.671·60	10.774·15
Lipiec	„	2.584·69	1.712·—	5.213·81
Sierpień	„	2.926·53	720·25	9.114·66
Wrzesień	„	4.742·22	1.946·70	9.785·—
Październik	„	5.172·08	1.011·72	22.147·42
Listopad	„	5.430·37	1.292·76	26.199·36
Grudzień	„	6.342·52	2.040·34	14.653·61
	Zł.	46.365·63	16.336·51	174.351·97

72. Wodociąg miejski.

W roku 1930, poza prowadzeniem ruchu, wykonał Zarząd Wodociągu miejskiego inwestycje z kwot budżetowych, oraz otrzymanych pożyczek na kwotę zł. 2,694.884·15, zużytych głównie na ułożenie II rurociągu tłocznego i grawitacyjnego.

1) Roboty inwestycyjne i budowlane.

B u d o w l e n a z i e m n e.

Na Bielanach odkopano i wyjęto:

a) stary lewar i zmontowano nowy

o średnicy	500 mm	dług.	278·40 m
„	550 „	„	226·50 „
„	600 „	„	252·30 „
„	650 „	„	633·30 „
	razem . . .		1390·50 mb.

b) wykonano rurociąg tłoczny od hali maszyn wzdłuż drogi Kraków — Bielany do zbiornika o średnicy 650 mm. i dług. 3.310 mb.;

c) wykonano budynek parterowy z suterenami na skrzyżowaniu rurociągów tłocznych na podwórzu Zakładu;

d) nadmurowano piętro nad studnią zbiorową;

e) wykonano część dobudówki nad drugą studnią i wykonano 6 m. głęb. drugiej (II) studni zbiorowej;

f) powiększono filter Nr. V i kontynuowano wykop filtra Nr. X;

g) sypano w dalszym ciągu wał pod przełożyć się mającą drogę;

h) dokończono adaptacyj świetlicy robotniczej;

i) przerobiono w głównym budynku magazyny, klozety, umywalnie i przeniesiono kancelarję kierownika.

Na Woli Justowskiej.

a) wykonano zbiornik żelazo-betonowy o pojemności 150 m^3 i dom mieszkalny dla dozorców zbiornika o 3-ch mieszkaniach;

b) w Krakowie wykonano II rurociąg grawitacyjny o średnicy 500 mm na przestrzeni od ul. Wolskiej do ul. Królowej Jadwigi, długości 1594 mb.;

c) w Łobzowie wykonano piwnice żelazo-betonowe dla wojska wzamian za kazamatę, w której pomieszczone zostaną pompy do przepompowywania.

Wykonano adaptacje kazamaty przy ul. Królowej Jadwigi, w której zmontowane zostaną pompy dla przepompowywania wody do zbiornika na Woli Justowskiej.

2) Urządzenia maszynowe i warstatowe.

Urządzenia mechaniczne.

W roku 1930 prowadzono dalej i ukończono montaż urządzeń nowej kotłowni, a mianowicie ustawiono kocioł z rusztem i popędem, ekonomiser i wentylator dla podwiewu. Wykonano instalację rurociągów parowych i wodnych w nowej kotłowni i połączono je z odnośnemi rurociągami w kotłowni starej. Dla popędu motorów elektrycznych w nowej kotłowni i dla jej oświetlenia zaprowadzono instalację elektryczną.

W kotłowni zainstalowano aparaty dla analizy gazów spalenia.

W hali pomp zasilających ustawiono 2 pompy zasilające dla nowego kotła, które mogą obsługiwać równocześnie inne kotły.

W hali maszyn parowych przeprowadzono remont I agregatu po wypadku rozbicia dna wskutek pęknięcia trzona tłokowego.

W hali pomp odśrodkowych zainstalowano nową pompę odświeżającą i przygotowano fundament na przeniesienie pompy istniejącej, spowodowane koniecznością przygotowania ubikacji na aparaty do oczyszczania wody zasilającej kotły.

Dla wodociągu kobierzyńskiego zmontowano i uruchomiono nową pompę odśrodkową o wydajności 15 1/sek. z motorem elektrycznym i potrzebnymi rurociągami, oraz instalację elektryczną.

W hali pomp zmontowano nową pompę odśrodkową elektryczną o wydajności 350 1/sek.

Dla centrali elektrycznej zakupiono maszynę parową z generatorem 300 Km. mocy.

Dla robót przy II studni zbiorowej zakupiono żuraw obrotowy elektrycznie poruszany.

W wodociągu rezerwowym ukończono montaż stacji sprawdzania wodomierzy. Urządzenie jej zostało już przez Urząd Miar zalegalizowane.

Zakupiono urządzenie maszynowe dla stacji przepompowania przy ul. Królowej Jadwigi.

Dla przewozu rur zakupiono traktor 30 Km. siły, oraz 3 doczepki do tego celu specjalnie przystosowane.

W warsztatach krakowskich zainstalowano nową tokarnię, piłkę do metali i 2 elektryczne szlifierki, frezerkę automatyczną, wiertarkę stołową i wiertarkę dłutownicę do drzewa. W ubikacji po stolarni urządzono warsztat naprawy wodomierzy i stację prób.

W warsztatach bielańskich przeniesiono obrabiarki z dawnego pomieszczenia, dodatkowo zaś zmontowano 2-gie ognisko kowalskie, tokarnię, strugarnię i piłkę do żelaza.

Dla kolejki wąskotorowej zakupiono 2 lokomotywki ropne, oraz 30 wózków kolebowych o $^3/_4$ m^3 pojemności.

3) Rozszerzenie sieci rur wodociągowych i konserwacja.

III. Rurociągi.

Wykonano rurociągów.

o świetle	80 mm	. . .	48·65 mb.
„	100 „	. . .	5931·30 „
„	125 „	. . .	1015·55 „
„	150 „	. . .	846·35 „
	razem	. . .	7841·85 mb.

Ustawiono 1 studnię wodociągową w dz. XXI.

Wymieniono, naprawiono, oraz przesunięto 338 hydrantów pożarnych z powodu przebudowy ulic, (przesunięto 16 hydrantów).

Wymieniono, naprawiono, oraz przesunięto 48 zasów z powodu przebudowy ulic.

Naprawiono 21 studzien. Naprawiono 16 połączeń (pęknięcia i uszkodzenia wentyli głównych).

Przesunięto 495·60 mb. rurociągów wodociągowych z powodu przebudowy ul. Grzegórzeckiej.

Połączeń nowych do realności wykonano . .	170 szt.
„ wymieniono	23 „
razem . . .	193 szt.

Pęknięć:

na rurociągach	80 mm	. . .	1
„ „	100 „	. . .	60
„ „	125 „	. . .	4
„ „	150 „	. . .	3
„ „	200 „	. . .	2
„ „	650 „	. . .	2
„ „	750 „	. . .	3
	razem	. . .	75

4) Wodomierze.

Wstawiono 286 nowych wodomierzy, a to:

29	wodomierzy	10 mm
34	„	13 „
45	„	15 „
117	„	20 „
27	„	25 „
12	„	30 „
3	„	40 „
15	„	50 „
4	„	80 „

Naprawiono 3591 wodomierzy.

5) Instalacje wodociągowe.

Przeprowadzono rewizję instalacyj wodociągowych w 10.793 mieszkaniach, przyczem uszczelniono 2358 wypływów wodociągowych.

6) Wpływy kasowe za wodę.

A) Za I kwartał 1930 r. wymierzono należytości za wodę:

I. Dostarczoną w Krakowie:		
a) domowe nadwyżki		zł. 45.355·17
b) 1. Urzędy i zakłady państwowe . . .	zł. 18.592·98	
2. Wojsko	„ 33.656·41	
3. Kolej państwowa	„ 18.190·40	
4. Szpitale	„ 6.359 65	
5. Kliniki U. J. . .	„ 9.519 04	
6. Senat U. J. . .	„ 9.536·—	
7. Różni z budynków wolnych od podatku wodociągowego	„ 19.487·20	„ 115 341·76
c) przemysł		zł. 60.797·23
II. Za wodę dostarczoną poza Kraków:		
a) Bielany, Skotniki, Borek i t. d. . . .	zł. 2.330 48	
b) Zakład dla umysłowo chorych w Kobierzynie	„ 23.749·75	zł. 26.080·23
III. Za najem wodomierzy:		
a) czynsze za wynajęte wodomierze	zł. 21.502·49	
b) za wstawienie wodomierzy	„ 744·70	„ 22.247·19
		Zł. 269.821·58

B) Za II kwartał 1930 r. wymierzono należytości za wodę:

I. Dostarczoną w Krakowie:		
a) domowe nadwyżki		zł. 5.399·78
b) 1. Urzędy i zakłady państwowe . . .	zł. 19.858.72	
2. Wojsko	„ 41.483·80	
3. Kolej państwowa	„ 22.156·92	
4. Szpitale	„ 7.302·19	
5. Kliniki U. J. . .	„ 9.254·06	
6. Senat U. J. . . .	„ 10.810·—	
7. Różni z budynków wolnych od podatku wodociąg.	„ 30.692·13	„ 141.557·86
c) przemysł		„ 71.928·52
II. Za wodę dostarczoną poza Kraków:		
a) Bielany, Skotniki, Borek i t. d.	zł. 2.719·52	
b) Zakład dla umysłowo chorych w Kobierzynie	„ 23.334·32	Zł. 26·053·84
III. Za najem wodomierzy:		
a) czynsze za wynajęte wodomierze	Zł. 22.010·—	
b) za wstawienie wodomierzy	„ 1.055·—	„ 23.065·—
		Zł. 268.005·—

C) Za III kwartał 1930 r. wymierzono należytości za wodę:

I. Dostarczoną w Krakowie:		
a) domowe nadwyżki		Zł. 13.948·87
b) 1. Urzędy i zakłady państwowe . . .	zł. 20.371·61	
2. Wojsko	„ 40.063·41	
3. Kolej państwowa	„ 17.275.68	
4. Szpitale	„ 9.080 96	
5. Kliniki U. J. . .	„ 8.771·60	
6. Senat U. J. . . .	„ 6.616·92	
7. Różni z budynków wolnych od podatku wodociągowego	„ 53.389·14	„ 155.569·33
c) przemysł		„ 88.293·81
II. Za wodę dostarczoną poza Kraków:		
a) Bielany, Skotniki, Borek i t. d.	zł. 5.445·32	
b) Zakład dla umysłowo chorych w Kobierzynie	„ 26.229·31	zł. 31.674·63
III. Za najem wodomierzy:		
a) czynsze za wynajęte wodomierze	zł. 22.822·55	
b) za wstawienie wodomierzy	„ 1.671·67	„ 24.494·22
		Razem zł. 313.980·86

Razem za 3 kwartały 851.807·44 zł.

73. Elektrownia miejska.

Przyrost ilości konsumentów prądu elektrycznego wynosił w 1930 roku 3492 (1929 — 3273), tak, że z końcem grudnia 1930 było załączonych 37.417 (1929 33.925) konsumentów. Moc przyłączona wzrosło 2874 kw. (1929 — 2687 kw.), do ogólnej mocy przyłączonej 40.667 kw. (1929 — 37.792 kw.) z końcem roku 1930.

Zużycie prądu u 32.797 (1929 — 29.547) konsumentów mierzone było 33.804 (1929 — 30.340) licznikami, a konsumcję 4620 latarń orjentacyjnych (1929 4378) obliczono według stawek ryczałtowych.

Na prąd zmienny przyłączonych było z końcem 1930 roku — 28.778 (1929 — 23.998) konsumentów, podczas gdy z prądu stałego korzysta jeszcze 4019 (1929 — 5137) instalacyj, które mają być przełączone na prąd zmienny. W tym celu przeprowadzono w dalszym ciągu rekonstrukcję sieci prądu stałego na sieć prądu zmiennego; przełączono również 102 złączy domowych dla 1118 konsumentów. Nowych złączy domowych wykonano 232.

W związku z rekonstrukcją sieci rozszerzono sieć prądu zmiennego na terytorjum Krakowa. Kabli zasilających podziemnych na 5000 wolt ułożono 10.835 m, a kabli rozdzielczych na 220 wolt, 7254 m.

Dla zasilenia powyższej sieci kablowej ustawiono i wykończono następujące stacje transformatorowe:

	o mocy
1) stacja Nr. 118 ul. Prądnicka (Artigraf) .	200 KVA
2) „ „ 112 Al. Mickiewicza (Akad. Górnicza)	100 „
Do przeniesienia . . .	300 KVA

	Z przeniesienia . . .	300 KVA
3) „	„ 123 Płaszów, ul. Gromadzka .	60 „
4) „	„ 124 Płaszów, (Rybitwy . . .	60 „
5) „	„ 125 ul. Bronowicka („Dębina")	60 „
6) „	„ 129 ulica Prądnicka (Zakład Siemaszki)	60 „
7) „	„ 131 ul. Szlak (Zakł. Mundur.)	100 „
	razem moc: . . .	640 KVA

Ponadto zrekonstruowano i powiększono następujące stacje transformatorowe:

1) stacja Nr. 40 Fabryka Zieleniewskiego zwiększono moc o	140 KVA
2) stacja Nr. 99 ulica Rzeźnicza (Berson) zwiększono moc o	120 „
razem moc . .	260 KVA

W budowie znajdują się na terytorjum m. Krakowa:

1) stacja transformatorowa ul. Kopernika (Klinika ginekologiczna);

2) stacja transformatorowa ul. Dolne Młyny (Państwowy Monopol tytoniowy);

3) stracja transformatorowa ul. Krzemionki (Akademja Górnicza).

Z końcem roku 1930 było czynnych 131 stacyj transformatorowych o ogólnej mocy 16.600 KVA.

W mieście Krakowie zwiększono oświetlenie publiczne o 122 lamp elektrycznych dla oświetlenia około 6 km ulic. Rozdział tych lamp podany został powyżej. Latarń orjentacyjnych zawieszono 242. Z końcem roku 1930 oświetlano 2271 lampami ulicznemi 113·6 km ulic miasta Krakowa.

W gminach okolicznych rozwinięto w roku 1930 ożywioną działalność elektryfikacyjną. Korzystając z zezwolenia Starostwa Krakowskiego na przeprowadzenie przewodów, wybudowano przed otrzymaniem nowego uprawnienia następujące stacje transformatorowe:

1) stacja	Nr. 119 Prądnik Biały o mocy . .	20 KVA
2) „	„ 120 Prądnik Biały „ „ . .	20 „
3) „	„ 121 Olsza „ „ . .	60 „
4) „	„ 126 Prokocim (szkoła) o mocy	60 „
5) „	„ 127 Wola Justowska (Kółko Rolnicze) o mocy	20 „
6) „	„ 128 Wola Justowska (Bisanz) o mocy	20 „
	razem moc . . .	200 KVA

Zrekonstruowano:

1 stację Nr. 66 Prokocim (Augustjanie).

W budowie:

1 stacja transformatorowa w Woli Duchackiej.

Dla zasilenia powyższych stacyj ułożono 4600 m kabli podziemnych na 5000 wolt i wykonano 2800 m przewodów napowietrznych na 5000 wolt.

Sieć rozdzielcza w gminach okolicznych została wykonana jako sieć napowietrzna na impregnowanych słupach drewnianych, na których przeprowadzono równocześnie sieć dla oświetlenia publicznego. Ogółem wykonano w roku 1930 w gminach:

	długość trasy
Olsza sieci rozdzielczej	5330 m
Prokocim sieci rozdzielczej	9800 m
Wola Justowska sieci rozdzielczej	3750 m
Do przeniesienia . . .	18880 m
Z przeniesienia . . .	18880 m
Czerwony Prądnik sieci rozdzielczej	120 m
Górka Narodowa sieci rozdzielczej	120 m
Osiedle urzędnicze sieci rozdzielczej	1100 m
Bronowice, sieci wysokiego napięcia	2800 m
Razem . . .	23550 m

Lamp ulicznych w gminach okolicznych zawieszono 359 dla oświetlenia około 20 km ulic.

W roku 1930 w gminach okolicznych załączono 288 konsumentów, tak, że ogółem z końcem roku 1930 razem z poprzednimi konsumentami przyłączonych było do sieci 576 konsumentów; ilość lamp ulicznych gmin okolicznych wynosi 415 dla oświetlenia 23 km ulic i dróg.

W budowie znajduje się sieć rozdzielcza i sieć dla oświetlenia publicznego w Woli Duchackiej.

W laboratorjum liczników sprawdzono w roku 1930 ogółem 12.213 liczników, z których zalegalizowano 11.792 i to własnych 7219, a obcych 4573. Z laboratorjum korzystało 22 elektrownie z całej Polski i 38 firm elektrotechnicznych.

W dziale ruchu wykonano z robót inwestycyjnych montaż 2-ch kotłów Nr. XI i XII syst. Babcox Wilcox o powierzchni ogrzewania 625 m^2 dla ciśnienia roboczego 28 atm. wraz z rurociągami, urządzeniem redukującem parę z 28 atm. na 12 atm., taśmowym transporterem na węgiel, oraz z pompami i wszelkiemi urządzeniami i instrumentami do pomiaru i rejestracji zużycia pary i wody, kontroli ciśnienia i pracy palaczy. Kotły te uruchomiono w grudniu 1930 r. Ukończono budowę jaworznickiej stacji transformatorowej dla transformacji 60.000 wolt na 5000 wolt i wykonano kablowe połączenie tejże stacji z rozdzielnią elektrowni. W rozdzielni dobudowano pulty rozdzielcze, automaty i instrumenty miernicze i rejestrujące dla pomiaru i kontroli prądu pobieranego z Jaworzna.

Przeprowadzono szereg remontów, jak rekonstrukcję 2 turbin o mocy 800 kw, remont turbogeneratora o mocy 6000 kw, remont palenisk kotłów Nr. I, V i VI, remont baterji akumulatorów dla potrzeby własnej, montaż zbiornika i rurociągów na wodę i t. p.

Na ukończeniu montaż turbiny przeciwprężnej o mocy 1400 kw, po uruchomieniu której zakończony zostanie na dłuższy czas okres inwestycyjny w dziale ruchu elektrowni.

Powiększenie rozdzielni należące już do urządzeń rozdzielczych jest w toku i służyć będzie dla odprowadzenia dalszych kabli zasilających sieć kablową.

Dział instalacyjny wykonał oprócz powiększenia i konserwacji oświetlenia ulicznego i budowy sieci napowietrznych w gminach okolicznych 3859 doprowadzeń prądu od złączy domowych do liczników, 29 rekonstrukcyj, 7 iluminacyj z okazji rozmaitych uroczystości, 40 instalacyj i rekonstrukcyj w budynkach miejskich i 63 w budynkach rządowych. Ponadto załatwiono 5446 drobnych napraw zgłoszonych przez konsumentów.

W dziale budowlanym wykończono i urządzono budynek dla oddziału sieci elektrycznej na pomieszczenie biur, warsztatów, magazynów i laboratorjum tego działu, oraz wszystkie stacje transformatorowe w sprawozdaniu wymienione.

Nowe uprawnienie rządowe które w tym roku otrzymała gmina miasta Krakowa na wytwarzanie, prze-

twarzanie, przesyłanie i rozdzielanie energji elektrycznej, stanowi nowy, znamienny etap w dalszym rozwoju elektrowni miejskiej.

Dotychczasowa koncesja przedwojenna nie miała charakteru monopolowego, tak, że niewykluczoną była możliwość, wobec szerokich projektów elektryfikacyjnych rozmaitych grup finansowych krajowych i zagranicznych, udzielenia uprawnienia na miasto Kraków jednej z tych grup. Należało temu zapobiec i postarać się o nowe uprawnienie, które zastrzega w § 4 prawo wyłączności na całym obszarze objętym uprawnieniem na okres lat 40.

Do obszaru zasilania objętego dzisiejszemi granicami miasta Krakowa należało włączyć gminy okoliczne, ażeby zabezpieczyć miasto Kraków przed konkurencją, która mogła powstać u rogatek miasta. Konkurencja taka mogłaby przez obniżenie taryf prądowych spowodować większe zakłady przemysłowe do osiedlenia się poza rogatkami miasta Krakowa i pozbawić gminę dochodów pieniężnych z dostawy energji elektrycznej. Ponadto należało ulegalizować dostawę prądu do tych istniejących zakładów przemysłowych, znajdujących się poza rogatkami miasta Krakowa, które elektrownia miejska przez odpowiednią politykę taryfową, przed otrzymaniem nowego uprawnienia już otrzymała, a które stanowią poważną pozycję dochodową w budżecie elektrowni miejskiej.

Obszar zasilania według nowego uprawnienia obejmuje oprócz miasta Krakowa w dotychczasowych granicach o powierzchni około 46 km^2, 23 gminy okoliczne o powierzchni około 93 k^2, tak, że łączna powierzchnia całego obszaru zasilania wynosi obecnie około 139 km^2. Przez tak znaczne powiększenie obszaru zasilania nabiera elektrownia miejska charakteru elektrowni okręgowej.

Z prawami nabytemi przez uzyskanie nowego uprawnienia łączą się jednak także i obowiązki, które gmina miasta Krakowa musiała na siebie wziąć. Do obowiązków takich należy przedewszystkiem dostarczanie energji każdemu, kto na obszarze objętym uprawnieniem zgłosi odpowiednie żądanie i podpisze odnośne zobowiązanie. Wynika z tego obowiązek utrzymania urządzeń rozdzielczych elektrowni w takim stanie, aby mogły pokrywać całkowite zapotrzebowanie energji elektrycznej w myśl postanowień rozdziału II i III uprawnienia, co wymagać będzie na powiększenie sieci zasilającej i rozdzielczej, oraz na stacje transformatorowe dorocznych wydatków inwestycyjnych, które będą musiały być uwzględnione w budżetach elektrowni miejskiej.

Dalszym obowiązkiem wynikającym z uprawnienia jest stosowanie opłat i opustów za dostarczoną energję elektryczną przewidzianych w rozdziale V uprawnienia.

Według tych postanowień obniżono we wrześniu 1930 taryfę prądową dla światła dla lokali przemysłowych z 82 gr. na 80 gr. za 1 kwh, a dla motorów z 38 gr. na 35 gr. za kwh, pozostawiając niezmienioną cenę 60 gr. za kWh dla mieszkań prywatnych. Ponadto korzystać będą ci odbiorcy z opustów, w zależności od ilości godzin użytkowania mocy zainstalowanej, które obliczone i wypłacone będą w kwietniu 1931 po ukończonym roku administracyjnym.

Opusty te stanowić będą poważne kwoty, które obniżą dochód z dostawy prądu dla lokali przemysłowych i motorów przypuszczalnych o około 8%, t. j. o zł. 260.000.

W produkcji i sprzedaży prądu elektrycznego zaznaczyła się w roku 1930 bardzo wybitnie ogólna depresja gospodarcza. Mimo przyrostu ilości konsumentów o przeszło 10%, ilość wyprodukowanych i sprzedanych kilowatogodzin była w roku 1930 mniejsza, niż w roku poprzednim. I tak:

wyprodukowano w r. 1930 w elektrowni krakowskiej	33,103.085 kWh
pobrano z Jaworzna w grudniu 1930	1,581.992 „
razem . . .	34,685.077 kWh
podczas gdy w roku 1929 produkcja wynosiła	35,250 902 „
spadek w produkcji wynosi	565.825 kWh
czyli około 16%.	
Sprzedano w roku 1930	25,439.952 kWh
„ „ „ 1929	25,912.165 „
spadek w konsumcji	472.213 kWh
czyli około 1·6%.	

Zużyto na własną potrzebę i straty w sieci:

w roku 1930 . . . . 9,245.125 kWh

czyli około 26·6% (w roku 1929 26·5%).

Natomiast wynik finansowy przedstawia się znacznie korzystniej:

Dochód z prądu wynosił w r. 1930 . . zł.	9,509.035·17
„ „ „ „ „ „ 1929 . . „	6,872.589·09
Zwyżka w dochodach . . . . zł.	638.446·08

czyli więcej o około 7·2%,

t. zn. uzyskano za 1 sprzedaną kWh w r. 1930 przeciętnie 37·4 grosza, a w r. 1929 przeciętnie 34·2 grosza.

Spadek w produkcji i konsumcji wywołały większe zakłady przemysłowe, które wskutek ograniczenia swojej produkcji zmniejszyły pobór energji elektrycznej dostarczanej po cenie ulgowej. Natomiast zwiększyła się konsumcja prądu po cenach normalnych, tak, że w rezultacie uzyskano wyższą cenę przeciętną za sprzedaną kWh.

Cyfry konsumcji w kWh i dochodu w złotych podane za rok 1930 nie są zupełnie ścisłe, ponieważ wyniki za grudzień 1930 w chwili pisania niniejszego sprawozdania niebyły jeszcze wiadome. W każdym razie można już stwierdzić, że dochód za rok 1930 będzie wyższy, niż w roku poprzednim.

W sprawozdaniu niniejszem poraz pierwszy pojawia się pozycja poboru prądu z nowej elektrowni w Jaworznie. Dnia 1 grudnia 1930 r. rozpoczęły Jaworznickie Komunalne Kopalnie Węgla S. A., w myśl kontraktu zawartego z gminą miasta Krakowa, normalną dostawę prądu do elektrowni miejskiej w Krakowie i dostarczyły w ciągu miesiąca grudnia 1930 r. 1,581.992 kWh. Według kontraktu termin rozpoczęcia dostawy prądu ustalony był najpóźniej w przeciągu 18 miesięcy od wydania konsensu policyjno-budowlanego na budowę linji przesyłowej.

Ponieważ konsens policyjno-budowlany na budowę linji udzielony został pismem Województwa z dnia 4-go lipca 1929 L. 8058/29, przeto kontraktowy termin rozpoczęcia normalnego poboru prądu przypadał na dzień 1 stycznia 1931 r. Termin więc nietylko nie został

przekroczony, ale nawet o cały miesiąc przyspieszony.

Umowny okres 15-letni poboru prądu z Jaworzna rozpoczął się jednak 1 stycznia 1931 r., od którego to terminu obowiązuje się minimalny pobór 18,000.000 kWh rocznie przez pierwsze 3 lata, a następnie 21,000.000 kWh rocznie. Resztę tj. w roku 1931 około 20,000.000 kWh wytworzyć będzie musiała elektrownia własnemi urządzeniami prądotwórczemi.

Realizacja projektu poboru prądu z zewnątrz ma dla gminy miasta Krakowa ogromne znaczenie. Trzeba sobie uprzytomnić, że w ostatnich latach wskutek nagłego i nieoczekiwanego wzrostu konsumcji, elektrownia krakowska pracowała bez dostatecznych rezerw i mogła być w razie jakiegoś poważniejszego wypadku w swoich urządzeniach prądotwórczych pozbawiona na dłuższy okres czasu możności pokrycia całego zapotrzebowania prądu. Należało dążyć do zmiany tego groźnego stanu. Najprostsze rozwiązanie przez powiększenia elektrowni na miejscu było niemożliwe z powodu braku taniego, długoterminowego kredytu. A i to powiększenie byłoby tylko doraźnem załatwieniem sprawy, bo wskutek braku miejsca na obecnym terenie elektrowni, wyłoniłaby się w niedalekiej przyszłości konieczność wybudowania nowej elektrowni na innem miejscu. Koszty roczne amortyzacji i oprocentowanie kapitału potrzebnego do urzeczywistnienia tych projektów doprowadziłyby nieuchronnie do konieczności podwyższenia taryf prądowych. Tej konieczności uniknięto przez pobór prądu z zewnątrz.

Ponadto uzyska się przez współpracę obu zakładów jaworznickiego i krakowskiego oszczędności na kosztach remontu, zmniejszenie zużycia prądu na własne potrzeby popędów mechanicznych i kosztach personalu. Narazie nie można cyfrowo tych oszczędności ustalić, należy się jednak spodziewać, że ubytek w dochodach wskutek obniżenia taryfy dla lokali przemysłowych i dla motorów, oraz wskutek przyznania rabatów, wykazany powyżej, będzie oszczędnościami temi w roku przyszłym w zupełności pokryty.

74. Miejskie Zakłady Ceramiczne.

Kryzys gospodarczy dotknął w roku ubiegłym również M. Zakłady Ceramiczne, a wyraziło się to w zmniejszeniu zbytu, konieczności obniżania cen i pogorszenia się wypłacalności odbiorców, czego następstwem musiało być zmniejszenie dochodowości. Gdy dotąd produkcja, utarg i zysk M. Zakładu Ceramicznego z roku na rok się powiększały — to w r. 1930 po raz pierwszy obroty niedosięgły preliminowanych w budżecie wysokości cyfr — przezco i przewidywane zyski nie mogły być osiągnięte.

Nie wiadomo czy w roku 1931 nastąpi pożądany przełom światowego kryzysu gospodarczego, z tego powodu preliminarz budżetu M. Zakładów Ceramicznych na rok 1931/2 przedłożonym jest z należną ostrożnością, nie zachodzi jednak obawa jakiegokolwiek wstrząsu dla M. Zakładów Ceramicznych, gdyż te są przedsiębiorstwem zdrowem i zasobnem, a występująca z poniżej zapodanych cyfr sprawność, żywotność i rentowność firmy daje gwarancję przetrwania kiepskich czasów.

Należy przytem nadmienić, iż wszelkie poczynione wkłady pokryto z funduszów bieżących, że nie zaciągano w ostatnim dziesięcioleciu na rzecz tychże Zakładów jakiejkolwiek pożyczki inwestycyjnej, że Miejskie Zakłady Ceramiczne spłaciły szereg pożyczek hipotecznych ciążących na dzierżawionych realnościach gminnych z własnych funduszów i że inwentarz Zakładowy jak też własność gruntowa, figurują w bilansach często tylko pozycjami ewidencyjnemi.

M. Zakłady Ceramiczne nie wykonały w ubiegłym roku przewidzianych w budżecie nadzwyczajnym inwestycyj, gdyż rok ten z wielu względów się do tego nie nadawał.

1. WYKAZ PRODUKCJI M. ZAKŁADÓW CERAMICZNYCH.

Rok	Wapno pal. ton	Wapno gasz. hl	C e g ł a szt.	Kamień szuter m^3	Płyty bet. szt.	Krawężniki szt.	R u r y szt.
1920	7.485	4.395	941.900	9.309	7.760	—	—
1921	7.519	5.998	1,636.635	15.994	26.599	1.777	766
1922	13.240	10.297	1,870.000	25.322	31.967	3.552	1.163
1923	13.593	10.288	1,559.700	13.358	11.026	1.606	1.884
1924	10.009	9.553	1,454.000	12.110	9.076	3.258	594
1925	8.654	11.950	1,908 800	16.240	58.122	5.232	2.585
1926	8.382	13.472	1,838.700	38.258	63.650	16.110	6.361
1927	12.786	20.746	2,130.600	35.068	85.773	17.668	3.669
1928	12.486	27.787	2,332.000	41.044	22.815	14.898	4.886
1929	18.104	24.195	2,573.000	45.471	76.834	4.401	6.761

2. WYKAZ UTARGÓW TOWAROWYCH.

	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Wapiennik	357.952·75	295.468·41	315.269·57	486.457·22	563.786·90	783.188·26	614.645·02
Betoniarnia	49 267·20	107.194·98	196.692·37	245.183·35	258.341 56	201.253·47	182.075·65
Dział handl.	264.497·79	364.236·33	525.144·31	418.123·84	159.769·82	65.301·51	44.009·44
Kamieniołomy	27.943·59	64.355·24	72.606·43	159.308·87	207.090·96	186.398·76	154.526·86
Cegielnia	27.281·87	142.118·87	91.635·09	234.723·25	200.982·27	167.970·52	214.957·86
Razem zł.	726.943·20	973.373·83	1,200.347·77	1,543.796·53	1,389.971·51	1,404.112·52	1,210.214·83

3. ZESTAWIENIE WYKAZANYCH BILANSOWO ZYSKÓW NETTO.

	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Wapiennik	39.954·82	15.851·36	12.635·27	32.142·65	24.480·42	48.709·13
Betoniarnia i Dział h.	25.871·87	32.842·04	63.763·33	106.473·51	86.770 14	57.040·96
Cegielnia	10.738·09	14.180·06	18.345·04	30 871·88	47.455·77	51.905·69
Kamieniołomy	3.873·41	9.403 72	7.001·26	17.908·36	18.679 15	19.186·38
Razem zł.	80.438·19	72.277·20	101.744·90	187.396·50	177.385·48	186.842·16

4. WYKAZ STANÓW FUNDUSZU ZAPASOWEGO.

	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Wapiennik	60.978·24	75.966·24	87.901·18	114.340·71	122.968 03	129.468·03
Betoniarnia i Dział h.	120.445·55	166.922·55	248.290·63	278.070·50	332.993·69	357.493·69
Cegielnia	6.910·74	22.675·35	12.365 37	42.743·15	57.788·92	71.288·92
Kamieniołomy	9.561·96	20.546·96	23.629·40	48.029·40	57.569·03	63.009 03
Stan	197.896·49	286.111·10	372.186·58	483.183·76	571.259·67	621.259·67

75. Sprawozdanie Muzeum Narodowego za rok 1930.

W roku 1930 najżywotniejsza sprawa Muzeum Narodowego, nowy gmach muzealny, została posunięta naprzód. Komitet Muzeum Narodowego po odbyciu poważnych narad, z proponowanych kilku placów pod przyszły nowy gmach wybrał miejsce w Parku Krakowskim, uważając go za lepszy od parceli przy wylocie ulicy Wolskiej, ze względu na wyższy poziom Parku Krakowskiego. Podnosiły się bowiem głosy poważnych osób i opinji publicznej, że Muzeum wzniesione przy ul. Wolskiej może być narażone na zalew w razie większej powodzi, a nagromadzone tam objekty muzealne na szkodę. Przy wyborze miejsca brano pod uwagę tylko place odpowiadające warunkom. Plac pod Muzeum musi stanowić własność Gminy, ma pozwolić na rozbudowę w przyszłości i ma być wolnym od bliskiego sąsiedztwa innych budynków.

Na podstawie uchwały powołano osobną komisję, złożoną z architektów, dyrektora Muzeum i członków Komitetu Muzeum Narodowego, którzy wspólnie opracują szkicowy projekt przyszłego gmachu, oparty na potrzebach Muzeum, poczem nastąpi na podstawie takiego szkicu informacyjnego opracowanie szczegółowych planów.

Pod nowy gmach muzealny ma być użytą tylko część Parku w narożniku od Aleji Mickiewicza i ul. Lea, z dalszej zaś części będzie korzystać dalej publiczność, przyczem służyłaby ona także jako plac wystawowy po wzniesieniu odpowiednich pawilonów na perjodyczne

wystawy. Drzewostan w Parku uległby pewnej zmianie i uzupełnieniu. Ponieważ istnieje możność rozszerzenia Parku przez zakupienie sąsiedniej parceli, wielkość powierzchni tego ogrodu nie zostałaby stosunkowo zanadto zredukowaną. Nowy gmach stanąłby frontem do ulicy Lea i miałby za otoczenie zieleń drzew.

Dająca się we znaki ciasnota pomieszczeń muzealnych, powiększyła się w bieżącym roku przez oddanie kilku ubikacyj w gmachu poszpitalnym na Wawelu zarządowi restauracji zamku. Niebezpieczeństwo usunięcia magazynów muzealnych z budynku poszpitalnego jest dalej aktualną w związku z projektowanem przeniesieniem zbiorów Muzeum etnograficznego, w zajmowanych obecnie przez Muzeum Narodowe na magazyny ubikacjach szpitalnych na Wawelu.

Znana ciasnota lokalów wystawowych i redukowanych rok rocznie magazynów muzealnych utrudnia w wysokim stopniu tak konserwację zbiorów jak i ich inwentaryzację. Dyrekcja Muzeum mimo wszystko dokładała wszelkich starań, aby prace inwentaryzacyjne i konserwacyjne w miarę możności posuwać naprzód.

Inwentaryzację prowadzono w dwu kierunkach, a to inwentaryzowanie bieżących wpływów i inwentaryzowanie zaległości przerwane wojną, a podjęte dopiero po jej skończeniu. Odnośnie do drugiego, przygotowano podkład kontrolując cały inwentarz, oraz przepisując z inwentarza kartkowego do inwentarza księgowego przeszło 5.000 pozycyj. Jest to poważny rezultat, jeśli się zważy, że przed wpisaniem do księgi trzeba wielokrotnie poszczególne pozycje i karty porównywać z przedmiotami, co przy pomieszczeniu zbiorów w kilku oddziałach i kilku składach rozmieszczonych po mieście jest wielce utrudnioną pracą. A to tembardziej, że wszystkie drobniejsze przedmioty znajdują się zabezpieczone w pakach i schowkach. Ten brak pomieszczenia i konieczność chowania przedmiotów do pak przed i po inwentaryzacji, oraz niemożność inwentaryzacji serjowej, paraliżuje również inwentaryzację bieżącą. Praca inwentaryzacyjna została jeszcze w ostatnich latach skomplikowana przez to, że wskutek ciągłych przenosin przedmiotów, znaki inwentarzowe znajdujące się na poszczególnych przedmiotach zostały uszkodzone lub całkowicie zniszczone, co powoduje konieczność ich identyfikowania, pochłaniającego nieraz sporo czasu. Nadto wzmożone w czasach polskich agendy Muzeum Narodowego jako placówki naukowej, zostającej w ścisłym związku z instytucjami naukowemi zagranicą, nie pozwalają całego czasu personalu urzędniczego zużyć do pracy inwentaryzacyjnej. Także konserwacja zbiorów, konieczna z powodu nieodpowiedniego pomieszczenia przedmiotów w magazynach, pochłania wiele czasu.

Konserwację prowadzono w dwu kierunkach, a to zapobiegania niszczeniu się przedmiotów z powodu złych warunków pomieszczenia przez ich częste przeglądanie i zapobieganie zawilgoceniu, kurzowi, rdzy, molom, lub rozsychaniu się, oraz przez fachowe zabiegi konserwatorskie tamujące dokonane już zniszczenie, n. p. u starych rzeźb lub obrazów cechowych. Już samo przeglądanie przedmiotów, absorbować musi wiele czasu personalu tak urzędniczego i służby, które to zajęcie w muzeach o odpowiedniem pomieszczeniu, mających zbiory w odpowiednich salach wystawowych, a nie magazynach, prawie zupełnie odpada.

Co do fachowych zabiegów konserwatorskich, to zakonserwowano: 2 obrazy współczesnego malarstwa, Rodakowskiego i Teppy, 1 portret z XVII wieku, 2 skrzydła tryptyku malarstwa cechowego, 5 rzeźb z XV do XVI wieku w drzewie, dwa witrażyki z XVI wieku, 27 ksiąg z XV–XVI wieku, 1 stolik z XVIII wieku, 9 mundurów wojsk polskich z roku 1831, 7 dywanów i kilimów, 6 makat, 1 antependjum haftowane z XVII wieku. Kilimy i dywany, stare książki i druki, mundury, oraz broń palną i sieczną poddawano zabiegom konserwacyjnym Muzeum przez personal muzealny.

Restaurację rzeźb średniowiecznych przeprowadzono w części dzięki subwencji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w wysokości 2.000 zł.

Muzeum Narodowe urządzało w okresie sprawozdawczym wystawy perjodyczne już to w Sukiennicach, o ile wystawiano dzieła polskiej sztuki plastycznej, już to w lokalu fundacji Szołayskich. Celem tych wystaw było uczczenie rocznic, lub poznanie publiczności z niedostępnemi jej z powodu braku miejsca, niewystawionemi stale dziełami sztuki, albo też przedstawienie dorobku artystycznego artysty. W Sukiennicach przez pierwsze miesiące ubiegłego roku publiczność w dalszym ciągu miała sposobność oglądać pośmiertną wystawę dzieł Malczewskiego, a nadto prace rzeźbiarskie, rysunkowe i malarskie Stanisława Szukalskiego. Po zwinięciu wystawy Malczewskiego z wiosną otwarto wystawę prac Witolda Wojtkiewicza. Złożyły się na nią eksponaty będące własnością Muzeum Narodowego, rodziny zmarłego artysty, oraz prywatnych właścicieli. Wystawa budziła powszechne zainteresowanie, a zebrane prace w liczbie około 50 zostały sfotografowane i dokładnie zinwentaryzowane, tworząc w ten sposób pierwszorzędny materjał, zebrany w jednem miejscu dla badaczy twórczości tego artysty.

W kamienicy fundacji Szołayskich w lutym zamknięto urządzoną jesienią poprzedniego roku wystawę zabytkowych kobierców wschodnich i kilimów polskich i ruskich, oraz pasów kontuszowych z oddziału im. Feliksa Jasieńskiego. Dyrekcja Muzeum Narodowego chcąc uprzystępnić publiczności dalszą część zbiorów ś. p. Feliksa Jasielskiego, z początkiem kwietnia otwarła w tych samych lokalnościach wystawę sztuki japońskiej ograniczając się z powodu braku miejsca tylko do eksponatów pierwszorzędnych. Obie wspomniane wystawy zainteresowały publiczność w wysokim stopniu, pierwsza ze względu na aktualność wobec rozwijającego się coraz bardziej u nas przemysłu kilimkarskiego, druga ze względu na swój wysoki poziom artystyczny i znaną światową prawie sławę tego właśnie działu zbiorów Feliksa Jasieńskiego. Wystawy otwarte były tylko w niedziele, święta, wtorki i piątki i były licznie zwiedzane nietylko przez publiczność polską, ale także stanowiły one prawdziwą atrakcję dla uczonych zagranicznych i turystów.

W dzień setnej rocznicy powstania listopadowego, otwarta została w kamienicy Szołayskich wystawa historyczna tego powstania, którą Dyrekcja Muzeum Narodowego uczciła 100-letnią jego rocznicę. Wystawę tę zasiliły poza objektami Muzeum Narodowego, eksponaty Muzeum XX. Czartoryskich, Muzeum Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Bibljoteki Jagiellońskiej, oraz całego szeregu osób prywatnych z Krakowa i prowincji.

Kontynuując publikacje naukowe z zakresu sztuki oparte o zabytki muzealne, a rozpoczęte jeszcze przed wojną, Dyrekcja Muzeum Narodowego przygotowywała rękopis i materjał ilustracyjny z zakresu rzeźby średniowiecznej i renesansowej. Wszystkie prawie zabytki z tych czasów zostały w pracowni muzealnej sfotografowane i według tych zdjęć wykonano klisze cynkotypowe. Tekst naukowy jest prawie na ukończeniu. Publikacja ta po opuszczeniu prasy będzie jedyną z tego zakresu odnośnie do zabytków polskich i wejdzie do literatury europejskiej. Doprowadzenie do skutku tego dzieła tak ważnego dla polskiej kultury i sztuki i jej propagandy zagranicą, nastąpiło tylko dzięki subwencji Ministerstwa W. R. i O. P., które udzieliło na ten cel dwóch subwencyj w ogólnej kwocie 6.000 zł., oraz nadzwyczajnej dotacji Gminy m. Krakowa.

Także żywe słowo zaznajamiało w ubiegłym roku publiczność w salach M. N. z polską sztuką i kulturą. Dyrekcja Muzeum Narodowego rozumiejąc, że Muzeum nie może być cmentarzyskiem sztuki i kultury, ale instytucją żywą, opierającą się o społeczeństwo i interesującą je swą treścią i życiem, wspólnie z wskrzeszonem po wojnie Towarzystwem Przyjaciół Muzeum Narodowego urządzała w swoich salach odczyty, demonstrując je już to zabytkami muzealnemi, już to okazami z prywatnych zbiorów. Prelegentami byli specjaliści uproszeni z poza Muzeum i urzędnicy muzealni. Odczytów takich odbyło się w okresie sprawozdawczym pięć. Rezultatem było powiększenie się ofiarności publicznej na rzecz Muzeum i liczby członków Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Narodowego.

Troska o wzajemne wspieranie się w pracach zawodowych i wydawnictwach naukowych, spowodowała z inicjatywy krakowskiego Muzeum Narodowego i Przemysłowego, że Związek Muzeów Polskich, obejmujący przed wojną tylko muzea małopolskie, po wskrzeszeniu państwa polskiego rozszerzył się na całą Polskę z siedzibą związku w Warszawie. W czerwcu minionego roku na zjeździe reprezentantów Związku Muzeum Polskich zostało wybrane Muzeum Narodowe w Krakowie, jako siedziba tego Związku. Muzeum Narodowe w wykonaniu uchwał Prezydjum, przygotowało zjazd przedstawicieli muzeów związkowych, który odbył się w Krakowie w grudniu 1930 r. przy udziale około 40 reprezentantów instytucyj związkowych, oraz zajęło się redakcją pamiętnika zjazdu poprzedniego, zawierającego szereg cennych prac z dziedziny muzeologji, a zarazem pierwszego numeru „Komunikatu“ organu perjodycznego Związku Muzeów Polskich.

Stosunki powojenne wywołane wskrzeszeniem Państwa Polskiego zmieniły Muzeum Narodowe, będące przed wojną cichą instytucją służącą zachowaniu i uprzystępnieniu publiczności prawie, że tylko polskiej, okazów sztuki i zabytków naszej kultury, na placówkę naukową i propagandową już nietylko o europejskim, ale niemal światowem znaczeniu. Sztuka i kultura polska interesuje coraz to szersze koła obcych uczonych. Uczeni ci zwracają się po pomoc naukową i informacje osobiście i listownie. Sprostanie temu nowemu zadaniu wymaga ustnych konferencyj, oprowadzań i odpowiedzi na piśmie będących nieraz obszernemi rozprawami, co zabiera wiele czasu personalowi urzędniczemu, odrywając ich od pracy nad zbiorami. Referaty i artykuły wysyłane zagranicę, służą już to jako materjał informacyjny, już to były drukowane wprost w zagranicznych publikacjach, szerząc tem znajomość kultury polskiej i propagując Kraków i Muzeum Narodowe. Do nowych obowiązków, jakie na Muzeum Narodowe nałożyły stosunki wynikające z wskrzeszenia Państwa Polskiego, przybyło także oprowadzanie po zbiorach turystów zagranicznych oficjalnych i prywatnych, a nawet po zabytkach krakowskich przez personal urzędniczy Muzeum.

Ofiarność publiczna, wprawdzie nie tak hojna jak przed wojną, co należy tłumaczyć dzisiejszemi ciężkiemi czasami, a nadto skierowaniem się ofiarności do innych instytucyj muzealnych, powstałych na terenie ziem polskich, przyczyniła się także i w roku ubiegłym do powiększenia zbiorów. Z pomiędzy darów wyszczególnić należy: 1) krajobraz zimowy, obraz olejny na płótnie przez Żukowskiego, dar autora; 2) portret mężczyzny, olejny na płótnie, przez Franciszka Tepę, dar Stanisława hr. Badeniego; 3) „Marsz żałobny“, obraz olejny na płótnie, Podkowińskiego, zapis Anny z Poznańskich Herzowej; 4) „Genjusz zrywający pęta“, rzeźba w gipsie, Kurzawy, dar Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie; 5) „Czterej Legjoniści“, rzeźba w gipsie przez J. Raszkę, dar autora; 6) kolekcja odznak legjonowych (niespełna 300 sztuk), z daru Jadwigi z Estreicherów Kulczyńskiej; 7) album obejmujące 59 kart z rysunkami Stanisława Wyspiańskiego, z zapisu Dr. Z. Ehrenpreisa; 9) waza fajansowa z fabryki w Pruszkowie i pas perski, zakupione do Muzeum Narodowego; 9) zbiór nut po Delfinie Potockiej z kompozycjami Szopena, oraz obraz olejny przedstawiający śmierć Szopena, dar prof. Robina z Paryża; 10) monety, medale i publikacje zabytkowe i fachowe z daru Franciszka Biesiadeckiego, który corocznie zasila Muzeum swemi darami; 11) 7 kopij medali z XVI wieku wybitych ku czci rodziny Zygmunta Starego, dar muzeów Estów w Modenie. Ogółem darowano obrazów olejnych 3, kart z rysunkami różnych artystów 63, okazów grafiki 28, minjatury 4, rzeźby 4, tkanin 6, fotochemicznych reprodukcyj z dzieł sztuki 11 i album z fotografjami, przedmiotów ceramicznych i szklany 4, rękopisy 2, z militarjów 13 przedmiotów, odlewów gipsowych 8, zabytki przemysłu artystycznego w metalu 4, przedmioty sfragistyki 5, dokumenty 2, meble 2, oraz 6 czasopism.

Skromny w stosunku do dzisiaj żądanych cen i sposobności czynienia zakupów, budżet Muzeum Narodowego został jak najoszczędniej i najkorzystniej zużyty, szczególnie gdy proprozycje zakupna do zbiorów muzealnych wychodziły od Dyrekcji Muzeum. Z poważniejszych zakupów wyszczególnić należy: 1) „Święto oczyszczenia“, fałszywie nazwane przez autora „świętem trąbek“, obraz olejny na płótnie Aleksandra Gierymskiego, dzieło pierwszorzędnej wartości artystycznej i muzealnej; 2) portret mężczyzny Rodakowskiego; 3) kolekcję odznak legjonowych, przeszło 1200 sztuk; 4) z tkanin dwa pasy kontuszowe złotolity i jedwabny, oraz ornat z XVI wieku; 5) dzwon z XVI wieku; 6) trzy kartony Matejki do polichromji kościoła Marjackiego; 7) jeden medal złoty i 1 srebrny, wybite ku czci dra Stanisława Tomkowicza, a zakupione przez Gminę m. Krakowa dla uczczenia zasług naukowych jubilata; 8) dwie akwarele Vogla z widokami Warszawy uzyskane drogą wymiany. Na ogół zakupiono: 6 obrazów olejnych,

5 akwarel, 14 rysunków, 32 okazy grafiki, 1 minjaturę, 3 rzeźby i zbiór fragmentów rzeźby zabytkowej ornamentacyjnej, 2 gipsowe odlewy, 1 gemmę, 12 okazów tkanin, 3 sztuki broni, 5 okazów wyrobów ceramicznych i szklanych, 6 zabytków przemysłu artystycznego w metalu, 7 medali i monet, 3 hafty, 65 fotografij, 49 tomów do bibljoteki fachowej podręcznej, oraz 13 czasopism fachowych.

Zbiór fotografij powiększył się o 300 sztuk, z czego 32 fotografje z drzwi gnieźnieńskich zakupiono, resztę zaś wykonano w własnej pracowni fotograficznej.

Z robót, odnoszących się do budynków muzealnych i ich urządzeń, wykonano w roku ubiegłym w Sukiennicach przeróbki i naprawy w instalacji kaloryferowej, konieczne ze względu na zużycie się materjału instalacyjnego, instalację elektryczną przez wzmocnienie przewodów prądu i wprowadzenie nowych lamp z odpowiedniemi reflektorami, według projektu p. Jana Schmidta, urzędnika Elektrowni miejskiej, pozwalającemi podziwiać w całej pełni obrazy przy sztucznem oświetleniu. Po ukończeniu rekonstrukcji światła elektrycznego, otwarto w czerwcu uroczyście wobec zaproszonych wybitnych osób Krakowa Galerję dla publiczności w godzinach wieczornych. Galerja otwarta jest tylko przez jeden dzień w tygodniu, t. j. w sobotę, w porze letniej w godzinach 19—21, w porze zimowej 18—20 i cieszy się dużą frekwencją zwiedzających.

Muzeum Narodowe wraz z wszystkiemi oddziałami zwiedziło za opłatą w 1930 roku 63.055 osób, w czem grup zbiorowych było 1.453. Dochody ze wstępów we wszystkich oddziałach za ten okres wynoszą 44.651 zł. 50 gr.

76. Muzeum Przemysłowe.

Z pośród różnych dziedzin działalności Muzeum Przemysłowego na pierwsze miejsce wysuwa się intensywny rozwój Instytutu Psychotechnicznego wraz z poradnią zawodową i biurem organizacji pracy. W okresie sprawozdawczym nawiązał Instytut ściślejszy kontakt ze szkolnictwem powszechnem w Krakowie. Instytut urządził stały roczny kurs dla nauczycieli szkół powszechnych celem zaznajomienia ich z zasadami psychologji, psychotechniki i poradnictwa zawodowego. Zadaniem tego kursu było pogłębienie wiedzy psychologicznej u nauczycieli, co korzystnie odbija się na praktyce szkolnej. Instytut Psychotechniczny ułożył i wprowadził w życie nową formę arkuszy indywidualnych dla szkół, która niewątpliwie odda cenne usługi dla poznania psychiki ucznia.

W wykonaniu uchwał Polskiego Towarzystwa Psychotechnicznego zainicjował Instytut urządzenie I-go kursu dla poradnictwa zawodowego w Krakowie, którego celem jest kształcenie przyszłych pracowników Instytutów Psychotechnicznych i Poradni Zawodowych w Polsce. Od poparcia Rządu i zgłoszenia uczestników zależeć będzie, czy kurs ten dojdzie do skutku.

Zainicjowano również badanie psychotechniczne młodzieży seminarjalnej w Bochni i Sandomierzu.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano przy Muzeum referat turystyczny, do którego zakresu należy zogniskowanie prac, podejmowanych na terenie krakowskim w kierunku propagandy Krakowa i okolicy przez pokrewne organizacje i instytucje, współpraca z niemi w tym kierunku i udzielanie pomocy ze strony miasta. Pierwszym w tym kierunku krokiem jest stworzenie Krakowskiego Syndykatu Propagandy, w skład którego wchodzą prezesi wszystkich organizacyj sportowych i turystycznych. Komisja ta odgrywać będzie rolę syndykatu inicjatywy i dążyć będzie do skonsolidowania i planowego ujęcia działalności turystycznej i propagandowej wszystkich istniejących zrzeszeń na terenie m. Krakowa, a wykładnikiem tych prac ma być Miejskie Biuro Propagandy przy Muzeum Przemysłowem.

a) Zbiory.

Działalność Muzeum ograniczyła się w roku sprawozdawczym do normalnych czynności muzealnych. Zbiory były dostępne dla publiczności w niedziele i święta, dla wycieczek zaś, dla osób przejezdnych, oraz dla osób, przeprowadzających fachowe studja w każdym czasie. W tym okresie zwiedziło zbiory 196 osób.

Z ważniejszych darów, otrzymanych w tym czasie, wymienić należy dar p. Wentzlowej chusteczka haftowana, p. Fr. Studzińskiego złota taśma słucka, p. Dra Woynarowskiego cybuch wyszywany paciorkami, p. A. Nitschównej dwa szkła rżnięte.

b) Bibljoteka.

W okresie sprawozdawczym prowadzono dalsze prace około skatalogowania księgozbioru i rycin. Ponadto porządkowano materjał fotograficzny z fundacji Kriegerów, sporządzono odpowiedni inwentarz i katalog. Przy Bibljotece fungował zorganizowany w roku 1929 referat centralnego katalogu bibljotek miejskich.

Do księgozbioru zakupiono 52 książki, otrzymano zaś w darze 17 książek.

Czytelnie dostępne były dla publiczności codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, od godziny 5-tej do 8-mej wieczorem.

Z Bibljoteki korzystało 1.011 osób.

c) Pracownie.

D r u k a r n i a. W okresie sprawozdawczym wykonano pewne przeróbki w maszynach drukarskich. Obok druków, przeznaczonych dla Magistratu, Towarzystwa Miłośników Książki, oraz innych drobnych prac, wykonano w tym czasie następujące publikacje:

„Komunikat Muzeów Polskich“, zeszyt I.

„Sprawozdanie Krakowskiej Miejskiej Kolei Elektrycznej“, oraz ukończono druk pierwszej części publikacji „Przemysł złotniczy w Polsce“.

I n t r o l i g a t o r n i a. W okresie sprawozdawczym wykonywała introligatornia oprawę książek dla Bibljoteki Muzeum, oraz prace, związane z prowadzeniem drukarni.

W pracowni odbywa się kurs galanterji skórniczej, rozpoczęty w październiku 1930 r. W godzinach wieczornych odbywają się w pracowni ćwiczenia praktyczne uczniów introligatorskiej szkoły dokształcającej.

C y n k o g r a f j a. W roku 1930 kliszarnia była nieczynna, natomiast dział fotograficzny wykonywał zdjęcia dla wydawnictw muzealnych. Wykonano również kilka odbitek fotograficznych dla osób prywatnych.

Hafciarnia. W okresie sprawozdawczym wykonano w pracowni naprawę dla Katedry na Wawelu 1 gobelinu, 2 ornatów, 2 stuł, 1 dalmatyki gobelinowej. Pozatem wykonano kilka prac konserwatorskich dla zbiorów i osób prywatnych.

Metalownia. W roku 1930 wykonano szereg aparatów dla pracowni psychotecznicznej, tablicę rozdzielczą do ładowania akumulatorów i t. d., dla stolarni przerobiono maszynę stolarską na łożyska kulkowe, wykonano noże profilowe dla freski, dla introligatorni zmontowano maszynę do złocenia, dla hafciarni 12 krzeseł spawanych, dla Budownictwa miejskiego szereg napraw, połączonych ze spawaniem metali, dla potrzeb kursów 14 krzeseł elektrycznie spawanych.

Stolarnia. W okresie sprawozdawczym wykonano szereg sprzętów dla pracowni psychotechnicznej (biurka, stoły i t. p.), oraz dla nowozorganizowanych biur Muzeum, wreszcie kilka sztuk mebli.

d) Kursy.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kurs obsługi kotłów parowych, rozpoczęty 6 października 1930, kurs szewski, rozpoczęty 30 października 1930 r., oraz kurs szewsko-cholewkarski, rozpoczęty 25 listopada 1930 r.

W tymże czasie rozpoczęto kursy:

1) rysunków budowlanych,
2) rysunków zawodowych dla metalowców,
3) rysunków geometrycznych,
4) rysunków odręcznych,
5) rysunków stolarskich,
6) rachunków ogólnych,
7) rachunków przemysłowych,
8) elektrotechniczny,
9) stolarski (dla czeladników),
10) galanterji skórniczej,
11) elektrycznego spawania,
12) trykotarstwa ręcznego,
13) ogrodniczy,

oraz kursy zawodowe dokształcające dla rozmaitych rzemiosł, jak introligatorski, cyzelerski, złotniczy, jubilerski i t. p.

e) Wystawy.

W roku sprawozdawczym zorganizowano w salach Muzeum wystawę, związaną z obchodem 100-nej rocznicy Powstania Listopadowego.

f) Kino.

W okresie sprawozdawczym wyświetlono ogółem 107 programów dla 14.900 widzów, oraz zanotowano urządzenie dla wyświetlania fiimów dźwiękowych.

77. Teatr miejski im. J. Słowackiego.

W sprawozdaniu z działalnośei teatru miejskiego za sezon 1928/29 drukowanem w Dzienniku Rozporządzeń m. Krakowa z daty 28 lutego 1930 r. Nr. 2 podano krótki zarys działalności teatru z okresu pierwszych miesięcy dzierżawy.

Ostateczne zestawienie całego poprzedniego sezonu, tj. od 31 sierpnia 1929 do 30 sierpnia 1930 wykazuje, że w tym okresie dano ogółem 414 przedstawień, w tem 30 przedstawień lwowskiej opery i operetki w sierpniu. Przedstawień popularnych dano 76. Polskie sztuki zajęły 134 wieczory. Utworów odegrano 41, w tem polskich 20, nowości 26. Z polskich nowości największą liczbę przedstawień osiągnęła komedja Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia“ 21 razy, oraz Ferdynanda Goetla „Samuel Zborowski“ 13 razy. Z obcych sztuk rekordową cyfrę przedstawień osiągnęła sztuka „Artyści“ 47, następnie „Szwejk“ 32, potem „Mysz kościelna“ 24 i „Azais“ 21 razy. Gościnnie występowali: Nosaczewska Irena, Frenkel Mieczysław, Jaracz Stefan, Junosza-Stępowski Kazimierz i Węgrzyn Józef.

Pierwszy sezon dzierżawy wykazał celowość i sprężystość w organizacji i administracji teatru, tudzież żywą działalność repertuarową. Sztuki przygotowywane były starannie, a gra artystów stała zawsze na wysokim poziomie. Strona dekoracyjna, spoczywająca w rękach fachowego artysty-malarza, oraz reżyserów, osiągała w każdej sztuce sukces artystyczny.

Na dobro Dyrekcji zapisać dalej należy wznowienie „Odprawy posłów greckich“ na dziedzińcu na Wawelu w czerwcu, z okazji uroczystości Kochanowskiego, zjazdu P. E. N. Klubów i zjazdu nauczycielstwa szkół powszechnych.

Zakończywszy sezon dramatu Dyrekcja urządziła cykl przedstawień opery i operetki lwowskiej od 1 do 27 sierpnia. W tym czasie dano 17 przedstawień operowych i 13 operetkowych.

Przedstawienia te cieszyły się liczną frekwencją publiczności, spragnionej muzyki. Gościnnie występowali: Ada Sari, Adam Didur i Olga Didurówna. Pod względem finansowym teatr szedł dobrze.

Gmina poza zobowiązaniami przewidzianemi w budżecie nic nie dopłaciła. Również i dzierżawcy swe zobowiązania tak wobec artystów, jak i wobec Gminy wypełnili w całości.

Kontrola rachunków wykazała, że wszystkie należytości Kasy Chorych, zakładu pensyjnego i inne świadczenia były wyrównywane punktualnie.

Po zestawieniu rachunków za ubiegły sezon Dyrekcja przeznacza nadwyżkę dochodów w kwocie 81.000 zł. na kaucję z kontraktu dzierżawy w miejsce dotychczasowej kaucji hipotecznej 70.000 zł. dyr. Bujańskiego. Powyższą kaucję gotówkową 81.000 zł. złożono na książeczkę wkładkową powiatowej Kasy Oszczędności Nr. 143.302 zawinkulowaną na rzecz Gminy m. Krakowa. Równocześnie zwolniono dyr. Bujańskiego z dotychczasowego zabezpieczenia.

Zgodnie z postanowieniem kontraktu, dzierżawcy zakupili przedmiotów do inwentarza teatralnego w bibljotece, dekoracjach, kostjumach, meblach, rekwizytach i perukach za ogólną kwotę 43.234 zł. 24 gr. Ponieważ w kontrakcie oznaczono zakup inwentarza na kwotę 30.000 zł., przeto nadwyżkę zakupu zarachowano na sezon następny.

Z powodu nadmiernej ciasnoty w magazynach teatralnych, przeznaczono na dodatkowy magazyn teatralny scenę byłego teatru przy ul. Rajskiej, oraz tamtejszy magazyn dekoracyj. Dla kontroli inwentarza tam złożonego, oraz odpowiedniego zabezpieczenia, przydzielono jednego z maszynistów teatru miejskiego, któremu urządzono mieszkanie z części garderób mieszczących się w oficynie.

78. Archiwum Aktów Dawnych m. Krakowa.

Ze zbiorów Archiwum i bibljoteki korzystało w celach naukowych 114 osób w ciągu 259 dni w tem 8 z poza Krakowa. Ponadto zwiedziły Archiwum w celach naukowych 2 wycieczki: Koła historyków U. J. i V kl. gimn. Kaplińskiej.

Archiwum przeprowadziło szereg poszukiwań archiwalnych i udzieliło informacyj naukowych władzom, instytucjom, oraz osobom prywatnym w szczególności: Ministerstwu Robót Publicznych w sprawie katastrofalnych wylewów Wisły od czasów najdawniejszych; Urzędowi Wojewódzkiemu w Krakowie udzielono wyjaśnień w sprawach hipotecznych, dotyczących poszczególnych domów przy ul. Kanoniczej i Grodzkiej, będących dawniej własnością kapituły krakowskiej; Polskiej Akademji Umiejętności ułatwiono korzystanie z aktów Komisji cywilno-wojskowej województwa krakowskiego do prac Komisji nad atlasem historycznym Polski. Konsulatowi Rzeczypospolitej w Pradze udzielono szczegółowych informacyj w sprawie rodziny Kaprich; opracowano sprawę zmiany nazwy placu Szczepańskiego na „Plac Gwardji Narodowej"; zebrano informacje co do mogiły Konfederatów Barskich przed kościołem OO. Kapucynów; opracowano szereg artykułów propagandowych o Krakowie; Magistratowi m. Olkusza przesłano referat o herbie historycznym i pieczęci m. Olkusza; Oddziałowi Banku Polskiego w Jaśle wyjaśnienia w sprawie herbu m. Biecza.

Ponadto udzielono informacyj w różnych sprawach naukowych osobom prywatnym, a mianowicie: prof. Grynfelttowi w Montpellier, Betsy Frenkel w Den Haga (Holandja), Helenie Mechow w Frankfurcie nad Menem, Feliksowi Kutlikowi w Bratislawy, prof. St. Ptaszyckiemu w Warszawie, prof. L. Płoszowskiemu w Warszawie, drowi K. Maleczyńskiemu we Lwowie, prof. J. Danielskiemu w Rzeszowie i innym.

Wydano 4 odpisy wierzytelne dla Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

Dyrektor Archiwum brał stały udział w posiedzedzeniach wojewódzkiej komisji dla ustalenia urzędowych nazw miejscowości w Polsce, opracował historyczny referat o używaniu insygnjów przez Prezydenta miasta i członków Rady miejskiej krakowskiej podczas oficjalnych występów w dawnych czasach, oraz projekty odznak dla członków Prezydjum miasta i radców miejskich.

Archiwum wzięło udział w komisji dla wyznaczenia miejsca na tablicę pamiątkową ku czci pamięci Marszałka Francji, Anglji i Polski Ferdynanda Focha, sporządziło wykazy osób zasłużonych, spoczywających na cmentarzach Krakowa (rakowickim, podgórskim, zwierzynieckim), których groby i nagrobki mają być chronione i konserwowane przez Gminę miasta Krakowa.

Nabytki.

Stanisław Tomasz Fihauser złożył w darze dwa dokumenty pergaminowe, a mianowicie: dokument cesarza Ferdynanda II z r. 1626 (nadający szlachectwo Konradowi Vieheuserowi, dworzaninowi Zygmunta III), oraz dokument Władysława IV z r. 1638 (nadający Konradowi Fihauserowi tytuł i godność sekretarza królewskiego).

Towarzystwo Dobroczynności w Krakowie przekazało do zbiorów Archiwum księgi i akta Towarzystwa od r. 1816, w szczególności 9 ksiąg protokołów obrad, 4 księgi ogólno-administracyjne, 13 ksiąg funduszów, 45 książek rachunków i zestawień kasowych, 5 ksiąg szkoły i ochronki, oraz kilkanaście fascykułów akt luźnych.

Izba Obrachunkowa złożyła 309 ksiąg obrachunkowych.

Gł. Archiwum Mgtu oddało do zbiorów Archiwum 15 fascykułów aktów z czasów wojny światowej (1914—1919).

P. Jadwiga z Estreicherów Kulczyńska złożyła w darze zbiór odznak papierowych, bonów, druków wojennych, wydawnictw Legjonów Polskich i Naczelnego Komitetu Narodowego, odezw, ulotek i t. p. z czasów wojny.

Sekretarjat B. B. W. R. w Krakowie złożył w darze zbiór odezw, afiszów, broszur i t. d. z okresu wyborów do Sejmu i Senatu w r. 1930.

Prezydent m. Krakowa inż. K. Rolle przekazał do Archiwum akta, dotyczące starań Stanisława Wyspiańskiego o dyrekturę teatru miejskiego, (między innemi 2 autografy oferty Wyspiańskiego), oraz autograf Henryka Siemiradzkiego w sprawie kurtyny w teatrze miejskim.

P. Zofja Hendlowa złożyła w darze plany architektoniczne, pozostałe po ś. p. Zygmuncie Hendlu, obejmujące projekty odnowienia domów zabytkowych itp.

Muzeum historyczne m. Krakowa.

Zakupiono 3 akwarele (widoki Krakowa) art. mal. Franciszka Turka.

Dyrekcja szkoły męskiej im. św. Wojciecha złożyła do zbiorów Muzeum stary sztandar szkolny.

Firma S. Manne w Krakowie oddała do Muzeum dawne drzwi z bramy kamienicy przy ul. Szpitalnej L. or. 6.

Prof. U. J. Tadeusz Estreicher złożył w darze odbicie ołówkowe tablicy srebrnej z trumny królowej Anny Jagiellonki.

Ponadto włączono do zbiorów 20 fotografij (widoki Krakowa i osoby), otrzymanych w darze od: Dyrekcji Polskiego Radja, Kolejowego Przysposobienia Wojskowego i Towarzystwa Dobroczynności.

Bibljoteka Archiwum powiększyła się o 294 książek, w tem 206 z darów, 60 zakupionych, 25 nadesłanych (przeważnie w drodze wymiany), 3 z dawnych zbiorów Archiwum. Wszystkie nabytki bibljoteczne zostały skatalogowane.

W depozycie bibljoteki Archiwum znajduje się Księga pamiątkowa ku czci Prezydenta Dra J. Dietla, wydana staraniem i nakładem Gminy stol. król. m. Krakowa. Otrzymano: 200 egz., wydano 80, pozostaje 120 egz.

Prace wewnętrzne naukowe.

1) W r. 1930 ukończono układanie i inwentaryzowanie luźnych grup akt, tyczących Krakowa i innych, objętych dotąd tymczasowym „Spisem aktów i rękopisów nieskatalogowanych". Spis ten sporządzony w miarę przybywania do Archiwum nowych

nabytków rękopiśmiennych, nie mógł mieć, z natury rzeczy, układu rzeczowego. Wchodzące w skład tych grup akta wymagały pozatem niejednokrotnie nowego systematycznego ułożenia. Prace nad nowem ułożeniem tych akt prowadzono głównie w r. 1929, ukończono je w r. 1930. Z ważniejszych prac wykonanych w r. 1930 należy wymienić: 1) rozłożenie działu obejmującego nieuwierzytelnione kopje dokumentów królewskich według ich przynależności archiwalnej, a więc włączenie ich do aktów Sądu asesorskiego, tyczących m. Krakowa, Kazimierza, jurydyk podkrakowskich, do akt Wielkorządów krakowskich, akt różnych miast, 2) ułożenie znajdujących się w tej grupie rękopisów tyczących Krakowa, jego instytucyj i rodzin krakowskich (z lat 1795 do 1918), w odpowiedni układ chronologiczny i rzeczowy.

Uporządkowane na nowo rękopisy otrzymały nowy inwentarz. Akta dzielą się obecnie na następujące grupy: I. Archiwalja z czasów dawnej Rzeczypospolitej tyczące Krakowa i województwa krakowskiego (wiek XVI—XVIII); dokumenty papierowe królewskie oryginalne, akta Sądu Wyższego prawa niemieckiego, Sądu 6 miast, Wielkorządów krakowskich, Sądu asesorskiego i t. d., Komisji Cywilno-Wojskowej, Konfederacji Targowickiej. II. Księgi i akta różnych miast polskich (w. XVI—XIX). III. Akta rodzinne, krakowskie i pozakrakowskie, szlacheckie i mieszczańskie (w. XVI—XIX), wśród nich archiwum i akta rodziny Pinoccich z w. XVII. IV. Akta tyczące Krakowa i jego okręgu, podzielone chronologicznie na grupy 1) z lat 1795—1809, 2) z lat 1809—1815, 3) z lat 1815—1846, 4) w końcu akta Krakowa z 2 połowy w. XIX i początku w. XX, ułożone rzeczowo (akta Magistratu i instytucyj miejskich, akta Straży Obywatelskiej z r. 1918/19, uroczystości, szkoły i kościoły, akta Magistratu z lat wojny 1914—1918). Podczas porządkowania tych ksiąg znaleziono kilka rękopisów tyczących miasta Krakowa z przed r. 1795 i przynależnych do ksiąg Krakowa, objętych przez drukowany katalog Archiwum,

Ostateczne wszakże uporządkowanie jest niemożliwem z powodu zupełnego braku miejsca w Archiwum i wypływającej stąd niemożności przeprowadzenia na większą skalę zakrojonego przegrupowania archiwaljów.

2) Ważną pracą wewnętrzną było porządkowanie akt miasta Kazimierza pod Krakowem (w. XIV—XVIII). Przeważna część ksiąg tego działu posiadała już sporządzony dawniej katalog kartkowy. Należało przeto rozłożyć i uporządkować liczne akta luźne, zidentyfikować i odpowiednio przydzielić fragmenty i luźne karty z ksiąg, skatalogować pozostałe książki (przeważnie poszyty) i fascykuły aktów luźnych, spaginować książki nie mające dotąd paginacji, a następnie przeprowadzić podział ksiąg i aktów na odpowiednie grupy, badając i porównując poszczególne rękopisy i ich grupy. Układ ksiąg kazimierskich wzorowano w zasadzie na układzie ksiąg krakowskich (Katalog Archiwum a. d. m. Krakowa T. II), w niektórych wypadkach musiano jednak od tego wzoru odstąpić. Jako pierwszą grupę wysunięto akta radzieckie, gdyż księgi te są najstarszemi księgami m. Kazimierza (od r. 1369). Po księgach tych (podzielonych na czystopisy, protokoły i bruljony), podano działy wyłonione z ksiąg radzieckich. księgi kryminalne i inkwizycyjne, fascykuły oryginalnych kontraktów, relacyj i pozwów. Po grupie ksiąg burmistrzowskich, będących podobnie jak radzieckie, księgami sądowemi i administracyjnemi, umieszczono księgi administracyjne. Uchwały Magistratu i pospólstwa, t. zw. kollokwiarja (obrady pospólstwa), księgi prawa miejskiego i księgi administracyjne umieszczono bezpośrednio po radzieckich i burmistrzowskich, ze względu na dużą łączność z niemi. Dopiero po nich znalazły miejsce księgi ławnicze i wójtowskie, będące księgami czysto sądowemi. Księgi administracyjne i sądowe zamykają akta władz państwowych, tyczące Kazimierza: kodeksy przywilejów królewskich, księgi Komisji Dobrego Porządku, Komisji Skarbu koronnego i akta Sądu asesorskiego.

Odrębną wielką grupą są księgi finansowo-rachunkowe. Należą tu akta lonerów, główne księgi dochodów i wydatków miasta, rachunki szczegółowe, akta tyczące dóbr miejskich, księgi ceł, poborów miejskich i podatków państwowych, nadzwyczajne wydatki na wojsko i kontrybucje. Na końcu umieszczono księgi cechowe i kupieckie, kościołów i szpitali kazimierskich, wkońcu synagogi żydowskiej.

Porządkowanie i układanie ksiąg kazimierskich jest na ukończeniu.

3) W poprzednim roku (1929) prowadzono porządkowanie i katalogowanie ksiąg miasta Kleparza pod Krakowem (w. XV—XVIII), oraz jurydyk podmiejskich, jak Garbar, Biskupiego (w. XV—XVIII) i innych. W r. 1930 prace te ukończono. Księgi m. Kleparza dzielą się na księgi ławnicze, wójtowskie, radzieckie, Sądu burmistrzowskiego, uchwały Magistratu, księgi przyjęć prawa miejskiego, rachunkowe, cechów, kościoła św. Florjana. Księgi jurydyk są nieliczne.

4) Uporządkowano 81 fascykułów akt szkół początkowych Wol. Miasta Krakowa, (z lat 1811—1858) i sporządzono prowizoryczny inwentarz kartkowy.

5) Ułożono i zinwentaryzowano część map, znajdujących się w zbiorach Archiwum, a mianowicie 1) plany katastralne osad Rzeczypospolitej Krakowskiej z lat 1788—1847 (75 planów), wchodzące w skład Archiwum senackiego, 2) plany katastralne osad Rzeczypospolitej Krakowskiej, przeważnie kopje (78 planów), 3) 14 map ekonomicznych okręgu krakowskiego z lat 1820—1839, 4) 13 planów miast i wsi polskich i obcych.

6) Zidentyfikowano i spisano 131 monet (od czasów Władysława Łokietka do Wol. Miasta Krakowa) darowanych Archiwum przez p. Fr. Biesiadeckiego ze Lwowa.

7) Prowadzono katalogowanie starych druków zawartych w rękopisach Ambrożego Grabowskiego. Skatalogowano druki znajdujące się w rękopisach 12—54.

8) Rozpoczęto indeks osób do ksiąg testamentów krakowskich.

9) Zrobiono i ułożono indeks osób i rzeczy do wydrukowanego już tomu: Consularia Casimiriensia 1369—1401, który niebawem oddany będzie do druku.

10) Uporządkowano archiwum Krakowskiego Towarzystwa Dobroczynności, znajdujące się w gmachu

tego Towarzystwa przy ul. Koletek 12, zawierające księgi i akta od r. 1816. Na prośbę tego Towarzystwa przeprowadzono selekcję archiwaljów, wybierając księgi i akta o wartości historycznej i przeznaczając je do Archiwum m. Krakowa.

11) Skontrolowano i ułożono 15 fascykułów akt z czasów wojny światowej (1914—1919), które przejęto z Głównego Archiwum Magistratu.

12) Odebrano i włączono do zbiorów 309 ksiąg Izby Obrachunkowej.

13) Ułożono akta, pozostałe ze szkartowania Głównego Archiwum Magistratu.

14) Uporządkowano, oraz zinwentaryzowano zbiór planów architektonicznych ś. p. Zygmunta Hendla.

15) Uporządkowano przeważną część zbioru opisów różnych wydarzeń historycznych, obchodów, uroczystości itd.

16) Zinwentaryzowano zbiór fotografij Legjonów Polskich.

17) Uzupełniono zbiór fotografij widoków i zabytków Krakowa.

Różne.

W lecie ub. roku przeprowadzono gruntowne odnowienie 4 sal Archiwum. Odmalowano ściany, oraz położono podłogi parkietowe.

W Archiwum skupiała się praca Towarzystwa miłośników historji i zabytków miasta Krakowa, a Archiwum udziela od r. 1897 temuż Towarzystwu stale pomocy naukowej.

Prace drukowane w r. 1930, w których oparto się na materjałach archiwalnych Archiwum aktów dawnych m. Krakowa:

1) Artyniak Antoni, „Z przeszłości Nowego Sącza“, Nowy Sącz 1930.
2) Chmiel Adam, „Introligatorzy cudzoziemscy i miejscowi w Krakowie w latach 1574—1646“. Kraków 1929.
3) Chmiel Adam, „Inwentarz rzeczy introligatora krakowskiego Macieja Przywilskiego z roku 1587“. Silva rerum, 1930.
4) Chmiel Adam, „Rzeźnicy krakowscy“, Kraków 1930 r., str. VI 341.
5) „Księga pamiątkowa Stow. Drukarzy Krakowskich“, Kraków 1930.
6) Lachs Jan, „Krakowskie Księgozbiory lekarskie z w. XVII“, Lwów 1930.
7) Lachs Jan, „Lekarze-przyjaciele Jana Kochanowskiego“, (Przegląd Współczesny Nr. 98 i 99, 1930).
8) Ptaśnik Jan, „Codex picturatus Baltazara Behema“ (Kwartalnik historyczny, XLIV, 1930, zesz. 1).
9) Pieradzka Krystyna, „Garbary, Przedmieście Krakowa“ (1363—1587) Bibljoteka Krakowska Nr. 71, Kraków 1930.
10) Ręgowicz Ludwik, „Szkolnictwo W. M. Krakowa“ (Wyd. Nauk. Twa Pedagogicznego) Warszawa 1930.
11) Semkowicz Władysław, „Hanul, namiestnik wileński“ (1382—1387) i jego ród (Ateneum Wileńskie R. VII, zesz. 1—4), Wilno 1930.
12) Uth Grzegorz, „Szkic historyczno-biograficzny Zakonu Augustjańskiego w Polsce“. Kraków 1930.

79. Miejska Kolej Elektryczna.

I. Oddział ruchu.

a) Linje tramwajowe:

Długość torów eksploatacyjnych	32·644	km
„ „ zapasowych	0·820	„
„ „ dojazdowych	1·089	„
„ „ na dworcach tramwajowych	0·655	„
„ „ w wozowniach	0·963	„
Ogółem	36·171	km

Długość sieci eksploatacyjnej:

linje wąskotorowe	6·965	km
„ normalnotorowe	10·861	„
Razem	17·826	km

Długość poszczególnych linij ruchu:

Linja 1. Most Podgórski — Dworzec osob.	2·733	km.
„ 2. Rynek gł. — ul. Podchorążych	2.698	„
„ 3. Rynek Podgórski — Dworzec towarowy	5·199	„
„ 4. Rynek gł. — Park Dra Jordana	1·950	„
„ 5. Salwator — ul. Lubicz	3·958	„
„ 6. Salwator — ul. Kalwaryjska	6·603	„
Razem	23·141	km

Długość przewodów nadziemnych	37·000	km
„ sieci kablowej	8·133	„

b) Linje autobusowe:

Linja	Oznaczenie linji	Długość w km	Data otwarcia	
1.	Barbakan — Prądnik Czerwony	3·00	17/I	1927
2.	Podgórze — Borek Fałęcki	3·85	1/X	1927
3.	Podgórze — Prokocim	3·50	1/XII	1927
4.	Podgórze — Piaski Wielkie	4·00	8/I	1928
5.	Poczta gł. — Grzegórzki	2·90	1/III	1928
6.	Salwator — Las Wolski	4·50	26/V	1928
7.	Ul. Straszewskiego — Zakrzówek	2·80	1/X	1928
8.	Aleja Słowackiego — Prądnik Biały	2·60	1/X	1928
9.	Rynek Podgórski — Kobierzyn	6·55	1/X	1928
10.	Mały Rynek — Dąbie	3·20	5/IX	1929
11.	Mały Rynek — Cmentarz	2·25	2/V	1929
12.	Ul. Podchorążych — Bronowice Wielkie	4·20	1/VI	1929
13.	Podgórze — Piaski Wielkie	5·40	15/V	1930
14.	Mały Rynek — Rakowice — Lotnisko	4·20	1/XII	1929
	Odnoga z Prądnika Białego:			
	a) do Witkowic	2·00	1/XII	1929
	b) do Zielonek	3·20	24/V	1930
	Razem długość linij autobusowych	58·15		

II. Wyniki eksploatacyjne.

a) Linje tramwajowe:

Przewieziono osób:

za biletami jazdy	18,082.800
„ abonamentami	2,016.692
„ biletami szkolnemi miesięcznemi	267.780
„ „ „ tygodniowemi	397.768
„ „ tygodniowemi porannemi	942.546
„ bloczkami abonamentowemi	638.500
Razem	22,346.086

Przebieżono wozokilometrów obliczeniowych 3,027.998
„ „ rzeczywistych 3,330.306

Na 1 wozokm rzeczyw. przypada osób 6·70.
Na 1 mieszkańca przypada jazd 104.
Dochód na 1 wozokm rzeczywisty zł. 1·49.
Zużyto prądu 2,691.825 KWG.
Zużyto prądu na 1 wozokm oblicz. 0·888 KWG.

b) Linje autobusowe:

Przewieziono osób 2,361.199.
Przebieżono wozokm 965.160·9.
Na 1 wozokm przypada osób 2.446.
Zużyto benzyny 237.453 kg.
Zużyto smarów 13.976 kg.

III. Oddział budowy i konserwacji sieci.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono gruntowny remont torów linji 1 w ul. Basztowej, przyczem położono na nowo na podkładzie betonowym 350·6 mb. toru, w tem 165 m toru z szyn nowych. Wykonano tamże 760 m^2 bruku porfirowego na zaprawie cementowej.

Pozatem wykonano cały szereg robót konserwacyjnych na całej sieci, a mianowicie: wbudowano dwie zwrotnice w ulicy A. Potockiego, wymieniono 480·3 mb. zniszczonych torów, podbito szutrem 3.517 m szyn, naprawiono 222 styków i 44 zwrotnic, zabrukowano w torach 4.998·7 m^2 bruku, sheblowano 2.362 mb. szyn falistych, odnowiono i odmalowano 70 tablic przystankowych.

W przewodach elektrycznych wymieniono 2.710 mb. drutu miedzianego, oraz 16 mb kabla w ul. Sławkowskiej, odczyszczono z rdzy i pomalowano 257 słupów żelaznych i 208 rozet ściennych. Na polecenie Magistratu wykonano sygnał świetlny na Bramie Florjańskiej. Prócz tego przeprowadzono gruntowne prace około konserwacji sieci i sporadyczne rewizje izolacji przewodów nadziemnych i kabli.

IV. Oddział warstatowy.

Tabor wozowy składa się z 67 wozów motorowych i 17 wozów przyczepnych.

Oprócz normalnych prac około naprawy i konserwacji taboru, przeprowadzono przeróbkę jednego wozu doczepnego na motorowy normalnotorowy, oraz przeróbkę 4-ech wozów wąskotorowych wysokiego typu na typ niższy.

Nadto wykonano całkowicie nowy wóz motorowy normalnotorowy, odznaczony następnie złotym medalem na Międzynarodowej Wystawie Komunikacji i Turystyki w Poznaniu.

Dział samochodowy obejmował: 1 samochód osobowy, 5 samochodów ciężarowych, 2 samochody kontrolne, 1 montażowy i 42 autobusy (w roku sprawozdawczym zakupiono 23 nowych autobusów).

V. Kolonje dla młodzieży.

Podobnie jak w innych latach i w tym roku utrzymywała M. Kolej Elektryczna kolonje lecznicze dla anemicznych, skrofulicznych i niedorozwiniętych dzieci pracowników M. K. E. w Rabce, z których korzystało 254 dzieci, a to 134 dziewcząt i 120 chłopców.

Z kolonji letniej w Kobiernicach korzystało 25 dziewcząt i 20 chłopców.

Na sezon zimowy wysłano do Rabki 7 dziewcząt i 13 chłopców, do Kobiernic 3 dziewczęta i 6 chłopców.

Koszty utrzymania wraz z kąpielami i zabiegami lekarskiemi wynosiły około 6 zł. dziennie za każde dziecko, a pokrywane były przez M. Kolej Elektryczną.

Ponadto w zakładzie leczniczym Uniwersytetu Jagiell. dla dzieci gruźliczych w Zakopanem utrzymywała M. Kolej Elektryczna 5-ro chorych na gruźlicę dzieci pracowników.

Razem z kolonij i półkolonij leczniczych, urządzonych kosztem Krakowskiej Miejskiej Kolei Elektrycznej, korzystało w r. 1930 dzieci 436.

VI. Budowa domów mieszkalnych.

Kosztem Funduszu Emerytalnego Pracowników K. M. K. E., istniejącego od r. 1926, wybudowano w 1930 r. 1 dom mieszkalny 4-ro piętrowy przy Alei Skrzyneckiego 4. Dom ten obejmuje 30 mieszkań, składających się z 1-go pokoju, przedpokoju i kuchni z przynależnościami.

Na każdem piętrze znajduje się łazienka, oraz pralnia do użytku mieszkańców.

Budynek ten został w zupełności zamieszkały z dniem 1 października 1930 r.

Fundusz Emerytalny Pracowników K. M. K. E. posiada obecnie 2 domy 4-ro piętrowe, a to jeden przy Pl. Przystanek L. 3, a drugi przy Al. Skrzyneckiego L. 4 (Dz. XXII).

80. Finanse miasta.

Majątek Gminy wraz z majątkiem zakładów i przedsiębiorstw komunalnych wynosił z końcem roku sprawozdawczego inwentarycznie około 285 miljonów złotych. Łączne zadłużenie Gminy, oraz przedsiębiostw komunalnych o własnej podmiotowości prawnej wynosio z końcem tegoż roku kwotę niespełna 35 miljonów złotych, stanowiąc obciążenie mniejwięcej w wysokości 12% majątku. Obciążenie to należy uznać za relatywnie niskie, tem więcej, że — jak wspomaiano wyżej — dokonała Gmina od roku 1925 inwestycyj za kwotę około 37 miljonów złotych. Częściowe tylko finansowanie działalności inwestycyjnej Gminy pożyczkami, podczas gdy resztę kosztów pokrywano z dochodów bieżących, stanowiło przyczynę pojawienia się przejściowych niedoborów budżetowych w latach 1926, oraz 1928/9. Okresy budżetowe 1928/9 do 1929/30 wykazują znowu pewne nadwyżki, zużywane na pokrycie niedoborów lat poprzednich.

81. Budżet Gminy.

Granice gospodarki gminnej zakreśla budżet, uchwalany corocznie przez Radę miejską, a zatwierdzany przez władzę nadzorczą. Zamknięcia rachunkowe, stanowiące podstawę kontroli wykonania budżetu, zostały wydane za okresy budżetowe do 1928/9 włącznie. Zamknięcie za okres 1929/30 znajduje się w opracowaniu.

Budżet administracyjny Gminy na okres 1930/31 zamyka się po stronie wydatków kwotą zł. 34,349.411, z czego na wydatki zwyczajne przypada zł. 24,780.893, na wydatki nadzwyczajne zł. 9,568.518, po stronie dochodów kwotą zł. 34,360.797, w czem zł. 24,787.464, stanowi sumę przewidywanych dochodów zwyczajnych, zł. 9,573.333 sumę dochodów nadzwyczajnych. Zwiększenie ogólnej sumy wydatków budżetu administracyjnego w stosunku do okresu 1929/30 wynosi zł. 1,678.256, a w ujęciu procentowem około 5%. Nieznaczny ten wzrost nie nadąża za wzrostem potrzeb miasta, utrzymując się w ramach narzuconych przez ogólne położenie gospodarcze, które nie pozwala na wydatniejsze zwiększenie dochodów. Wydatki nadzwyczajne mają charakter względny; otwiera je każdorazowo Prezydent miasta po wpłynięciu odpowiedniego pokrycia w dochodach. Procedura ta jest podyktowana koniecznością jak najdalej idącej ostrożności i troski o zachowanie równowagi budżetowej. Więcej, niż czwartą część ogółu wydatków nadzwyczajnych budżetu na r. 1930/31 stanowią wydatki na inwestycje wodociągowe, wśród których budowa drugiego rurociągu, podjęta celem zabezpieczenia miasta od przerw w dostarczaniu wody, udotowaną została kwotą zł. 2,000.000.

W nieznacznym ogólnym wzroście dochodów większy udział wykazują dochody ze źródeł prywatno-prawnych, niż dochody o charakterze publiczno-prawnym. Stosunek między temi dwiema grupami dochodów gminnych przesuwa się w ostatnich latach na korzyść dochodów prywatno-prawnych. Jest to w gospodarce finansowej Gminy objaw niewątpliwie pożądany.

Wydatki zwyczajne przedsiębiorstw komunalnych przewidywano na okres 1930/31 w kwocie zł. 21,514.452, wydatki nadzwyczajne w kwocie zł. 6,089.758, razem zł. 27,604.210; spodziewany czysty zysk ustalono na zł. 4,349.408.

82. Uposażenie pracowników miejskich.

(Według stanu z dnia 31 grudnia 1930 r.).

W V grupie uposażenia	16 osób
„ VI „ „	41 „
Do przeniesienia	57 osób
Z przeniesienia	57 osób
W VII „ „	122 „
„ VIII „ „	151 „
„ IX „ „	149 „
„ X „ „	254 „
„ XI „ „	123 „
„ XII „ „	266 „
„ XIII „ „	242 „
„ XIV „ „	322 „
„ XV „ „	348 „
„ XVI „ „	250 „
Razem	2.284 osób
Pobierających wynagrodzenie ryczałtem względnie dzienne	202 „
Razem pracowników miejskich	2.486 osób.

83. Sądy przysięgłych.

W roku sprawozdawczym ułożył Magistrat listę przysięgłych, obejmującą 5.765 nazwisk obywateli, uprawnionych do sprawowania funkcyj sędziego przysięgłego i przesłał ją w przepisanym terminie Prezydjum Sądu Okręgowego.

84. Ubezpieczenia społeczne.

W granicach ustawami przepisanych ubezpiecza Gmina swoich pracowników na wypadek choroby, od wypadków, oraz na starość i na wypadek niezdolności do pracy.

Koszty ubezpieczeń społecznych wynosiły w r. 1930:

a) Kasa Chorych	228.662·11 zł.
b) Zakład Ubezp. Pracowników Umysł.	43.352·80 „
c) Zakład Ubezpieczenia od Wypadków	165.321·21 „
d) Fundusz Bezrobocia	48.397·05 „
Razem	486.733·17 zł

Kwoty powyższe nie obejmują opłat uiszczonych przez ubezpieczonych, kosztów ubezpieczeń robotników sezonowo zatrudnionych i pracowników Miejskiej Kolei Elektrycznej.

85. Ludność miasta.

Z końcem roku 1930 Kraków liczył bez załogi wojskowej 214.504 ludności cywilnej, w tem 95.611 mężczyzn, 118.893 kobiety, 160.271 chrześcijan i 54.233 żydów.

Kraków, dnia 31 grudnia 1930 r.

Inż. Karol Rolle
Prezydent miasta.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA i ROZPORZĄDZENIA.

L VII. 34916/29.

ROZPORZĄDZENIE

Magistratu stoł. król. miasta Krakowa z dnia 7-go stycznia 1930 r. o obowiązku utrzymywania tablic pożarnych aparatów alarmowych.

Na zasadzie przepisu § 102 lit. d. statutu dla miasta Krakowa z dnia 6-go października 1901 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108, zarządza Magistrat co następuje:

§ 1. W sieni każdego domu w miejscu widocznem obowiązany jest właścicicíel realności utrzymywać tablicę, wedle wzoru ustanowionego przez Magistrat, z oznaczeniem najbliżej położonego alarmowego aparatu pożarnego.

§ 2. Właściciele (administratorzy) obowiązani są utrzymywać tablice te w należytym stanie, a w szczególności czysto i czytelnie.

§ 3. Tablic powyższych dostarczy i zarządzi przybicie ich w sieniach domów Gmina miasta Krakowa za zwrotem własnych kosztów.

Należytość za dostarczone tabliczki w kwocie 11 zł., obowiązani są uiścić właściciele (administratorzy) realności do rąk inkasenta, pod zagrożeniem egzekucji na majątku, w myśl przepisów art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342.

§ 4. Wszelkie ewentualne zmiany tablic, spowodowane koniecznością przeniesienia alarmowych aparatów pożarnych lub zmianą liczb orjentacyjnych domów poniesie Gmina miasta Krakowa.

§ 5. Winni niestosowania się do przepisów niniejszego rozporządzenia, karani będą po myśli art. 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365 przy równoczesnem zastosowaniu przymusu bezpośredniego w razie czynienia przeszkód w umieszczaniu tablic, a to w myśl art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1028 Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia, a równocześnie tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzenia Magistratu z dnia 19 kwietnia 1916 L. I b. 43871/916.

Prezydent miasta:
Inż. Karol Rolle w. r.

L. I. 8124/30.

OBWIESZCZENIE.

Ministerstwo Robót Publicznych (Kierownictwo pomiarów miasta Krakowa) rozpocznie w najbliższym czasie prace niwelacyjne na obszarze miasta Krakowa z nawiązaniem do państwowej niwelacji precyzyjnej i przystąpi do osadzania znaków niwelacyjnych (reperów) na objektach trwałych, jak mosty, domy i t. p., niewyłączając budynków prywatnych.

Podając to do wiadomości publicznej, wzywa Magistrat interesowanych właścicieli, posiadaczy i dzierżycieli realności, aby nie czynili przeszkód organom Ministerstwa Robót Publicznych przy osadzaniu (utrwalaniu) powyższych znaków, jako uskutecznianem dla ogólnego dobra. Magistrat zaznacza przytem, że przy tych czynnościach brane będą pod uwagę względy estetyczne i bezpieczeństwa w każdym poszczególnym przypadku.

Rozmyślne przenoszenie, uszkadzanie i niszczenie znaków niwelacyjnych (reperów) podlega ukaraniu sądowemu w myśl rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 4 listopada 1927 r. Nr. 100 poz. 863 Dz. U. R. P.

Magistrat stoł. król. miasta Kakowa
dnia 13 grudnia 1930 r.

L. III. 18510/30. Kraków, dnia 10 grudnia 1930 r.

OBWIESZCZENIE.

w sprawie godzin otwarcia jadłodajń w Krakowie.

Na podstawie art. 6 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 38 o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych, ustala Magistrat jako władza administracji ogólnej I instancji w porozumieniu z Okręgowym Inspektoratem Pracy i po wysłuchaniu opinji Rady miejskiej, Izby rzemieślniczej, oraz przedstawicieli stron zainteresowanych, następujące godziny otwarcia jadłodajń:

a) pierwszorzędne jadłodajnie, jak restauracje, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, paszteciarnie, piwiarnie, winiarnie, miodownie, bary itp. opłacające świadectwo I i II kategorji, mogą być otwarte we wszytkie dni przez cały rok od godziny 6—24;
b) wszystkie inne jadłodajnie mogą być otwarte we wszystkie dni przez cały rok od godziny 6—23;
c) jadłodajnie, opłacające świadectwa I i II kategorji, mogą na skutek wniesionego podania uzyskać ze Starostwa Grodzkiego przedłużenie czasu otwarcia poza określoną wyżej godzinę na okres czasu niedłuższy od 1 roku.

O tem, które z jadłodajń należy uważać za pierwszorzędne, rozstrzyga Magistrat.

Winni przekroczenia powyższych przepisów ulegną w drodze postępowania karno-administracyjnego karze grzywny do 2.000 zł. i karze aresztu do 6 tygodni, albo jednej z tych kar.

Obwieszczenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1931 r.

Prezydent miasta:
Inż. Karol Rolle w. r.

Do L. B. S. 4643/30.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w lipcu 1930 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Dom jednopiętrowy przy placu na Groblach L. or. 21, L. sp. 24/III nabyła prot. Firma Fabryka Kartonaży, Jan Nowak i Ska, Spółka z ogr. odpow.

w Krakowie, od Jana Kowalskiego i inż. Oswalda Beresa za cenę 13.000 dolarów.

2. Dom dwupiętrowy przy ul. Czapskich L. or. 3 L. sp. 408 — nabyli po połowie Józef i Sima Landauowie od Zofji z Krzyżanowskich Bzowskiej za cenę 16.600 dolarów.

3. Część ($^{64}/_{100}$) domu dwupiętrowego przy ul. św. Józefa L. or. 46 lsp. 271/VIII nabyli po $^{32}/_{100}$ Józef i Feiga Koźmowie, od Hindy Mauer za cenę 3.200 dolarów.

4. Dom dwupiętrowy przy ul. Retoryka L. or. 15 lsp. 121/III — nabył Dr. Wojciech Starzewski od Karola i Alfreda Stadmüllera, oraz Jadwigi z Stadmüllerów Tuziakowej za cenę 15.000 dolarów.

5. Część ($^{5}/_{8}$) domu dwupiętrowego przy ul. Studenckiej L. or. 19 lsp. 179/IV, nabyła Marja Halina dwu im. z Odrzywolskich Poźniakowa, od Sławomira i Stanisława Edwarda Odrzywolskiego za cenę 39.250 dol.

6. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 201/XIII, przy ul. Ks. Józefa nabył Jan Polański od Heleny Silbigerowej za cenę 950 dolarów.

7. Grunt lwh. 868/XVII obok ul. Mazowieckiej, nabył Józef Bar od Józefa Terpy za cenę 15.000 zł.

8. Dom jednopiętrowy przy ul. św. Wawrzyńca L. or. 13 lsp. 321/VIII, nabyła Spółka Akcyjna, Krakowska Miejska Kolej Elektryczna w Krakowie, od Leona, Jakóba, Hirscha 2-u im., Wiliama i Rosy Brandów, Sali z Brandów Brandowej, Fanny z Brandów Schlesserowej i Gustawy, Witolda i Franciszki Rosenhauchów za cenę 8.800 dolarów.

9. Dom dwupiętrowy przy ul. Retoryka L. or. 3 lsp. 211/III, nabyła Marja Mazankówna od Wojciecha Starzewskiego za cenę 13 500 dolarów.

10. Dom trzechpiętrowy przy ul. Bonerowskiej L. or. 12 lsp. 349/VI, nabyli po połowie Markus i Ruda Reissmanowie od Wilhelma i Franciszki Wildsteinów za cenę 10.000 dolarów.

11. Grunt lwh. 228/XVIII przy Al. Królewskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z reajności lwh. 223/XVIII, nabyli po połowie Emeryk i Walerja Krupińscy, od Chiela Weinberga za cenę 1.180 dolarów.

12. Grunt lwh. 229/XVIII przy Al. Królewskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 223/XVIII, nabyli po połowie Fryda i Stefanja Rotter od Chiela Weinberga za cenę 850 dolarów.

13. Część ($^{5}/_{8}$) gruntu lwh. 61/XVI przy ul. Bartosza Głowackiego, nabył Michał Magos od Marjanny Konik za cenę 2.000 złotych.

14. Dom dwupiętrowy przy ul. Retoryka L. or. 5 L. sp. 118/III, nabyła Jadwiga z Okęckich Łapińska od Róży z Joraszów Tołłoczko, oraz Stanisława i Jerzego Joraszów za cenę 12.000 dolarów.

15. Grunt lwh. 580/XIX przy ul. Mogilskiej, nabył Władysław Waldman od Józefy Woźnicowej za cenę 15.000 złotych.

16. Dom dwupiętrowy przy ul. Litewskiej L. or. 4 lsp. 254/XVII, nabyli po połowie Bartłomiej i Kazimiera Furowiczowie od Józefa Czackiego za cenę 18.000 dolarów.

17. Dom parterowy przy ul. Spadzistej L. or. 18 lsp. 262/XIII, nabyła Eugenja Szczepanikowa od Dr. Stanisława i Eleonory Tylków za cenę 5.230 dolarów.

18. Część ($^{2}/_{4}$) domu dwupiętrowego przy ul. Batorego L. or. 4 isp 371/IV, nabyli Hirsch i Hendla Neufeldowie od Józefa i Pesli Neufeldów za cenę 25.900 zł.

19. Dom parterowy przy ul. Hetmańskiej L. or. 14 lsp. 560/XXII, nabyli po połowie Stanisław i Michalina Ciesielscy od Antoniego i Stefanji z Królikiewiczów Zacharjaszów za cenę 24.500 złotych.

20. Grunt lwh. 546/X przy ul. Barskiej, nabyli po połowie Helena Wójcikówna i Jadwiga Horowska od Dra Hieronima i Anny Jurczyńskich za cenę 2.889 dol.

21. Część ($^{2}/_{4}$) domu parterowego przy ul. Królowej Jadwigi L. or 20 (18) lsp. 51/XIII, nabyła Wilhelma Seifertowa od Bronisława i Marji Burnatowiczów za cenę 19.940 złotych.

22. Dom jednopiętrowy przy ul. Krasickiego L. or. 3 lsp. 577/XXII nabyli po połowie Abraham i Rachela Weinstockowie od Izaka i Ewy Zimetbaumów za cenę 6.500 dolarów.

23. Grunt lwh. 604/X przy ul. Dworskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 122/X, nabyli po połowie Józef i Teresa Batkowie od Wiktorji z Florczyków Kamieniarczykowej za cenę 16.000 zł.

24. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 1023/XXI przy ulicy Płaszowskiej nabyła Helena Mazurkowa od Jana Bartosika za cenę 200 złotych.

25. Część ($^{2}/_{12}$) gruntu lwh. 1424/XXI przy ul. Sarmackiej, nabyła Anna z Bobków Filipowiczowa od Józefa Mazurka i Marji Rudnickiej za cenę 423 złotych.

26. Grunt lwh. 555/XIX przy ul. Kieleckiej nabyli po połowie Edward i Bogusława Bijałdowie od Zofji z Marcińskich Markowskiej za cenę 2·005 dol.

27. Części domów parterowych, a mianowicie $^{1}/_{4}$ domu przy ul. Gnieźnieńskiej L. or. 15 lsp. 30/XVI, oraz $^{1}/_{4}$ domu przy tejże ulicy L. or. 17 lsp. 154/VVI, nabyli po połowie Zygmunt i Marja Kempfowie od Stanisława Rażowskiego za cenę 15 500 złotych.

28. Dom dwupiętrowy przy ul. Zielonej L. or. 20 lsp. 118/VII, oraz grunt lwh. 165/VII przy tejże ulicy, nabył Leon Raab od Ozjasza Raaba za cenę 10.000 dol.

29 Grunt lwh. 169 XII przy ul. Kraszewskiego, nabyła Eugenja z Wachowskich Ranwidowa od Marji Łopatowskiej za cenę 1.782 dolarów.

II. Przez inne kontrakty.

1. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 1075/XXI przy ul. Gromadzkiej, wartości 1.500 zł., nabyła tytułem darowizny Stefanja z Woźniaków Byśkowa od Wojciecha Byśka.

2. Część ($^{1}/_{4}$) domu jednopiętrowego przy ulicy Kalwaryjskiej L. or. 58 lsp. 465/XXII, wartości 4.500 złotych, nabył tytułem darowizny Mieczysław Stępiński od Marji Stępińskiej.

3. Część ($^{1}/_{2}$) domu jednopiętrowego przy ulicy Garncarskiej L. or. 17 lsp. 155/IV, wartości 100.000 zł., nabył tytułem darowizny Władysław Matusiński od Stanisławy Matusińskiej.

4. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 388/X przy ul. Dębowej, wartości 4.230 zł., nabył tytułem darowizny Jan Lenart od Joanny Lenartowej.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Dom jednopiętrowy przy ul. św. Wawrzyńca L. or. 13 lsp. 321/VIII, wartości 73.920 złotych, nabyli w spadku po błp. Taubie z Sesslerów Brandowej, po

$^{6}/_{30}$ Leon, Jakób Hirsch 2-u im. Brand, Sala z Brandów Bandowa, po $^{2}/_{30}$ Fanny z Brandów Schlesserowa, Wiliam i Rosa Brand, $^{4}/_{30}$ Gustawa Rosenhauch, zaś po $^{1}/_{30}$ części Witold i Franciszek Rosenhauch.

2. Dom jednopiętrowy przy ul. Gontyna L. or. 3 lsp. 245/XII, wartości 88.000 złotych, nabyli po $^{1}/_{4}$ w spadku po ś. p. Bronisławie Urbańskiej, Wiktor, Eugenjusz, Anna i Zofja Urbańscy.

Kraków, dnia 13 grudnia 1930 r.

Do L. B. S. 4644/30.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie w sierpniu 1930 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Grunt 685/XVII przy ul. Wójtowskiej, nabył Władysław Dymek od Franciszka Dymka za cenę 2.000 złotych.

2. Grunt lwh. 629/XVI, obok ul. Kazimierza Wielkiego, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 571/XVI, nabyli po $^{1}/_{4}$ Zygmunt Raźny i Zofja Melaniuk, a Katarzyna Raźna w $^{2}/_{4}$ od Kaspra Zbroji za cenę 10.000 złotych.

3. Grunt lwh. 1088/XVII obok ul. Mazowieckiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności 457/XVII, nabył Piotr Broś od Albina i Marji Buczaków za cenę 904 dolarów.

4. Części ($^{30}/_{3240}$) domów jednopiętrowych przy ul. Izaka L. or. 3 lsp. 162/VIII, oraz przy ul. Kupa L. or. 13 lsp. 155/VIII, nabyli po $^{15}/_{3240}$ Abraham i Eljasz Basser od Kalmana Bassera za cenę 100 zł.

5. Części ($^{1}/_{5}$) domów jednopiętrowych przy ul. Jakóba L or. 29 lsp. 190/VIII, oraz L. or. 31 lsp. 191/VIII przy tejże ulicy, nabyła Mindla Huttinger od Anny Lewkowicz za cenę 500 dolarów.

6. Grunta lwh. 519/XX i lwh. 520/XX obok ul. Mogilskiej, nabyli po połowie Józef i Salomea Wielgoszowie od Wiktora i Marji Iglińskich za cenę 14.000 zł.

7. Dom dwupiętrowy przy ul. Ogrodowej L. or. 3 lsp. 254/V, nabyli po połowie Anatol i Kamila Pfefferowie od Chana i Perli Frischerów za cenę 9.000 dol.

8. Grunt lwh. 23/XVI, obok ul. Kazimierza Wielkiego, nabyła Stanisława Nowakowska od Antoniego Dymka za cenę 2.000 złotych.

9. Dom trzechpiętrowy przy ul. Grzegórzeckiej L. or. 33 lsp. 20/XIX, nabyli po połowie Izrael i Ruchel vel Regina Neumannowie od Antoniego Chodurka za cenę 9.750 dolarów.

10. Grunt lwh. 444/XIII, obok ul. Królowej Jadwigi, nabył Dr. Stanisław Boczar od Stanisława Kordasa za cenę 9.000 złotych.

11. Grunt lwh. 633/XIX, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 435/XIX, nabyli po połowie Bartłomiej i Tekla Bobrzeccy od Róży z hr. Potockich hr. Raczyńskiej za cenę 4.316 dolarów.

12. Grunt lwh. 70/XX, obok ul. Grzegórzeckiej, nabyli po połowie Jan i Stanisław Korcyl od Anny z Basiów Szafrańcowej za cenę 13.000 złotych.

13. Grunt lwh. 630/XVI przy ul. Juljusza Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 52/XVI, nabyli po połowie Łukasz i Karolina Zapiórowie od Jędrzeja Trzaski (mł.) za cenę 560 dolarów.

14. Grunt lwh. 631/XVI przy ul. Juljusza Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 52/XVI, nabyła Józefa Klimczykowa od Jędrzeja Trzaski (mł.) za cenę 3.561 złotych.

15. Grunt lwh 632/XVI przy ul. Juljusza Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 52/XVI, nabyli po połowie Maksymiljan i Klara Nalborczykowie od Jędrzeja Trzaski (mł.) za cenę 3.892 zł.

16. Grunt lwh. 633/XVI przy ul. Juljusza Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 52/XVI, nabyli po połowie Jan i Anna Sawowie od Jędrzeja Trzaski (mł.) za cenę 404 dolarów.

17. Grunt lwh 534/XVI przy ul. Juljusza Lea, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 52/XVI, nabył Franciszek Pawlikowski od Jędrzeja Trzaski (mł.) za cenę 600 dolarów.

18. Część ($^{6}/_{10}$) domu parterowego przy ul. Spadzistej L. or. 4 lsp. 131/XIII, nabyli po $^{3}/_{10}$ Salomon i Beila Hirschowie od Anieli Gergowej, Apolonji Pankowej i Marji Goryckiej za cenę 3.000 złotych.

19. Grunt przy pl. Kossaka, z którego po wydzieleniu go z realności lwh. 128/III, utworzono nowe ciało hipoteczne lwh. 205/III, nabyła Toni z Sachsów Mehlowa od Stanisława Janusza 2-u im., Zbigniewa Olgierda 2-u im., Heleny, Wandy, Artura i Tadeusza Niedziałkowskich za cenę 9.730 dolarów.

20. Grunt lwh. 439/XV przy ul. Józefitów, nabyli po połowie Dr. Brunon Falter i Dr. Inż. Arnold Ehrenpreis od Jana i Amalji Wacławików za cenę 6.550 dol.

21. Część ($^{1}/_{5}$) domów jednopiętrowych przy ul. Jakóba L. or. 29 lsp. 190/VIII, oraz przy tejże ulicy L. or. 31 lsp. 191/VIII, nabył Szymon Butterfass od od Jakóba Schöna za cenę 650 dolarów.

22. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 125/XVI przy ul. Juljusza Lea, nabył Stanisław Wadowski od Mieczysława Wilkosza za cenę 3.000 złotych.

23. Część ($^{1}/_{2}$) domu dwupiętrowego przy ul. Pędzichów L. or. 10 lsp. 212/V, nabyli po $^{1}/_{4}$ Aleksander Jędrzejowski i Władysław Müller od Zygmunta Grabowskiego za cenę 21.660 złotych.

24. Dom parterowy przy ul. Łagiewnickiej, położony na realności lwh. 1115/XXII, oraz grunt lwh. 1121/XX, nabył Jakób Hodur od Polskiego Towarzystwa Handlowego w Krakowie za cenę 6.400 dolarów.

25. Grunt lwh. 1121/XXII przy ul. Łagiewnickiej, wydzielony z realności lwh. 1115/XXII, nabył Jakób Hodur od Polskiego Towarzystwa Handlowego w Krakowie za cenę 1.828 dolarów.

26. Grunt lwh. 1698/XXI, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1299/XXI, nabyła Zofja Małkowa od Eljasza Kopsa i Biszki Lippermana za cenę 3.100 złotych.

27. Część ($^{6}/_{20}$) domu fabrycznego obok ul. Płaszowskiej, położony na realności lwh. 1694/XXI, nabyli po $^{3}/_{20}$ Roman Bremer i Maurycy Peczenik od Ignacego Rieglera za cenę 487 dolarów.

28. Dom jednopiętrowy przy ul. Wielickiej L. or. 32 lsp. 356/XXI, nabyły po połowie Perla i Chana Fischer od Charlotty Lamensdorf, Salomona Ungara i Maksymiljana Neumanna za cenę 2.200 dolarów.

29. Dom jednopiętrowy przy ul. Zatorskiej L. or. 21 lsp. 125/IX, oraz grunt lwh. 216/IX przy tymże domu, nabyła Józefa Woźnicowa od Mikołaja i Anny Gancarzów za cenę 25.000 złotych.

30. Tartak parowy przy ul. Łagiewnickiej L. or. 52 lsp. 661/XXII, nabyły Olga z Parysów Zakrowiecka $^{6}/_{10}$ i Józefa z Sikorskich Pochopień $^{4}/_{10}$ od Polskiego Towarzystwa Handlowego S. A. w Krakowie za cenę 16.140 dolarów.

31. Grunt lwh 1591/XXI przy ul. Płaszowskiej, nabył Emil Jaglarz od Franciszka Jaglarza za cenę 1.200 złotych.

32. Część ($^{9}/_{150}$) gruntu lwh. 732/XXI, obok ul. Płaszowskiej, nabył Dr. Stanisław Węgiel od Heleny Rusek zam. Śmiechowskiej za cenę 1.500 złotych.

33. Część ($^{9}/_{150}$) gruntu lwh. 732/XXI, obok ul. Płaszowskiej, nabyła Zofja z Chwałów Rypalska od Leokadji Rusek zam. Pietraszkowej za cenę 1.000 zł.

34. Część ($^{1}/_{4}$) gruntu lwh. 1510/XXI, obok ul. Płaszowskiej, nabył Adolf Unger od Dawida Kamerlinga za cenę 1.600 dolarów.

II. Przez inne kontrakty.

1. Część ($^{1}/_{16}$) domu dwupiętrowego przy ulicy Dwernickiego L. or. 7 lsp. 217/VI, wartości 8.000 złotych, nabył tytułem darowizny Stanisław Romański od Agnieszki Romańskiej.

2. Część ($^{342}/_{560}$) domu parterowego przy ul. Mazowieckiej L. or. 56 lsp. 19/XVII, wartości 6.000 złotych, nabyli tytułem darowizny po $^{171}/_{560}$ Stanisława z Stypułów Zbrojowa i Antoni Stypuła od Marji z Jędrasów 1-o Stypułowej 2-o Marchewczykowej.

3. Część ($^{3}/_{4}$) domu trzechpiętrowego przy ulicy Sławkowskiej L. or. 30 lsp. 271/I, wartości 12.000 dolarów, nabył tytułem darowizny Ignacy Singer od Olimpji 1-o Singer 2-o Weissbergowej.

4. Część ($^{2}/_{28}$) domu parterowego przy ul. Swoboda L. or. 9 lsp. 136/IX, wartości 1.000 złotych, nabyła tytułem darowizny Michalina z Darmstädterów Boczarska od Piotra Darmstädtera.

5. Grunt lwh. 1121/XXII, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 633/XXII, wartości 3.000 zł., nabyli po połowie tytułem darowizny Walerja z Rudków i Stanisław Pająkowie od Marji z Lisowskich Rudkowej.

6. Część ($^{1}/_{2}$) gruntu lwh. 1103/XXII przy ulicy Bonarka, wartości 2.250 zł., nabył tytułem darowizny Stanisław Pająk od Walerji z Rudków Pająkowej.

7. Część ($^{32}/_{64}$) gruntu lwh. 375/XXI, wartości 1.000 złotych, nabyła tytułem darowizny Marta z Olszów Prochowska od Małgorzaty z Chwajów 1-o Olszowej 2-o Talarkowej, Wojciecha i Jana Olszy i Juljanny z Olszów Rybkowej.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Dom jednopiętrowy przy ulicy Grzegórzeckiej L. or. 26 lsp. 5/XIX, wartości 11.602 złotych, nabyli w spadku po $^{1}/_{4}$ Dr. Józef i Dr. Marja Chojnaccy, Alojzy Chojnacki i Honorata z Chojnackich Wrońska, po ś. p. Antoninie Chojnackiej.

2. Dom trzechpiętrowy przy ul. Grodzkiej L. or. 12 lsp. 59/I, wartości 180.000 złotych, nabył w spadku Jan Rimpler po błp. Henryku Rimplerze.

3. Dom trzechpiętrowy przy Rynku głównym L. or. 14 lsp. 8/I, wartości 250.000 zł., nabyła w spadku Ida z Rimplerów Fussmanowa po błp. Henryku Rimplerze.

4. Dom czteropiętrowy przy ul. Straszewskiego L. or. 24 lsp. 294/IV, wartości 240.000 złotych, nabyła w spadku Fundacja Stypendyjna dla Absolwentów Szkoły Przemysłowej w Krakowie im. Bolesława Wędrychowskiego, po ś. p. Bolesławie Romanie 2-u im. Wędrychowskim.

Do L. B. S.4645/30.

Zmiany w stanie posiadania realności w Krakowie we wrześniu 1930 r.

I. Przez kontrakt kupna.

1. Grunt lwh. 243/XII przy Al. Krasińskiego, nabyli po połowie Wilhelm i Franciszka Wildsteinowie od Romana i Eleonory Weindlingów za cenę 7.532 dol.

2. Dom parterowy przy ul. Zaścianek L. or. 18 lsp. 100/XIII, nabyła Michalina Walerowska od Eugenjusza i Janiny Koziańskich za cenę 5.800 dolarów.

3. Dom parterowy przy ul. Królowej Jadwigi L. or. 38 lsp. 55/XIII, nabyła Karolina Lenart od Heleny Olszowej za cenę 10.000 złotych.

4. Dom parterowy przy ul. Wiślisko L. or. 38 lsp. 204/XIX, oraz grunt lwh. 378/XIX przy tymże domu nabyła Józefa Gałuszka od Michaliny Sienkowej za cenę 3.647 dolarów.

5. Dom jednopiętrowy przy ul. Kopernika L. or. 6 lsp. 26/VI, nabyło Towarzystwo kontynentalne dla handlu żelazem, Kern i Ska w Krakowie od Stanisława Nycza za cenę 25.000 dolarów.

6. Grunt lwh. 567/XIII przy ul. Królowej Jadwigi wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 187/XIII, nabyli po połowie Józef i Krystyna Kaczmarczykowie od firmy „Fsge" Spółka akcyjna gruntowa i budowlana w Krakowie, Mieczysława Seiferta i Jadwigi Zakrzewskiej za cenę 3.012 dolarów.

7. Grunt lwh. 351/XV przy ul. Urzędniczej, nabyła Eudoksja Siwkowa od Romana Ferka za cenę 2.665 dolarów.

8. Dom dwupiętrowy przy ul. Batorego L. or. 7 lsp. 338/IV, nabyli po połowie Benedykt i Amalja Finklerowie od Heleny Massar za cenę 17.500 dolarów.

9. Część ($^{1}/_{14}$) domu trzechpiętrowego przy ulicy Grodzkiej L. or. 34 lsp. 68/I, nabyli Helena i Kazimierz Sulikowscy, Katarzyna z Sulikowskich Kanzolowa i Helena z Sulikowskich Fieldorfowa od Janiny Zofji 2-u im. Kunzowej za cenę 900 dolarów.

10. Część ($^{1}/_{12}$) domu jednopiętrowego przy ul. Garncarskiej L. or. 9 lsp. 137/IV, nabył Dr. Adam Tymoteusz 2-a im. Piotrowski od Zofji z Gerchów Albrechtowej za cenę 10.000 złotych.

11. Część ($^{2}/_{4}$) domu parterowego przy ul. Gęsiej L. or. 30 lsp. 36/XIX, nabyli po $^{1}/_{4}$ Franciszek i Marja Górniccy od Teofili Garlińskiej za cenę 10.500 złotych.

12. Dom jednopiętrowy przy ul. Kraszewskiego L. or 11 lsp. 130/XII, nabyły po połowie Eugenja i Ritta (Lili) Frischer od Leona Nassa za cenę 10.250 dol.

13. Część ($^{6}/_{12}$) domu dwupiętrowego przy ulicy Pędzichów L. or. 12 lsp. 212/V, nabyli po $^{3}/_{12}$ Alek-

sander Jędrzejowski i Władysław Müller od Józefy, Marji i Ireny Grabowskich za cenę 18.750 zł.

14. Dom parterowy przy ul. Pasterskiej L. or. 8 lsp. 135/XIX, nabyli po połowie Jan i Julja Słabikowie od Marji Bieli za cenę 12.000 złotych.

15. Grunt lwh. 547/XVII przy ul. Wrocławskiej nabyła Franciszka z Prochalów Włodarzowa od Franciszki z Włodarzów Sibałowej za cenę 3.000 złotych.

16. Część (1/3) domu parterowego przy ul. Księcia Józefa L. or. 10 lsp. 77/XIII, nabył Antoni Baran od Marji Baran za cenę 10.000 zł.

17. Część (2/6) gruntu lwh. 439/XV przy ul. Juljusza Lea, nabył Dr. Alfred Merz od Bruna Faltera i Dr. Inż. Arnolda Ehrenpreisa za cenę 2.183 dolarów.

18 Grunt lwh. 636/XVI przy ul. Obopólnej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 409/XVI, nabyli po połowie Adam i Stanisława Kolberowie od Ignacego i Joanny Motyków za cenę 1.000 zł.

19. Część (2/4) domu parterowego przy ul. Królowej Jadwigi L. or. 126 lsp. 15/XIII, nabyli po 1/4 Andrzej i Marja Dudkowie od Stanisława i Józefy Dybisów za cenę 5.000 złotych.

20. Część (3/4) domu jednopiętrowego przy ulicy Grzegórzeckiej L. or. 27 lsp. 5/XIX, nabył Alojzy Chojnacki od Dr. Józefa i Dr. Marji Chojnackich, oraz Honoraty z Chojnackich Wrońskiej za cenę 56.988 zł.

21. Dom czteropiętrowy przy ulicy Skawińskiej-Bocznej L. or. 8 lsp. 599/VIII, nabyła Estera ze Szwarzów Schreiberowa od Hirscha i Ryfki Sybirskich za cenę 12.500 dolarów.

22. Dom czteropiętrowy przy ulicy Skawińskiej-Boczna L. or. 10 lsp. 600/VIII, nabył Mojżesz Jakób 2 a im. Zimetbaum w 3/4, a Izaak Zimetbaum w 1/4 części od Hirscha i Ryfki Sybirskich za cenę 12.500 dol.

23. Dom trzechpiętrowy przy ul. Grodzkiej L. or. 18 lsp. 62/I, nabyli po połowie Leon i Teofila Steiglerowie od Albina Chęcińskiego, Stanisława i Kazimierza Tyrały, Jadwigi z Tyrałów Zaleskiej i Bronisławy z Tyrałów Jaźwieckiej za cenę 35.000 dolarów.

24. Części domów parterowych, a mianowicie: 1/4 część domu przy ul. Gnieźnieńskiej L. or. 15 lsp. 30/XVI, oraz połowę domu przy tejże ulicy L. or. 17 lsp. 154/XVI, nabyli Zygmunt i Marja Kempfowie od małoletnich Marji i Stanisławy Razowskich za cenę 15 500 złotych.

25. Dom parterowy przy ul. Krzywda L. or. 7 lsp. 10/XXI, nabyli po połowie Piotr i Rozalja Paszkotowie od Marji i Jana Włodarczyka, oraz Marji Włodarczyk za cenę 23.500 złotych.

26. Dom jednopiętrowy przy ulicy Józefińskiej L. or. 47 lsp. 62/XXII, nabyli Jechiel Szejwa i Nuchem Trachtenberg od Stanisława i Marji Szynalików za cenę 4.175 dolarów.

27. Grunt lwh. 1122/XXII przy ulicy Wielickiej, wydzielony z realności lwh. 153/XXII, nabył Biszko Lipperman od Berischa Weinberga za cenę 3 117 dol.

28. Dom parterowy z oficyną jednopiętrową przy ul. Juljusza Lea L. or. 87 lsp. 88/XVI, nabyli po połowie Franciszek i Marja Turmińscy od Katarzyny Nitoniowej za cenę 40.000 złotych.

29. Grunt lwh. 1123/XXII przy ulicy Rydlówka, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 486/XXII, nabył Dr. Tadeusz Emilewicz od Pepi Anisfeld Dunkelblum, Samuela Habera, Dawida, Temci, Racheli, Samsona i Chaima Steinbergów, Feigli Timberg, Jakóba, Loli, Salomona i Chaima Hoffstätterów, Róży Bornbach i Zofji Bannet za cenę 1.000 dolarów.

30. Dom dwupiętrowy przy ul. Wielopole L. or. 4 lsp. 86/VI, nabyła Spółka Wydawnicza „Kurjer“ Ska z ogr. odpow. w Krakowie, od Towarzystwa Obrony Zachodnich Kresów Polski w Krakowie za cenę 66.000 dolarów.

31. Część (1/10) domu trzechpiętrowego przy ul. Dietlowskiej L. or 9 lsp. 519/VIII, nabył Szloma Rabinowicz od Reginy Blitz za cenę 2.200 dolarów.

32. Grunt lwh. 1704/XII obok ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1413/XXI, nabyli po połowie Szymon i Marja Krzepiccy od Stanisława Grünberga, Pauliny i Izaka Poserów, Franciszki, Juljana i Stefanji Lustigów, oraz Dr. Fryderyka Jeżowera za cenę 506 dolarów.

33. Grunt lwh. 1705/XXI obok ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1413/XXI, nabyli po połowie Jan i Anna Brygowie od Stanisława Grünberga, Pauliny i Izaaka Poserów, Franciszki, Juljana i Stefanji Lustigów, oraz Dr. Fryderyka Jeżowera za cenę 331 dolarów.

34. Grunt lwh. 1706/XXI obok ul. Płaszowskiej, wydzielony jako nowe ciało hipoteczne z realności lwh. 1413/XXI, nabyła Julja Szczepanowska od Stanisława Grünberga, Pauliny i Izaka Poserów, Franciszki, Juljana i Stefanji Lustigów, oraz Dr. Fryderyka Jeżowera za cenę 696 dolarów.

II. Przez inne kontrakty.

1. Część (2/6) gruntu lwh. 855/XXI przy ul. Gromadzkiej, wartości 1500 złotych, nabyli po 1/6 tytułem darowizny Czesław i Henryk Lenda od Franciszka Lendy.

III. Przez śmierć właściciela.

1. Dom parterowy przy ul. Chocimskiej L. or. 8 lsp. 159/XV, wartości 16.000 złotych, nabyli w spadku po ś. p. Michale Dudku Katarzyna Dudkowa w 2/8, a Józef Dudek i Marja Jaśkowa w 3/8 częściach.

2. Część (2/10) domu trzechpiętrowego przy ul. Dietlowskiej L. or 9 lsp. 519/VII, wartości 4.400 dolarów, nabyli po 1/10 części w spadku po błp. Szyji Samuelu 2-u im. Schmelke Blitzu, Szymon Pinkus Wolf 2-u im. i Regina Blitzowie.

3. Dom dwupiętrowy przy ul. Karmelickiej L. or. 29 lsp. 162/IV, wartości 180.000 złotych, nabyła w spadku po ś. p. hr. Moszyńskim Marja hr. Moszyńska.

L. wet. 2035/30.

Zakaz sprzedaży konserw, sałat i marynat rybnych w zwykłych beczułkach i puszkach blaszanych.

OBWIESZCZENIE.

Na mocy art. 1, 2, 10, 15, 17 i 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36/28 poz. 343) o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku, Magistrat zarządza co następuje:

1) wszelkie marynaty ryb, konserwy i wogóle przetwory rybne mogą być sprzedawane tylko w nieużywanych i zupełnie nowych beczułkach drewnianych, lub pudełkach blaszanych,

2) napełnianie raz zużytych beczułek lub pudełek blaszanych konserwami, marynatami rybnemi i t. p. jest zakazane.

Winni niestosowania się do powyższego, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności sądowo-karnej w myśl rozdziału III wyżej cytowanego rozporządzenia.

Kraków, 17 grudnia 1930 r.

Prezydent miasta:
Inż. Karol Rolle w. r.

INSTRUKCJA
w sprawie wypełniania rubryk księgi notowań danych o ruchu budowlanym.

§ 1. Instytucje i osoby, obowiązane do przedkładania sprawozdań o ruchu budowlanym (rozp. Rady Ministrów z dnia 10 września 1930 r. Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 514), dla rejestracji odnośnych danych zaprowadzą księgi notowań według załączonego wzoru, oraz będą wpisywać do tych ksiąg dane wyłącznie dla budynków, które stosownie do obowiązujących przepisów (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli, Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202, art. 382—393) podlegają bezpośredniemu nadzorowi danej instytucji lub osoby.

§ 2. Statystyka ruchu budowlanego obejmuje budowę wszelkich nowych budynków, nadbudowy, dobudowy i przebudowy, przyczem obejmuje tylko te przebudowy, które bądź zwiększają ogólną kubaturę budynku, bądź powodują zmianę przeznaczenia budynku (np. zmiana budynku mieszkalnego na przemysłowy), bądź o ile w wyniku przebudowy zmienia się w 50 i więcej procentach ogólnej kubatury budynku ilość izb, względnie mieszkań. Domy opróżnione z nakazu władz i na skutek tego wycofane z użytkowania, po dokonaniu w nich remontu i oddaniu do użytkowania, winny być podawane w sprawozdaniach do Głównego Urzędu Statystycznego z odpowiednią uwagą. W żadnym wypadku nie należy włączać do statystyki ruchu budowlanego remontów, odnowień i t. p., oraz wszelkich drobnych robót budowlanych, jak budowa parkanów, ogrodzeń, rusztowań i t. p.

§ 3. Statystyka ruchu budowlanego obejmuje dane o budynku: a) rozpoczętym, b) znajdującym się w budowie, c) zakończonym, d) wycofanym z użytkowania.

§ 4. Za rozpoczęte należy uważać te budynki, które faktycznie zaczęto budować i dla których władza inspekcyjno-budowlana posiada deklaracje kierownika budowy lub majstrów murarskiego i ciesielskiego, stwierdzające faktyczne rozpoczęcie budowy danego budynku.

§ 5. Czas znajdowania się budynku w budowie oznaczony jest datą rozpoczęcia, oraz datą zakończenia budynku.

§ 6. Za zakończone należy uważać te budynki, na użytkowanie których właściwa władza inspekcyjno-budowlana udzieliła pozwolenia.

§ 7. Za wycofane z użytkowania należy uważać budynki zburzone wskutek pożaru, zawalenia się, rozbiórki, względnie w których zabroniono zamieszkiwania z powodu złego ich stanu i t. p. (patrz § 1).

§ 8. W rubryce „właściciel budynku" należy podać, czy budynek jest państwowy, samorządowy, lub prywatny (z pośród prywatnych wyobrębnić budynki spółdzielcze).

§ 9. Pod względem przeznaczenia budynki dzielą się na mieszkalne, przemysłowe, handlowe, użyteczności publicznej i inne.

§ 10. Za mieszkalne należy uważać takie budynki, które w całości lub w części ich ogólnej kubatury (najmniej jednak 50%) przeznaczone są na mieszkania. Za izby mieszkalne należy uważać pokoje, kuchnie i izby dla służby (o powierzchni od 4 m^2 wzwyż); zaś korytarzy, sionek, alków (o powierzchni poniżej 4 m^2), łazienek, spiżarek i t. d. do kategorji izb wliczać nie należy. Do kategorji mieszkań (lokali), a tem samem izb mieszkalnych w żadnym razie nie należy zaliczać izb niemieszkalnych, oraz przeznaczonych na inny użytek, jak sklepy, składy, warsztaty, biura, sale dla celów kulturalnych, widowiskowych i t. p. Należy podać ich liczbę w przeznaczonej do tego rubryce („izby mieszkalne"). W budynkach przemysłowych, handlowych, użyteczności publicznej i w innych mogą być natomiast mieszkania i izby mieszkalne, przeznaczone dla dyrektorów, urzędników, służby, dozorców i t. p.; liczbę ich należy podać w odpowiednich rubrykach („izby mieszkalne").

§ 11. Dla pozostałych budynków poza mieszkalnemi (przemysłowych, użyteczności publicznej i innych) należy podawać wyjaśnienie, określające ich przeznaczenie, np. kościół, szkoła, szpital, biura, teatr, cegielnia, tartak, młyn, olejarnia, budynek stacyjny, składy, garaże i t. p.

§ 12. W rubryce „materjał budowy ścian zewnętrznych (kapitalnych)", należy wymienić ten materjał, np. cegła, żelazo-beton, kamień, drzewo i t. p.

§ 13. Kubaturę należy podawać ogólnie dla całego budynku w metrach sześciennych według projektu (planu), zatwierdzonego przez władzę budowlaną. Ogólną kubaturę budynku należy obliczać w myśl przepisu, zawartego w Okólniku Ministra Robót Publicznych w sprawie uregulowania sposobu obliczenia kubatury budynków (Monitor Polski Nr. 252, poz. 589 1929 r.). Przepis ten brzmi: „Kubaturę budynku stanowi objętość bryły geometrycznej, ograniczonej zewnętrznemi powierzchniami ścian; od dołu przy budynkach bez piwnic, powierzchnią terenu przy budowach podpiwniczonych podłogą względnie posadzką kondygnacji najniższej (piwnicy, suteryny), od góry zaś posadzką strychową — a gdy budynek posiada pomieszczenie poddaszne, pokryte stropem, lub ocieploną konstrukcją dachową — stropem tych pomieszczeń, względnie wspomnianą konstrukcją". Przy nadbudowach i dobudowach należy podawać kubaturę dla części budynku nadbudowanej, względnie dobudowanej, nie wliczając w to kubatury budynku istniejącego przed nadbudową, względnie dobudową.

§ 14. Dla sprawozdań miesięcznych o ruchu budowlanym kwestjonarjusze są indywidualne dla każdego poszczególnego budynku, t. j. służą dla podawania w nich danych o jednym budynku rozpoczętym (formularz A), zakończonym (formularz B), względnie wycofanym z użytkowania (formularz C); podawanie na kwestjonarjuszu

WZÓR RUBRYK KSIĘGI NOTOWAŃ.

Numer porządkowy	Miasto ulica Nr. domu	Powiat	Data rozpoczęcia budowy	Data wycofania budynku z użytkowania	Właściciel budynku				Rodzaj budowy				Przeznaczenie budynku	Materjał budowy ścian	Ogólna kubatura budynku	Ogółem mieszkań	Liczba mieszkań o									Ogółem izb mieszkaln.		Ogółem izb niemieszk.		Data zakończenia budynku	Uwagi
					państwo	gmina	osoba prywatna	spółdzielnia	nowe budynki	nadbudowy	dobudowy	przebudowy					1	2	3	4	5	6	7	8	9 i więcej	przybyło	ubyło	przybyło	ubyło		
																	izbach														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32

indywidualnym danych o wielu budynkach łącznie jest niedopuszczalne.

Dla sprawozdań kwartalnych służą formularze zbiorowe.

§ 15. Magistraty miast, posiadających 20.000 i więcej mieszkańców, oraz miasta, które wskaże Główny Urząd Statystyczny, nadsyłają sprawozdania o ruchu budowlanym co miesiąc najpóźniej do siódmego (7) dnia po upływie miesiąca sprawozdawczego. Inne władze budowlane przedkładają sprawozdania kwartalne, najpóźniej w ciągu 15 dni po upływie kwartału sprawozdawczego.

§ 16. Dla rejestracji danych o ruchu budowlanym władza, obowiązana do przedkładania sprawozdań, zaprowadzi księgę notowań, w której uwzględni następujące rubryki: numer (liczba porządkowa), dokładny adres wznoszonego budynku (powiat, miasto, ulica, numer posiadłości), data rozpoczęcia budowy, data wycofania budynku z użytkowania, właściciel budynku, rodzaj budowy (nowy budynek, nadbudowa, dobudowa, przebudowa), przeznaczenie budynku, materjał budowy ścian, ogólna kubatura budynku, ogółem mieszkań (lokali), liczba mieszkań z uwzględnieniem ilości izb w każdem mieszkaniu (patrz „Wzór rubryk księgi notowań"), ogółem izb mieszkalnych, ogółem izb niemieszkalnych, data zakończenia budynku, uwagi.

§ 17. Przy przebudowach (remontach kapitalnych) pewna ilość izb może być skasowana, a jednocześnie inna ilość izb, większych, względnie mniejszych w porównaniu ze skasowanemi, może powstać jako rezultat przebudowy. Ilość izb skasowanych, należy wpisać w rubryce 28, względnie 30 (ubyło), ilość izb nowopowstałych, należy wpisać w rubryce 27, względnie 29 (przybyło).

W wypadku wycofania budynku z użytkowania, ilość izb należy wpisać w rubryce 28, względnie 30 (ubyło). Przy nadbudowach i dobudowach należy uwzględniać izby (względnie mieszkania), tylko w części nadbudowanej, względnie dobudowanej.

L. wet. 2682/30.

OBWIESZCZENIE.

o opłatach od ogierów nie posiadających świadectw uznania.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa podaje do wiadomości, że na podstawie ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o opłatach od ogierów, nie posiadających świadectw uznania (Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 247), będzie pobierana w 1931 r. opłata na rzecz Państwa od ogierów, nie posiadających świadectw uznania (licencji).

Opłata wynosi 50 zł od ogiera.

Od powyższej opłaty wolne są:

a) ogiery, stanowiące własność Państwa,

b) ogiery, które nie ukończyły 3-ch lat, licząc od dnia 1 stycznia tego roku, w którym się koń urodził,

c) ogiery, biorące udział w wyścigach, konkursach i innych próbach koni, z wyjątkiem wystaw i pokazów, pod warunkiem, że posiadacze ich wykażą się zaświadczeniem Ministerstwa Rolnictwa, stwierdzającem uczestnictwo ogiera w tych próbach.

Zarząd gminy wzywa przeto wszystkich posiadaczy ogierów, podlegających opłacie:

1) aby w czasie od dnia 1 stycznia do dnia 1 lutego (włącznie) 1831 r., zgłosili je w zarządzie gminy, M. Urząd Weterynaryjny, ul. Poselska l. or. 10.

2) aby do dnia 1 kwietnia (włącznie) 1931 r. wnieśli do kasy zarządu gminy opłatę w wysokości 50 zł. od ogiera.

Zarząd gminy oznajmia jednocześnie:

1) że kto w przepisanym terminie, t. j. do dnia 1 lutego (włącznie) 1931 r., nie zgłosi ogiera, podlegającego opłacie, ulegnie karze pieniężnej do 100 zł., lub karze zastępczej aresztu do 3-ch dni (art. 6 ustawy),

2) że opłaty, nieuiszczone do dnia 1-go kwietnia (włącznie) 1931 r., będą, zgodnie z obowiązującemi przepisami, ściągnięte przymusowo z doliczeniem kar za zwłokę, oraz kosztów egzekucyjnych.

Kraków, 20 grudnia 1930 r.

Prezydent miasta:
Inż. Karol Rolle w. r.

Nabycie i pozbycie nieruchomości na podstawie upoważnienia Rady miejskiej z dnia 11 lipca 1929.

1) Kontraktem z dnia 19 marca 1930 r. odstąpiła Firma „Wytwórnia sygnałów i urządzeń kolejowych" S. A. w Krakowie Gminie m. Krakowa na cele regulacji ul. Cystersów parcele l. kat. 79/3 i 79/5, objęte lwh. 352 i 449 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XIX Grzegórzki, oraz parcele l. kat. 219/3, 219/4 i 218/2, objęte lwh. 554 i 553 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XX Dąbie, o łącznej powierzchni 304 m kw., a Gmina zobowiązała się potrącić tejże Firmie z przypadających do zapłaty kosztów urządzenia wspomnianej ulicy równowartość powyższego gruntu, licząc po 10 (dziesięć) złotych na 1 m kw.

2) Kontraktem z 12 marca 1930 r. odstąpiła Paulina Flaumenhaftowa Gminie m. Krakowa pod urządzenie ul. Cystersów grunt o obszarze 813 m kw. w Dz. XIX i XX.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w miesiącu grudniu 1930 r.

Właściciel budujący i miejsce zamieszkania	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
Dz. I.				
Dr. Alfred Brummer Poselska 18	przebudowa portalu sklep.	Poselska 18 lsp. 70	arch. Brand Samuel	3943/30 24/10
Karol Kopczyński Starowiślna 22	powiększenie ubikacji sklepowej	Dominikańska 2	inż. Prokesch Zygm.	4703/30 14/11
Konwent OO. Dominikanów, Sienna 15	przebudowa portalu sklep.	Sienna 15 lsp. 64	Fr. Chlipalski	5695/30 30/10
Edward Kleszczyński admin. Alfred Söhnel Straszewskiego 12	przebudowa portalu sklep.	Rynek Gł. 26 lsp. 20	arch. Stefan Štrojek	7016/30 13/11
Henryk Manne i Ska Szpitalna 6	przebudowa portalu sklep.	Szpitalna 6	inż. Szufa Zygmunt	6899/30 20/11
Dz. III.				
Tomasz Bujas J. Lea 19	budowa 3-ch piętr. domu	Felicjanek 11 lsp. 50	bud. Bujas Tomasz	4323/30 17/11
S. i A. Schajerowie Groble 16	nadbud. 4-ro p. domu	Pl. Groble 16 lsp. 141	arch. S. Jonkler	6571/30 17/11
Maksymiljan Neumann Zwierzyniecka 6	przebudowa portalu sklep.	Zwierzyniecka 6 lsp. 107	A. Siódmak	7251/30 24/11

Właściciel budujący i miejsce zamieszkania	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
Dz. IV.				
Leon Holzer św. Sebastjana 4	przebud. portalu sklep.	Wolska 25 lsp. 414	arch. A. Leuchter	4263/30 3/11
Salomon Lustbader Pl. Dominikański 4	przebud. okien parter. na portale sklepowe	Batorego 10 lsp. 176	arch. Szufa Zygm.	7080/30 24/11
Helena Frisch Rakowicka 23	dodat. plany nadbud. oficyny	Rakowicka 23 lsp. 117	arch. Izydor Goldberger	7180/30 24/11
Benedykt Finkler Szopena 6	dodat. plany nadbud 3-go i 4-go p. budynku front.	Batorego 7	arch. Izydor Kurzer	6853/30 20/11
Marja Gadomska Garbarska 26	przerobienie 2 okien wystawowych	Garbarska 26 lsp. 68	arch. L. Paciorkowski	5959/30 4/12
Jan Gumiński	nadbudowa 2-go piętra łazienki, laboratorjum	Wenecja 2 lsp. 139	Stefan Żeleński	6431/30 29/10
Dz. V.				
Adam Żychowicz Długa 33	budowa wewn. wychodków spłukiwanych	Długa 33 lsp. 192	J. Merenda	7158/30 20/11
Helena Peterseimowa Długa 38	przebudowa portalu sklepowego	Długa 38 lsp. 17	arch. Izydor Kurzer	5650/30 2/12
Dz. VI.				
Karolina Morstinowa	budowa wewn. wychodków spłukiwanych	Lubicz 27 lsp. 15	Janusz Zarzycki	6413/30 30/10
Dz. VII.				
Lida Krzymińska Starowiślna 1	przebudowa portalu sklepowego	Starowiślna 1 lsp. 128	arch. A. Leuchter	4101/30 24/10
Dawid Landau św. Józefa 4	wyburzenie ściany poprzecznej w lokalu sklep.	Dietlowska 44 lsp. 12	inż. Z. Prokesch	7019/30 13/11
Dr. Józef i Stanisława Wiśniewscy administrator Dr. Jan Rychlewski, Szczepańska 7	przebudowa portalu sklepowego	Stradom 11 lsp. 18	bud. Leon Feniger	7227/30 17/11
Anna Teitelbaum Dietlowska 54	dodat. plany na przebudowę ustępów	Dietlowska 54 lsp. 47	inż. Z. Prokesch	6531/30 20/10

Właściciel budujący i miejsce zamieszkania	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. VIII.		
Konwent OO. Bernardynów, Trynitarska 11	dodat. zmiany na nadbudowę 2-go piętra	Trynitarska 11 lsp. 2	K. Brzeziński i J. Burzyński	6637/30 28/10
Jakób Salomon Krakowska 45	dobudowa klozetów spłukiwanych	Krakowska 45 lsp. 27	inż. Prokesch Zygm.	5998/30 13/11
Irma Spirowa Gertrudy 12 a	plany dodat. na budowę I-go piętra w ofic.	Starowiślna 85 lsp. 407	Edward Skawiński	6471/30 7/11
Maurycy Diamand Skawińska 11	plany dodat. na nadbudowę i przeb. oficyny lewej	Skawińska 11 lsp. 41	arch K. Merenda	6848/30 20/11
Alter i Süssla Rubinowie Dietlowska 71	przebud. bocznej klatki schodowej, oraz budowa klozetów	Dietlowska 71 lsp. 401	inż. B. Zimmermann	7177/30 1/12
		Dz. IX.		
Tow. Mandolin. „Espana" Spiska 9 Stanisław Sobik, wł. realn.	budowa prow. kręgielni	Spiska 9	Jan Krzemiński	5750/30 18/11
		Dz. X.		
Piotr i Rozalja Paczkowie Barska 67	nadbudowa 2-go piętra	Barska 67 lsp. 67	arch. Paciorkowski Ludwik	
Wojciech Kieć Barska 66	dobudowa izby drewnianej	Barska 66 lsp. 45	bud. Antoni Dostal	6499/30 25/11
Antoni i Marja Toporkowie Rozdroże 24	budowa parterowego domu	Kapelanka l. kat. 792/1 793/1	bud. Sylwester Zabłocki	6895/30 25/11
Kierownictwo Zalesień Ochronnych Gmina m. Krakowa	dobudowa gajówki drewn. z budynkiem gospodarczym	Twardowskiego l. kat. 316/3		6514/30 17/11
Jakób Reiner Kobierzyńska 43	budowa 1-piętr. domu	Pychowicka l. kat. 163/17, 16	Karol Menasche	5546/30 28/10
		Dz. XII.		
Prof. Dr. Kazimierz Majewski Syrokomli 23	zmiany zaszłe podczas budowy 4-ro piętr. domu	Syrokomli 23 lsp. 218	arch. Józef Kaczmarczyk	5828/30 22/11
Walenty i Elżbieta Dudkowie Kościuszki 62	budowa 3-ch piętr. domu	Słoneczna 5 l. kat. 1779/XII.	bud. St. Polański	5879/30 3/11

Właściciel budujący i miejsce zamieszkania	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
Dz. XII.				
Wojciech Krówka Kasztelańska 19	zmiany w nadbudowie 2-go p. z poddaszem	Kasztelańska 19 lsp. 174	arch. Z Szufa	5849/30 19/11
Jadwiga Kapustowa na ręce p. Marji Korczyk Rynek Kleparski 13	dodat. plany na nadbudowę 1-go piętra	Filarecka 4	arch. Adam Czunko	7206/30 17/11
Dz. XIII.				
Tadeusz Walerowski św. Bronisławy 88	plany dodatkowe na budowę parter. domu	boczna z ul. św. Bronisławy 88 lsp. 319	A. Siódmak	2883/30 29/10
Stefan Czarnecki Gontyna 5	zmiana projektu nadbudowy 1-go piętra	Gontyna 5 lsp. 246	arch. Stefan Sikorski	6852/30 19/11
Józefa Garzłowa Kr. Jadwigi 155	budowa 1-piętr. domu	Kr. Jadwigi l. kat. 241/2	arch. Ludwik Paciorkowski	6380/30 1/12
Dz. XIV.				
Scheindla Rosenberg Czarnowiejska 24	plan adaptacji pracowni	Czarnowiejska 24 lsp. 33	inż. Z. Prokesch	4924/30 29/30
Dz. XV.				
Okręgowy Związek Kas Chorych na ręce Dra Emila Bobrowskiego Batorego 5	budowa 6-cio piętr. domu	Pomorska l. kat. 8/61 8/62 8/63	Inż. Roman Weindling	7842/30 19/12
Wyższe Studjum Handlowe ul. Sienkiewicza	budowa 2 piętr. gmachu	H. Sienkiewicza	arch. prof. Józef Gałęzowski	6270/30 29/10
Dz. XVI.				
Józef Nowakowski Podchorążych 12	zmiana w wykonaniu przy budowie parter. domu	Lucjana Rydla 39 lsp. 183	Fr. Stankiewicz	6504/30 20/11
Paweł Paprocki Bronowicka 21	budowa ustępów wolnospadowych	proj. przecznica Kazimierza W. l. kat. 192/7, 167/16, 167/20, 167/24, 167/28	inż. Z. Szufa	7015/30 .25/11
Apolonja Ziomkowa K. Wielkiego 123	budowa prow. wozowni	Kazimierza W. 123 lsp. 70	arch. L. Paciorkowski	7394/30 29/11

Właściciel budujący i miejsce zamieszkania	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. XVII.		
Franciszek Chwastek proj. od ul. Łokietka	budowa domu parter. z poddaszem	proj. od ul. Łokietka l. kat. 766/3	arch. L. Paciorkowski	6569/30 24/10
Brachowska Apolonja	plany dodat. izby na poddaszu i komórek parter.	Rzeczna 9 lsp. 193	arch. L. Paciorkowski	5770/30 10/11
Jan Oprych Mazowiecka 42	budowa domu drewnianego z budynkiem gospodarczym	droga polna za fortem l. kat. 871/9	inż. Jan Stobiecki	5719/30 20/11
		Dz. XVIII.		
Józef Trębacz Celarowska 12 a	plany w zmianie rozkładu mieszkań	Celarowska 12 a lsp. 117	arch. Edward Bujas	7012/30 25/11
Jan Adamski Sobieskiego, 19	dodat. plany na zmianę wewnętrzną w rozkładzie ubikacji	Żmujdzka l. kat. 316/8		5401/30 18/11
		Dz. XIX.		
Stanisław Burtan na ręce p. Dra Pawła Berskiego Grzegórzecka 32	przebud. parter. domu mieszkalnego	Rzeźnicza l. kat. 485/16	arch. Wł. Stupnicki	6731/30 9/12
Franciszek Albiński Mogilska 57	plany dodat. na budowę 2-p. oficyny z poddaszem	Mogilska 57 lsp. 185	bud. Kaz. Wilczyński	7078/30 21/11
		Dz. XX.		
Stanisław Budziakowski Miedziana 71	plany przebudowy parterowego domu	Miedziana 71 l. kat. 79/I	arch. Edward Skawiński	3817/30 30/10
		Dz. XXI.		
Szymon Feltscher Potockiego 2	przebudowa domu parter.	Myśliwska 1 lsp. 139	bud. Antoni Dostal	6171/30 6/11
Jan Barycz Sarmacka 24/26	budowa domu 1-o piętr.	Sarmacka l. kat. 708/2	arch. Stefan Sikorski	6429/30 10/11
Józef Ułan Wiejska 8	budowa budynku gospodarskiego	Wiejska 1 lsp. 287	arch. Ludwik Paciorkowski	6418/30 10/11
Helena Mazurek Przewóz 18	nadbud. 1-go piętra	Przewóz 18 l. kat. 533/17	bud. Antoni Dostal	6702/30 28/11

Właściciel budujący i miejsce zamieszkania	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
Dz. XXI.				
Feltscher Szymon	przyziemny dom	Zabłocie l. kat. 846/30	bud. Antoni Dostal	4905/30 28/10
Dz. XXII.				
Zarząd Krakowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Lwowska 2	budowa 4-ro piętr. domu	Parkowa l. kat. 951/16 /17 /18 /19	inż. Czesław Boratyński i inż. Edward Kreisler	5163/30 29/11
Bronisława Piekłowa Rynek Podgórski 10	przebudowa portalu sklep.	Rynek Podgórski 10 lsp. 175	arch. Karwat Józef	3628/30 28/10
Leon i Anna Grünbergowie Lwowska 45	nadbudowa 3-go piętra	Lwowska 45 lsp. 528	arch. Z. Grünberg	4037/30 31/10
Chaim Dawid Kluger i Ska Rynek Podgórski 3	zmiana w nadbudowie 2-go p. tylnej oficyny	Rynek Podgórski 3 lsp. 190	arch. Stefan Landsberger	5831/30 31/10
Józefa Stawowa Aleja Pod Kopcem	dodat. plany w budowie 1-o piętr. domu	Aleja Pod Kopcem lsp. 807	Antoni Dostal	6060/30 29/10
Stefan i Aniela Jelonkowie Spiska 15	budowa 1-o piętr. domu	ul. Czarna l. kat. 1315/7	arch. L. Paciorkowski	5734/30 5/11
Antoni Dostal Józefińska 11	budowa pralni w podwórzu	Józefińska 11 lsp. 212	bud. Antoni Dostal	6928/30 29/11
Andrzej i Józefa Szutranowie Jana Zamojskiego 36	nadbudowa 2-go i 3-go piętra	Rękawka 10 lsp. 269	inż. M. Caputa i arch. M. Stadnicki	5929/30 28/10
Leon Gawlik Rękawka 24	plany prow. drewnianej szopy	Rękawka 24 lsp. 163	arch. L. Paciorkowski	5445/30 29/9
Leopold i Honorata Wagnerowie Pl. Serkowskiego 9	budowa ustępów	Pl. Serkowskiego 9	Piotr Królikowski	6058/30 28/10
Klemens Fleschner Wielopole 24	budowa ustępów	Długosza 13 lsp. 418	arch. Z. Grünberg	6338/30 29/11
Gmina m. Krakowa Rynek Podgórski	budowa poczekalni tramw. z podziemnym ustępem	Rynek Podgórski	Gmina m. Krakowa	6763/30 29/11
Józefa Kurzawowa Lwowska 27	budowa prow. sklepów	Lwowska 27 lsp. 343	arch. Edward Bujak	6874/30 25/11

Prezydent miasta:

Inż. Karol Rolle w. r.

NOMINACJE.

Rożdżeński Karol z dniem 4 listopada 1930 r. mianowany prowizorycznym strażakiem M. Straży Pożarnej w XIV gr. uposaż. L. Pr. 10451/29.

Sikora Tadeusz z dniem 1 grudnia 1930 r. mianowany prowizorycznym strażakiem M. Straży Pożarnej w XV gr. uposaż. L. Pr. 12851/30.

Zgórski Inż. Witold z dniem 1 listopada 1930 r. mianowany prowizorycznym starszym referentem Budownictwa m. w VII gr. uposaż. L. Pr. 11865/30.

EMERYTURY.

Adamczyk Florjan, robotnik Zakładu Czyszczenia Miasta, z dniem 1 grudnia 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 13049/30.

Baranowska Emilja, wdowa po kierowniku drukarni Muzeum Przemysłowego, z dniem 1 września 1930 r. uzyskała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 9511/30.

Buja Andrzej, robotnik, z dniem 1 listopada 1929 r. otrzymał zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 7984/30.

Chmurowa Anna, wdowa po n. pracowniku m., z dniem 1 października 1930 r. otrzymała pensję wdowią. L. Pr. 10416/30.

Dziedzicka Zofja, kancelista Magistratu, z dniem 30 września 1930 r. przeniesiona w stały stan spoczynku. L. Pr. 6904/30.

Gadochowa Katarzyna, wdowa po tercjanie m., z dniem 1 września 1930 r. uzyskała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 9354/30.

Gilewicz Marcin, fornal Zakładu Czyszczenia Miasta, z dniem 1 października 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 10013/30.

Gościcka Marja, asystent rachunkowy Elektrowni M., z dniem 31 października 1930 r. przeniesiona w stały stan spoczynku. L. 11441/30.

Grabka Adam, robotnik, z dniem 1 października 1930 r. uzyskał zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 8562/30.

Hübnerowa Ludwika, wdowa po kierowniku m. domu noclegowego, z dniem 1 listopada 1930 r. uzyskała pensję wdowią. L. Pr. 11038/30.

Jędrzejowski Marcin, woźny Zakładu Czyszczenia Miasta, z dniem 1 września 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 5707/30.

Korczyńska Stefanja, kancelista Magistratu, z dniem 30 listopada 1930 r. przeniesiona w stały stan spoczynku. L. Pr. 12124/30.

Matoń Jan, plutonowy M. Straży Pożarnej, z dniem 1 grudnia 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 11782/30.

Matrajowa Anna, wdowa po woźnym m., z dniem 1 kwietnia 1926 r. uzyskała pensję wdowią. L. Pr. 1905/26.

Piszczkowa Anastazja, wdowa po woźnym m., z dniem 1 grudnia 1930 r. uzyskała pensję wdowią. L. Pr. 12841/30.

Popczyński Stanisław, n. pracownik M. Zakładów Ceramicznych, z dniem 1 listopada 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 5360/30.

Rumian Marcin, robotnik, z dniem 1 października 1930 r. uzyskał zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 6537/30.

Skura Michał, woźny m., z dniem 1 czerwca 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 4761/30.

Solakowa Marja, wdowa po n. pracowniku m., z dniem 1 listopada 1930 r. uzyskała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 12743/30.

Stroka Inż. Kornel Jan, radca Budownictwa m., z dniem 1 października 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 11264/30.

Szczurkowa Katarzyna, wdowa po robotniku, z dniem 1 listopada 1930 r. uzyskała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 9626/30.

Szkolnikowski Leon, ogrodnik Zarządu Ogrodów M., z dniem 1 października 1930 r. uzyskał zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 8156/30.

Targalski Adam, maszynista Wodociągu M., z dniem 31 października 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 11266/30.

Uznańska Kamila, sierota po urzędniku M. U. P. O. i P. P., z dniem 1 grudnia 1930 r. uzyskała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 12565/30.

ZMARLI.

Banachowska Janina, emerytowany kancelista Magistratu, zmarła dnia 20 października 1930 r. L. Pr. 12182/30.

Baranowski Stefan, kierownik drukarni Muzeum Przemysłowego. zmarł dnia 18 sierpnia 1930 r. L. Pr. 9511/30.

Chmura Stanisław, emerytowany woźny m., zmarł dnia 10 września 1930 r. L Pr. 10276/30.

Ekier Stanisław, pomocnik techniczny Budownictwa m., zmarł dnia 1 maja 1930 r. L. Pr. 4834/30.

Gadocha Antoni, woźny m., zmarł dnia 4 sierpnia 1930 r. L. Pr. 9131/30.

Hübner Tadeusz, kierownik Domu noclegowego m., zmarł dnia 13 września 1930 r. L. 10334/50.

Krupa Marja, wdowa po pracowniku Zakładu Czyszczenia Miasta, zmarła dnia 12 listopada 1930 r. L. Pr. 12926/30.

Piszczek Szymon, woźny m., zmarł dnia 1 listopada 1930 r. L. Pr. 11441/30.

Solak Józef, emerytowany woźny m., zmarł dnia 14 października 1930 r. L. Pr. 10276/30.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 240 w kadencji XVII z dnia **18-go grudnia 1930 r.**

Obecni: *Przewodniczący Prezydent miasta* Inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Dr. Ignacy Landau,
„ „ Dr. Witołd Ostrowski,
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **58**.
Początek posiedzenia o godzinie **18**.

Przed porządkiem dziennym.

Przewodniczący Prezydent Inż. Rolle, zagajając obrady, zawiadomił członków Rady miejskiej, że nagroda w kwocie 3.000 zł., przeznaczona przez miasto za prace naukowe, została przyznaną przez Akademję Umiejętności p. Prof. Tomkowiczowi.

Następnie Prez. Rolle zdał sprawozdanie z wyniku swoich interwencyj u p. Ministra Komunikacji w sprawie przyłączenia kolejki pińczowskiej do krakowskiej Dyrekcji kolejowej, oraz w sprawie jaknajrychlejszej rozbudowy dworca kolejowego w Krakowie. Prezyd. Rolle poinformował następnie o wyniku interwencji u p. Ministra Skarbu w sprawie przyspieszenia budowy Bibljoteki Jagiellońskiej, oraz uzyskania kredytów na dokończenie budowy kliniki ginekologicznej i Akademji Górniczej.

P. Minister Skarbu oświadczył, że o ile w budżecie na rok bieżący będą nadwyżki, to w pierwszym rzędzie skorzysta z nich Bibljoteka Jagiellońska.

Niezależnie od tego do budżetu na rok przyszły będzie wstawiony na ten cel drugi miljon złotych.

Wreszcie Prezydent zdał sprawę z interwencji u p. Minstra Pracy i Opieki Społecznej w sprawie przystąpienia Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w przyszłym roku do budowy w Krakowie domu dla robotników.

Wnioski.

Sekretarz odczytał następujące wnioski:

1) Rm. Dra Rosenzweiga i tow. w sprawie podwyżki czynszu:

„Prasa sanacyjna donosi, że rząd zamierza stworzyć fundusz rozbudowy przez podwyższenie czynszów do wysokości 172% czynszu przedwojennego.

Szerokie masy robotnicze są pozbawione pracy, położenie gospodarcze urzędników nie pozwala na obciążenie ich skromnych płac tak znacznym wydatkiem, rękodzieło, przemysł i handel znajdują się w sytuacji bez wyjścia z powodu kryzysu gospodarczego, niebywałego obciążenia rogatkowego i spadku konsumcji z powodu bezrobocia.

W tych warunkach ludność miasta musi przeciwstawić się jakiejkolwiek podwyżce czynszów.

Dlatego wnosimy:

Rada m. uchwala: wzywa się Prezydjum m., aby przedłożyło rządowi petycję Rady m., że w obecnych ciężkich warunkach gospodarczych ludność miasta nie powinna być obciążana podwyżką czynszów".

2) Rm. Inż. Kleinbergera w sprawie budowy domów przez Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych:

„Na konferencji Zakładów Ubezpieczeniowych, odbytej w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, w sprawie budowli na koszt tychże Zakładów w r. 1931 wykonać się mających, pominięto Kraków z powodu, jakoby w Krakowie nie było braku mieszkań i nie zachodziła potrzeba budowania tamże. W Warszawie, Poznaniu, Łodzi, Katowicach, Lwowie i t. d. mają się w r. 1931 budować na koszt Zakładów Ubezpieczeniowych dalsze budynki mieszkalne, jedynie Kraków został z tego programu wyłączony. Oporne stanowisko co do dalszych budów w Krakowie zajął Zarząd lwowskiego Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych wychodząc z błędnego założenia, że wszelkie fundusze, wpływające do tegoż Zakładu, przedewszystkiem we Lwowie winny być użyte.

Kraków, skąd z tytułu opłat, uiszczanych za pracowników umysłowych, wpływają do Zakładu wielkie fundusze, ma prawo domagać się i żąda kategorycznie, aby fundusze, przez jego mieszkańców składane, tutaj swoją lokatę i zabezpieczenie ich praw znalazły.

Ze sprawą budowy mieszkań łączy się także i kwestja zapobieżenia częściowego bezrobociu, które w ostatnim czasie znacznie się wzmogło.

Rada miejska, jako właściwa przedstawicielka ludności krakowskiej, zwraca uwagę na pokrzywdzenie Krakowa przez pominięcie go przy rozdziale funduszów publicznych, przeznaczonych na budowę mieszkań dla niezamożnej ludności, domaga się przydziału odpowiednich kwot na wymienione cele i prosi:

Prezydjum miasta, a w szczególności Pana Prezydenta senatora Rollego i wybranych z miasta Krakowa Posłów i Senatorów, aby wspólnie wywarli nacisk na odpowiednie czynniki i nie dopuścili do jawnego i jaskrawego pokrzywdzenia miasta Krakowa".

3) Rm. Dra Rosenzweiga i tow. w sprawie zwalniania od kar za niezapłacenie podatku lokatorskiego:

„Wobec ciężkiej sytuacji gospodarczej i celem umożliwienia ludności miasta zapłacenia podatku lokatorskiego, a Gminie uzyskania wpływów znaczniejszych w pierwszym kwartale 1931 r. — Rada m. uchwala:

Zwalnia się od kary za zwłokę wszystkich płatników miejskiego podatku lokatorskiego, którzy w okresie od 1 stycznia do 1 kwietnia 1931 r. w całości zapłacą zaległości podatku lokatorskiego".

Wniosek powyższy przekazano Sekcji II do załatwienia imieniem Rady miejskiej.

Porządek dzienny.

I. Dyskusja nad sprawozdaniem Prezydenta miasta i rm. Dra Grossa nad rozbudową miasta.

Rm. Dr. Gross po dłuższym wywodzie przedłożył następującą rezolucję:

1) Głównym postulatem naszym jest, ażeby Rząd zgóry przeznaczył na szereg lat dotacje państwowe, które z każdorazowego budżetu będą pokrywane i na które można w budownictwie mieszkaniowem napewno liczyć.

2) Musimy się wrócić do czasów przedwojennych i starać się możliwie przywrócić stosunki normalne. W tym celu musi się akcję budowlaną zdecentralizować, pomoc publiczna kredytowa musi być udzielana możliwie na drugie miejsce hipoteczne, tak, ażeby dopuścić do współdziałania Kasy Oszczędności, które muszą lokować oszczędności na pierwszem miejscu i również należy dopuścić kapitały prywatne, tak, ażeby wszystkie siły gospodarcze razem się w ten sposób sumowały.

Należy więc podatek, który służy dla rozbudownictwa mieszkaniowego, pozostawić gminom, które przy miernem podwyższeniu tego podatku mogą mieć do dyspozycji znaczniejsze kapitały, a czynność Banku Gospodarstwa Krajowego powinna obejmować udzielanie pożyczek krótkoterminowych z dotacji rządowej (z państwowego funduszu budowlanego), również Bank Gospodarstwa Krajowego będzie miał za zadanie konwertować pożyczki budowlane krótkoterminowe na długoterminowe w pewnej kolejności, a ponadto powinien Bank Gospodarstwa Krajowego udzielać gminom na bardzo niski procent i na dogodnych warunkach amortyzacyjnych pożyczek dla budowy najmniejszych mieszkań dla biednej ludności, która nie jest w stanie dzisiejszych wysokich czynszów w nowych domach opłacać.

3) Należy termin amortyzacji pożyczek, który dziś jest oznaczony na 15 do 25 lat, rozciągnąć ogólnie na 30 do 40 lat, tak, ażeby raty amortyzacyjne, które mają być pokrywane z czynszów, były wskutek tego odpowiednio zmniejszone i wskutek tego czynsze w nowych domach mogły być obniżone.

4) Ulgi podatkowe i stemplowe, które według obecnego ustawodawstwa w pewnych wypadkach są przyznane tylko pożyczkom ulgowym, uzyskanym z Banku Gospodarstwa Krajowego, należy rozszerzyć na wszystkie pożyczki i należy ulgi podatkowe w ogólności dla nowych budowli podwyższyć, to jest czasokres uwolnień podnieść i ulgi odpowiednio unormować w sposób racjonalny.

5) Należy popierać zrzeszenia gmin dla celów budownictwa mieszkaniowego w tej formie, jak Spółka Mieszkaniowa dla Miast i wogóle ułatwić tworzenie organizacyj społecznych mieszkaniowych, któreby działały na wzór zagranicznych towarzystw społecznych.

Rm. Schechter zgłosił następujący wniosek:

„Z okazji dyskusji nad sprawozdaniem o akcji budowlanej Rada miejska zaznacza, że postępujące z zatrważającą szybkością zubożenie ludności miejskiej i upadek handlu i przemysłu wymagają w pierwszym rzędzie wydatnego obniżenia ciężarów publicznych. Z tego więc powodu Rada miejska uważa projekt warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej utworzenia „Funduszu Budowlanego“ drogą waloryzacji czynszów od lokali mieszkaniowych i przemysłowych za chybiony. Podwyższenie bowiem czynszów o 72% stanowiłoby niesłychane obciążenie zubożałej ludności miejskiej i pociągnęłoby za sobą skutki katastrofalne, szczególnie dla handlu i przemysłu, które nie są w stanie ponieść nawet obecnych ciężarów.

Taka podwyżka czynszów pociągnęłaby za sobą także podwyżkę płac miljonowych rzesz urzędników państwowych, gminnych i prywatnych i zwichnęłaby równowagę budżetów publicznych i prywatnych.

Efekt finansowy tego projektu byłby więc wielce problematyczny, bo tak nadmiernie wyśrubowane czynsze byłyby w znacznej mierze nieściągalne, a wiadomo, że już obecnie zaległości czynszowe są bardzo znaczne, gdyż ludność nie jest w stanie podołać dotychczasowym czynszom.

Rada miejska wyraża więc zdanie, że utworzenie „Funduszu Budowlanego“ drogą waloryzacji, lub podwyżki czynszów byłoby eksperymentem bardzo ryzykownym i niebezpiecznym w skutkach, wobec czego uważa, że wysunięty przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie projekt nie nadaje się do rozwiązania kwestji mieszkaniowej“.

Rm. Ks. Kasprzyk zgłosił wniosek:

„Rada miasta prosi Pana Prezydenta miasta, by porozumiał się z Dyrekcją Kasy Oszczędności w sprawie przejęcia gruntów w Płaszowie, zakupionych w swoim czasie przez miasto i rozbudowy tamże osiedla ogrodu dla ludności robotniczej“.

Rm. Inż. Kleinberger wniósł:

„Rada miejska wyraża zapatrywanie, że rozbudzenie ruchu budowlanego zależne jest od zmiany ustawy o rozbudowie miast, a w szczególności przez popieranie przedewszystkiem prywatnej inicjatywy, udzielając im pożyczek z funduszu rozbudowy przed gminami i spółdzielniami“.

Rm. Inż. Adelman zgłosił wniosek:

„Poleca się Prezydjum miasta rozpisanie konkursu w sprawie użycia tańszych materjałów do budowy mieszkań“.

Rezolucje rm. Dra Grossa uchwalono.

Wniosek rm. Kleinbergera odrzucono.

Wniosek rm. Adelmana przekazano Sekcji I.

Wniosek rm. ks. Kasprzyka przekazano Sekcjom I i III.

Prezydent Rolle oświadczył, że sprawy:

Reforma ustawy o sanacji finansów komunalnych,

Sprawozdanie z działalności Miejskich Zakładów Aprowizacyjnych,

Sprawozdanie Krakowskiej Miejskiej Kolei Elektrycznej za rok 1929

wycofuje z porządku dziennego.

II. Opłaty od psów na rok 1931.

Imieniem Sekcji II st. radca Mgtu Hajdukiewicz wnosi:

Rada m. uchwali:

Pozostawić na rok 1931 opłaty dotychczasowe od psów, t. j. 30 zł. od każdego pierwszego psa, od każdego zaś następnego 40 zł rocznie, płatne w 2-ch równych ratach półrocznych.

Uchwalono. (L. 8361/930/VIII).

III. Ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego dla pożyczek budowlanych i t. p.

Imieniem Sekcji I i II rm. Dr. Szołayski wnosi:

Rada m. uchwali:

Rada miejska, działając na podstawie postanowień § 82 statutu miejsk. upoważnia wspólnie Sekcję I i III w przypadkach transakcji i parcelacji, uchwalonych przez Radę miejską:

1) do udzielania ustępstwa pierwszeństwa hipot. dla pożyczek zaciągnąć się mających na cele budowlane w Banku Gosp. Kraj. lub Komun. Kasie Oszczędności m. Krakowa przed prawem zastawu dla:

a) reszty ceny kupna zaintabulowanem na rzecz Gminy m. Krakowa,

b) dla kaucji na zabezpieczenie kosztów urządzenia ulic i placów,

c) dla kaucji zabezpieczającej obowiązek kontraktowy co do rozpoczęcia lub ukończenia budowy domu — we wszystkich powyższych przypadkach pod warunkiem, o ile przedmiot obciążony prawem zastawu daje dostateczną gwarancję pokrycia należytości,

2) do odraczania terminu co do rozpoczęcia, względnie ukończenia budowy domu na parcelach od Gminy nabytych, oraz do odraczania terminów płatności ceny kupna w przypadkach, na uwzględnienie zasługujących,

3) do udzielania zezwolenia na:

a) pozbycie nieruchomości nabytych od Gminy m. Krakowa, w przypadkach zastrzeżenia zakazu pozbycia,

b) na przemianę, względnie wykreślenie z księgi gruntowej ciężarów zaintabulowanych na rzecz Gminy, w celu zabezpieczenia jeszcze niedopełnionych zobowiązań kontraktowych, jeżeli chodzi o przypadki zasługujące na uwzględnienie.

Uchwalono.

IV. Zakupno parowego kotła dla centralnego ogrzewania gmachu Starego Teatru.

Imieniem Sekcji I Inż. Drobniak wnosi:

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się ofertę firmy Tow. Akc. Drzewiecki i Jeziorański z d. 2 grudnia 1930 r. na dostawę i montaż kotła ogrzewalnego w Starym Teatrze, opiewającą na kwotę 6.376·02 zł. (słownie sześć tysięcy trzysta siedmdziesiątsześć 2/100 zł.).

Koszt zakupu, łącznie z montażem, wynoszący około 7000 (siedem tysięcy) złotych pokryć: 2000 zł. z budżetu bieżącego roku z Działu VII § 167 poz. b) (Remont instalacji ogrzewczej w Sukiennicach), zaś 5000 zł. z budżetu 1931/32 roku.

Uchwalono. (L. 7427/930 Ba).

V. Sprawa zamiany gruntów między Gminą m. Krakowa a Skarbem Państwa.

Imieniem Sekcji I rm. Dr. Szołayski wnosi:

Rada m. uchwali:

1) Nawiązując do uchwał Rady miejskiej z dnia 24 kwietnia 1930 i z dnia 9 października 1930, zatwierdzonych reskryptem krakowskiego urzędu wojewódzkiego z dnia 28 X. 1930 L. Sm. I—110/2/30, zażądać od Skarbu Państwa dodatkowo odstąpienia jeszcze Gminie m. Krakowa obszaru 5 a 52 m. kw. z parceli państwowej lkat. 485/2 łącznie z parcelą lkat. 282/2 Dz. XIX Grzegórzki ze względu na to, że powierzchnia gruntu gminnego przy ul. Łobzowskiej, Alei Słowackiego i ul. Kościelnej, t. j. część parceli lkat. 8/1 powiększona kosztem parceli lkat. 8/5 Dz. XV Nowa Wieś wynosi po pomiarach 47 a i 10 m. kw.

2) Odstąpić Skarbowi Państwa część rowu granicznego, włączonego do Ogrodu Botanicznego, t j. część parceli gminnej lkat 355/2 objętej lwh. 52 ks. gr. gm. kat. Kraków dz. XIX Grzegórzki, oznaczonej nowemi liczbami katastr. 355/3 i 355/5 na planie Budownictwa miejskiego z dnia 18 listopada 1930 roku o łącznej powierzchni 4 a 34 metr. kw. w zamian za obszar 4 a 34 metr. kw. z wymienionej wyżej parceli państwowej lkat. 485/2 łącznie z parcelą lkat. 282/2 Dz. Grzegórzki, przyjmując wartość obu ostatnich gruntów zamiennych gminnego i państwowego na 13 (trzynaście) złotych 60 (sześćdziesiąt) groszy za 1 m. kw.

3) Pozatem do tranzakcyj, wyszczególnionych w punkcie pierwszym i drugim, mają mieć analogiczne zastosowanie warunki ustalone w powołanych uchwałach Rady miejskiej.

4) Upoważnia się P. Prezydenta miasta do szczegółowego ustalenia w kontrakcie gruntów zamiennych pod względem powierzchni, oraz oznaczeń katastralnych i hipotecznych na podstawie wyniku dokładnych pomiarów, przeprowadzonych na gruncie i porównanych z obowiązującemi mapami katastralnemi tudzież księgami gruntowemi.

Uchwalono. (L. l. 8121/1930).

VI. Wydzierżawienie części parceli gminnej w Dz. Dębniki na cele stacji radjotelegraficznej.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady miejskiej z dnia 13 lipca 1923 roku, oraz uchwały Tymczasowego Zarządu miasta z dnia 14 marca 1925 r., i z dnia 21 kwietnia 1926 r. w sprawie stacji radjotelegraficznej w Dz. XI Dębniki, a natomiast uchwala się, co następuje:

1) Wydzierżawić Skarbowi Państwa części parcel gminnych lkat. 213/1 i 183 objętych lwh. 344 i 314 ks. gr. gm. kat. Kraków-Dębniki, oznaczone kolorem zielonym na planie Budownictwa miejskiego z dnia 22 października 1926 r. o łącznej powierzchni 4 ha, 38 a, 51 m. kw. na okres 20 (dwudziestu) lat t. j. od dnia 8 stycznia 1927 roku, do dnia 7 stycznia 1947 (tysiąc

dziewięćset czterdziestego siódmego) roku za czynszem po 70 (siedmdziesiąt) złotych za jeden hektar na cele stacji radjotelegraficznej.

2) Wynająć Skarbowi Państwa na powyższy okres budynek radjostacji, wystawiony przez Gminę miasta Krakowa na wspomnianym gruncie, za czynszem, wynoszącym za cały ten okres ogółem sumę 27.140·47 (dwadzieścia siedm tysięcy sto czterdzieści 47/100) złotych, tj. koszty budowy i remontu owego budynku.

3) Skarb Państwa obowiązany będzie do płacenia wszystkich podatków państwowych i wojewódzkich oraz gminnego podatku wodociągowego, do administracji i konserwacji budynku oraz ubezpieczenia go od ognia. Po zagaśnięciu najmu będzie Skarb Państwa mógł budynek ów rozebrać i zabrać sobie dotyczący materjał.

4) Upoważnia się P. Prezydenta miasta do ustalenia dalszych warunków powyższego najmu i dzierżawy, i do zezwolenia na wpisanie tego najmu i dzierżawy do księgi gruntowej.

5) Do podpisania kontraktów upoważnia się obok P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy, pp. radców miejskich P. Czubryta i Dr. St. Klimeckiego, a w razie przeszkody, Inż. Fr. Drobniaka i Dr. L. Merza, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania umów.

6) Powyższe tranzakcje mają być uwzględnione przy sporządzaniu planu zabudowania tej części miasta.

Uchwalono. (L. I. 8040/930)

VII. Projekt zabudowania gruntów poaugustjańskich.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Drobniak wnosi:

Rada m. uchwali:

1) Rozpisać konkurs na szczegółowy projekt planu zabudowania gruntów miejskich poaugustjańskich w Dz. XIX Grzegórzki, według załączonego programu i warunków.

2) Na pokrycie kosztów tego konkursu wstawić do budżetu na rok 1931/32 potrzebną kwotę.

Uchwalono. (L. Bb. 3711/28).

PROGRAM I WARUNKI

konkursu na projekt zabudowania gruntów poagustjańskich.

§ 1. Celem uzyskania podstawy do ustalenia planu zabudowania gruntów miejskich poagustjańskich przy ul. Wiślisko w Grzegórzkach Dz. XIX położonych, Gmina miasta Krakowa rozpisuje publiczny konkurs dla inżynierów i architektów polskich na opracowanie szczegółowego projektu planu zabudowania tychże gruntów.

§ 2. Gmina miasta Krakowa przeznacza te grunta na cele budowlane mieszkaniowe, z tem, że na nich mają także znaleść pomieszczenie centralna hala targowa, gimnazjum VII, ewentualnie dwie szkoły powszechne i kilka domów instytucyj o charakterze społecznym.

§ 3. Przy rozpoznawaniu zadania należy uwzględnić:

1) zatwierdzone linje regulacyjne i budowlane sąsiednich gruntów kolejowych, do wału kolejowego przyległych,
2) zatwierdzone linje regulacyjne i budowlane ul. Wiślisko, pomyślanej jako ulica Skwerowa, stanowiąca dalsze przedłużenie ul. Dietlowskiej,
3) zatwierdzone linje regulacyjne placu między ul. Grzegórzecką a wiaduktem i wałem kolejowym,
4) położenie sąsiedniego cmentarza izraelickiego,
5) położenie sąsiedniej realności p. Bieniarzów, wyciętej z gruntów augustjańskich.

§ 4. Projekt winien się nawiązać organicznie do istniejącej sieci ulic w okalających grunta dzielnicach, a szczególnie:

1) ul. Berka Joselowicza,
2) ul. Śniadeckich, stanowiącej obecnie wewnętrzną podwórzową ulicę szpitalną,
3) ul. Masarskiej,
4) ul. Miodowej z jej obecnym podjazdem kolejowym 3·6 m. szerokim, który musi być rozszerzonym.

§ 5. Materjałem podstawowym konkursu są:

1) plan orjentacyjny w podziałce 1 : 5000 z siecią istniejących ulic i oznaczeniem położenia powierzchni gruntu miejskiego,
2) plan szczegółowy sytuacyjny w podziałce 1 : 1000 z wrysowanemi warstwicami i wysokościami sąsiednich ulic,
3) fotografje z różnych punktów oznaczonych na planie orjentacyjnym.

§ 6. Materjał do konkursu otrzymają zgłaszający się w Budownictwie m. Oddział B. za uprzedniem złożeniem w Kasie miejskiej kwoty 20 zł. — której zwrot nastąpi przy oddaniu pracy konkursowej pod adresem jak niżej.

§ 7. Biorący udział w konkursie mają przedłożyć:

1) szczegółowy projekt planu zabudowania w granicach, oznaczonych planem sytuacyjnym 1 : 1000. Na tym planie mają być dokładnie wkreślone linje regulacyjne i budowlane, oraz oznaczone szerokości ulic, chodników i torów jezdnych.
   Na skrzyżowaniach ulic winny być oznaczone wysokości projektowane z nawiązaniem do danych wysokości terenu.
   Bloki budowlane mają być poparcelowane z oznaczeniem sposobu zabudowania i jego wysokości.
2) Szkice fasad z uwzględnieniem poszczególnych frontów.
3) Perspektywy są pożądane.
4) Krótki opis techniczny z uzasadnieniem projektu i określeniem warunków i sposobu zabudowania.

§ 8. Projekty należy nadsyłać pod adresem Prezydjum stoł. król. miasta Krakowa w zapieczętowanych tekach, z napisem: „Projekt planu zabudowania gruntów miejskich poaugustjańskich". Do projektu ma być dołączona koperta zapieczętowana z nazwiskiem i adresem autora, której otwarcie nastąpi tylko po uzyskaniu nagrody.

Tak teka planu, jak i koperta, otrzymują liczbę porządkową, która będzie służyć za nazwę pracy.

Pod adresem podanym na przesyłce nastąpi zwrot kwoty wpłaconej za materjał konkursowy oraz zostanie zawiadomiony zgłaszający się o przyznanym numerze.

§ 9. Termin wnoszenia projektów naznacza się na dzień . . . . do godz. 14 w południe (3 miesiące od dnia ogłoszenia).

§ 10. Zamiejscowi autorzy projektów winni osobno przesłać listem poleconym dowód, że plany konkursowe oddali do przesyłki w dniu przepisanym.

§ 11. Za odpowiadające warunkom konkursu najlepsze prace wyznacza się 3 nagrody, a mianowicie:

I nagroda . . . . 3000 złotych
II „ . . . . 2000 „
III „ . . . . 1000 „

§ 12. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi najdalej w 4 tygodnie po upływie terminu.

§ 13. Nagrodzone projekty przechodzą na własność Gminy m. Krakowa, która wcale nie bierze na siebie obowiązku wprowadzenia ich w wykonanie.

§ 14. Po ogłoszeniu umotywowanego orzeczenia konkursowego, będą wszystkie projekty wystawione na widok publiczny wraz z motywowanem orzeczeniem Sądu konkursowego.

Jeden egzemplarz tego orzeczenia otrzymają wszyscy konkurenci przy wypłacie nagród, względnie przy zwrocie prac nienagrodzonych pod wskazanym adresem.

§ 15. Wynik konkursu ogłoszony będzie w tych wszystkich pismach, w których było zamieszczone ogłoszenie konkursu.

§ 16. Poza określonemi warunkami uznaje się za miarodajne warunki ogólne konkursów architektonicznych obowiązujące Związek Architektów Polskich

§ 17. Sąd konkursowy:

1. Prezydent miasta lub jego zastępca,
2. Witołd Ostrowski, wiceprezydent miasta,
3. P. rm. Adelman, delegat Rady miasta,
4. „ Drobniak, „ „ „
5. „ Kleinberger „ „ „
6. „ Romanowski „ „ „
7. delegat Polskich Kolei Państw.
8. „ Dyr. Robót Publ.
9. „ Rady Artystycznej
10. „ Wojew. Związku Archit.
11. „ Krak. Izby Budowniczych
12. „ Krak. Tow. Techniczn.
13. P. Inż. Andrzej Kłeczek, St. Radca Bud., Naczeln. [Bud. M. Oddz. B.
14. P. Inż. Zygmunt Nowicki, St. Radca Bud., Naczeln. [Bud. M. Oddz. A

IX. Plan zabudowania obszaru gruntów w Półwsiu Zwierzynieckiem.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Drobniak wnosi:

Rada m. uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 22-go lutego 1930 r. (L. Bb. 845/30/XVI) uchwala się w myśl art. 29 prawa budowlanego plan zabudowania obszaru gruntów w Półwsiu Zwierzynieckiem — ograniczonego ulicą Senatorską, ujściem Rudawy, Wisłą, Senatorską, ulicą Dojazd i linją przedłużenia zachodniej granicy placu Na Stawach — według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 28 października 1930 r.

W szczególności uchwala się:

1) linje regulacyjne ulic, mających powstać jako dwie ulice równoległe wzdłuż projektowanej rampy mostowej przyszłego mostu przy klm. Wisły 75650, łączące ulicę T. Kościuszki z ulicą Senatorską, t. j. linje oznaczone kolorem czerwonym i głoskami:

a — b — c — d

od zachodu, głoskami zaś:

e — f — g — h

od wschodu,

2) otwarcie ulicy między placem Na Stawach a rampą mostową z linjami regulacyjnemi:

f — i — j — k — l

po stronie północno-zachodniej, głoskami zaś:

g — m

po stronie południowo-wschodniej, oraz linją budowlaną po stronie północno-zachodniej:

i_1 — j_1 — k_1 — l_1

3) linją regulacyjną zachodniej strony placu Na Stawach, oznaczoną na powyższym planie głoskami:

l — s

oraz linją budowlaną

l_1 — s_1

4) otwarcie ulicy wzdłuż zachodniej granicy gruntu Konwentu P. P. Norbertanek lk. 1674/1 Dz. XII między ulicą Senatorską a ulicą wymienioną w punkcie 2) z linjami regulacyjnemi

n — j

od zachodu

o — r — k

od wschodu i budowlaną

o_1 — k_1,

5) linje regulacyjne ulicy Flisackiej na długości między ulicą Dojazd a przyszłym mostem, oraz wschodniego narożnika u zbiegu ulicy Flisackiej i T. Kościuszki — oznaczone głoskami:

t — u — v — w — x — y.

Dla budynków, mających stanąć przy ulicach wyżej wymienionych, oraz przy ulicy Senatorskiej i 22-metrowej ulicy, uchwalonej poprzednio, wzdłuż wschodniej granicy gruntu Konwentu P. P. Norbertanek (parcela lk. 1574), mają być miarodajne wysokości przyszłej niwelety powyższych ulic, oznaczone kolorem czerwonym w planie zabudowania, i poniżej tych wysokości nie mogą być wykonywane we frontowych murach budynków żadne otwory.

Dla całego obszaru, objętego powyższym planem zabudowania, wyklucza się mieszkania suterenowe i uchwala się sposób zabudowania zwarty domami o wysokości ustawą określonej z tylnemi linjami budowlanemi, z dopuszczeniem jednak skrzydeł oficynowych w bloku wytworzyć się mającym po północnej stronie ulicy T. Kościuszki, zastosowanych ściśle do sposobu zabudowania w planie wkreślonego. (L. Bb. 919/30).

Uchwalono.

X. Plan zabudowania części bloku, ograniczonego ul. Łokietka i Poznańską.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Drobniak wnosi:

Rada miasta uchwali:

Po myśli art. 29 prawa budowlanego z dnia 16-go lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202 uchwala się plan zabudowania części bloku, ograniczonego ulicą Łokietka, ulicą Poznańską i parcelą gm. 776/1 według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 10-go października 1930 r.

W szczególności uchwala się:

1) Linje regulacyjne ulicy Poznańskiej, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 10 października 1930 czerwono i literami:

a — b

wraz z linją budowlaną

a' — b'

po stronie zachodniej, oraz literami

e — f

po stronie wschodniej.

2) Linją regulacyjną ulicy Nr. I na granicy parceli gminnej lk. 776 1 między ulicą Poznańską a ulicą Łokietka, oznaczoną czerwono i literami

g — h

od strony południowo-zachodniej.

3) Dla działek, wytworzyć się mających przy powyższych ulicach, uchwala się sposób zabudowania zwarty domami o wysokości 16 m z tylną linją budowlaną, oznaczoną na powyższym planie Budownictwa m. Oddz. B., poza którą nie mogą być stawiane żadne budynki mieszkalne.

4) Powyższy plan zabudowania należy wyłożyć do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni, począwszy od 1 dnia miesiąca następnego po zapadnięciu niniejszej uchwały. (L. Bb. 3099 30).

Uchwalono.

XI. Otwarcie dalszego ciągu ulicy Bartosza Głowackiego w Łobzowie.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Drobniak wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 20-go września 1930 r. L. Bb. 4126/30 (XXI) uchwala się w myśl art. 29 prawa budowlanego:

1) Otwarcie dalszego ciągu ulicy, oznaczonej na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 6 listopada 1930 r. liczbą „I“, uchwalonej i wykonanej na gruncie Spółki „Esge“, położonym przy ulicy Bartosza Głowackiego w Łobzowie, z linjami regulacyjnemi

a — b

od strony zachodniej,

c — d

od strony wschodniej i linją budowlaną

a_1 — b_1

po zachodniej stronie ulicy.

2) Otwarcie ulicy, oznaczonej na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 6 listopada 1930 liczbą „II“, równoległej do ulicy Bartosza Głowackiego i ulicy w punkcie 1) wymienionej — z linjami regulacyjnemi:

e — f

po stronie zachodniej,

g — h

po stronie wschodniej, oraz linją budowlaną

e_1 — f_1

po zachodniej stronie ulicy.

Reasumując częściowo uchwałę Rady m. z dnia 1 marca 1929 L. I. 3821/29, ustala się przy ulicach I i II i ulicy Bartosza Głowackiego sposób zabudowania zwarty domami wysokości 12 metrów przy ulicach I i II, a 15 metrów przy ulicy Bartosza Głowackiego.

Rada m. przyjmuje oświadczenie, złożone przez właściciela gruntu, obejmującego parcele lk. 31/44, 32 2, 33/2, 34/2 i 35/2 Dz. XVI, że pokryje koszta pierwszego urządzenia ulic, oznaczonych na powyższym planie liczbami „I“ i „II“, zastrzegając:

a) sposób urządzenia ulicy po myśli art. 172, 173 i 174 prawa budowlanego oznaczy komisja drogowo kanałowo-gruntowa, działająca imieniem Rady miasta.

b) Gmina m. Krakowa po myśli art. 66 prawa budowlanego obejmie powyższe ulice, skoro przynajmniej 1/3 część długości frontów będzie zabudowana — do tego zaś czasu utrzymanie ulic obciążać będzie właściciela gruntu, względnie jego prawonabywców.

c) Ulice będą przekazane bezpłatnie i w stanie wolnym od ciężarów hipotecznych.

Orzeczenie, zatwierdzające parcelację budowlaną gruntu, obejmującego parcele lk. 31/44, 32/2, 33/2, 34/2 i 35/2 Dz. VI, wyda Magistrat po uprawomocnieniu się planu zabudowania, ogłoszenia tegoż po myśli art. 35 i po zabezpieczeniu kosztów urządzenia ulicy.

Powyższy plan zabudowania należy wyłożyć do publicznego przeglądu na czas 4-ch tygodni od 1-go dnia miesiąca następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały. (L. Bb. 4063/30).

Uchwalono.

XII. Plan zabudowania gruntów Ski „Esge“ przy ulicy Król. Jadwigi.

Imieniem Sekcji I rm. Potuczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 21-go lipca 1930 r. (L. Bb. 3254/30), oraz w myśl art. 29 i 51 prawa budowlanego Rada miasta reasumuje częściowo swą uchwałę z dnia 1 marca 1929 r. (L. Mgtu I. 5658/29), dotyczącą planu zabudowania gruntu Spółki gr. „Esge“ lwh. 1818 Dz. XIII przy ulicy Królowej Jadwigi, w szczególności punkt I d powyższej uchwały — uchwalając:

Grunt powyższy ma być zabudowany zwarto, w sposób wkreślony na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 2 sierpnia 1930 r., domami dwupiętrowemi o wysokości maksymalnej 12 metrów, liczonej od poziomu chodnika urządzić się mającej ulicy do gzymsu wieńczącego, bez suteren i bez oficyn.

Uchwalono. (L. Bb. 2256/40).

XIII. Plan zabudowania gruntów ograniczonych ul.: Szwedzką, Tyniecką, Skwerową, Zagrody.

Imieniem Sekcji I rm. Potuczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 1-go lutego 1930 r. L. Bb. 41/30 uchwala się w myśl art. 39 prawa budowlanego plan zabudowania obszaru gruntów w Dębnikach, ograniczonego ulicami: Szwedzką, Tyniecką, Skwerową i Zagrody, według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 13 lipca 1930 r. (do L. Bb. 657/30).

W szczególności uchwala się:

1) Zmianę linji regulacyjnej wschodniej strony ulicy Szwedzkiej, t. j. linji, oznaczonej w planie kolorem czerwonym, oraz literami:

a — b - c

i linji budowlanej

a' — b' — c'.

2) Zmianę linji regulacyjnej zbiegu ulic Zagrody i Skwerowej według linji czerwonej, oznaczonej głoskami:

d' — d — e — f — g' - g.

3) Reasumując uchwałę Rady m. z dnia 21 lutego 1923 r. L. Mgtu Bb. 919/23, uchwala się dla całego obszaru zwarty sposób zabudowania domami do wysokości 2-ch pięter z tylnemi linjami budowlanemi przy głębokości traktów każdorazowo oznaczonych na planie, z blokami oficynowemi o wysokości 2-ch pięter, oznaczonemi w planie linjami czerwonemi, oraz przy podziale parcel, zastosowanym do linij podziałowych, wkreślonych w planie linjami czerwonemi, cienkiemi.

Uchwalono. (L. Bb. 1184/30).

XIV. Plan regulacyjny obszaru Małych Błoń.

Imieniem Sekcji I rm. Potuczek wnosi:

Rada m. uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 14 listopada 1929 r. L. Bb. 4238/29 (XIII) uchwala się w myśl art. 29 prawa budowlanego plan regulacyjny obszaru Małych Błoń w Dz. XIII według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 5 listopada 1930 r.

W szczególności uchwala się:

1) Otwarcie alei w przedłużeniu Al. 3 Maja wzdłuż koryta Rudawy t. zw. ulicy Mydlnickiej — aż do połączenia z ulicą mającą powstać wzdłuż lewobrzeżnego wału Rudawy z linjami regulacyjnemi oznaczonemi głoskami:

a — b — c — d — e

od strony południowej i głoskami:

t — s — r — p — o — n — m

od strony północnej, oraz linją budowlaną:

$t_1 — s_1 — r_1 — p_1 — o_1 — n_1 — m_1$

2) Linję regulacyjną Małych Błoń od strony ulicy Piastowskiej oznaczoną głoskami:

a — l — k

3) Linję regulacyjną ulicy powstać mającej wzdłuż prawobrzeżnego wału Rudawy oznaczoną głoskami:

e — f — g — h — i — j.

Cały obszar Małych Błoń wyłącza się od zabudowania.

Upoważnia się Magistrat do udzielania konsensu na zabudowania tych parcel położonych przy ul. Mydlnickiej, których kształt odpowiadać będzie art. 55 prawa budowlanego, względnie po uzyskaniu zatwierdzenia parcelacji budowlanej tych gruntów przez Magistrat.

Uchwalono. (L. Bb. 3644/29).

XV. Sprawa ukształtowania bloków budowlan.

Imieniem Sekcji I rm. Breuer wnosi:

Rada m. uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady miasta z dnia 8 grudnia 1925 r. w punkcie „e“ i 7 listopada 1929 w punkcie „d“, natomiast znosi się linję budowlaną ulicy Parkowej od strony wschodniej na przestrzeni między wałem wojskowym a koleją państwową, oraz uchwala się sposób zabudowania zwarty ze zmianami wkreślonemi w planie budownictwa m. Oddz. B. z dnia 21 września 1928 r. kolorem niebieskim, — przyczem wysokość zabudowania ustala się na 4 piętra z wyjątkiem parcel Nr. 5, 6, 7, 8, 30, 31, 32 i 33, które ze względu na światło ulicy równe 14 m nie mogą być wyżej zabudowane.

Uchwalono. (L. Bb. 4031/1930).

XVI. Kredyty dodatkowe.

Imieniem Sekcji I i II rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada m. uchwali:

A) Przyznaje się kredyt dodatkowy w wysokości 30.000 zł. dla Dz. II § 143 wydatki nadzwyczajne (zakupno gruntów) budżetu na rok 1930/31.

(L. I 4654/930).

B) 1) Przyznaje się dla M. Zakładu Ogrodniczego przy cmentarzu rakowickim w Dz. VIII § 69 poz. d tegorocznego budżetu „robocizna“ kredyt dodatkowy w kwocie 10.000 zł.,

2) Kredyt ten znajduje swe pokrycie w zwiększonych dochodach Zakładu za rok bież., które w stosunku do roku ubiegłego wyniosą o 15.000 zł. więcej.

(L. 7560/930 I).

C) Przyznaje się dodatkowy kredyt w Dz. II § 9 poz. e tegorocznego budżetu w kwocie 20.000 zł. na pokrycie wydatków na utrzymanie czystości w realnościach miejskich. (L. 6835/930 I).

D) Przyznaje się następujące kredyty dodatkowe dla budżetu Ogrodów miejskich w Dz. VIII teg. budż.

§ 58	poz. a	„utrzym. i obsługa szklarń“	4.000 zł.
§ 59	poz. a	„płace robotników dziennych i stróżów nocnych“	5.000 zł.
§ 60	poz. a	„robotnicy dzienni“	2.000 zł.
§ 61	poz. a	„robocizna“	2.000 zł.
§ 62	poz. a	„robocizna ogrodowa“	2.000 zł.
§ 63	poz. a	„robocizna ogrodowa“	1.000 zł.
		Razem	16.000 zł.

Pokrycie tego dodatkowego wydatku znajduje się w niewydanym szeregu kredytów nadzwyczajnych — preliminowanych w budżecie tegorocznym, jak:

§ 153 poz. a	„urządz. skweru przy ul. Długiej"	6.000 zł
poz. b	„uporządkowanie pod względem ogrod. placu Bernardyńskiego i stoków Wawelu"	5.000 zł.
§ 176 poz. d	„rozbudowa ścieżek i parkan na „Skałach Twardowskiego" . .	12.000 zł.
	Razem . . .	23.000 zł.

(L. 7261/930 I).

E) Imieniem Sekcji I i II rm. Inż. Kleinberger wnosi:

Rada m. uchwali:

Przyznaje się dla Dz. VII § 46 a budżetu 1930/31 kredyt dodatkowy w kwocie 10.000 zł. (dziesięć tysięcy) na restaurację ścian Wieży Ratuszowej w Rynku Gł. (L. 6687/930 Ba).

Uchwalono.

Przewodniczący zamknął posiedzenie o godzinie **22**.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Dnia 4-go grudnia b. r. odbyło się pod przewodnictwem radcy m. Dra Tillesa **posiedzenie Sekcji III Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski w sprawie upoważnienia Sekcyj I i III Rady m. do udzielania zezwoleń na ustępstwa i wykreślenia hipoteczne, oraz odraczania obowiązków kontraktowych, wynikających z uchwał Rady m., poczem uchwalono wnioski w sprawie statutu Muzeum Narodowego.

Dnia 12-go grudnia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Witołda Ostrowskiego **posiedzenie Komisji Rady m. dla zakładów przemysłowych,** na którem dyrektor Gazowni m. złożył sprawozdanie z działalności Gazowni za drugie półrocze 1930 r. i przedstawił preliminarz budżetu Gazowni na r. 1931/32, który bez zmian przyjęto.

Dnia 16 go grudnia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Dra Ignacego Landaua **posiedzenie Komisji Statystycznej Rady m.,** na którem przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności Biura Statystycznego stoł. król. m. Krakowa w r. 1930, oraz rozpatrzono preliminarz budżetu Biura na r. 1931/32.

Nakładem Gminy m. Krakowa. — Odbito w Drukarni Związkowej w Krakowie, ul. Mikołajska 13, pod kier. Józefa Dziubanowskiego.